

Direction Opérationnelle de Criminologie
Operationele Directie Criminologie

Collection des rapports et notes de recherche / Collectie van onderzoeksrapporten & onderzoeksnota's n° 27

Wederopsluiting na vrijlating uit de gevangenis

Onderzoeksrapport

26 januari 2012

Promotor:
Eric MAES

Onderzoeker:
Luc ROBERT

Institut National de Criminalistique et de Criminologie
Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie

.be

WEDEROPSLUITING NA VRIJLATING UIT DE GEVANGENIS

INHOUDSTAFEL

1.	INLEIDING	1
2.	WEDEROPSLUITING EN RECIDIVE	2
2.1.	INLEIDING	2
2.2.	WEDEROPSLUITING EN RECIDIVE	2
2.3.	RECIDIVE IN BELGIË: METEN OM TE WETEN	4
3.	GEGEVENS	9
3.1.	INLEIDING	9
3.2.	DATA EN ANALYSE	9
3.3.	BEPERKINGEN VAN HET ONDERZOEK	14
4.	RESULTATEN	18
4.1.	INLEIDING	18
4.2.	TOTAAL AANTAL INVRIJHEIDSTELLINGEN	19
4.3.	EERSTE OF UNIEKE VRIJLATING: WEDEROPSLUITING VAN ALLE EX-GEDETINEERDEN	27
4.4.	EERSTE OF UNIEKE VRIJLATING: WEDEROPSLUITING VAN ALLE VRIJGELATEN VEROORDEELDEN	62

5.	SAMENVATTING	142
	LITERATUUR	149

BIJLAGEN

AFKORTINGEN

BD	beperkte detentie
CBM	Commissie voor de bescherming van de maatschappij
DG EPI	Directoraat-generaal Établissements pénitentiaires / Penitenciaire Inrichtingen
DJI	Dienst Justitiële Inrichtingen, Nederland
ET	elektronisch toezicht
EU	Europese Unie
FOD	Federale Overheidsdienst
HA-code	code uit SIDIS-Griffie die verwijst naar de reden van afschrijving (en modaliteit van vrijlating)
ICT	Information and Communications Technology
ISV	Instelling voor Sociaal Verweer
JB-code	code uit SIDIS-Griffie die verwijst naar de wettelijke toestand
NAVO	Noord-Atlantische Verdragsorganisatie
NICC	Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie
SIDIS(-Griffie)	Système Informatique de Détention / Detentie Informatie Systeem
SIPAR	Système Informatique PARajudiciaire
SPSS	Statistical Package for the Social Sciences
VH	voorlopige hechtenis
VI	voorwaardelijke invrijheidstelling
VLV (alg.)	algemene voorlopige invrijheidstelling
VLV (spec.)	specifieke voorlopige invrijheidstelling
VN	Verenigde Naties
WODC	Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatie Centrum, Nederland

FIGUREN

Figuur 1.	Europese landen met en zonder nationaal recidiveonderzoek
Figuur 2.	Teleenheden penitentiaire databank SIDIS-Griffie
Figuur 3.	Leeftijd bij vrijlating (alle invrijheidstellingen 2003-2005)
Figuur 4.	Feitelijke duur van de opsluiting voor invrijheidstelling (max. 1 jaar; in maanden)
Figuur 5.	Wederopsluitingen volgens jaar van de referentievrijlating
Figuur 6.	Wederopsluitingen volgens jaar van de referentievrijlating (in intervallen)
Figuur 7.	Wederopsluitingen tot één jaar na de referentievrijlating
Figuur 8.	Wederopsluitingen volgens geslacht
Figuur 9.	Wederopsluitingen tot één jaar na de vrijlating, indeling volgens geslacht
Figuur 10.	Wederopsluitingen volgens leeftijdscategorie (12 categorieën)
Figuur 11.	Wederopsluiting volgens leeftijdscategorie (6 categorieën)
Figuur 12.	Wederopsluiting volgens wettelijke toestand
Figuur 13.	Wederopsluiting volgens nationaliteit (3 categorieën)
Figuur 14.	Wederopsluiting volgens regime
Figuur 15.	Wederopsluiting volgens duur van de referentieopsluiting
Figuur 16.	Wederopsluiting volgens duur van de referentieopsluiting (6 categorieën)
Figuur 17.	Wederopsluiting volgens type inrichting bij de referentievrijlating
Figuur 18.	Wederopsluiting volgens aantal eerdere opsluitingen (7 categorieën)
Figuur 19.	Duur tot wederopsluiting volgens referentiejaar
Figuur 20.	Wederopsluiting volgens jaar van de referentievrijlating
Figuur 21.	Wederopsluitingen volgens geslacht en duur tot wederopsluiting
Figuur 22.	Wederopsluiting volgens geslacht
Figuur 23.	Wederopsluiting volgens leeftijd en opvolgingsperiode
Figuur 24.	Wederopsluiting volgens leeftijd bij vrijlating
Figuur 25.	Duur tot wederopsluiting volgens nationaliteit (6 categorieën)
Figuur 26.	Wederopsluiting volgens nationaliteit (6 categorieën)
Figuur 27.	Duur tot wederopsluiting volgens regime bij vrijlating
Figuur 28.	Wederopsluiting volgens regime
Figuur 29.	Duur tot wederopsluiting volgens modaliteit van de referentievrijlating
Figuur 30.	Wederopsluiting volgens modaliteit van de referentievrijlating
Figuur 31.	Duur tot wederopsluiting volgens strafduur (11 categorieën)
Figuur 32.	Duur tot wederopsluiting (kort versus lang)
Figuur 33.	Wederopsluiting volgens strafduur (11 categorieën)
Figuur 34.	Wederopsluiting volgens strafduur (kort versus lang)
Figuur 35.	Duur tot wederopsluiting volgens duur van de referentieopsluiting
Figuur 36.	Wederopsluiting volgens de feitelijke duur van de referentieopsluiting
Figuur 37.	Duur tot wederopsluiting volgens aantal voorgaande opsluitingen
Figuur 38.	Wederopsluiting volgens aantal eerdere opsluitingen
Figuur 39.	Duur tot wederopsluiting volgens duur voorgaande opsluitingen (6 categorieën)
Figuur 40.	Wederopsluiting volgens duur voorgaande opsluitingen
Figuur 41.	Duur tot wederopsluiting volgens totale duur in opsluiting tot referentievrijlating (5 categorieën)
Figuur 42.	Wederopsluiting volgens ondergane duur in opsluiting tot aan de referentievrijlating (5 categorieën)
Figuur 43.	Duur tot wederopsluiting volgens type gevangenis bij referentievrijlating
Figuur 44.	Wederopsluiting volgens type gevangenis
Figuur 45.	Duur tot wederopsluiting volgens grootte van de gevangenis van waaruit vrijgelaten
Figuur 46.	Wederopsluiting volgens grootte van de gevangenis bij de referentievrijlating
Figuur 47.	Duur tot wederopsluiting volgens Gewest van de gevangenis bij referentievrijlating
Figuur 48.	Wederopsluiting volgens Gewest van de gevangenis bij referentievrijlating
Figuur 49.	Wederopsluiting volgens aantal types feiten
Figuur 50.	Wederopsluiting volgens type delict (specialist versus generalist)
Figuur 51.	Wederopsluiting volgens type delict (uniek versus meerdere)
Figuur 52.	Duur latere opsluiting(en) tot maximum 24 maanden

TABELLEN

Tabel 1.	Verdeling totaal aantal invrijheidstellingen
Tabel 2.	Verdeling totaal aantal invrijheidstellingen naar geslacht
Tabel 3.	Verdeling totaal aantal invrijheidstellingen naar leeftijd
Tabel 4.	Feitelijke duur van de opsluiting voor invrijheidstelling, totaal aantal invrijheidstellingen
Tabel 5.	Feitelijke duur van de opsluiting (max. 1 jaar) voor invrijheidstelling, totaal aantal invrijheidstellingen
Tabel 6.	Verdeling regime bij vrijlating, totaal aantal invrijheidstellingen
Tabel 7.	Invrijheidstellingen per gevangenis volgens regime, totaal aantal invrijheidstellingen
Tabel 8.	Wederopsluitingen na referentievrijlating (per jaar en totaal)
Tabel 9.	Wederopsluitingen tot één jaar na de referentievrijlating
Tabel 10.	Referentievrijlating en wederopsluitingen: indeling volgens geslacht
Tabel 11.	Wederopsluitingen tot één jaar na de vrijlating: indeling volgens geslacht
Tabel 12.	Referentievrijlating en wederopsluitingen: indeling volgens leeftijdscategorieën
Tabel 13.	Referentievrijlating en wederopsluiting volgens leeftijdscategorie
Tabel 14.	Referentievrijlating en wederopsluiting volgens wettelijke toestand
Tabel 15.	Referentievrijlating en wederopsluiting volgens nationaliteit (3 categorieën)
Tabel 16.	Referentievrijlating en wederopsluiting volgens regime
Tabel 17.	Referentieopsluiting volgens duur en wederopsluiting
Tabel 18.	Referentieopsluiting volgens duur (6 categorieën)
Tabel 19.	Referentievrijlating en wederopsluiting volgens gevangenis van vrijlating
Tabel 20.	Referentievrijlating en wederopsluiting volgens type inrichting
Tabel 21.	Aantal opsluitingen voor de referentieopsluiting, met wederopsluiting
Tabel 22.	Aantal opsluitingen voor de referentieopsluiting (7 categorieën) en wederopsluiting
Tabel 23.	Aantal wederopsluitingen (frequentie)
Tabel 24.	Aantal wederopsluitingen (7 categorieën)
Tabel 25.	Cox regressie: invloed variabelen op wederopsluiting
Tabel 26.	Referentievrijlating en wederopsluiting volgens referentiejaar
Tabel 27.	Duur tot wederopsluiting volgens referentiejaar
Tabel 28.	Referentievrijlating en wederopsluiting volgens geslacht
Tabel 29.	Wederopsluiting volgens geslacht en referentiejaar
Tabel 30.	Referentievrijlating en wederopsluiting volgens leeftijd
Tabel 31.	Referentievrijlating en wederopsluiting volgens leeftijd (6 categorieën)
Tabel 32.	Wederopsluiting volgens leeftijd en opvolgingsperiode, per referentiejaar
Tabel 33.	Referentievrijlating en wederopsluiting volgens nationaliteit
Tabel 34.	Wederopsluiting volgens nationaliteit (6 categorieën) en opvolgingsperiode
Tabel 35.	Referentievrijlating en wederopsluiting volgens regime
Tabel 36.	Duur tot wederopsluiting volgens regime en referentiejaar
Tabel 37.	Referentievrijlating en wederopsluiting volgens modaliteit van vrijlating
Tabel 38.	Wederopsluiting volgens opvolgingstermijn en modaliteit van vrijlating
Tabel 39.	Referentievrijlatingen en wederopsluitingen volgens strafdur
Tabel 40.	Wederopsluiting volgens opvolgingsperiode en strafdur
Tabel 41.	Referentievrijlatingen en wederopsluiting volgens duur referentieopsluiting
Tabel 42.	Wederopsluiting volgens opvolgingsperiode en opsluitingsduur
Tabel 43.	Referentievrijlatingen en wederopsluitingen volgens voorgaande opsluitingen
Tabel 44.	Referentievrijlatingen en wederopsluitingen volgens voorgaande opsluitingen (7 categorieën)
Tabel 45.	Wederopsluiting volgens opvolgingsperiode en aantal voorgaande opsluitingen (7 categorieën)
Tabel 46.	Referentievrijlating en wederopsluiting volgens duur eerdere opsluitingen
Tabel 47.	Referentievrijlating en wederopsluiting volgens duur eerdere opsluitingen (6 categorieën)

Tabel 48.	Wederopsluiting volgens opvolgingsperiode en duur voorgaande opsluitingen (6 categorieën)
Tabel 49.	Referentievrijlating en wederopsluiting volgens totale duur doorgebracht in opsluiting tot de referentievrijlating
Tabel 50.	Referentievrijlating en wederopsluiting volgens totale duur doorgebracht in opsluiting tot de referentievrijlating (5 categorieën)
Tabel 51.	Wederopsluiting volgens opvolgingsperiode en de totale duur in opsluiting voor de referentievrijlating (5 categorieën)
Tabel 52.	Referentievrijlatingen en wederopsluitingen volgens gevangenis van waaruit vrijgelaten
Tabel 53.	Referentievrijlating en wederopsluiting volgens type gevangenis
Tabel 54.	Wederopsluiting volgens opvolgingsperiode en type gevangenis bij referentievrijlating
Tabel 55.	Referentievrijlatingen en wederopsluitingen volgens grootte van de inrichting van waaruit vrijgelaten
Tabel 56.	Wederopsluiting volgens opvolgingsperiode en grootte gevangenis van referentievrijlating
Tabel 57.	Wederopsluiting volgens Gewest van de gevangenis bij referentievrijlating
Tabel 58.	Wederopsluiting volgens opvolgingsperiode en Gewest gevangenis bij referentievrijlating
Tabel 59.	Referentievrijlatingen en wederopsluitingen volgens delict
Tabel 60.	Referentievrijlating en wederopsluiting volgens aantal types feiten bij referentieopsluiting
Tabel 61.	Referentievrijlatingen en wederopsluitingen volgens combinatie van types delicten
Tabel 62.	Referentievrijlatingen en wederopsluitingen volgens uniek versus meerdere types delicten
Tabel 63.	Aantal wederopsluitingen van definitief veroordeelden
Tabel 64.	Duur wederopsluiting(en) van definitief veroordeelden
Tabel 65.	Modaliteit referentievrijlating en wettelijke situatie wederopsluiting
Tabel 66.	Redenen van wederopsluiting (o.b.v. hechtenistitels)
Tabel 67.	Wettelijke situatie bij referentievrijlating en wettelijke situatie bij wederopsluiting
Tabel 68.	Resultaten Cox regressie cohorte met referentievrijlating in 2003 (n = 6254)
Tabel 69.	Resultaten Cox regressie alle definitief veroordeelden (n = 14737)

I. INLEIDING

In dit verslag wordt gerapporteerd over een onderzoek naar wederopsluitingen na vrijlating uit de gevangenis. Het doel van dit onderzoek is het aanreiken van cijfers over nieuwe opsluitingen van een cohorte van definitief veroordeelden vrijgelaten tussen 1 januari 2003 en 31 december 2005. Het onderzoek gebeurde op basis van een data-extractie uit het programma SIDIS-Griffie van het Directoraat-generaal Établissements Pénitentiaires / Penitentiaire Inrichtingen (verder: DG EPI).

Dit rapport bestaat uit 4 delen. In een eerste hoofdstuk wordt ingegaan op de relatie tussen wederopsluiting en recidive. Ook zal kort worden stilgestaan bij recidiveonderzoek in België. Nationaal recidiveonderzoek vormt tot op vandaag een hiaat in België. Nochtans is dat zeer verwonderlijk, aangezien valide, betrouwbare recidivecijfers een aantal voordelen bieden voor wetenschap en voor het beleid. Dit onderzoek kan gelezen worden als een eerste stap in de richting van nationaal recidiveonderzoek van ex-gedetineerden.

Een tweede deel gaat in op de gegevens waarvan gebruik gemaakt is voor de analyses en benadrukt de beperkingen van het onderzoek. De gegevens zijn afkomstig uit een administratief beheersinstrument van DG EPI. De data die in SIDIS-Griffie geregistreerd zitten, determineren en beperken de reikwijdte van deze analyse. Statistieken in dit rapport zijn voornamelijk beschrijvend. Daarnaast zijn ook enkele overlevingsduuranalyses berekend, dit onder meer om verschillen in wederopsluiting tussen groepen na te gaan. Het is van groot belang de beperkingen van het onderzoek in het achterhoofd te houden. Het betreft immers onderzoek over een zeer selectieve groep personen (ex-gedetineerden), vanuit een selectieve insteek (wederopsluiting), met een beperkt aantal gegevens (een beperkt aantal variabelen). Dat maakt dat hier geen causale uitspraken kunnen gedaan worden.

Vervolgens komen de bevindingen van het onderzoek aan bod. Eerst komt het totaal aantal vrijlatingen in de onderzoeksperiode aan bod. Daarna wordt de totale populatie van gedetineerden die tussen 1 januari 2003 en 31 december 2005 zijn vrijgelaten, kort beschreven. Nadien wordt het rapport toegespitst op personen die als prioritaire wettelijke toestand 'definitief veroordeeld' waren op het ogenblik dat ze de gevangenis verlieten. De wederopsluitingen van deze personen worden in kaart gebracht: hoeveel van hen zijn terug in de gevangenis beland, hoe vaak, hoeveel tijd is er overheen gegaan vooraleer ze terug in de cel zaten, ... De gegevens laten toe een eerste beeld te ontwikkelen van wederopsluitingen.

In de samenvatting wordt het doel van het onderzoek herhaald, de belangrijkste resultaten van deze studie komen opnieuw aan bod en de beperkingen worden opnieuw aangestipt. Dit onderzoek is een bescheiden eerste stap in de richting van een volwaardig onderzoek naar recidive.

2. WEDEROPSLUITING EN RECIDIVE

2.1. INLEIDING

Het onderzoek waarover hier gerapporteerd wordt, gaat in op wederopsluiting na vrijlating uit de gevangenis. Om te vermijden dat het onderzoek gelezen wordt als een recidivestudie, zal het onderscheid (en de overlap) tussen wederopsluiting en recidive beknopt toegelicht worden. Wederopsluiting kan als een *by proxy* van recidive doorgaan, zonder er mee gelijkgesteld te worden. Dat wordt in 2.2. besproken. In 2.3. wordt kort belicht waar België staat op het vlak van recidiveonderzoek, waartoe recidiveonderzoek kan gebruikt worden en hoe dit onderzoek mits bijkomende gegevens kan uitmonden in een recidivestudie van ex-veroordeelden.

2.2. WEDEROPSLUITING EN RECIDIVE

Met een *opsluiting* wordt in dit rapport bedoeld: een ‘opsluiting vanuit vrijheid’ (bvb onder aanhoudingsmandaat, ter uitvoering van een interneringsmaatregel, ter uitboeting van een of meerdere veroordelingen, en eventueel combinaties hiervan). Opsluiting gaat *niet* om nieuwe aanmeldingen in een gevangenis naar aanleiding van een transfer (van de ene naar de andere gevangenis), na verblijf in een hospitaal, terugkeer uit uitgaansvergunning of na penitentiair verlof of een opsluiting na ontvluchting. Dit zijn ‘bewegingen’ van gedetineerde personen, geen opsluiting.

Dit onderzoek gaat over *wederopsluiting*. Wederopsluiting staat in dit rapport voor *het opnieuw opgesloten worden in de gevangenis, ongeacht de reden voor die nieuwe opsluiting (uitgezonderd ‘bewegingen’ van gedetineerden)*. In de context van deze studie betekent wederopsluiting zeer concreet de registratie van een nieuwe opsluiting in de penitentiaire databank SIDIS-Griffie. Wederopsluiting verschilt van de definitie van *recidive* die bij dit soort onderzoek gangbaar is¹: het plegen van nieuwe feiten dat leidt tot een nieuw contact met de strafrechtsbedeling. In de context van opsluiting zou recidive betekenen dat *na de vrijlating nieuwe feiten gepleegd werden, die vervolgens geleid hebben tot een nieuwe opsluiting* (als beklaagde, veroordeelde of geïnterneerde). Hoewel wederopsluiting en recidive qua betekenis dicht bij elkaar liggen, zijn de verschillen zodanig dat wederopsluiting geldt als een indicatie, een *by proxy* voor recidive, zonder

¹ Recidive verschilt hier ook van de juridische ‘wettelijke herhaling’, gebaseerd op een juridische kwalificatie van zwaarte van de feiten (wanbedrijf, misdaad) en hun onderlinge opeenvolging. Dat is een zeer specifieke invulling van recidive die juridisch belang heeft.

er volledig samen mee te vallen. Een wederopsluiting wijst niet altijd op recidive, net zoals recidive niet altijd leidt tot wederopsluiting. Dat onderscheid is bij de interpretatie van de resultaten van groot belang.

Onderzoek naar wederopsluiting en/of recidive wordt mee bepaald door de gegevens waarover kan beschikt worden. SIDIS-Griffie bevat geen informatie over de datum van de feiten die tot een veroordeling geleid hebben. Die beperking in beschikbare gegevens bepaalt mee de afgrenzing van het onderzoek. Bovendien gaat het om een zeer beperkt eerste explorerend onderzoek dat in een beperkt tijdsbestek plaatsvond (6 maanden). Op basis van de gegevens uit SIDIS-Griffie kan dus niet zomaar afgeleid worden of een wederopsluiting louter en alleen gebeurd is wegens nieuwe feiten, dan wel bijvoorbeeld wegens een nieuwe veroordeling voor feiten die al van voor de referentievrijlating dateren. Kan in dat geval strikt genomen van recidive na vrijlating gesproken worden? Volgens de definitie die hier gebruikt is, alleszins niet. Bovendien is een aantal opsluitingen gebeurd na een schending van voorwaarden tijdens een modaliteit van invrijheidstelling (bvb bij een voorwaardelijke invrijheidstelling), zonder dat er nieuwe feiten gepleegd zijn². Wordt recidive hier gelijkgeschakeld aan wederopsluiting, dan komt dat neer op een *overschatting van recidive*.

Uitspraken over recidive van ex-gedetineerden zijn zeer *selectief* wanneer dat gebeurt op basis van een *nieuwe opsluiting in de gevangenis*. Er wordt dan niet gekeken naar *strafbare feiten tijdens de opsluiting*, die uiteindelijk kunnen leiden tot een bijkomende straf, waaronder mogelijks een verlenging van de opsluiting als veroordeelde. Vanuit de veronderstelling dat een veroordeling tot een vrijheidsstraf de meest ingrijpende straf is, vallen bovendien alle andere feiten buiten beschouwing die niet geleid hebben tot een nieuwe opsluiting (werkstraffen, penale boeten, veroordelingen met uitstel, opschorting, probatie). Een dergelijke selectieve blik op recidive zou een (voor België tot hiertoe niet-gekende) *onderschatting van recidive* inhouden. Bij recidiveonderzoek geldt bovendien steeds dat een ongekend aantal feiten buiten het strafrechtelijk systeem blijft; in het criminologisch jargon wordt gesproken van het *dark number* van criminaliteit. Bij wederopsluiting speelt geen *dark number*: of men is opnieuw opgesloten, ofwel niet. Eén nuance: het betreft enkel wederopsluiting die geregistreerd wordt in SIDIS-Griffie, dus in principe bevatten de gegevens geen informatie over vreemdelingen (of Belgen) die na hun

² In sociaalwetenschappelijk onderzoek naar recidive wordt een wederopsluiting wegens schending van voorwaarden soms ook als 'recidive' omschreven, maar dat is volgens sommige auteurs een bekritiseerbare keuze. Zo speelt bij de intrekking van een invrijheidstelling voor het schenden van voorwaarden (en niet voor nieuwe feiten) een vorm van besluitvorming mee die zelf ook het voorwerp van onderzoek moet uitmaken (Maxwell, 2005: 521). Wanneer onderzoek ook ingaat op wederopsluiting omwille van technische redenen (schending voorwaarden), wordt zelden gekeken naar samenhang tussen het schenden van voorwaarden, de discretionaire besluitvorming van justitieassistenten en/of strafuitvoeringsrechtbanken en eventueel nieuwe strafbare feiten (bvb Maxwell, 2005: 522). Onder meer omdat op basis van SIDIS-Griffie geen volledige en uitgebreide informatie beschikbaar is over het strafrechtelijke verleden en over nieuwe strafrechtelijke contacten na de vrijlating, wordt hier gesproken over wederopsluiting en niet over recidive.

vrijlating het land verlaten hebben, om vervolgens in een ander land opgesloten te worden (zonder een overbrenging richting België).

Het *doel* van deze studie is om cijfers te genereren over het aantal ex-gedetineerden dat binnen de opvolgingsperiode van het onderzoek opnieuw in de gevangenis wordt opgesloten. Dat doel is eerder bescheiden, omdat de reikwijdte van de variabelen in SIDIS-Griffie beperkt is, omdat het onderzoek weinig bijbrengt over de dynamiek die speelt bij een vrijlating en een eventuele wederopsluiting (er zijn amper dynamische variabelen aanwezig, bvb geen informatie over verslavingsproblematiek, over psychologisch functioneren, enz.), laat staan over de causaliteit die meespeelt bij een wederopsluiting of zelfs bij recidive (het gaat niet om causale verbanden tussen de beschikbare variabelen en wederopsluiting). Anderzijds is dit onderzoek tegelijk ook ambitieus, omdat het de eerste nationale cijfers aanlevert voor wederopsluiting van alle vrijgelaten veroordeelden tijdens een periode van drie jaren (2003-2005), met een opvolgingsperiode van meer dan 5 jaren. Die cijfers bevatten belangrijke informatie voor zowel wetenschap als beleid.

De vragen waarop deze studie een (eerste) antwoord geeft, zijn de volgende:

1) Hoeveel definitief veroordeelden die in de periode 2003-2005 zijn vrijgelaten, worden tijdens de opvolgingstermijn van het onderzoek opnieuw opgesloten (prevalentie)? Hoe snel vindt wederopsluiting plaats (snelheid wederopsluiting)? Hoe vaak worden personen opnieuw opgesloten (frequentie nieuwe opsluitingen)?

2) Zijn er verschillen in termen van wederopsluiting (ja/nee) op basis van variabelen waarover beschikt wordt (geslacht, leeftijd, nationaliteit, strafduur, regime bij vrijlating, modaliteit van vrijlating, aantal voorgaande opsluitingen, gevangenis van waaruit vrijgelaten, feiten bij de referentieopsluiting, duur van alle opsluitingen tot de referentievrijlating, referentiejaar van vrijlating)?

De antwoorden op deze vragen maken het voorwerp uit van 4.2., 4.3. en 4.4. In de samenvatting komen deze opnieuw aan bod en zal daarbij een synthese van de bevindingen gegeven worden.

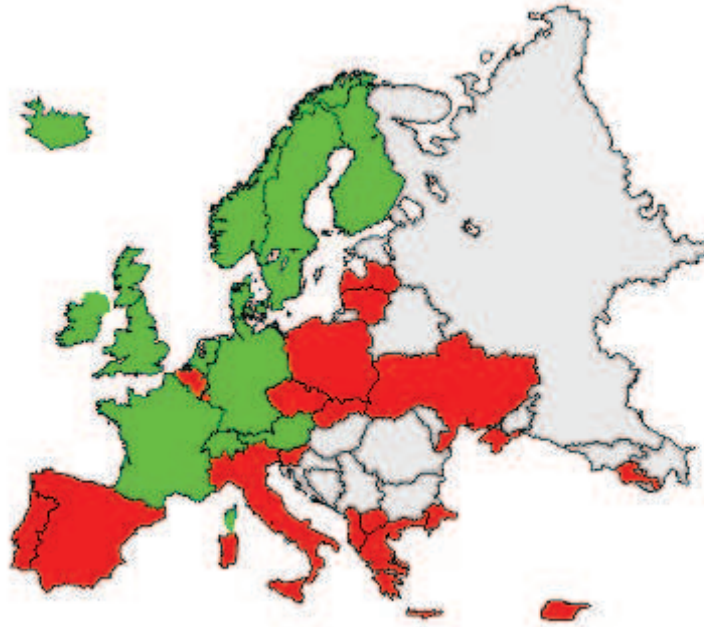
2.3. RECIDIVE IN BELGIË: METEN OM TE WETEN

Een korte zoektocht in de literatuur toont aan dat in België weinig recidiveonderzoek bestaat. De afgelopen decennia verscheen af en toe een publicatie over recidive. Zo verschenen onder meer studies

over: een groep veroordeelden die eind jaren 1970 een korte vrijheidsstraf ondergaan hebben (Eliaerts & Snacken, 1982); probanten in Antwerpen (Covent & Snacken, 1992); jongeren die gemeenschapsdienst ondergingen versus jongeren met traditionele jeugdbeschermingsmaatregelen (Geudens, 1999); chauffeurs die bij een alcoholcontrole tegen de lamp gelopen waren en nadien al dan niet een sensibilisatiecursus hebben gevolgd (Vanlaar et al, 2003); geïnterneerde seksuele delinquenten die uit één Instelling voor Sociaal Verweer zijn vrijgelaten (Pham & Ducro, 2008); jonge ouders in het Antwerpse die een begeleiding of programma volgden bij één van 7 projecten (Noppe et al, 2011). Keer op keer ging het dan over een qua aantal beperkte en bovendien vaak eerder selectief gekozen groep personen die doorgaans gedurende slechts een relatief beperkte periode opgevolgd werd. Een publicatie op basis van het Centraal Strafrechtregister vermeldde enkele jaren geleden nationale cijfers over wettelijke herhaling, maar dat is dan weer een beperkte – want strikt juridische - invulling van recidive (Willems en De Pauw, 2005). Wanneer over recidiveonderzoek gesproken wordt, geldt dus dat er omzeggens geen nationale cijfers voorhanden zijn. Ook voor ex-gedetineerden zijn geen nationale cijfers over recidive noch over wederopsluiting bekend. De laatste recidivestudie waarbij een relatief groot aantal ex-gedetineerden werd opgevolgd voor een periode van 10 jaar, is gepubliceerd in het Bulletin Bestuur Strafinrichtingen en dateert van 1983 – intussen zo'n drie decennia geleden. Vandesteene en d'Ursel (1983) publiceerden toen voor het laatst resultaten van recidiveonderzoek dat in de schoot van het gevangeniswezen was opgezet en met continuïteit werd uitgevoerd sinds eind jaren '60 (Devlieger, 1969). Dat is ook de enige (ons bekende) systematische opvolging van recidive in België. Weinig of niet meten leidt tot weinig of niets weten over de nationale cijfers.

Belgisch recidiveonderzoek staat in schril contrast met onze buurlanden. Een onderzoek uitgevoerd door het Nederlands Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatie Centrum (WODC) bevestigde enkele jaren geleden die uitzonderingssituatie van België in West-Europa. Uit onderstaande figuur blijkt dat België en het Groothertogdom Luxemburg de enige West-Europese landen zijn waar geen nationaal recidiveonderzoek bestond tijdens de bevraging. De figuur toont in welke landen in 2006 nationaal recidiveonderzoek aanwezig was (in het geel), waar dat niet bestond (in het rood) en welke landen niet gereageerd hebben op de bevraging (in het wit). Sinds die bevraging zijn bijkomende landen gestart met recidiveonderzoek. Oost-Europese landen hebben een inhaalbeweging ingezet (bvb Ahven, 2011, over nationaal recidiveonderzoek in Estland). Ook in Zuid-Europa groeit aandacht voor recidiveonderzoek, hoewel de resultaten misschien nog niet altijd gepubliceerd worden in de internationale literatuur of (nog) niet op het ganse land betrekking hebben (bvb is er wel recidiveonderzoek over de regio van Catalonia).

Figuur 1. Europese landen met en zonder nationaal recidiveonderzoek

Bron: Wartna & Nijssen (2006: 1)

De informatisering van politiële en justitiële gegevens laat toe om nationale cijfers te genereren, zonder doorheen meters gerechtelijke of gevangenisdossiers te moeten ploeteren. Dankzij de informatisering van gegevens wordt in een aantal landen regelmatig gerapporteerd over recidivecijfers, met de mogelijkheid om daarin trends te zien overheen de tijd, overheen dadergroepen, etc. In Nederland is zelfs een recidivemonitor ontwikkeld, waardoor steeds actuele nationale recidivecijfers beschikbaar zijn (Wartna et al, 2011). In België bestaan wel nationale gegevensbanken, maar die zijn tot hiertoe nog niet aangewend om nationaal recidiveonderzoek te verrichten, laat staan onderzoek dat op regelmatige tijdstippen recidivecijfers genereert. Bovendien stelt het aan elkaar koppelen van bepaalde administratieve databanken tot op heden in de Belgische context belangrijke problemen (zie Mine & Vanneste, 2011). Waarom in België weinig aandacht aan recidiveonderzoek wordt besteed, kan daarmee niet volledig verklaard worden en valt buiten het bestek van dit rapport.

Een belangrijke vraag is natuurlijk wat recidivecijfers kunnen bijdragen. Als recidive niet belangrijk is, dan hoeft het immers ook niet onderzocht te worden. Wartna (1999: 41-43) vermeldt vier mogelijkheden voor het gebruik van recidivegegevens. 1) Recidivecijfers dienen als onderdeel voor een daderprofiel (bvb identificeren van 'types' daders en van dadergroepen). 2) Recidivecijfers worden bij onderzoek naar criminele carrières gebruikt. De afgelopen jaren kwam onderzoek naar *desistance* (het stopzetten van een

delictcarrière) sterk opzetten in de criminologie. Ook daarbij is recidive een belangrijk gegeven – Maruna en Liebling (2005: 18) zien recidive en *desistance* als “two sides of the same coin”. 3) Gegevens over recidive hebben een plaats bij etiologisch onderzoek (onderzoek dat inzoomt op de oorzaken van criminaliteit), waarbij ook aandacht gaat naar de impact van de strafrechtelijke interventie op het al of niet mee bijdragen tot of tegengaan van nieuwe strafbare feiten (bvb een gevangenisstraf als een criminogene factor in vergelijking met andere straffen; zie bvb Cid, 2009; Wermink et al, 2009). 4) Recidive geldt als een criterium van succes of mislukking bij effectstudies. Effectstudies kunnen zowel verwijzen naar evaluatieonderzoek als naar experimenteel onderzoek ter voorbereiding of invoering van nieuw beleid. Tot vandaag is er geen traditie van evaluatieonderzoek in de Belgische strafuitvoering, terwijl de praktijk daar nood aan heeft (Decoene, 2011: 17) en blijven zelfs problemen bestaan in de (publieke) toegang tot statistische basisgegevens³. Wetenschappelijke evaluatiestudies in de strafrechtsbedeling, met voor- en nameting en met meerdere groepen, blijven tot hertoe vooral opvallen door hun relatieve afwezigheid in Belgische context (zie Devroe, 2011). Nochtans kan evaluatieonderzoek bijdragen tot effectiviteits- en efficiëntiewinsten bij bestraffing (dit kan uiteindelijk leiden tot ‘beter’ straffen, wat gepaard kan gaan met financiële voordelen bij een verhoogde effectiviteit) (Devroe, 2011: 10). Een fundamenteel debat over bestraffing (en dan in het bijzonder over de straftoemeting, maar ook over de strafuitvoering) moet eerst tot duidelijke keuzes leiden, waarna dan pas geëvalueerd kan worden of en tot op welke hoogte de vastgelegde doelen bereikt zijn⁴.

De studie waarover hier verslag uitgebracht wordt, kan aangewend worden als een belangrijke eerste stap in de richting van nationaal recidiveonderzoek, zij het dan in eerste instantie alleen over ex-gedetineerden. Dat is zelf al een specifieke en zeer selecte groep daders; niet elke dader belandt immers in de gevangenis. Om het onderzoek in die richting te verdiepen en uit te breiden, zijn bijkomende

³ Voor Snacken en Beyens (2008: 108) is dat een sterke aanwijzing voor de mate waarin het strafbeleid gebaseerd is op kennis en inzichten: “Door het gebrek aan gegevens kan er vandaag moeilijk gesproken worden van een doelgericht en *evidence and knowledge based* beleid”.

⁴ Midden jaren '70 was er al een Commissie voor de herziening van het Strafwetboek die onder andere een meer doelmatige straftoemeting als basisbeginsel voor het crimineel beleid voorschreef. Koninklijk Commissaris Legros deed in 1985 een belangrijke poging om het strafrecht te herschrijven, met aandacht voor een hervorming van het strafarsenaal (Dupont, 2004-2005: 7). Tot op heden zijn hervormingspogingen in die richting telkens gestrand. De vorige minister van Justitie zag een hervorming van het Strafwetboek als een taak voor de toekomst: “een nieuwe structuur geven aan dat zo vermorzelde landschap van de straftoemeting, van de straftoepassing, van de strafuitvoering” (in Robert, 2011: 25). Wat de vrijheidsstraf betreft, vonden sinds midden jaren '90 fundamentele reflecties plaats, die uiteindelijk uitgemond zijn in nieuwe wetgeving. Op het vlak van de interne rechtspositie, de externe rechtspositie, de strafuitvoeringsrechter en strafuitvoeringsrechtbanken, het extern toezicht door de Commissies van Toezicht en de Centrale Toezichtsraad, zijn de afgelopen jaren wetgevende initiatieven genomen die inmiddels gedeeltelijk of volledig zijn ingevoerd. Van alle aspecten die sindsdien over de vrijheidsstraf zijn besproken, is enkel de meest fundamentele niet omgezet in wetgeving: de straftoemeting.

stappen nodig die niet konden genomen worden tijdens de voorziene duur ervan. Op basis van een koppeling tussen de gegevens in SIDIS-Griffie en het Centraal Strafregister zou bijvoorbeeld meer in detail kunnen nagegaan worden hoe het strafrechtelijk profiel van alle personen in deze studie eruit ziet, of personen als ex-gedetineerde een nieuwe veroordeling zonder wederopsluiting ontvangen hebben, etc. Ook zou een koppeling met de databank SIPAR bij het Directoraat-generaal Justitiehuisen extra informatie kunnen opleveren over de opvolging van personen die een deel van hun gevangenisstraf onder toezicht buiten de gevangenis hebben ondergaan of die na hun vrijlating een gemeenschapsstraf gekregen hebben. Er zijn tal van mogelijke pistes, maar elk ervan zal in afwachting van eventuele systematische koppelingen tussen databanken behoorlijk tijdsintensief zijn. Dit onderzoek is dus een belangrijke stap in de richting van een eerste recidiveonderzoek van veroordeelden die vrijgelaten zijn tussen 2003 en 2005 (eerste of enige vrijlating tijdens deze periode). Bijkomend onderzoek op basis van de databank die we opgesteld hebben, kan leiden tot een echte recidivestudie – dat zou voor België de eerste studie zijn die voor een ganse populatie ex-gedetineerden de recidive in kaart brengt. Die oefening zou ook bijkomende inzichten opleveren over eventuele verdere mogelijkheden voor meer algemeen recidiveonderzoek (dus: voor alle straffen en maatregelen die opgelegd worden). Systematisch algemeen recidiveonderzoek na alle straffen en maatregelen vergt echter een investering op lange termijn.

3. GEGEVENS

3.1. INLEIDING

In dit hoofdstuk wordt toegelicht welke gegevens als basis gediend hebben voor het onderzoek. De informatie voor deze studie bestond uit een gegevensextractie van de penitentiaire databank SIDIS-Griffie, een administratief beheersinstrument dat gebruikt wordt door DG EPI. De studie is qua gegevens en dus ook qua reikwijdte gedetermineerd door de databank. Dat biedt mogelijkheden en tegelijkertijd werpt het ook beperkingen op voor het onderzoek en voor de conclusies die daaruit getrokken kunnen worden. In 3.2. wordt ingegaan op de data, de variabelen die gebruikt zijn in het kader van het onderzoek en wordt kort toegelicht welke statistische tests gebruikt worden. In 3.3. worden de beperkingen van het onderzoek besproken. Die gaan onder meer over de beschikbare gegevens, over de statistische tests en over wat wel en – vooral - niet kan afgeleid worden uit de bevindingen van het onderzoek.

3.2. DATA EN ANALYSE

Databron: SIDIS-Griffie

Dit onderzoek is gebaseerd op een data-extractie van het penitentiaire beheersinstrument SIDIS-Griffie, dat als enige databron gediend heeft voor het onderzoek. De data werden aangeleverd door de dienst ICT van de FOD Justitie (8 augustus 2011), met voorafgaand akkoord van DG EPI. Vervolgens dienden meerdere bewerkingen op de gegevens te worden uitgevoerd, alvorens te kunnen beginnen met de aanmaak van statistieken. Concreet ging het bij die bewerkingen om het selecteren van (de binnen het beschikbare tijdsbestek meest bruikbare) gegevens uit 14 aparte grote bestanden (sommige telden meer dan 120000 lijnen informatie), het omzetten en importeren naar SPSS (via een omweg in het programma Access). Daarna nam het werk aan de opbouw van databestanden voor de uiteindelijke analyses heel wat tijd in beslag. Een eerste basisbestand bevat informatie met als teleenheid het totaal aantal vrijlatingen (eenzelfde persoon kan meermaals in deze cijfers voorkomen) ($n = 46789$). Vervolgens werden bijkomende bewerkingen uitgevoerd en is een ander databestand opgemaakt, met informatie per uniek individu ($n = 39450$). Dat databestand doet dienst als ‘moederbestand’ voor het onderzoek en bevat informatie over alle personen die vrijgelaten werden, onder meer beklaagden en geïnterneerden, met informatie over vroegere en latere opsluitingen. Dat bestand is onderworpen aan enkele analyses en biedt een eerste algemeen beeld van de wederopsluitingen van alle personen die vrijgelaten zijn in de

periode 2003-2005. Uiteindelijk werd een bestand opgemaakt met enkel en alleen de definitief veroordeelden op het ogenblik van de vrijlating in de periode 2003-2005, met informatie over vroegere en latere opsluitingen (n = 14754). Het grootste deel van het onderzoek is gebeurd op basis van dat bestand.

Data

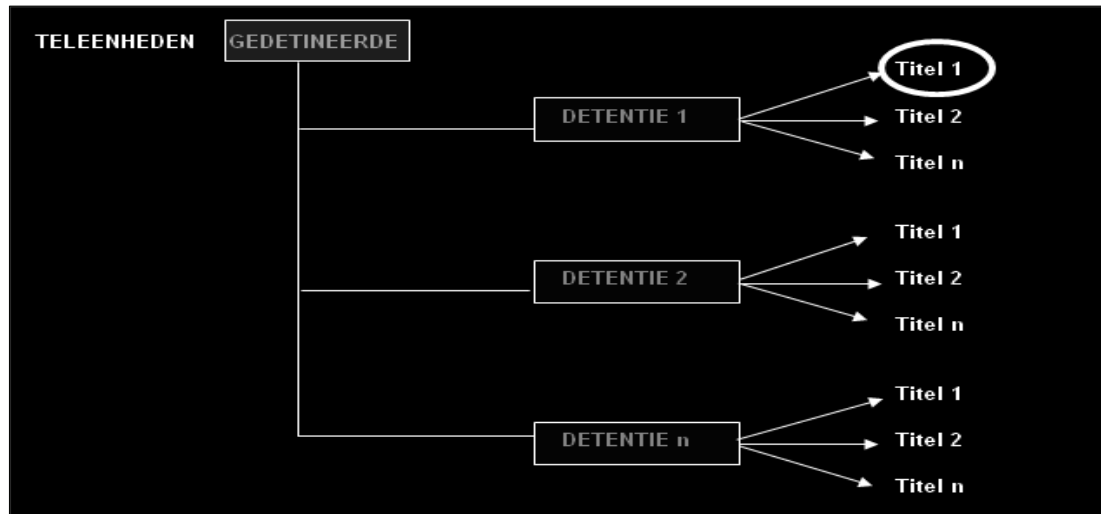
Periode van vrijlating en opvolgingsperiode. De data die opgevraagd zijn, hebben betrekking op alle gedetineerden die in de periode tussen 1 januari 2003 en 31 december 2005 vrijgelaten zijn uit een Belgische inrichting (of vanuit elektronisch toezicht als regime (zie verder); elke persoon onder elektronisch toezicht wordt een ‘moederinrichting’ toegewezen, die geregistreerd is in SIDIS-Griffie). Een vrijlating betekent hier concreet: een registratie van een vrijlating in het programma SIDIS-Griffie. SIDIS-Griffie gaat maximum terug tot detenties lopend in 1975 of later, want voordien was er geen informatisering. Verderop in dit rapport zal gesproken worden van een ‘referentievrijlating’ wanneer het gaat om de eerste of enige vrijlating van een persoon in de periode tussen 1 januari 2003 en 31 december 2005. Die periode zal de ‘referentieperiode’ genoemd worden. De opsluiting die eindigde met de referentievrijlating, is de ‘referentieopsluiting’. De duur van de referentieopsluiting en van alle andere opsluitingen is telkens berekend op basis van het verschil tussen de datum van invrijheidstelling en de datum van opsluiting, plus één (om te corrigeren voor de dag van vrijlating die als volledige dag in opsluiting wordt meegerekend: het betreft een afronding, waarbij geen rekening is gehouden met de uren).

Een belangrijk gegeven in het onderzoek is de wettelijke toestand, wat “in beginsel [verwijst naar de hechtenistitels die in uitvoering zijn, met voor de veroordeelden nog de bijkomende specificatie voor wat betreft de totale strafduur.” Verder onderscheid kan gemaakt worden naar prioritaire en bijkomende wettelijke toestand: “Aangezien gedetineerden op eenzelfde ogenblik onder verschillende hechtenistitels in de gevangenis kunnen verblijven (bijvoorbeeld ter uitvoering van een definitieve veroordeling en geplaatst onder aanhoudingsmandaat), wordt bij de registratie in de penitentiaire databank onderscheid gemaakt tussen zgn. prioritaire en bijkomende wettelijke toestanden.” (Maes, 2010a: 52, voetnoot 29 e.v.). In dit onderzoek gaat het over de ‘prioritaire’ wettelijke toestand. Bij het bepalen daarvan geldt onder meer dat een wettelijke toestand van beklaagde prioritair wordt geacht ten aanzien van een wettelijke toestand als veroordeelde. De volgende prioritaire wettelijke toestanden bestaan: beklaagden (en gelijkgestelden), definitief geïnterneerden, definitief veroordeelden en een restgroep ‘andere’.

“De penitentiaire databank is voortdurend aan verandering onderhevig, en de laatste jaren werden diverse *nieuwe ‘functionaliteiten’* in het systeem ingevoerd. Zo worden niet alleen gegevens

bijgehouden over de persoon van de gedetineerde en zijn/haar afzonderlijke detentieperiodes. Sinds een paar jaar wordt, voor elke aparte detentieperiode apart, ook geregistreerd welke hechtenistitels binnen deze detentie in uitvoering zijn. Deze verbreding van het analyse-niveau maakt het bijvoorbeeld mogelijk het misdrijfprofiel van de gedetineerdenpopulatie meer in detail te bestuderen, tot op het niveau van de hechtenistitel. Eén en dezelfde gedetineerde kan tijdens zijn ‘carrière’ meerdere malen in detentie hebben verbleven, en binnen één en dezelfde detentieperiode zijn vaak meerdere (hechtenis)titels in uitvoering, zoals definitieve veroordelingen tot gevangenisstraf, interneringsmaatregelen, opsluitingen onder aanhoudingsmandaat (voorlopige hechtenis), ... ” (zie figuur 2) (Maes, 2010b: 139) Sinds 2003 bevat SIDIS-Griffie op een systematische manier de verschillende hechtenistitels. Die informatie kan van groot belang zijn, vandaar dat op voorhand is geopteerd om 2003 als eerste referentiejaar te nemen.

Figuur 2. Teleenheden penitentiaire databank SIDIS-Griffie

(Maes, 2010b: 139)

Om te vermijden dat de analyse op een toevalsgebaseerde afwijkende groep vrijlatingen zou gebeuren, is op voorhand gekozen voor een zeer ruime selectie, namelijk alle vrijlatingen tijdens drie opeenvolgende jaren (2003, 2004 en 2005). Door de drie jaren qua aantal invrijheidstellingen met elkaar te vergelijken, kan nagegaan worden of er geen grote verschillen tussen de drie jaren zitten, wat één vorm van selectiviteit in de data kan tegengaan. Bovendien laat een referentieperiode van meerdere jaren ook toe om te werken op basis van grotere aantallen (de som van de vrijlatingen tijdens de onderscheiden referentie jaren), dan enkel met alle vrijlatingen van één jaar.

Bovendien heeft het onderzoek met deze referentie jaren een opvolgingsperiode van meer dan 5 jaar. De opvolgingsperiode, de periode tussen de referentievrijlating en de data-extractie, ook de *follow-up* periode genoemd, bedraagt in dit onderzoek minimum iets meer dan 5 jaar, 7 maanden en één week

(31 december 2005 – 8 augustus 2011) en maximum iets meer dan 8 jaar, 7 maanden en één week (1 januari 2003 – 8 augustus 2011).

Andere gegevens SIDIS-Griffie. De data-extractie uit SIDIS-Griffie bevat een rist aan informatie, zonder dat het gaat om variabelen die allemaal meteen geschikt zijn voor onderzoek. De databank werkt met gecodeerde gegevens en data, dus moesten bepaalde gegevens via omzettingen en bewerkingen aangemaakt worden. Op basis van de extractie zijn variabelen gebruikt en/of aangemaakt, waaronder: geslacht, leeftijd, nationaliteit, het regime bij vrijlating, de modaliteit van vrijlating, de gevangenis van vrijlating, het aantal vorige opsluitingen, de duur van vorige opsluitingen, de duur van de referentieopsluiting, het aantal nieuwe opsluitingen, de duur van de nieuwe opsluitingen, de wettelijke toestand of situatie (m.a.w., is iemand definitief veroordeeld, beklaagde,...), de strafduur, de aard van de feiten bij alle opsluitingen, het aantal verschillende types feiten, data van opsluiting en vrijlating.

Nogmaals moet benadrukt worden dat de gegevens van de databank voor sociaalwetenschappelijk onderzoek naar determinanten van wederopsluiting beperkt zijn, wat geheel logisch is voor het gebruik als administratief beheersinstrument. Voor dit onderzoek impliceert dat dus enkele nadelen en beperkingen (zie verder).

Analyse

Alle berekeningen in dit onderzoek zijn gebeurd aan de hand van het statistisch programma SPSS 19.0. Het onderzoek betreft op de eerste plaats een beschrijving van alle vrijlatingen, alle vrijgelaten personen en, meer in het bijzonder, alle vrijgelaten definitief veroordeelden. De focus ligt op variabelen die op de referentieopsluiting en referentievrijlating betrekking hebben. Waar mogelijk en relevant, is gekeken naar de samenhang tussen variabelen (doorgaans op basis van een basistest die toelaat verschillen/samenhang te bekijken, ook voor scores die geen normaalverdeling hebben: de χ^2). Naast beschrijvende cijfers zijn overlevingsduuranalyses uitgevoerd, waarbij verschillende meetwaarden van een variabele (bvb geslacht: man of vrouw) met elkaar vergeleken worden qua proportie van wederopsluitingen en de gemiddelde duur tot wederopsluiting (meestal uitgedrukt in dagen). Dat is gebeurd aan de hand van een Kaplan-Meier test. Bij elke Kaplan-Meier test worden de resultaten van de log-rank test opgenomen; die resultaten zijn ook uitgedrukt in een χ^2 (samenhang/verschil van de meetwaarden, in dit geval afgezet op de tijd), maar telkens wordt daarbij vermeld dat het gaat om de log-rank (Mantel-Cox) test. Voor de Kaplan-Meier test wordt telkens een curve opgenomen (voor de interpretatie daarvan, zie verder). Op het einde van 4.3. en 4.4. zijn alle beschikbare factoren in een multivariate test opgenomen, een zogenaamde Cox regressie (Bijleveld & Commandeur, 2009: 139-189; Wartna, 2000; Wartna et al, 2005: 38-39). Een Cox regressie laat toe om de individuele bijdrage van een variabele na te gaan in samenhang

met alle variabelen die bij de berekening opgenomen worden. Wordt één van de variabelen weggelaten, dan zullen de waarden op alle andere variabelen wijzigen. Aangezien het gaat om een eerste exploratie van de cijfers en hun samenhang, is geopteerd voor de ENTER methode, waarbij alle variabelen in de test zijn opgenomen. Bij de Cox regressie wordt telkens per variabele één meetwaarde als referentie genomen, waartegen de andere meetwaarden afgezet worden (bvb de variabele geslacht: man in vergelijking van vrouw). Het resultaat is een relatieve kans (*proportional hazard*) van de ene meetwaarde in vergelijking met de referentiewaarde, met een significantieniveau (p) en een 95% betrouwbaarheidsinterval. Het significantieniveau in dit onderzoek ligt op het 5% niveau (dus: .05), wat betekent dat een samenhang niet op toeval berust en dus in maximum slechts 5 op 100 gevallen mag voorkomen. Het betrouwbaarheidsinterval toont voor (minstens) 95% van alle gevallen aan hoe meetwaarde van een variabele zich verhouden tot de referentiecategorie (met als waarde 1). Als het 95% betrouwbaarheidsinterval de waarde 1 overlapt, dan verschilt een meetwaarde statistisch niet significant van de referentiecategorie. Verschilt het 95% betrouwbaarheidsinterval wel van 1, dan is er wel een verschil tussen beide en moet gekeken worden naar de grootte van p. De Cox regressie is weergegeven op dezelfde manier als in het onderzoek van Wartna et al (2005: 40) dat ingaat op recidive van ex-gedetineerden in Nederland.

Bij het berekenen van de Cox regressie kon niet aan alle statistische voorwaarden voldaan worden. Zo dient in principe voor uitval gecorrigeerd te worden: personen of groepen die niet opnieuw opgesloten *kunnen* worden, zouden in principe buiten beschouwing moeten vallen. Daarbij geldt dat personen die vrijgelaten zijn en het land bij vrijlating zijn uitgezet (of een bevelschrift ontvingen om het grondgebied binnen de vijf dagen te verlaten), theoretisch gezien niet meer in aanmerking mogen genomen worden voor een wederopsluiting. Ook Belgen die hun vaste verblijfplaats in het buitenland hebben, komen in principe niet of zeer minder gemakkelijk in aanmerking om opnieuw in België opgesloten te worden. Hetzelfde geldt voor personen die na hun vrijlating overleden zijn. Om een zo zuiver mogelijke test te krijgen, was het beter om hiermee rekening te houden. Echter, aangezien volledige en betrouwbare informatie over overlijdens en over het verblijfsstatuut van personen afwezig was, omdat een beperking tot de Belgische nationaliteit een grote vermindering van de onderzoekspopulatie zou inhouden, en om een indicatie te krijgen van het aantal vreemdelingen zonder recht op verblijf dat nadien opnieuw in de gevangenis belandt, is toch geopteerd om de Cox regressies te berekenen⁵.

⁵ In de Cox tests van dit rapport wordt niet ingegaan op de regressiegewichten, noch op de analyse van Schoenfeld residuen (voor de assumpties bij een Cox regressie, zie Bijleveld & Commandeur, 2009: 155-157). Dat is niet ideaal, maar binnen het beperkte tijdsbestek en met het in eerste instantie beschrijvend karakter van het onderzoek leek dat een verdedigbare keuze.

Bij de overlevingsduuranalyses (en bij de tabellen over de snelheid tot wederopsluiting) moet rekening gehouden worden met wat in statistiek gecensureerde data genoemd wordt. Bij de overlevingsduuranalyse (en daaruit afgeleide cijfers) is ofwel vertrokken vanuit de ganse referentieperiode van drie jaren, ofwel vanuit de onderscheiden referentiejaren van de vrijlating (dus telkens een periode van één jaar). Telkens gaat het om een tijdsinterval. Gecensureerde data verwijzen naar cases die het eind van de observatieperiode (8 augustus 2011) hebben bereikt zonder dat de gebeurtenis die het voorwerp van onderzoek uitmaakt (de wederopsluiting), heeft plaatsgevonden. Theoretisch lopen die cases dan geen 'risico' meer op een nieuwe opsluiting en vallen voor de resterende termijn buiten beschouwing. Concreet: wanneer voor de totale populatie (periode 2003-2005) nagegaan wordt hoeveel personen opnieuw opgesloten worden, dan hebben de eerste gecensureerde data betrekking op personen die het laatst zijn vrijgelaten en waarvoor tijdens het onderzoek geen wederopsluiting geregistreerd is. Hun periode in vrijheid is immers het kortst. Het totaal aantal gecensureerde waarden is nooit meer dan het aantal personen dat *niet* opnieuw opgesloten is. Bij de analyse van de Cox regressie is telkens gekozen voor een weergave van de cijfers. Enkel de resultaten van de Kaplan-Meier testen worden in dit onderzoek weergegeven door een curve. De staart van de curve geeft telkens de proportie weer van het aantal personen met een wederopsluiting (dat reflecteert de optie: $1 - \text{survival}$). Dicht tegen het eind van de curve kunnen zich nog stijgingen voordoen: die wijzen op wederopsluitingen vlak voor het einde van de observatieperiode. Tegelijkertijd omvat het eind van de curve ook personen die niet opnieuw opgesloten zijn in de loop van hun respectieve observatieperiode ($1 - \text{de proportie cases met wederopsluiting}$). Het eindpunt van de curve geeft het totale aandeel wederopsluitingen weer.

3.3. BEPERKINGEN VAN HET ONDERZOEK

De belangrijke beperkingen van deze studie worden hier aangestipt en dienen bij het lezen van dit rapport mee in acht te worden genomen.

Middelen voor het onderzoek. Het onderzoek is uitgevoerd door één onderzoeker, bijgestaan door de promotor van het onderzoek. Voor het onderzoek is een periode van 6 maanden voorzien. Officieel liep het onderzoek van 1 juli 2011 tot en met 31 december 2011. Deze beperking in tijd en middelen voor het onderzoek maakt dat het onderzoek in functie van haalbaarheid sterk is afgegrensd. Dat maakte ook dat geen grondig literatuuronderzoek kon plaatsvinden (terwijl recidiveliteratuur een bibliotheek kan vullen), dat quasi geen vergelijking van bevindingen met andere landen kon gebeuren, dat resultaten in dit

rapport nog verder kunnen uitgediept worden, gegeven meer beschikbare tijd. Dit rapport is dus de resultante van een in wetenschappelijke termen zeer beperkt onderzoeksproject.

Beschikbare data. Eén van de belangrijke beperkingen van het onderzoek betreft de toegang tot meer uitgebreide gegevens. Op de eerste plaats heeft deze beperking betrekking op de grenzen van SIDIS-Griffie voor wetenschappelijk onderzoek. Het aantal variabelen in SIDIS-Griffie is met name voor heel wat belangrijke (achtergrond)kenmerken vrij beperkt en heeft weinig uitstaans met wat er gebeurt na de vrijlating, met eventuele wijzigingen in de situatie van een gedetineerde tijdens zijn opsluiting (bvb familiale wijzigingen, verslavingsproblematiek, opleidingsniveau,...), enz. De scope van de gegevens uit SIDIS-Griffie is dus beperkt, geheel logisch voor een instrument dat ontwikkeld is in functie van het administratief beheer van de detentie. Ook konden niet eens alle gegevens die aangeleverd waren, mee in het onderzoek opgenomen worden – de haalbaarheid van het onderzoek zou anders in het gedrang gekomen zijn. De voornaamste databeperking betreft het uitblijven van mogelijkheden om bestaande databanken aan elkaar te koppelen. Dat zou toelaten een grondig beeld van de instroom, doorstroom en uitstroom in de strafrechtsbedeling te genereren en zou een belangrijke stap in de richting van systematisch recidiveonderzoek mogelijk maken. Nu blijft het onderzoek beperkt tot wederopsluiting, voornamelijk door de databeperkingen. Andere vormen van dataverzameling zouden, gegeven meer tijd en middelen voor bijkomend onderzoek, ook toelaten om een meer omvattend beeld te krijgen op het profiel van de vrijgelaten veroordeelden, op eventuele factoren die bijdragen tot het wel of niet opnieuw opgesloten worden en op uiteenlopende indicatoren voor recidive (aantal nieuwe arrestaties, aantal nieuwe veroordelingen,...).

Beperkingen van de resultaten. Het betreft hier geen verklarend onderzoek. In dit onderzoek is een antwoord gezocht op de vraag hoeveel personen na hun vrijlating binnen de opvolgingsperiode opnieuw achter de tralies belanden. Verder in dit rapport wordt gemakshalve gesproken over ‘terug in de cel belanden’, ‘opnieuw opgesloten worden’ en andere vergelijkbare uitdrukkingen. Dat betekent evenwel niet dat een persoon fysiek is opgesloten, wel dat er een registratie in SIDIS-Griffie gebeurd is na een eerdere vrijlating (bijvoorbeeld in het geval van een onmiddellijke voorlopige invrijheidstelling bij korte vrijheidsstraffen van maximaal 6 maanden, toekenning van een strafonderbreking met het oog op de toekenning van elektronisch toezicht,...). De focus is hier gelegd op (een beschrijving van) de beschikbare variabelen en, waar mogelijk, hun band met wederopsluiting. Dat zegt niets over de verklarende waarde van een variabele ten aanzien van het al of niet opnieuw opgesloten worden. Concreet, bijvoorbeeld voor de variabele modaliteit van invrijheidstelling: de vergelijking tussen veroordeelden vrijgelaten op strafeinde en veroordeelden met een voorwaardelijke invrijheidstelling zegt

weinig over de feitelijke invloed van die modaliteit. Immers, de invulling van de voorwaardelijke invrijheidstelling kan per veroordeelde anders zijn (individuele voorwaarden; individuele leefomstandigheden; een persoonlijk toegewezen justitieassistent met een eigen stijl; een justitiehuis met een eigen micropolitiek; etc). Indien meer personen met een VI opnieuw achter de tralies belanden, wil dat nog niet zeggen dat VI minder goed of slechter is dan strafeinde. Veel hangt dan af van of men nieuwe feiten gepleegd heeft dan wel of het louter gaat om een schending van de voorwaarden; of er tijdens de VI bepaalde wijzigingen in levensdomeinen plaatsvonden die een negatieve invloed uitoefenden op de slaagkansen van vrijgelaten veroordeelden; verschillen in het beleid van de strafuitvoeringsrechtbanken. Louter kijken naar de percentages en stellen dat meer personen op VI opnieuw opgesloten worden dan personen op strafeinde, zegt dus weinig of niets over of VI ‘werkt’ of niet. Dit onderzoek is een eerste aanzet voor verdere studie van recidive na opsluiting in België, niets minder, maar ook niets meer dan dat. De cijfers van dit onderzoek moeten dus met de nodige omzichtigheid geïnterpreteerd worden.

De cijfers in dit onderzoek hebben een *beperkte vergelijkbaarheid met cijfers uit andere landen*. Het gaat hier niet om recidive, maar om wederopsluiting, dus zou het fout zijn om zonder meer de cijfers uit dit onderzoek te vergelijken met recidivecijfers uit de ons omringende landen. Eén vergelijking kan, mits de nodige omzichtigheid bij de interpretatie van de bijhorende cijfers: in Nederland vermeldt de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) in haar jaarverslag cijfers over ‘detentierecidive’, wat verwijst naar een nieuwe insluiting in een penitentiare inrichting (DJI, 2011: 47). Met een opvolgstermijn tot 2 jaren na de vrijlating bedroeg de detentierecidive voor vrijgelaten personen in Nederland in 2003 37.1% van alle vrijgelaten personen, in 2004 37.1% en in 2005 33.9% (DJI, 2011: 49). Toch blijft het ook in dit geval moeilijk om te vergelijken: in Nederland gelden andere regels en praktijken bij strafoplegging en strafuitvoering, waaronder bijvoorbeeld het uitvoeren van korte gevangenisstraffen, zelfs van straffen van enkele dagen. Ook de regeling voor invrijheidstellingen verschilt tussen België en Nederland. Die verschillen in instroom en uitstroom hebben als gevolg dat de cijfers over ‘detentierecidive’ moeilijk vergelijkbaar zijn. Voor recidivecijfers gelden nog meer beperkingen in vergelijkbaarheid⁶: zo kunnen er

⁶ Het rapport van DJI vermeldt naast de detentierecidivecijfers ook cijfers over de ‘algemene recidive’ van elke jaarcohort, nagegaan door het WODC. Algemene recidive wordt door het WODC als volgt gedefinieerd: “alle nieuwe justitiecontacten ongeacht de aard en ernst van de gepleegde misdrijven, behalve de strafzaken die eindigen in een vrijspraak, een technisch sepot of een andere technische uitspraak” (Wartna et al, 2005: 10). Voor de respectieve jaren 2003, 2004 en 2005 bedroeg de algemene recidive 54.6%, 53.3% en 51.4% na diezelfde opvolgstermijn van 2 jaren (DJI, 2011: 49). Recidiveonderzoek van ex-gedetineerden in Nederland toonde aan dat “van alle ex-gedetineerden [...] 65% tot 67% binnen 4 jaar na het vertrek uit de penitentiare inrichting vervolgd [is] vanwege het plegen van een nieuw misdrijf.” Na 8 jaar stellen de onderzoekers dat “ongeveer driekwart van de ex-gedetineerden één of meer nieuwe justitiecontacten hebben opgebouwd” (Wartna et al, 2005: 25). Recent verscheen een Franse studie over een cohort van 7000 ex-gedetineerden die in 2002 waren vrijgelaten, waarvan het strafregister werd gecontroleerd tot 5 jaar na hun vrijlating. 59% werd binnen de 5 jaren veroordeeld voor nieuwe feiten (ongeacht de straf), 46% van de ex-gedetineerden belandde binnen de 5 jaren met een nieuwe

onder andere verschillen zijn in de definitie van recidive; de opvolgingstermijn (hoe lang); specifieke sociaaldemografische en economische context van een land of regio (sociaalstructurele aspecten die een impact op recidive kunnen hebben); de organisatie van formele sociale controle van ex-gedetineerden en van personen met een gemeenschapsstraf (streng opvolging, snelle interventie bij eventuele problemen,...) of van gekende daders meer algemeen; de bereidheid van slachtoffers en burgers in het algemeen om feiten te melden; het functioneren van het strafapparaat (bvb mate van septs, van schikkingen, van prioriteiten in het strafbeleid, ...). De beperkte vergelijkbaarheid is een bijkomende reden om zelf nationale recidivecijfers te ontwikkelen, zonder op cijfers uit het buitenland te moeten steunen.

veroordeling in de gevangenis ("prison ferme") (Kensey & Benaouda, 2011: 2). Deze cijfers tonen al meteen behoorlijk wat variatie tussen Frankrijk en Nederland, maar moeten met veel voorzichtigheid gelezen worden. Er kan niet zomaar uit afgeleid worden dat er meer recidive is in Nederland, noch dat Frankrijk minder recidive heeft. Een werkgroep met specialisten uit 13 landen buigt zich sinds enkele jaren over de vraag of een internationale standaard voor recidiveonderzoek kan vastgelegd worden (Wartna & Nijssen, 2006: 5), zodat internationale vergelijkingen in de toekomst wel tot de mogelijkheden zullen behoren.

4. RESULTATEN

4.1. INLEIDING

Dit hoofdstuk bevat de resultaten van het onderzoek. In 4.2. wordt een beknopte beschrijving gegeven van *het totale aantal invrijheidstellingen in de periode 2003 – 2005*. Vervolgens wordt in 4.3. ingegaan op het *aantal personen* dat in die periode in vrijheid gesteld is geweest, vertrekkend vanuit *de enige of eerste vrijlating* in de referentieperiode. In de beschrijving komen volgende variabelen aan bod: aantal vrijlatingen per referentiejaar, geslacht, leeftijd, nationaliteit, wettelijke situatie, regime, inrichting en de duur van de opsluiting voorafgaand aan de referentievrijlating, etc. Waar mogelijk zal ook gekeken worden naar eventuele wederopsluitingen. Een laatste luik (4.4.) bevat informatie over de *definitief veroordeelden* die uitgestroomd zijn in de periode 2003, 2004 en 2005. Een deel van de informatie wordt hernomen en meer uitgewerkt. Vervolgens wordt gekeken naar onderlinge verschillen binnen deze groep.

4.2. TOTAAL AANTAL INVRIJHEIDSTELLINGEN

In de periode van 1 januari 2003 tot en met 31 december 2005 vonden er 46789 *invrijheidstellingen* plaats. Dit getal moet onderscheiden worden van het aantal personen dat in diezelfde periode vrijgelaten werd (zie 4.3.). In Tabel 1 staat de opdeling van het aantal invrijheidstellingen per jaar. Daaruit blijkt dat er geen grote afwijking zit tussen de drie referentie jaren.

Tabel 1. Verdeling totaal aantal invrijheidstellingen

Jaar	Totaal aantal vrijlatingen	Percentage
2003	15977	34.1%
2004	15342	32.8%
2005	15470	33.1%
Totaal	46789	100%

Hieronder volgen enkele beschrijvende cijfers over het totaal aantal invrijheidstellingen in de onderzoeksperiode. Aangezien hier vertrokken wordt van het aantal invrijheidstellingen, zitten er dubbeltellingen in: één en dezelfde persoon kan meermaals voorkomen in de cijfers. Om die reden is beslist om hier slechts enkele variabelen te beschrijven, enkel en alleen om een idee te geven over de orde van grootte van het aantal invrijheidstellingen. Achtereenvolgens komen aan bod: een indeling naar geslacht, leeftijd, de duur van de opsluiting, het regime bij het ogenblik van de vrijlating en de gevangenis van waaruit de vrijlating plaatsvond. In 4.3. en 4.4. staan cijfers over personen, wat dubbeltellingen uitsluit.

Geslacht. In tabel 2 volgt een verdeling van de invrijheidstellingen naar geslacht. De drie referentie jaren verschillen niet sterk van elkaar. Telkens neemt het aandeel invrijheidstellingen van mannen meer dan 93% in beslag. Het aantal invrijheidstellingen van vrouwen is dus beperkt. Een voor de hand liggende verklaring heeft te maken met de kleinere groep vrouwen in detentie.

Tabel 2. Verdeling totaal aantal invrijheidstellingen naar geslacht

Jaar	Man	Vrouw	Totaal
2003	14879 (93.1%)	1098 (6.9%)	15977 (100%)
2004	14335 (93.4%)	1007 (6.6%)	15342 (100%)
2005	14399 (93.1%)	1071 (6.9%)	15470 (100%)
Totaal	43613 (93.2%)	3176 (6.8%)	46789 (100%)

Leeftijd. SIDIS-Griffie bevat informatie die niet alleen van toepassing is op meerderjarige of uithanden gegeven daders. De gegevens hebben ook betrekking op zuigelingen die samen met hun moeder achter de tralies verbleven, naast jongeren die in de instelling van Everberg zaten. Dat zorgt voor een lagere

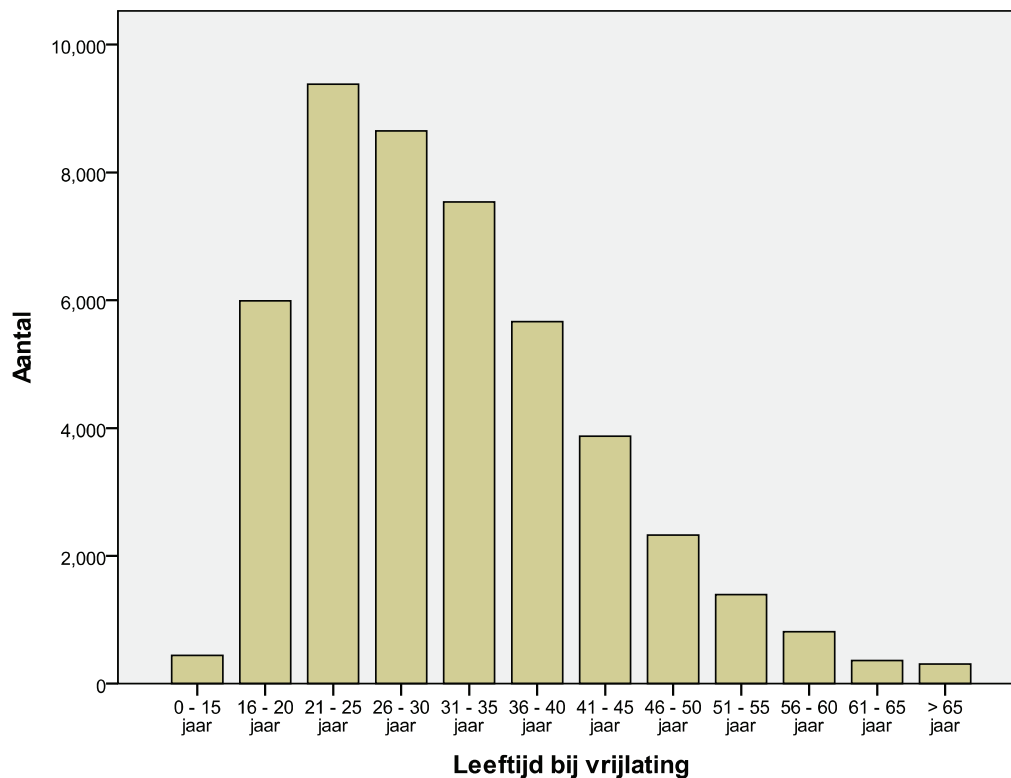
leeftijd bij de invrijheidstellingen ten opzichte van de leeftijd van definitief veroordeelde gedetineerden. Om het overzicht leesbaar te houden, is gekozen om met leeftijdscategorieën te werken. Bij 45 invrijheidstellingen was de geboortedatum van de persoon onbekend.

Tabel 3. Verdeling totaal aantal invrijheidstellingen naar leeftijd

Leeftijdscategorie	2003		2004		2005		Totaal	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
0 – 15 jaar	154	1.0%	143	0.9%	146	0.9%	443	0.9%
16 – 20 jaar	2025	12.7%	2009	13.1%	1955	12.6%	5989	12.8%
21 – 25 jaar	3329	20.9%	3063	20.0%	2988	19.3%	9380	20.1%
26 – 30 jaar	3017	18.9%	2816	18.4%	2816	18.2%	8649	18.5%
31 – 35 jaar	2526	15.8%	2459	16.0%	2552	16.5%	7537	16.1%
36 – 40 jaar	1922	12.0%	1840	12.0%	1903	12.3%	5665	12.1%
41 – 45 jaar	1262	7.9%	1293	8.4%	1317	8.5%	3872	8.3%
46 – 50 jaar	786	4.9%	756	4.9%	784	5.1%	2326	5.0%
51 – 55 jaar	462	2.9%	468	3.1%	464	3.0%	1394	3.0%
56 – 60 jaar	271	1.7%	271	1.8%	273	1.8%	815	1.7%
61 – 65 jaar	108	0.7%	118	0.8%	139	0.9%	365	0.8%
> 65 jaar	89	0.6%	94	0.6%	126	0.8%	309	0.7%
Totaal	15951		15330		15463		46744	100%

Wat de verdeling in leeftijdscategorieën betreft, kan vastgesteld worden dat de tendensen hetzelfde zijn voor de drie jaren, maar dat er toch een statistisch significante samenhang is ($\chi^2 = 35.422$; $df = 22$; $p = .035$) tussen de drie jaren en de leeftijdscategorieën, zij het dan een zeer zwakke associatie (Cramer's $V = .019$; $p = .035$). Deze cijfers moeten bovendien met een korreltje zout genomen worden. Het gaat immers om invrijheidstellingen en niet om aantallen personen die in vrijheid gesteld zijn. Eén persoon kan dus meermaals in deze cijfers voorkomen en daarbij het relatieve gewicht van een leeftijdscategorie doen toenemen. Los daarvan kan een persoon ook in twee groepen voorkomen. Een 19-jarige die in 2003 vrijgelaten wordt en vervolgens als 21-jarige in 2005 de gevangenis verlaat, komt dus twee keer voor in het aantal invrijheidstellingen. Daaraan kan niet echt verholpen worden door het exacte jaar te geven, want personen kunnen ook in de periode van één jaar meermaals vrijgelaten worden, waardoor ze twee keer of meer meetellen. Deze beschrijvende cijfers hebben als voornaamste meerwaarde dat ze tendensen tonen.

Figuur 3. Leeftijd bij vrijlating (alle invrijheidstellingen 2003 - 2005)

Duur van de opsluiting. Wat de duur van de opsluiting betreft, wordt hier gerapporteerd over de *feitelijke* duur van de opsluiting voorafgaand aan de vrijlating. De duur van opsluitingen wordt in dit onderzoek telkens berekend op basis van de datum van de invrijheidstelling en de datum van opsluiting (verschil). Daarbij moeten enkele kanttekeningen gemaakt worden. Zo is daarbij geen rekening gehouden met eventuele periodes van ontvluchting of strafonderbrekingen (bvb penitentiair verlof werd voor 2007 als strafonderbreking gerekend, vanaf 2007 geldt het - net zoals bij een uitgangsvergunning - als een deel van de strafuitvoering). Ook geldt een strafuitvoering onder elektronisch toezicht als een opsluiting (maar dan in een bijzonder detentieregime, dat van elektronisch toezicht).

Er is dus niet gerekend in termen van de duur van een *straf* die opgelegd is. Daarover wordt verder verslag uitgebracht, wanneer het specifiek gaat om de veroordeelden die de gevangenis verlaten hebben. Hier gaat het om alle vrijlatingen die in de referentieperiode plaatsvonden, ongeacht het wettelijke statuut waarmee de opsluiting gebeurd is. Met andere woorden, het gaat niet alleen om definitief veroordeelden, maar onder meer ook om beklaagden (en die hebben nog geen wettelijk vastgelegde strafduur) en geïnterneerden (waarvoor geen maximumduur van opsluiting bepaald wordt). Bovendien geldt ook hier dat één en dezelfde persoon meermaals in de cijfers kan opduiken. Iemand kan

in 2003 na een korte of lange opsluiting vrijgelaten zijn, kort nadien terug voor enkele dagen, weken of maanden opgesloten zijn en terug in vrijheid gesteld worden. Een persoon kan hier echter geen twee keer voorkomen met een opsluiting boven de drie jaar: wie in 2003 na een verblijf van 3 jaar of langer de vrijheid herwon, kan onmogelijk in 2005 een tweede keer na een verblijf van 3 jaar of meer naar buiten gaan. De personen met een zeer lang verblijf kunnen dus geen twee keer opduiken in de cijfers, terwijl dat voor korte opsluitingen wel kan. De cijfers zeggen dus niet zozeer iets over personen die vrijgelaten worden, wel over de tendens van de verblijfsduur voorafgaand aan de vrijlating.

Tabel 4. Feitelijke duur van de opsluiting voor invrijheidstelling, totaal aantal invrijheidstellingen

Duur van de opsluiting	Aantal	% (afgerond)
1 – 365 dagen (max 1 jaar)	41223	88.1%
366 – 730 dagen (max 2 jaar)	2210	4.7%
731 – 1095 dagen (max 3 jaar)	1190	2.5%
1096 – 1460 dagen (max 4 jaar)	767	1.6%
1461 – 1825 dagen (max 5 jaar)	451	1.0%
1826 – 2190 dagen (max 6 jaar)	243	0.5%
2191 – 2555 dagen (max 7 jaar)	191	0.4%
2556 – 2920 dagen (max 8 jaar)	164	0.4%
2921 – 3285 dagen (max 9 jaar)	80	0.2%
3286 – 3650 dagen (max 10 jaar)	79	0.2%
3651 – 4015 dagen (max 11 jaar)	43	0.1%
4016 – 4380 dagen (max 12 jaar)	42	0.1%
4381 – 4745 dagen (max 13 jaar)	25	0.1%
4746 – 5110 dagen (max 14 jaar)	21	0.0%
5111 – 5475 dagen (max 15 jaar)	20	0.0%
5476 – 5840 dagen (max 16 jaar)	11	0.0%
5841 – 6205 dagen (max 17 jaar)	5	0.0%
6206 – 6570 dagen (max 18 jaar)	5	0.0%
6571 – 6935 dagen (max 19 jaar)	6	0.0%
6936 – 7300 dagen (max 20 jaar)	3	0.0%
> 7300 dagen (meer dan 20 jaar)	10	0.0%
Totaal	46789	100%

Voor de 10 vrijlatingen na meer dan 7300 dagen opsluitingen ging het in 7 gevallen om een vrijlating na meer dan 25 jaren opsluiting, in één geval zelfs om iets minder dan 40 jaar opsluiting.

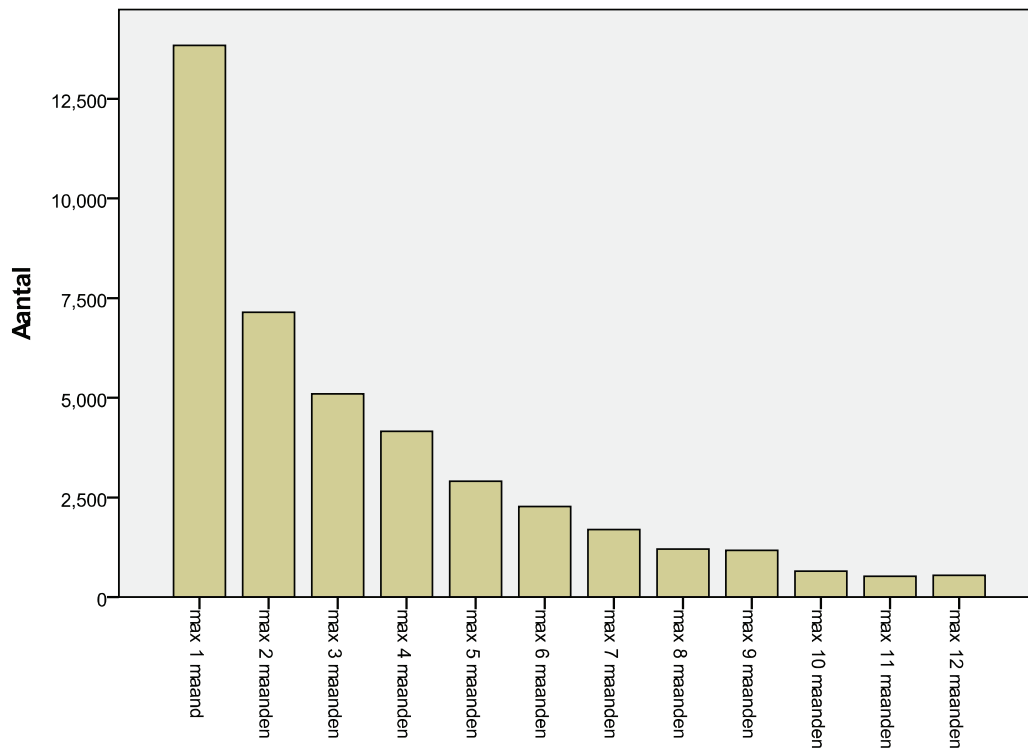
De korte duur van de opsluiting heeft te maken met de aard van de hechtenistitels die in uitvoering komen: opsluiting na een aanhoudingsmandaat, plaatsing in Everberg, een schorsing van de voorwaardelijke invrijheidstelling zonder een navolgende herroeping (dus met snelle vrijlating),... Aangezien het overgrote merendeel van de invrijheidstellingen volgde na een periode van maximum één jaar detentie, wordt hier een meer gedetailleerd overzicht gegeven van die periode, uitgedrukt in maanden opsluiting.

Tabel 5. Feitelijke duur van de opsluiting (max 1 jaar) voor invrijheidstelling, totaal aantal invrijheidstellingen

Duur van de opsluiting	Aantal	%
Max 1 maand	13836	33.6%
Max 2 maanden	7145	17.3%
Max 3 maanden	5099	12.4%
Max 4 maanden	4156	10.1%
Max 5 maanden	2906	7.0%
Max 6 maanden	2275	5.5%
Max 7 maanden	1699	4.1%
Max 8 maanden	1208	2.9%
Max 9 maanden	1174	2.8%
Max 10 maanden	653	1.6%
Max 11 maanden	524	1.3%
Max 12 maanden	548	1.3%
Totaal (max 1 jaar)	41223	100%

Van alle invrijheidstellingen na een opsluiting van minder dan één jaar duurde 63.3% maximum 3 maanden (zie tabel 5). In totaal geldt dat 55.7% of iets meer dan de helft van *alle* opsluitingen voor een invrijheidstelling tijdens de referentieperiode maximum 3 maanden duurde (voor n = 46789). De tendens springt in het oog wanneer de cijfers tot maximum 1 jaar opsluiting visueel voorgesteld worden (figuur 4).

Figuur 4. Feitelijke duur van de opsluiting voor invrijheidstelling (max 1 jaar; in maanden)

Regime op het ogenblik van de vrijlating. Het programma SIDIS-Griffie laat toe na te gaan onder welk regime de gedetineerde zich bevond op het ogenblik van de invrijheidstelling. Het regime staat hier voor de modaliteit van detentie: gewoon regime (dus: opsluiting in een gevangenis), halve vrijheid, beperkte detentie, elektronisch toezicht (de drie laatste zijn modaliteiten van uitvoering van de vrijheidsstraf) of beperkte vrijheid (tengevolge een beslissing van de Commissies voor de Bescherming van de Maatschappij, CBM en dus van toepassing op geïnterneerden).

Tabel 6. Verdeling regime bij vrijlating, totaal aantal invrijheidstellingen

Regime	Aantal	% (afgerond)
Gewoon regime	43259	92.5%
Beperkte hechtenis	10	0.0%
Halve vrijheid	677	1.4%
Elektronisch toezicht	2815	6.0%
Beperkte vrijheid	28	0.1%
Totaal	46789	100%

Het overgrote deel van alle invrijheidstellingen gebeurt vanuit de gevangenis (gewoon regime), gevolgd in belangrijkheid door elektronisch toezicht. Iets meer dan 1 op elke 20 invrijheidstellingen in de referentieperiode gebeurde vanuit elektronisch toezicht.

Gevangenis. Er is nagegaan hoeveel invrijheidstellingen er vanuit de verschillende gevangenissen plaatsvonden tijdens de referentieperiode. Per gevangenis wordt het aantal invrijheidstellingen opgesplitst naar het regime.

Tabel 7. Invrijheidstellingen per gevangenis volgens regime, totaal aantal invrijheidstellingen

Inrichting	Invrijheid- stellingen	Uit gewoon regime	ET	Halve vrijheid	Beperkte vrijheid	Beperkte hechtenis
Aarlen	481	447	31	3	0	0
Andenne	252	180	72	0	0	0
Antwerpen	5670	5314	272	74	9	1
Bergen	1531	1412	91	28	0	0
Bergen ISV	43	43	0	0	0	0
Brugge	2692	2467	168	56	0	1
Centrum Everberg	1560	1560	0	0	0	0
Dendermonde	1188	989	171	27	0	1
Dinant	423	399	19	5	0	0
Doornik	775	722	43	9	0	1
Doornik ISV	104	104	0	0	0	0
Gent	2692	2449	186	46	10	1
Hasselt (nieuw)	608	536	62	10	0	0
Hasselt (oud)	770	650	94	23	0	3
Hoei	298	262	29	7	0	0
Hoogstraten	222	192	14	16	0	0
Ieper	634	576	41	16	0	1
Ittre	357	237	86	34	0	0
Jamioulx	2164	1955	190	19	0	0
Lantin	3902	3661	189	52	0	0
Leuven Centraal	430	406	16	8	0	0
Leuven Hulp	1684	1580	83	14	7	0
Marneffe	152	94	58	0	0	0
Mechelen	703	619	84	0	0	0
Merksplas	2044	1977	67	0	0	0
Namen	1383	1295	53	35	0	0
Nijvel	684	570	44	70	0	0
Oudenaarde	352	319	26	7	0	0
Paifve	130	130	0	0	0	0
Ruiselede	114	84	29	1	0	0
St. Gillis	3655	3542	30	82	0	1
St. Hubert	715	608	101	6	0	0
Tongeren	678	614	59	5	0	0

Turnhout	851	772	64	14	1	0
Verviers	833	757	73	3	0	0
Vorst	4813	4628	178	7	0	0
Wortel	1197	1105	92	0	0	0
Missing	5	4	0	0	1	0
Totaal	46789	43259	2815	677	28	10

4.3. EERSTE OF UNIEKE VRIJLATING: WEDEROPSLUITING VAN ALLE EX-GEDETINEERDEN

In dit deel wordt vertrokken vanuit alle personen die in de referentieperiode vrijgelaten zijn. Elke persoon heeft *één referentievrijstelling*, te weten, *de eerste of enige vrijlating die plaatsvond tussen 1 januari 2003 en 31 december 2005*. Daarbij hoort dus *één referentieopsluiting*, namelijk de opsluiting die eindigde op het ogenblik van de referentievrijstelling.

Vertrekkend van de referentievrijstelling wordt een beschrijvend overzicht gegeven van het totaal aantal personen met een referentievrijlating, verdeeld over: het jaar van vrijlating (referentieperiode); geslacht; leeftijd; nationaliteit; regime; inrichting van waaruit vrijgelaten; de duur van de referentieopsluiting; en het aantal voorgaande opsluitingen. Dit deel wordt afgesloten met een beschrijving van de frequentie van wederopsluitingen. Telkens wordt, voor zover mogelijk, een beschrijving gegeven van de wederopsluitingen (proportie) en, waar van toepassing, ook van het aantal wederopsluitingen per periode van opvolging.

Jaar van vrijlating (referentieperiode)

In totaal gaat het om 39450 personen met een referentievrijlating. Het totaal aantal personen met een referentievrijlating verschilt per jaar, aangezien personen die hun referentievrijlating in 2003 hebben, nadien bij wederopsluiting en vrijlating niet meegeteld worden voor de referentievrijlatingen in 2004 of 2005. Dat verklaart meteen waarom er meer personen met een referentievrijlating zijn in 2003 ten aanzien van 2004 en 2005 en meer met een referentievrijlating in 2004 in vergelijking met 2005.

Tabel 8. Wederopsluitingen na referentievrijlating (per jaar en totaal)

Jaar van vrijlating	Aantal personen met referentievrijlating	% (afgerond)	Aantal personen met nieuwe opsluiting	% (afgerond)
2003	15094	38.3%	6840	45.3%
2004	12737	32.3%	5116	40.2%
2005	11619	29.5%	4257	36.6%
Totaal	39450	100%	16213	41.1%

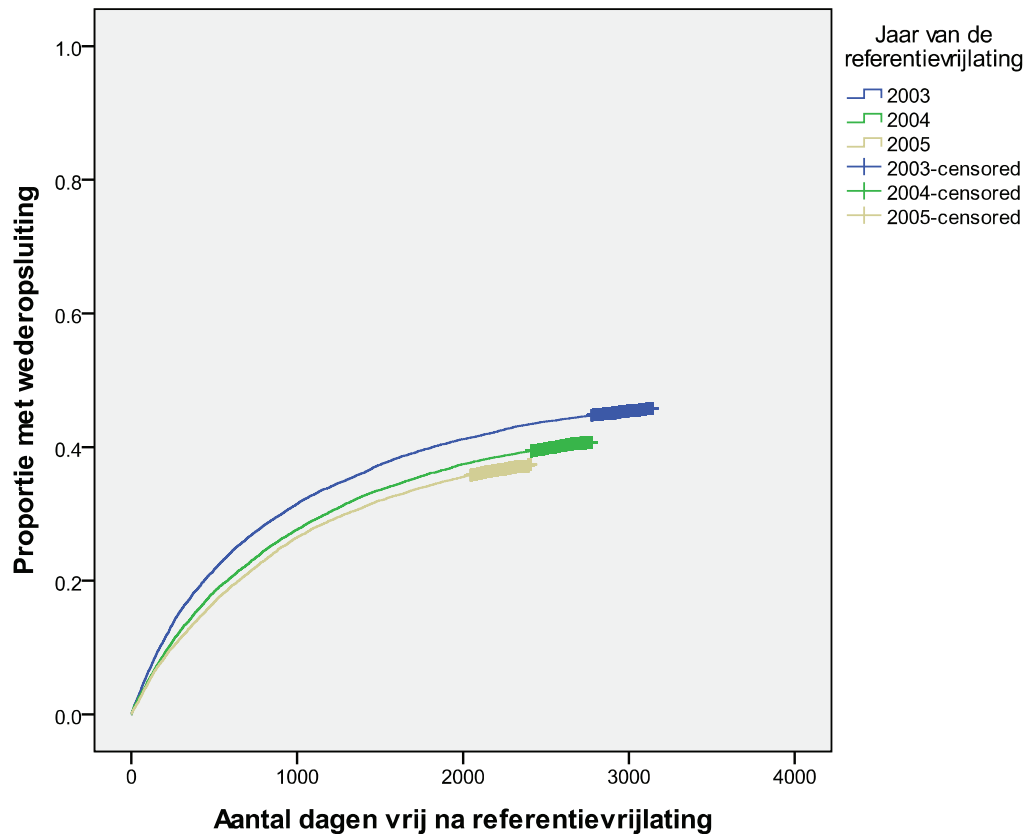
Qua latere opsluitingen gaat het hier om de eerste wederopsluiting, zonder rekening te houden met de redenen, de duur daarvan, het aantal bijkomende nieuwe opsluitingen na de eerste wederopsluiting, of men nadien terug vrijgesteld is,... Het gaat in deze cijfers over het feit of iemand na de referentievrijlating al dan niet opnieuw opgesloten werd en in voorkomend geval hoe snel dit gebeurde – niets meer, maar ook niets minder. In 4.4. wordt voor de definitief veroordeelden ingegaan op de redenen van wederopsluiting, hier niet.

Voor de totale groep van ex-gedetineerden geldt dat 41,1% tijdens de opvolgingsperiode opnieuw is opgesloten. Een belangrijke reden voor het verschil tussen de percentages over de drie jaren volgt uit de duur van de opvolgingstermijn, telkens tot 8 augustus 2011. De opvolgingstermijn is dus het langst voor personen vrijgelaten in 2003 en het kortst voor personen vrijgelaten in 2005. Wanneer de termijn van opvolging langer is, loopt men theoretisch meer kans om opnieuw opgesloten te worden – men is gedurende een langere periode *at risk*. Bovendien is het aantal personen met een referentievrijlating in 2003 hoger dan in 2004 en in 2005. Ook dat kan ertoe bijdragen dat de kans voor die groep hoger is dan voor personen vrijgelaten in 2004 en 2005. Het percentage personen met een wederopsluiting zegt evenwel nog niets over de snelheid van wederopsluiting. Dat komt hieronder aan bod.

Hierna volgt een weergave van het aantal wederopsluitingen per jaar van referentievrijlating. Daarvoor is de Kaplan-Meier statistiek gebruikt. Deze test laat toe om alle referentievrijlatingen, ingedeeld per jaar

(2003, 2004 en 2005), in verband te brengen met de snelheid tot wederopsluiting. Visueel toont het resultaat van de test aan hoe snel of traag de wederopsluitingen plaatsvinden per groep. De 'gecensureerde' gegevens zijn telkens aangeduid en vormen een interval dat staat voor het einde en het begin van het respectieve jaar van de referentievrijlating (zie boven).

Figuur 5. Wederopsluitingen volgens jaar van de referentievrijlating

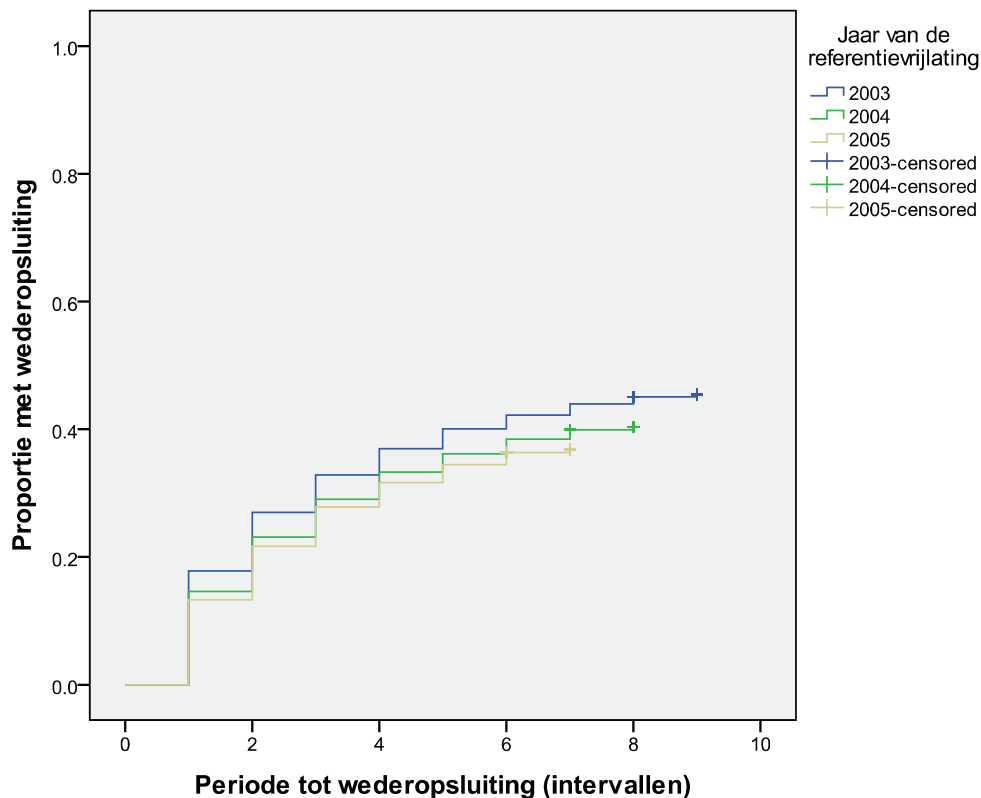

Opvallend is echter dat de drie groepen significant van elkaar verschillen. De log rank (Mantel-Cox) test wijst daarop ($\chi^2 = 117.194$; $df = 2$; $p = .000$). Een deel van de verklaring voor die verschillen kwam hierboven al aan bod. Vermoedelijk speelt eveneens een selectie-effect, een 'afroomeffect' van personen die vaak opgesloten worden en die net in de eerste periode, in 2003, hun referentievrijlating hebben. Bijkomende aanwijzing daarvoor zit in de cijfers van het totaal aantal invrijheidstellingen per jaar van de referentieperiode: er zijn voor de drie jaren gelijkende aantal invrijheidstellingen genoteerd. Het verschil tussen de drie jaren van vrijlating werd voor de groep van alle referentievrijlatingen niet verder gecontroleerd.

Wordt de opvolgingsperiode verdeeld in intervallen van 365 dagen, dan komt volgend beeld op de voorgrond. De eerste trap of stijging verwijst naar het eerste tijdsinterval, wat betekent dat er een wederopsluiting plaats vond tussen 1 en 365 dagen na de referentievrijlating. De volgende stijging verwijst naar het tweede interval in tijd (dus: van 366 tot 730 dagen), enzovoort.

De gecensureerde gegevens zijn hier weergegeven met een verticaal streepje aan het begin en aan het einde van een interval in de figuur.

Figuur 6. Wederopsluitingen volgens jaar van de referentievrijlating (in intervallen)

Ook uit deze figuur blijkt dat er een vrij uitgesproken verschil is tussen 2003 en de twee andere jaren van de referentieperiode. Opvallend is tevens dat de eerste intervallen voor de drie groepen een grote sprong maken, waarna de trappen in de figuur veel kleiner worden. De verklaring daarvoor is eenvoudig: de meeste wederopsluitingen vinden plaats in de eerste jaren na de referentievrijlating. Tijdens het eerste jaar na vrijlating (tussen 1 en 365 dagen) zijn er al 6096 personen met een wederopsluiting op een totaal van 16213 personen die opnieuw in de gevangenis terecht komen (37.59%). Dat betekent dat meer dan één op drie personen *met een wederopsluiting* in dit onderzoek binnen het jaar opnieuw achter de tralies belandt. Dat hoeft niet echt te verbazen, vermits het in dit deel nog gaat om alle personen met

een referentievrijlating, gaande van beklaagden tot en met veroordeelden en geïnterneerden. Om dat groot aantal van naderbij te bekijken, wordt hier ingezoomd op het eerste jaar na de referentievrijlating, weergegeven in intervallen.

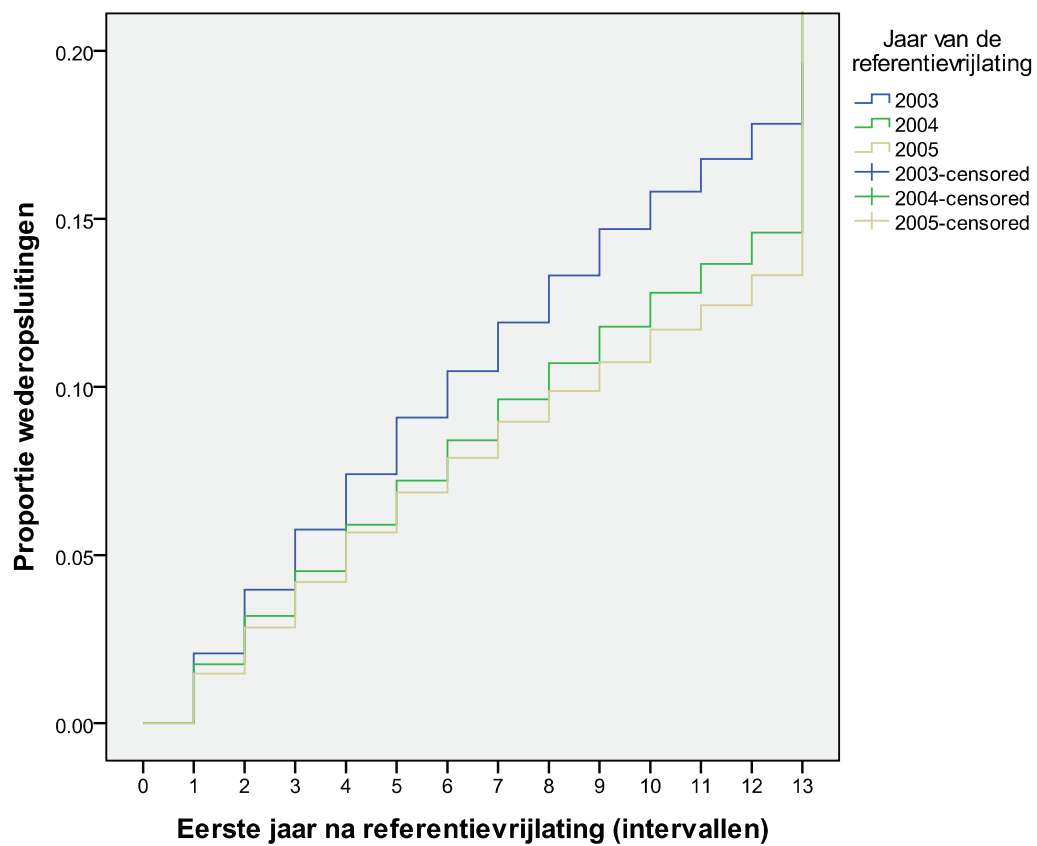
Tabel 9. Wederopsluitingen tot één jaar na de referentievrijlating

Opvolgingstermijn	Aantal	%	Cumulatief %
Max 1 maand vrij	709	1.8%	1.8%
> 1 - max 2 maanden vrij	627	1.6%	3.4%
> 2 - max 3 maanden vrij	597	1.5%	4.9%
> 3 - max 4 maanden vrij	596	1.5%	6.4%
> 4 - max 5 maanden vrij	559	1.4%	7.8%
> 5 - max 6 maanden vrij	482	1.2%	9.0%
> 6 - max 7 maanden vrij	497	1.3%	10.3%
> 7 - max 8 maanden vrij	455	1.2%	11.5%
> 8 - max 9 maanden vrij	446	1.1%	12.6%
> 9 - max 10 maanden vrij	408	1.0%	13.6%
> 10 - max 11 maanden vrij	340	0.9%	14.5%
> 11 - max 12 maanden vrij	380	1.0%	15.5%
Geen wederopsluiting tijdens het eerste jaar na de referentievrijlating	33354	84.5%	
Totaal	39450	100%	100%

Maximaal drie maanden na de referentievrijlating was 1 op elke 20 vrijgelaten personen al opnieuw opgesloten. 1 op 10 vrijgelaten personen had een wederopsluiting na maximaal 7 maanden vrijheid. Wanneer dit opgesplitst wordt naar het jaar van de referentievrijlating, dan komt volgend beeld op de voorgrond. Uit figuur 7 blijkt duidelijk de tendens, met weer een verschil tussen 2003 enerzijds en 2004 en 2005 anderzijds. Dat verschil is hierboven al voldoende aangeraakt. Het volstaat om hier te wijzen op de snelheid waarmee mensen na hun referentievrijlating terug achter de tralies beland zijn.

Bij het overlopen van de andere variabelen wordt het totaal aantal referentievrijlatingen als vertrekpunt genomen, zonder dat op te splitsen naar jaar. Het selectie-effect wordt zo tot op bepaalde hoogte uitgevlakt.

Figuur 7. Wederopsluïtingen tot één jaar na de referentievrijlating

Geslacht

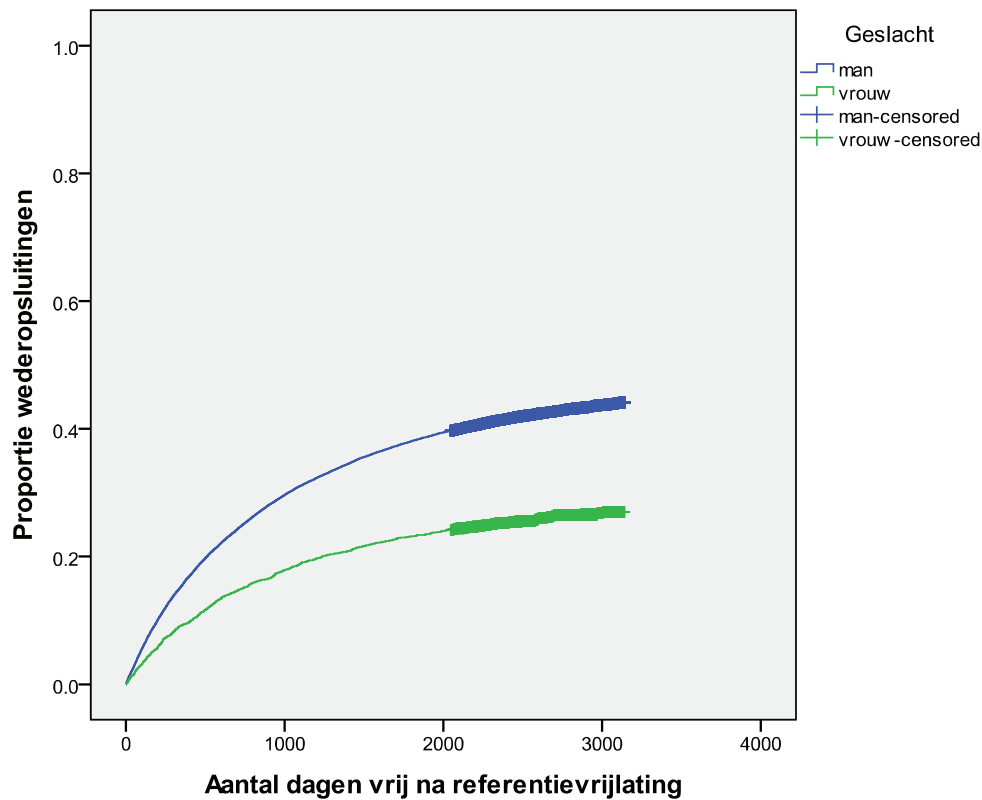
In 4.2. staan cijfers over het aantal vrijlatingen van mannen en vrouwen in de periode 2003 tot en met 2005. Hier wordt ingegaan op de referentievrijlatingen per geslacht, in samenhang met de wederopsluiting. Tevens komt de snelheid tot wederopsluiting ter sprake.

Tabel 10. Referentievrijlatingen en wederopsluitingen: indeling volgens geslacht

Geslacht	Aantal	% (afgerond)	Aantal met een wederopsluiting	% (afgerond)
Man	36586	92.7%	15472	42.3%
Vrouw	2864	7.3%	741	25.9%
Totaal	39450	100%	16213	41.1%

Uit deze tabel blijkt dat een veel groter aandeel mannelijke ex-gedetineerden opnieuw in de gevangenis belanden. Meer dan 4 op 10 mannen heeft in dit onderzoek een wederopsluiting, terwijl ca 1 op 4 vrouwen na hun referentievrijlating heropgesloten worden. Het verschil tussen mannen en vrouwen is statistisch significant, ook wanneer de tijd tot wederopsluiting mee in de vergelijking opgenomen zit ($\chi^2 = 265.692$; $df = 1$; $p = .000$).

Figuur 8. Wederopsluitingen volgens geslacht

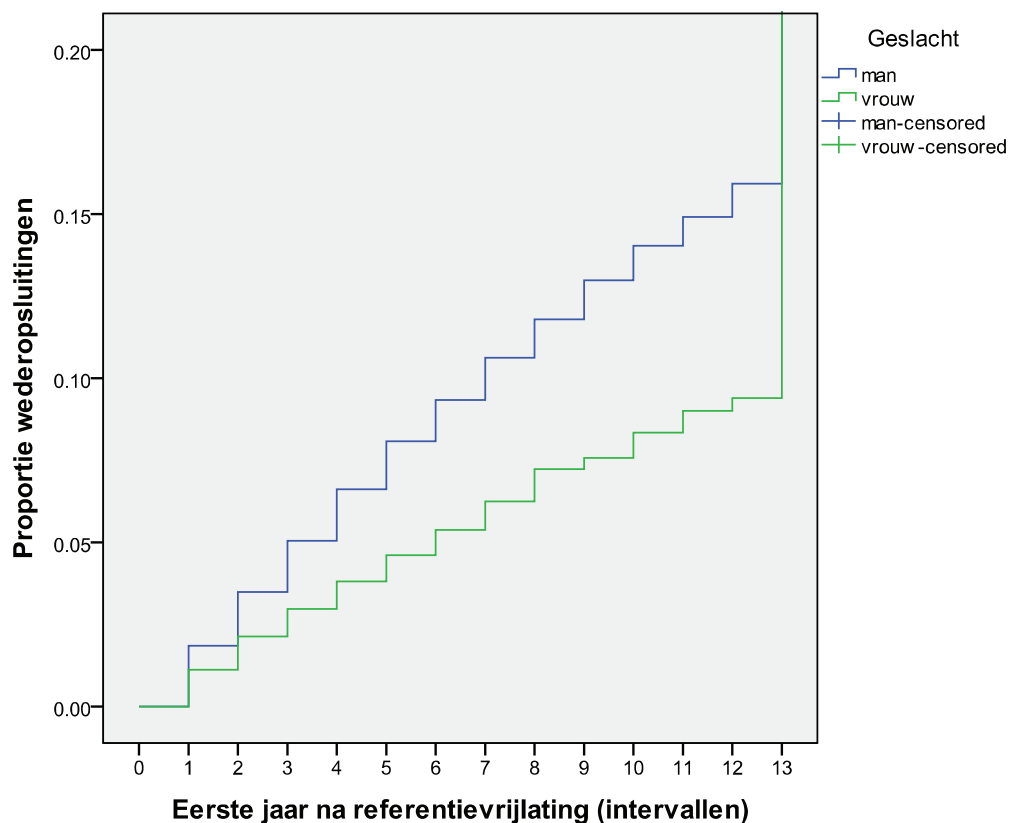
Uit figuur 9 blijkt dat mannen en vrouwen al vanaf het eerste ogenblik van de vrijlating van elkaar verschillen qua wederopsluitingen.

Wanneer op het eerste jaar na vrijlating gefocust wordt, dan valt die vaststelling ook op. Toch is het verschil tussen mannen en vrouwen en wederopsluiting tijdens het eerste jaar statistisch gezien zeer zwak ($\chi^2 = 95.249$; $df = 12$; $p = .000$; Cramer's $V = .049$; $p = .000$).

Tabel 11. Wederopsluitingen tot één jaar na de vrijlating: indeling volgens geslacht

Opvolgingstermijn	Aantal	Mannen	Vrouwen	%	Cumulatief %
Max 1 maand vrij	709	677	32	1.8%	1.8%
> 1 - max 2 maanden vrij	627	598	29	1.6%	3.4%
> 2 - max 3 maanden vrij	597	573	24	1.5%	4.9%
> 3 - max 4 maanden vrij	596	572	24	1.5%	6.4%
> 4 - max 5 maanden vrij	559	536	23	1.4%	7.8%
> 5 - max 6 maanden vrij	482	460	22	1.2%	9.0%
> 6 - max 7 maanden vrij	497	472	25	1.3%	10.3%
> 7 - max 8 maanden vrij	455	427	28	1.2%	11.5%
> 8 - max 9 maanden vrij	446	436	10	1.1%	12.6%
> 9 - max 10 maanden vrij	408	386	22	1.0%	13.6%
> 10 - max 11 maanden vrij	340	321	19	0.9%	14.5%
> 11 - max 12 maanden vrij	380	369	11	1.0%	15.5%
Geen wederopsluiting tijdens het eerste jaar na de referentievrijlating	33354	30759	2595	84.5%	
Totaal	39450	92.7%	7.3%	100%	100%

Figuur 9. Wederopsluitingen tot één jaar na de vrijlating, indeling volgens geslacht

Leeftijd

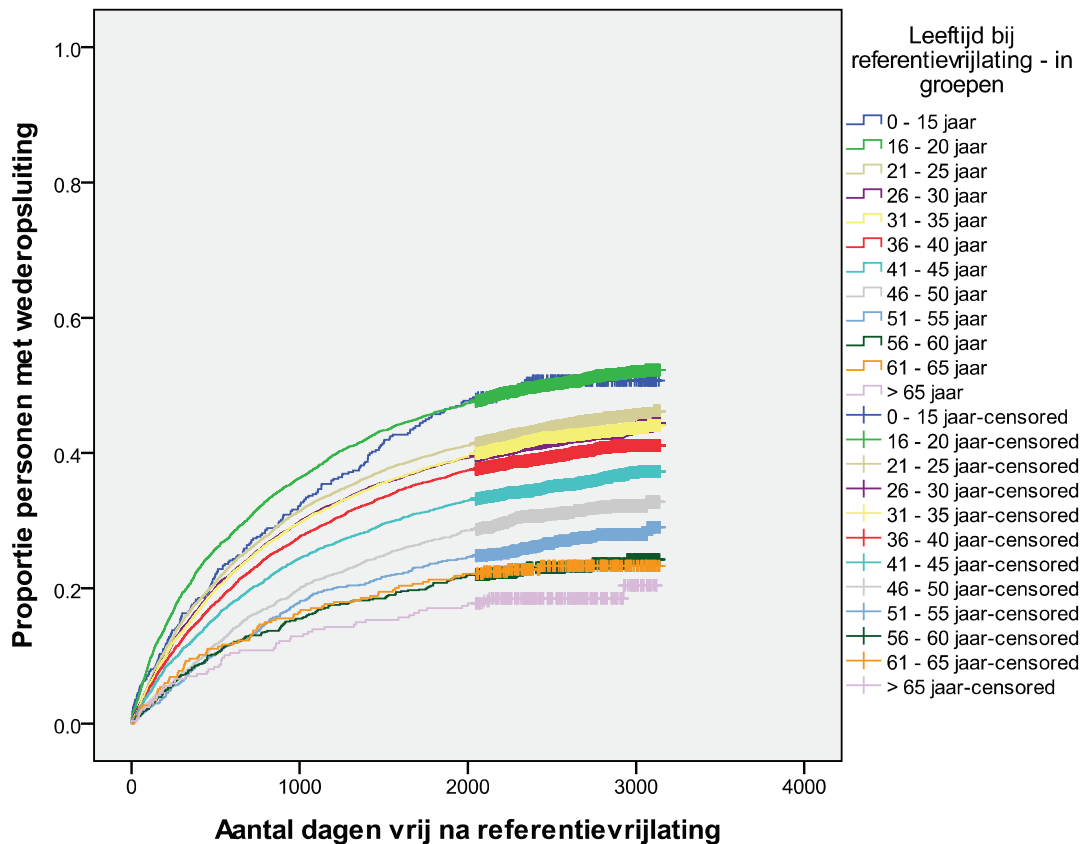
In 4.2. werd leeftijd in enkele categorieën uitgedrukt. Hier vertrekken we eveneens van die leeftijdsgroepen. Bij 43 personen was de geboortedatum onbekend.

Tabel 12. Referentievrijlatingen en wederopsluitingen: indeling volgens leeftijdscategorieën

Leeftijdscategorie	Aantal	% (afgerond)	Aantal met een wederopsluiting	% (afgerond)
0 – 15 jaar	398	1.0%	200	50.3%
16 – 20 jaar	4883	12.4%	2468	50.5%
21 – 25 jaar	7792	19.8%	3445	44.2%
26 – 30 jaar	7260	18.4%	3065	42.2%
31 – 35 jaar	6255	15.9%	2653	42.4%
36 – 40 jaar	4778	12.1%	1903	39.8%
41 – 45 jaar	3340	8.5%	1184	35.4%
46 – 50 jaar	2062	5.2%	643	31.2%
51 – 55 jaar	1282	3.3%	345	26.9%
56 – 60 jaar	736	1.9%	171	23.2%
61 – 65 jaar	334	0.8%	77	23.1%
> 65 jaar	287	0.7%	54	18.8%
Totaal	39407	100%	16208	41.1%

De cijfers tonen een dalende trend in wederopsluitingen: te ouder bij de referentievrijlating, te minder ex-gedetineerden belanden opnieuw achter de tralies. Wanneer de periode na vrijlating in intervallen van telkens 365 dagen ingedeeld wordt, dan blijkt de relatie tussen leeftijdsgroep en wederopsluiting ook statistisch significant ($\chi^2 = 750.859$; $df = 88$; $p = .000$), doch de samenhang is dermate zwak, waardoor het eigenlijk niets zegt (Cramer's $V = .049$; $p = .000$). In figuur 10 staat per leeftijdsgroep de tijd tot wederopsluiting. Daaruit blijkt de uiteenlopende tendens tussen de wederopsluitingen per leeftijdsgroep.

Figuur 10. Wederopsluitingen volgens leeftijdscategorie

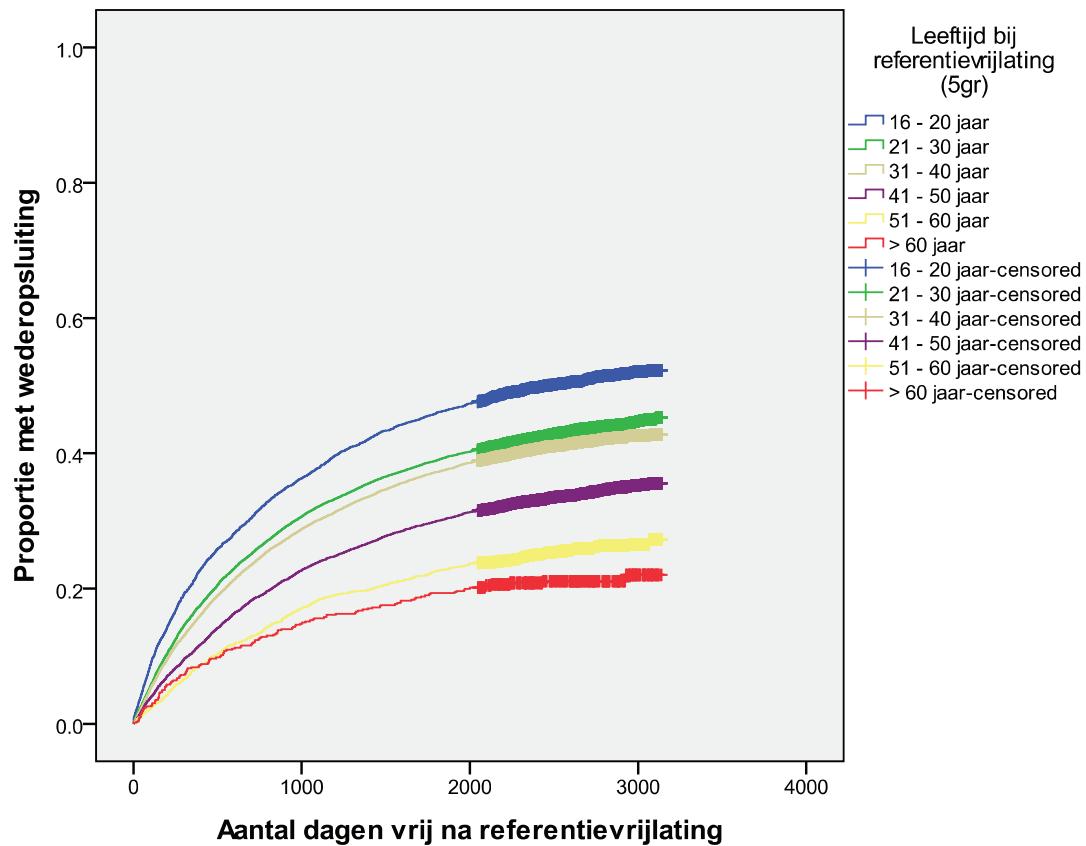
Om verdere analyses mogelijk te maken, is de categorie tot en met 15 jaar weggelaten en worden bredere categorieën gedefinieerd. Een aanzienlijk deel van de vrijgelaten gedetineerden was op het ogenblik van hun referentievrijlating tussen 21 en 30 jaar, gevolgd door mensen tussen de 31 en 40 jaar oud. Samen zijn deze twee leeftijdscategorieën goed voor 66.9% van de vrijgelaten personen.

Tabel 13. Referentievrijlating en wederopsluiting volgens leeftijdscategorie

Leeftijd	Aantal	% (afgerond)	Aantal met wederopsluiting	% (afgerond)
16 – 20 jaar	4883	12.5%	2468	50.5%
21 – 30 jaar	15052	38.6%	6510	43.3%
31 – 40 jaar	11033	28.3%	4556	41.3%
41 – 50 jaar	5402	13.8%	1827	33.8%
51 – 60 jaar	2018	5.2%	516	25.6%
> 60 jaar	621	1.6%	131	21.1%
Totaal	39009	100%	16008	41.0%

Hieruit blijkt dat er een daling is van het aantal wederopsluitingen naarmate men ouder is. Het verschil tussen de groepen is significant (log rank (Mantel-Cox) test: $\text{Chi}^2 = 638.698$; $\text{df} = 5$; $p = .000$).

Figuur 11. Wederopsluiting volgens leeftijdscategorie (6 categorieën)

Wettelijke situatie

In gans dit deel van het hoofdstuk (4.3.) gaat het om een zeer diverse populatie, van zuigelingen die samen met hun moeder de gevangenis verlaten, over jongeren die in Everberg gezeten hebben, tot en met geïnterneerden en veroordeelden. Pas in 4.4. wordt meer in detail bekeken hoe het gesteld is met de definitief veroordeelden die gevangenis hebben verlaten. Het gebruik van een indeling in groepen is nodig om het overzicht te kunnen behouden en deze indeling wordt wel courant gebruikt, zie o.a. in Justitie in Cijfers (Federale Overheidsdienst Justitie, 2011) en het activiteitenverslag van het gevangeniswezen (Directoraat-generaal Penitentiaire Inrichtingen, 2011). In de bijlage achteraan staat een schema voor de indeling van alle personen in één van de vier groepen. Hier volgt een beschrijving van de groepen en hun aandeel bij de wederopsluitingen: de groep beklaagden en gelijkgestelden, de groep definitief geïnterneerden, de groep definitief veroordeelden en een restgroep 'anderen'.

Meteen moeten enkele kanttekeningen bij deze groepen vermeld worden. Een eerste belangrijke kanttekening heeft te maken met de aantallen en hun eventuele wederopsluitingen. Het aantal geïnterneerden verwijst enkel naar diegenen die in de databank SIDIS-Griffie opgenomen zitten, dus niet alle geïnterneerden. Geïnterneerden die niet in de gevangenis of in een instelling tot bescherming van de maatschappij verbleven, zitten er bijvoorbeeld niet bij. Dat maakt de weergave van deze cijfers voor geïnterneerden vrij selectief. Het valt dus niet uit te sluiten dat deze resultaten een vertekend beeld werpen op de wederopsluitingen van geïnterneerden. Om die reden moet elk cijfer dat op die categorie betrekking heeft, met een stevige korrel zout genomen worden. Voor de categorie 'andere' geldt dan weer dat het om een restcategorie gaat die zodanig divers is, dat de resultaten eigenlijk weinig betekenisvol zijn. Er valt weinig op te maken uit een samenraapsel van groepen, met onder meer zuigelingen die samen met hun gedetineerde moeder de gevangenis verlaten, jongeren die uit Everberg vrijgelaten worden, mensen die aangehouden waren met het oog op een herroeping van hun probatie en vervolgens in vrijheid gesteld zijn, enz. Voor beklaagden en voor definitief veroordeelden heeft het zin om cijfers verder te analyseren. Dat leidt tot een tweede belangrijke kanttekening: verschillen en overeenkomsten in wederopsluitingen tussen de groepen kunnen niet zomaar geïnterpreteerd worden. Zo moet bij de groep beklaagden met de nodige voorzichtigheid naar de cijfers gekeken worden. Het lijkt op het eerste gezicht logisch dat een aanzienlijk deel van deze groep opnieuw in de gevangenis beland, te weten op het ogenblik dat er een veroordeling tot een vrijheidsstraf wordt uitgesproken. Maar anderzijds leidt een eerdere voorlopige hechtenis niet noodzakelijk tot een wederopsluiting voor de feiten waarvoor de persoon werd verdacht, zoals ingeval van buitenvervolginstelling, vrijspraak, opschorting van de uitspraak, een veroordeling tot een effectieve gevangenisstraf die de periode van

voorlopige hechtenis dekt, veroordeling tot een niet-vrijheidsberovende straf (geldboete, werkstraf), onttrekking aan het gerecht, etc.

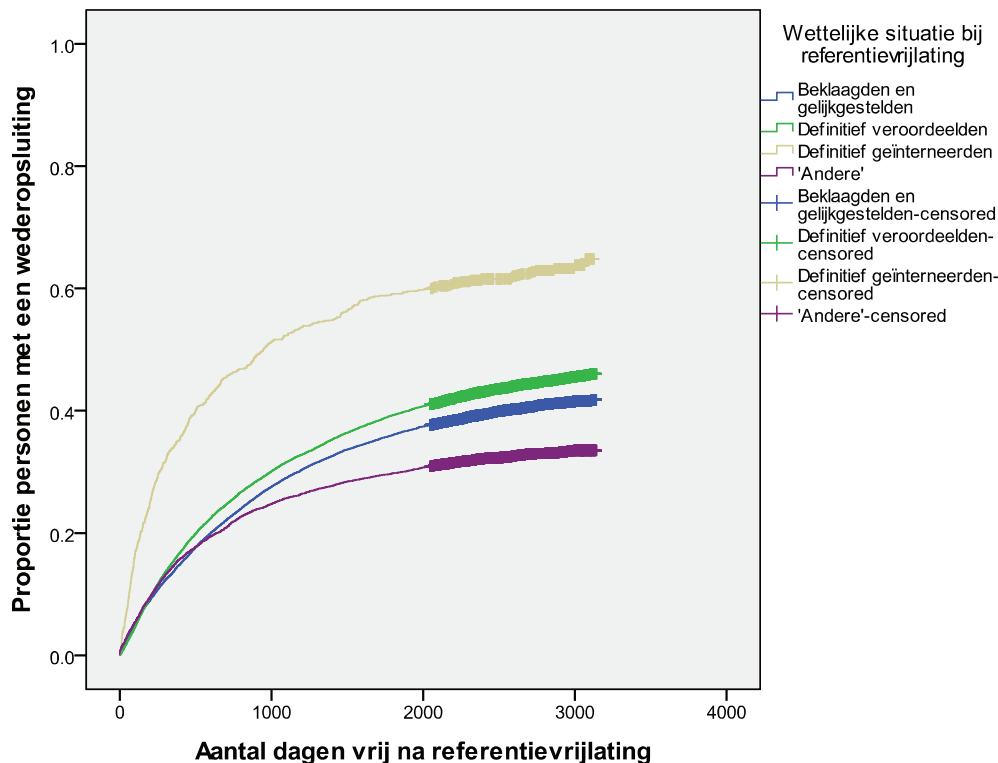
Hoewel er dus een aantal belangrijke kanttekeningen te maken valt, zijn de vergelijkingen die hier volgen, vooral opgenomen omwille van hun beschrijvende waarde: er zijn tot op heden geen Belgische cijfers over de wederopsluiting van deze groepen, zeker niet wanneer het dergelijke grote aantallen betreft en nog minder wanneer het gaat om een opvolgstermijn die meer dan 5 jaren bedraagt.

Tabel 14. Referentievrijlating en wederopsluiting volgens wettelijke toestand

Wettelijke toestand	Aantal	% (afgerond)	Aantal met een wederopsluiting	% (afgerond)
Beklaagden	17584	44.6%	7047	40.1%
Veroordeelden	14754	37.4%	6501	44.1%
Geïnterneerden	1175	3.0%	732	62.3%
Andere	5937	15.0%	1933	32.6%
Totaal	39450	100%	16213	41.1%

De verschillen tussen de vier groepen naar wettelijke situatie en wederopsluiting toe, zijn statistisch significant (log rank (Mantel-Cox) test: $\chi^2 = 555.341$; $df = 3$; $p = .000$). In Figuur 12 komen die verschillen visueel op de voorgrond: de tendens voor geïnterneerden is uitgetekend anders dan die voor de restcategorie andere. Tussen de twee extremen in liggen de veroordeelden en de beklaagden. Daarbij springt één gegeven in het oog: er zijn meer definitief veroordeelden die na hun vrijlating opnieuw in de gevangenis belanden dan dat er beklaagden zijn die na hun vrijlating uiteindelijk in een cel terecht komen.

Figuur 12. Wederopsluiting volgens wettelijke toestand

Deze cijfers verdienen verdere uitklaring in bijkomend onderzoek. Toch geven ze hier een eerste indicatie. Dat er meer definitief veroordeelden dan beklaagden na vrijlating opnieuw in de gevangenis belanden, levert stof tot nadenken en tot verder onderzoek op. Zo zou het interessant kunnen zijn verder na te gaan op welke wijze beklaagden de gevangenis verlaten en wat er nadien met hen gebeurt, bijv. op het niveau van de straftoemeting. Dat meer dan 60% van de vrijgelaten geïnterneerden in dit bestand opnieuw in de gevangenis belanden, stemt evenzeer tot nadenken. Verder onderzoek over de totale populatie geïnterneerden is echter nodig om tot meer gefundeerde uitspraken te kunnen komen. Deze cijfers zijn dus louter beschrijvend en moeten met de nodige voorzichtigheid gelezen worden. Verklaringen over de gedragingen van deze groepen, waaronder hun 'succes' of 'mislukken' na vrijlating, kunnen hieruit niet zomaar getrokken worden. Enkel voor de veroordeelden bieden de cijfers een eerste en niet onbelangrijke indicatie (zie 4.4.).

Nationaliteit

Nationaliteit is niet zoals geslacht of leeftijd, maar is een relatief en meer ‘artificieel’ gegeven. Mensen kunnen een dubbele nationaliteit hebben, kunnen altijd al in België gewoond hebben zonder de nationaliteit te bezitten, enz. De cijfers die hier volgen zijn dus relatief.

Deze variabele is geanalyseerd op basis van een driedeling: Belgische nationaliteit, nationaliteit van een EU-land (dus: 26 nationaliteiten, zonder Belgen) en alle andere nationaliteiten. Bij 26 personen was de nationaliteit niet geregistreerd in SIDIS-Griffie. Deze zijn in de groep ‘andere’ toegevoegd. Verdere analyses per nationaliteit zijn ook mogelijk, maar komen in dit deel niet aan bod.

Tabel 15. Referentievrijlating en wederopsluiting volgens nationaliteit (3 categorieën)

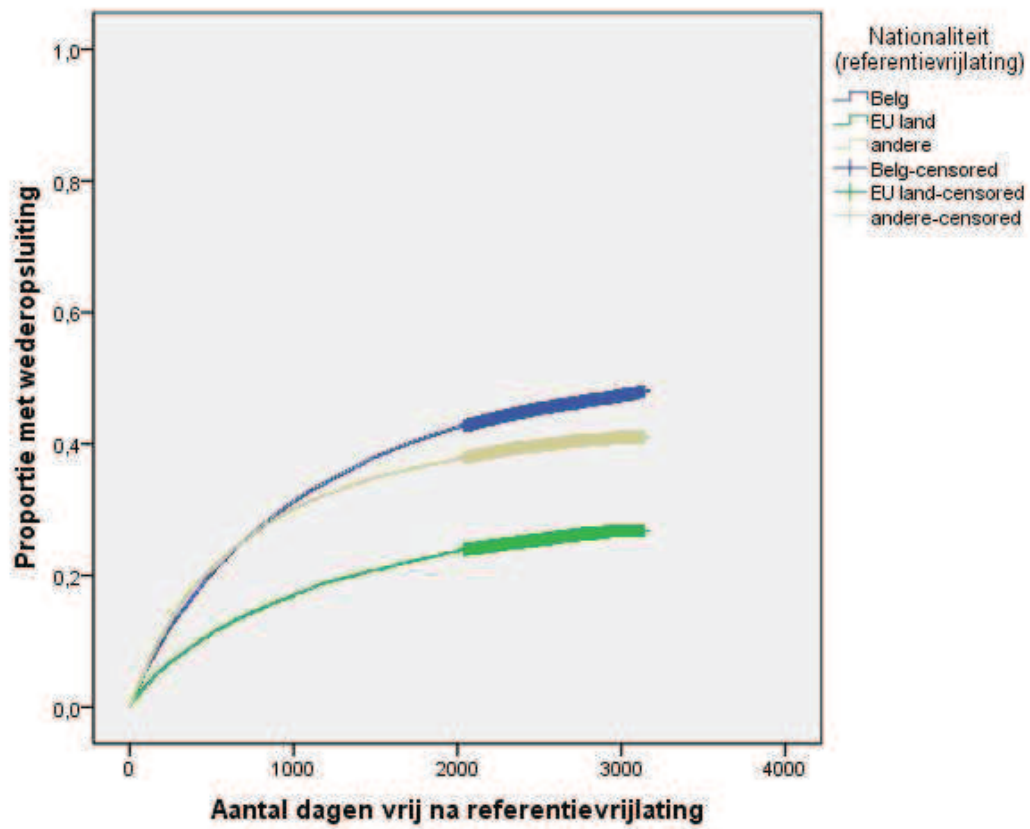
Nationaliteit	Aantal	% (afgerond)	Aantal met wederopsluiting	% (afgerond)
Belg	22632	57.4%	10354	45.7%
EU land	6032	15.3%	1549	25.7%
Andere	10786	27.3%	4310	40.0%
Totaal	39450	100%	16213	41.1%

Hier wordt slechts in vrij ruwe groepen gekeken naar aandeel in vrijlatingen en de proportie per groep van personen met een latere opsluiting. De groep Belgen, de groep met het grootste aantal, heeft tevens het hoogste aantal personen dat een latere nieuwe opsluiting hebben.

Er is een significant verschil tussen de drie groepen, ook wanneer de tijd tot wederopsluiting mee in overweging genomen wordt (log rank (Mantel-Cox) test: $\chi^2 = 712.212$; $df = 2$; $p = .000$).

De categorie van ‘andere’ valt ook op, vooral dan door de snelheid van wederopsluiting in de korte periode na vrijlating. Bij de veroordeelden wordt deze categorie in enkele groepen opgesplitst, zodanig dat het mogelijk is na te gaan of er belangrijke verschillende groepen in deze grote groep zitten. Verschillende verklaringen zijn mogelijk voor deze geringere wederopsluitingsgraad van de populatie met ‘andere’ nationaliteit: het kan gaan om vreemdelingen die uitgewezen worden en niet meer naar België terugkeren of hier alleszins geen nieuwe feiten meer plegen, die vrijwillig naar het land van herkomst terugkeren of die na een periode van voorlopige hechtenis hun straf reeds volledig uitzaten (cf. het criterium van onttrekkingsgevaar dat hier vaak de duur van de voorlopige hechtenis doet toenemen) op het ogenblik van hun invrijheidstelling en zich daardoor nadien niet meer opnieuw in de gevangenis dienden aan te melden.

Figuur 13. Wederopsluiting volgens nationaliteit (3 categorieën)

Regime

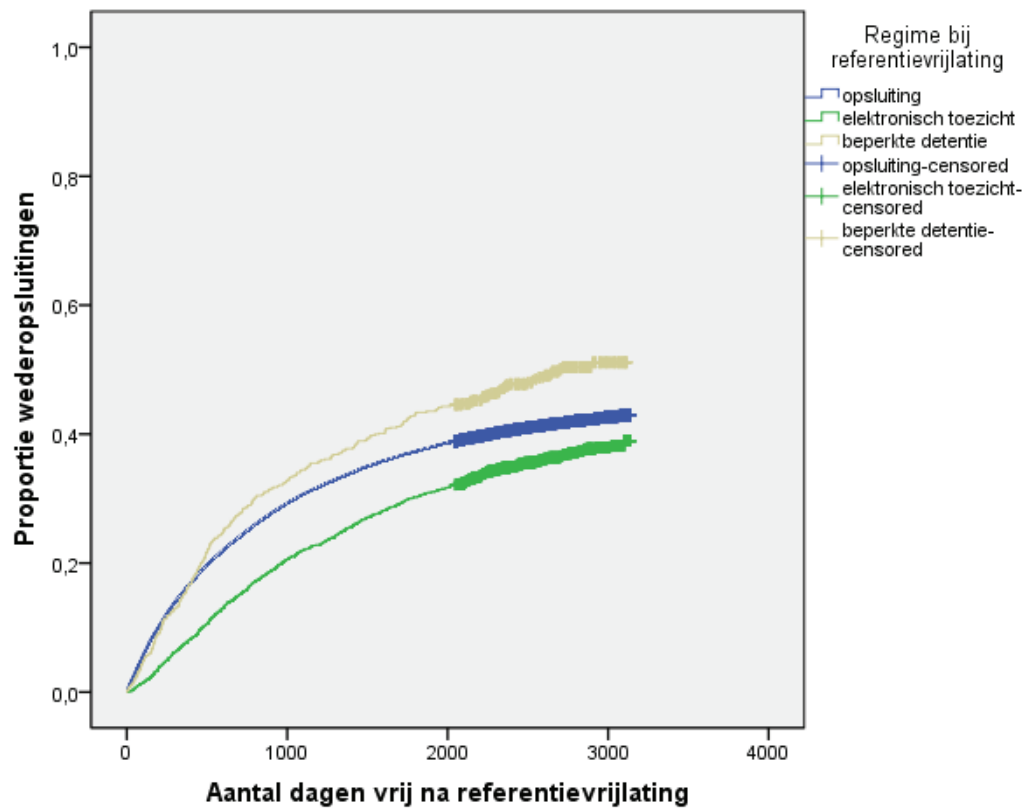
Deze variabele wijst naar het detentieregime op het ogenblik van de referentievrijlating. Er zijn vijf mogelijkheden: gewoon regime, elektronisch toezicht, halve vrijheid, beperkte vrijheid (voor geïnterneerden) en beperkte hechtenis. Drie van de regimes zijn weinig toegepast en liggen tot op bepaalde hoogte in elkaars verlengde. In de onderstaande figuur zijn ze samengevoegd tot één categorie, die hier 'beperkte detentie' genoemd wordt. In Tabel 16 staan ook gegevens voor elk van deze categorieën apart.

Tabel 16. Referentievrijlating en wederopsluiting volgens regime

Regime	Aantal	%	Aantal met wederopsluiting	%
Gewoon regime	36282	92.0%	14986	41.3%
Elektronisch toezicht	2495	6.3%	900	36.1%
Beperkte detentie	673 HV: 641 BV: 23 BH: 9	1.7%	327 HV: 304 BV: 18 BH: 5	48.6%
Totaal	39450	100%	16213	41.1%

Uit de tabel blijkt dat elektronisch toezicht als regime van vrijlating gepaard ging met het minste aantal wederopsluitingen. Dat zegt op zich niets over elektronisch toezicht als such. Het is wel een aanwijzing die verder onderzoek vraagt. Anderzijds valt ook op dat, van alle personen die met één been in de samenleving en een ander in de gevangenis staan (de groep beperkte detentie), in dit onderzoek bijna de helft een nieuwe opsluiting heeft. Wanneer gekeken wordt naar wederopsluitingen tijdens de opvolgingsperiode, dan blijkt dat er een significant verschil is tussen de drie groepen ($\chi^2 = 57.364$; $df = 2$; $p = .000$).

Figuur 14. Wederopsluiting volgens regime

Duur opsluiting

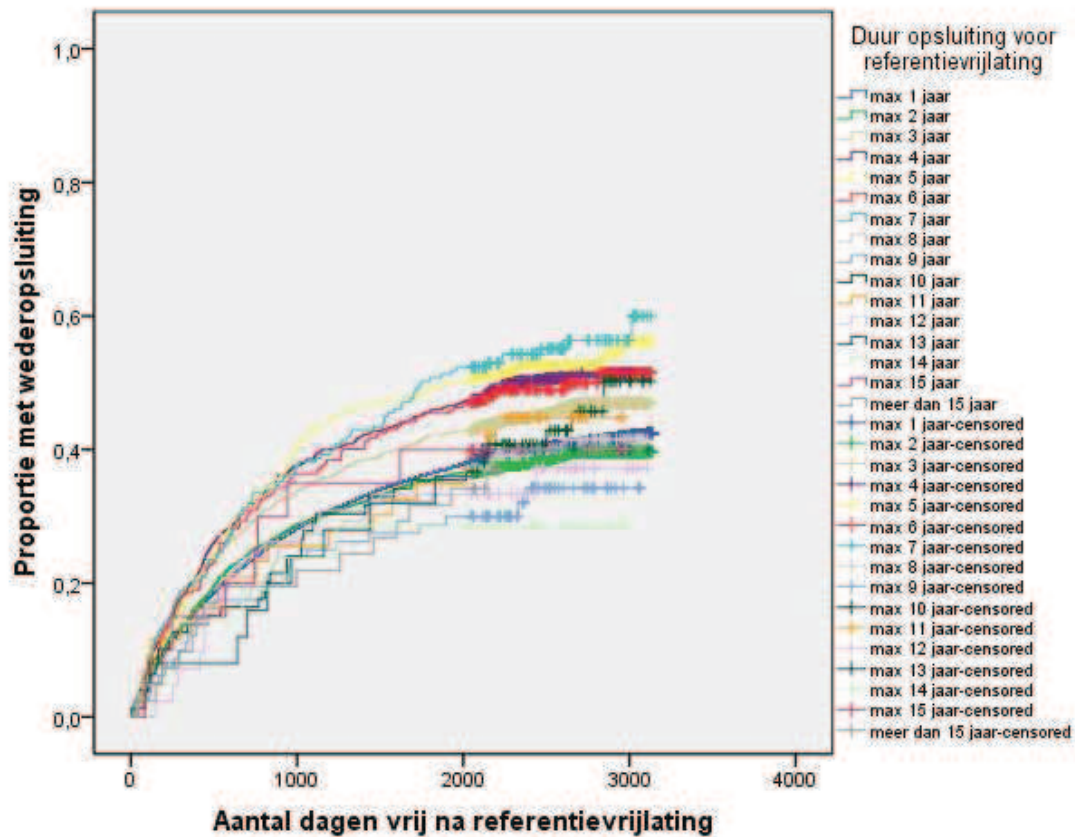
De duur van de opsluiting voorafgaand aan de referentievrijlating is hieronder weergegeven. Hierbij moet worden opgemerkt dat het gaat om het verschil tussen de datum van invrijheidstelling en de datum van opsluiting, zonder dat een correctie gemaakt is voor de redenen van de opsluiting, waardoor het mogelijk is dat de vorige opsluiting bijvoorbeeld een opsluiting met toekenning van een strafonderbreking betreft, met een eventuele latere plaatsing onder elektronisch toezicht, of een opsluiting met een onmiddellijk voorlopige invrijheidstelling. Evenmin is er rekening gehouden met eventuele periodes van ontvluchting en mogelijke strafonderbrekingen (zoals penitentiair verlof). Vóór 2007 was penitentiair verlof een vorm van strafonderbreking, sinds 2007 is het een deel van de uitvoering van de straf, net zoals de uitgaansvergunning dat al was.

Tabel 17. Referentieopsluiting volgens duur en wederopsluiting

Duur	Aantal	% (afgerond)	Aantal met wederopsluiting	% (afgerond)
1 – 365 d (max 1j)	34149	86.6%	13866	40.6%
366 – 730 d (max 2j)	1972	5.0%	764	38.7%
731 – 1095 d (max 3j)	1163	2.9%	530	45.6%
1096 – 1460 d (max 4j)	767	1.9%	387	50.5%
1461 – 1825 d (max 5j)	451	1.1%	239	53.0%
1826 – 2190 d (max 6j)	242	0.6%	120	49.6%
2191 – 2555 d (max 7j)	191	0.5%	106	55.5%
2556 – 2920 d (max 8j)	164	0.4%	66	40.2%
2921 – 3285 d (max 9j)	80	0.2%	26	32.5%
3286 – 3650 d (max 10j)	79	0.2%	35	44.3%
3651 – 4015 d (max 11j)	43	0.1%	19	44.2%
4016 – 4380 d (max 12j)	42	0.1%	15	35.7%
4381 – 4745 d (max 13j)	25	0.1%	10	40.0%
4746 – 5110 d (max 14j)	21	0.1%	6	28.6%
5111 – 5475 d (max 15j)	20	0.1%	8	40.0%
5476 – 5840 d (max 16j)	11	0.0%	6	54.5%
5841 – 6205 d (max 17j)	5	0.0%	2	40.0%
6206 – 6570 d (max 18j)	5	0.0%	2	40.0%
6571 – 6935 d (max 19j)	6	0.0%	2	33.3%
6936 – 7300 d (max 20j)	3	0.0%	2	66.7%
>7300 d (meer dan 20 j)	11	0.0%	2	18.2%
Totaal	39450	100%	16213	41.1%

De groepen met meer dan 15 jaar opsluiting werden voor de analyse in één groep samengeklapt. De duur van opsluiting in relatie met een nieuwe opsluiting na vrijlating staat in onderstaande figuur.

Figuur 15. Wederopsluiting volgens duur van de referentieopsluiting

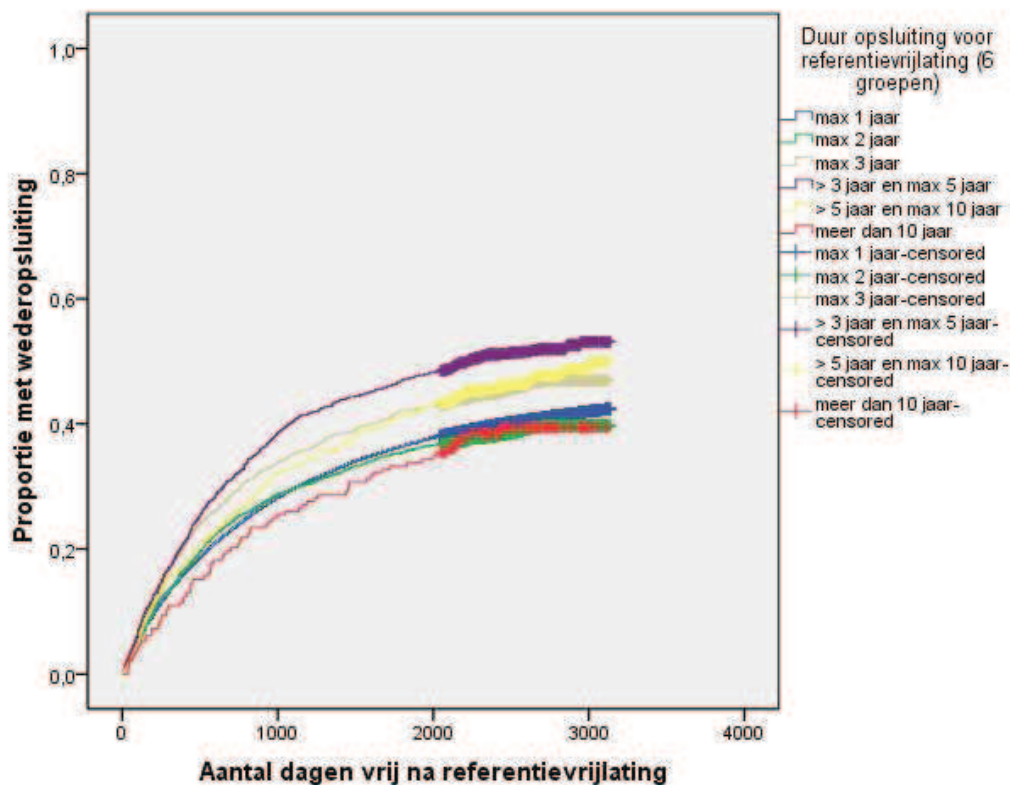
Te minder personen er in een groep zitten, te hoekiger de lijn die de groep voorstelt. Door de kleinere aantallen in bepaalde groepen mogen niet zomaar conclusies uit de cijfers getrokken worden. Als er enkele personen in een groep zitten en één daarvan wordt opnieuw opgesloten, dan kan dat ervoor zorgen dat die groep een zeer hoog percentage aan wederopsluitingen kent, terwijl het echter slechts om één persoon gaat. Om die reden wordt hier ook een indeling in grotere groepen vermeld. Bij de definitief veroordeelden zal op deze variabele dieper ingegaan worden. Hier volgt het resultaat wanneer er gereduceerd wordt tot 6 groepen.

Tabel 18. Referentieopsluiting volgens duur (6 categorieën)

Duur	Aantal	% (afgerond)	Aantal met wederopsluiting	% (afgerond)
Max 1 jaar	34149	86.6%	13866	40.6%
Max 2 jaar	1972	5.0%	764	38.7%
Max 3 jaar	1163	2.9%	530	35.6%
Meer dan 3 jaar en max 5 jaar	1218	3.1%	626	51.4%
Meer dan 5 jaar en max 10 jaar	756	1.9%	353	46.7%
Meer dan 10 jaar	192	0.5%	74	38.5%
Totaal	39450	100%	16213	100%

Het verschil tussen deze groepen is significant ($\chi^2 = 92.883$; $df = 5$; $p = .000$). De figuur toont de tendens overheen de opvolgingsperiode. Opvallend hierbij is het groot aantal wederopsluitingen voor personen met een lange opsluitingsduur. Meer dan de helft van alle personen die tussen 3 en 5 jaar opgesloten zaten, belandde nadien opnieuw in de gevangenis. Iets minder dan de helft van alle personen die tussen 5 en 10 jaar gedetineerd waren, belandde tijdens de opvolgingsperiode van het onderzoek terug achter de tralies.

Figuur 16. Wederopsluiting volgens duur van de referentieopsluiting (6 categorieën)

Inrichting

Een laatste variabele betreft de inrichting van waaruit iemand is vrijgelaten. In de data zitten ook personen die vrijgelaten zijn uit Everberg en uit instellingen voor sociaal verweer (Bergen, Doornik en Paifve)⁷. Wat de referentievrijlatingen betreft, geeft dat volgend beeld. In 5 gevallen ontbrak informatie over de gevangenis waar de veroordeelde verbleef bij invrijheidstelling. Die gevallen worden uit de analyse gelaten.

Tabel 19. Referentievrijlating en wederopsluiting volgens gevangenis van vrijlating

Inrichting	Aantal	% (afgerond)	Aantal met wederopsluiting	% (afgerond)
Merksplas	1639	4.2%	733	44.7%
Wortel	950	2.4%	456	48.0%
Antwerpen	4694	11.9%	1879	40.0%
Mechelen	606	1.5%	254	41.9%
Turnhout	712	1.8%	291	40.9%
Hoogstraten	205	0.5%	86	42.0%
St. Gilles	2971	7.5%	1154	38.8%
Leuven Centraal	402	1.0%	108	26.9%
Vorst	4121	10.4%	1447	35.1%
Leuven Hulp	1430	3.6%	470	32.9%
Nivelles	599	1.5%	252	42.1%
Ittre	349	0.9%	186	53.3%
Brugge	2312	5.9%	860	37.2%
Leper	541	1.4%	258	47.3%
Ruiselede	96	0.2%	44	45.8%
Gent	2273	5.8%	973	42.8%
Oudenaarde	296	0.8%	139	47.0%
Dendermonde	1035	2.6%	417	40.3%
Mons	1322	3.4%	498	37.7%
Tournai	681	1.7%	250	36.7%
Jamioulx	1840	4.7%	774	42.1%
Marneffe	151	0.4%	45	29.8%
Lantin	3288	8.3%	1412	42.9%
Verviers	730	1.9%	317	43.4%
Huy	261	0.7%	118	45.2%
Hasselt (oud)	641	1.6%	307	47.9%
Tongeren	571	1.4%	272	47.6%
Hasselt (nieuw)	398	1.0%	152	38.2%
Arlon	418	1.1%	159	38.0%
St. Hubert	606	1.5%	245	40.4%
Namur	1184	3.0%	459	38.8%
Dinant	353	0.9%	157	44.5%
Andenne	241	0.6%	128	53.1%

⁷ In officiële statistieken van DG EPI worden enkel cijfers van Paifve opgenomen, omdat het een inrichting onder bevoegdheid van Justitie is (in tegenstelling tot Bergen en Doornik). Dat verklaart eventuele verschillen tussen deze cijfers en cijfers in jaarrapporten van DG EPI.

Centrum Everberg	1266	3.2%	769	60.7%
Instellingen sociaal verweer	263	0.7%	143	54.4%
Totaal	39445	100%	16212	41.1%

Het aandeel personen met een nieuwe opsluiting varieert sterk. Inrichtingen verschillen immers enorm van elkaar qua samenstelling van de populatie, maar bevatten op enkele uitzonderingen na allemaal een mix van meerdere wettelijke categorieën: beklaagden, veroordeelden, geïnterneerden of andere. De analyse van de definitief veroordeelden in 4.4. zal een betere vergelijking toelaten op het vlak van de inrichting van invrijheidstelling.

Qua type gevangenis kan gekeken worden naar het onderscheid tussen open en gesloten gevangenissen (een indeling die door het gevangeniswezen zelf wordt gebruikt). Daarnaast kan informatie over het Centrum Everberg en over 3 instellingen voor sociaal verweer geplaatst worden.

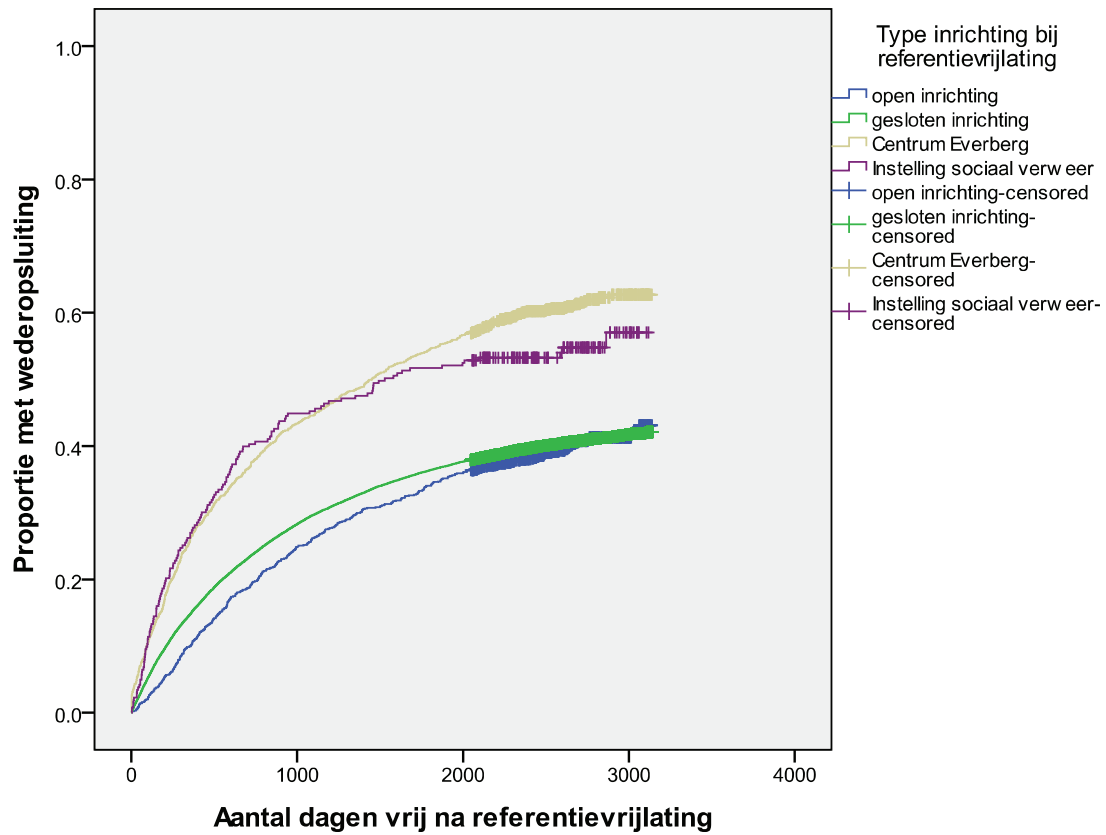
Tabel 20. Referentievrijlating en wederopsluiting volgens type inrichting

Inrichting	Aantal	% (afgerond)	Aantal met wederopsluiting	% (afgerond)
Open	1058	2.7%	420	39.7%
Gesloten	36858	93.4%	14880	40.4%
Centrum Everberg	1266	3.2%	769	60.7%
Instelling sociaal verweer	263	0.7%	143	54.4%
Totaal	39445	100%	16212	41.1%

Er is een verschil tussen het type van de inrichting bij de referentievrijlating en het al of niet opnieuw opgesloten worden. Dat verschil is echter statistisch zeer zwak, quasi verwaarloosbaar ($\chi^2 = 229.862$; $df = 3$; $p = .000$; Cramer's $V = .076$; $p = .000$).

Wordt die informatie afgezet op de opvolgingsperiode, dan geeft dat de tendensen van figuur 14. Daaruit blijkt dat er sneller en proportioneel meer wederopsluitingen zijn wanneer vrijgelaten vanuit het Centrum van Everberg of vanuit een instelling voor sociaal verweer. Bovendien valt ook het zeer grillige verloop van de wederopsluitingen op wanneer vrijgelaten vanuit een instelling voor sociaal verweer. Voor de gevangenissen lijkt er amper verschil te zitten tussen beide types: mensen die vanuit een open inrichting vrijgelaten worden, lijken iets minder snel opnieuw in de cel te belanden, maar na de opvolgingsperiode vallen vooral de gelijkaardige proporties voor beide types gevangenissen op.

Figuur 17. Wederopsluiting volgens type inrichting bij de referentievrijlating

Aantal eerdere opsluitingen

Als laatste factor is nagegaan hoeveel eerdere detenties personen ondergingen voorafgaand aan hun referentieopsluiting. Hierbij kan maximum teruggekeken worden tot detenties lopend in 1975 of later (beperking SIDIS-Griffie). Ook is er logisch gezien een samenhang tussen het aantal opsluitingen en de duur van de vorige opsluitingen: een zeer lange voorgaande opsluiting zal de kans verkleinen op veel opsluitingen (wat dan kan in contrast staan met personen die veel en eerder korte opsluitingen hebben). Iets meer dan 60% van alle personen met een referentieopsluiting en -vrijlating zat voordien niet in de gevangenis. Met andere woorden, voor 6 van de 10 opgesloten personen was het de eerste keer dat ze achter de tralies waren beland. Ongeveer één op 50 personen, zo'n kleine 2%, was al meer dan 10 keer opgesloten, zelfs zonder dat de referentieopsluiting meegeteld wordt. In 8 gevallen waren er meer dan 30 verschillende periodes van opsluiting geregistreerd, met een maximum voor één persoon van 44 opsluitingen.

Tabel 21. Aantal eerdere opsluitingen voor de referentieopsluiting, met wederopsluiting

Voorgaande opsluitingen	Aantal personen	% (afgerond)	Aantal met wederopsluiting	% (afgerond)
Geen voorgaande opsluiting	24124	61.2%	7599	31.5%
1 voorgaande opsluiting	5745	14.6%	2800	48.7%
2	2936	7.4%	1592	54.2%
3	1931	4.9%	1134	58.7%
4	1248	3.2%	789	63.2%
5	871	2.2%	562	64.5%
6	644	1.6%	425	66.0%
7	478	1.2%	310	64.9%
8	344	0.9%	220	64.0%
9	260	0.7%	174	66.9%
10	218	0.6%	146	67.0%
11	148	0.4%	102	68.9%
12	112	0.3%	78	69.6%
13	80	0.2%	52	65.0%
14	75	0.2%	53	70.7%
15	60	0.2%	46	76.7%
16	53	0.1%	35	66.0%
17	28	0.1%	22	78.6%
18	19	0.0%	15	78.9%
19	20	0.1%	12	60.0%
20	12	0.0%	8	66.7%
Meer dan 20 voorgaande opsluitingen	44	0.1%	39	88.6%
Totaal	39450	100%	16213	41.1%

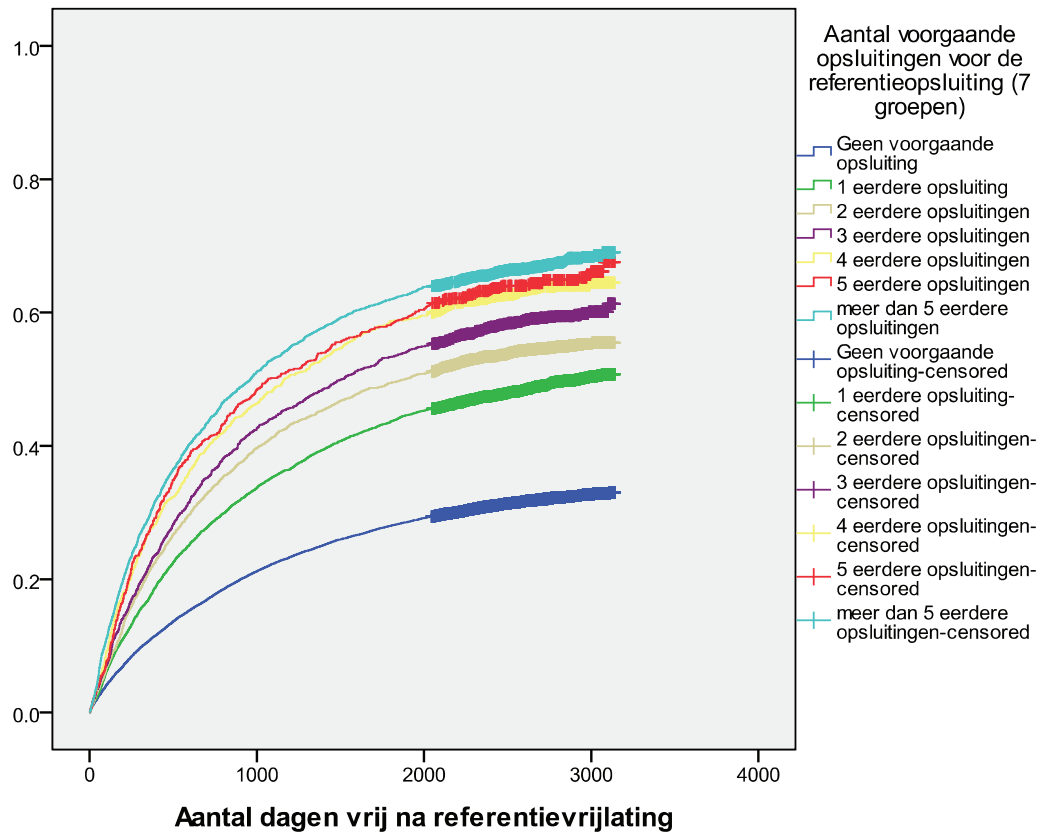
Meteen springt het grote verschil in het oog tussen personen met een voorgaande opsluiting en diegenen zonder voorgaande detentie. Om verdere analyses te vereenvoudigen, worden de groepen verder gereduceerd tot 7 categorieën.

Tabel 22. Aantal opsluitingen voor de referentieopsluiting (7 categorieën) en wederopsluiting

Voorgaande opsluitingen	Aantal personen	% (afgerond)	Aantal met wederopsluiting	% (afgerond)
Geen voorgaande opsluiting	24124	61.2%	7599	31.5%
1 eerdere opsluiting	5745	14.6%	2800	48.7%
2 eerdere opsluitingen	2936	7.4%	1592	54.2%
3 eerdere opsluitingen	1931	4.9%	1134	58.7%
4 eerdere opsluitingen	1248	3.2%	789	63.2%
5 eerdere opsluitingen	871	2.2%	562	64.5%
> 5 eerdere opsluitingen	2595	6.6%	1737	66.9%
Totaal	39450	100%	16213	41.1%

Er is een significant verschil tussen het aantal eerdere opsluitingen en de wederopsluiting (log rank (Mantel-Cox) test: $\chi^2 = 3091.735$; $df = 6$; $p = .000$). Uit de figuur blijkt dat minder gedetineerden zonder eerdere opsluiting minder kans op een nieuwe opsluiting hebben. Daar tegenover staat dan weer dat de groep met meer dan 5 eerdere opsluitingen (en met de referentieopsluiting erbij zijn het er dan minstens 7) meer personen telt met een wederopsluiting en dat de wederopsluitingen in die groep ook sneller plaatsvinden dan in de andere groepen. Figuur 18 toont die tendens duidelijk aan.

Figuur 18. Wederopsluiting volgens aantal eerdere opsluitingen (7 categorieën)

Frequentie van wederopsluitingen

Voor de ganse groep personen met een referentievrijlating is niet alleen gekeken naar het al of niet opnieuw opgesloten worden. Ook is nagegaan hoeveel keer mensen terug achter de tralies beland zijn na hun referentievrijlating. Deze informatie is niet opgenomen in de verdere verwerking (Cox regressie).

Tabel 23. Aantal wederopsluitingen (frequentie)

Aantal wederopsluitingen	Aantal personen	% (afgerond)	% (afgerond) bij wederopsluiting
Geen wederopsluiting	23234	58.9%	
1 latere opsluiting	8103	20.5%	50.0%
2 latere opsluitingen	4055	10.3%	25.0%
3 latere opsluitingen	2032	5.2%	12.5%
4 latere opsluitingen	1049	2.7%	6.5%
5 latere opsluitingen	544	1.4%	3.4%
6 latere opsluitingen	237	0.6%	1.5%
7 latere opsluitingen	108	0.3%	0.7%
8 latere opsluitingen	51	0.1%	0.3%
9 latere opsluitingen	20	0.1%	0.1%
10 latere opsluitingen	8	0.0%	0.0%
11 latere opsluitingen	5	0.0%	0.0%
12 latere opsluitingen	2	0.0%	0.0%
13 latere opsluitingen	2	0.0%	0.0%
Totaal	39450	100%	100%

Er is nagegaan of er een verband is tussen het aantal voorgaande opsluitingen en het aantal wederopsluitingen. Om dat statistisch mogelijk te maken, werd de variabele wederopsluitingen gereduceerd tot 7 categorieën, zoals weergegeven in tabel 24.

Tabel 24. Aantal wederopsluitingen (7 categorieën)

Aantal wederopsluitingen	Aantal personen	% (afgerond)
Geen wederopsluiting	23234	58.9%
1 latere opsluiting	8103	20.5%
2 latere opsluitingen	4055	10.3%
3 latere opsluitingen	2032	5.2%
4 latere opsluitingen	1049	2.7%
5 latere opsluitingen	544	1.4%
Meer dan 5 latere opsluitingen	433	1.1%
Totaal	39450	100%

Uit de analyse van het aantal vroegere opsluitingen en het aantal latere opsluitingen, blijkt dat er een samenhang bestaat tussen het aantal voorgaande opsluitingen (7 groepen) en het aantal wederopsluitingen (7 groepen) ($\chi^2 = 3094.421$; $df = 36$; $p = .000$). De samenhang is echter vrij zwak (Cramer's $V = .114$; $p = .000$). Om die reden wordt de kruistabel hier niet weergegeven.

Invloed van meerdere factoren op wederopsluiting

Hierboven is telkens gekeken naar een samenhang tussen een variabele (zoals geslacht) en het aantal personen dat een nieuwe opsluiting had. Dat werd afgezet op de periode van opvolging, die loopt vanaf het ogenblik van de referentievrijlating tot op het moment dat de gegevens zijn opgevraagd, 8 augustus 2011. Op basis van een Cox regressie worden hier alle boven besproken variabelen bij elkaar geplaatst en wordt de onafhankelijke invloed van elke variabele nagegaan, d.w.z. telkens vanuit de veronderstelling dat de waarden op de andere variabelen gelijk blijven. Dit betekent concreet dat voor elke in de analyse betrokken variabele (kenmerk) is nagegaan in welke mate hij bijdraagt in de voorspelling van de tijdsduur tot wederopsluiting, rekening houdend met (of anders gezegd: gecontroleerd voor) eventuele verschillen in andere kenmerken. Deze oefening is voorwaardelijk en de resultaten dienen dus ook met de nodige omzichtigheid gelezen te worden (zie 3.3., de beperkingen van het onderzoek).

Een Cox analyse laat bij een ontbrekende waarde voor een variabele de bijhorende case volledig buiten beschouwing. In de uiteindelijke analyse zijn daardoor 446 cases weggelaten. Bij elke variabele is er een meetwaarde die als referentiecategorie dienst doet. De andere waarden van een variabele worden met die referentiewaarde vergeleken. Bijvoorbeeld: de variabele geslacht bevat 2 waarden: mannen en vrouwen. De waarde 'vrouw' is hier als referentiewaarde gebruikt: er wordt dan geanalyseerd in welke mate mannen een significant verschillende kans op wederopsluiting vertonen ten opzichte van vrouwen. Voor geslacht blijkt dat er een significant verschil is in de duur tot een wederopsluiting. De *hazard ratio* of $\text{Exp}(B)$ bedraagt voor mannen 1.414, wat erop neerkomt dat mannen 1.414 keer (bijna anderhalve keer) zoveel kans maken op een wederopsluiting dan vrouwen. Dat verschil is significant ($p = .000$). Het 95% betrouwbaarheidsinterval ligt tussen 1.312 en 1.523, dus zonder overlap met de referentiewaarde (waarde: 1), waardoor aangenomen moet worden dat het geanalyseerde kenmerk medebepalend is. Belangrijk bij de interpretatie is dat het telkens gaat om een vergelijking van kansen, niet om de absolute kans op een gebeurtenis. Deze cijfers zeggen dus niets over de hoogte van de kans op een wederopsluiting voor mannen of vrouwen, wel dat mannen 1.414 keer meer kans op een nieuwe opsluiting hebben *in vergelijking met vrouwen*.

Uit tabel 25 valt af te leiden dat *geslacht* een belangrijke factor is. Mannen worden significant vaker opnieuw opgesloten dan vrouwen. Dat is hierboven al toegelicht.

Ook de *nationaliteit* van de persoon komt naar voor als een factor van belang. Belgen hebben het meest kans op wederopsluiting in vergelijking met de 26 andere EU-nationaliteiten, doch verschillen niet betekenisvol van de categorie 'andere'. Die bevinding dient echter sterk genuanceerd te worden: ten

eerste is de verzameling van Belgen zeer divers, met Belgen die nog een andere nationaliteit hebben – maar dat kon niet nagegaan worden. Ten tweede zal een deel van de personen van de 26 andere EU landen terug naar het thuisland gaan, waardoor een behoorlijk deel nog moeilijk terug in de gevangenis kan belanden. Zij zouden eigenlijk niet in beschouwing mogen genomen worden, tenzij ze in België bleven bij hun vrijlating. Dezelfde bedenking gaat ook op voor de restgroep ‘andere’. Er is geen informatie over de uitval van personen in deze groep, waardoor de resultaten alleszins niet zomaar op hun *face value* mogen genomen worden. Pas wanneer geweten is of personen daadwerkelijk in België zijn gebleven na hun vrijlating, zouden ze mogen opgenomen worden in de analyse (zie 3.3., beperkingen van het onderzoek).

De *leeftijd op het ogenblik van de referentievrijlating* speelt ook mee. De *hazard ratio* voor personen ouder dan 20 jaar daalt naarmate de leeftijdscategorie hoger wordt. In vergelijking met de referentiegroep (met een leeftijd tot en met 20 jaar) hebben personen boven de 60 jaar een lage kans op wederopsluiting, 0.234 keer die van de referentiegroep.

Bij de *duur van de referentieopsluiting* komt een ietwat eigenaardig beeld op de voorgrond. De referentiegroep bestaat uit personen met een opsluiting die langer dan 10 jaar geduurd heeft. Slechts één groep verschilt statistisch van de referentiegroep: personen met een opsluiting van maximum 1 jaar hebben minder kans op een wederopsluiting dan de personen van de referentiegroep (.899). Dat is een contra-intuïtieve bevinding: er kan net verwacht worden dat personen met een korter verblijf in de gevangenis sneller zouden terugkeren. Anderzijds geldt voor personen die lang opgesloten zijn geweest, dat allerhande integratieproblemen zich vanaf de vrijlating stellen, dat opsluiting misschien slechts als een tijdelijke incapacitatie heeft gediend, waarna probleemgedrag voortgezet wordt, gaat het bij wederopsluiting niet alleen om nieuwe feiten, maar bijvoorbeeld ook om een intrekking van een invrijheidstelling, etc. Alle andere groepen verschillen niet van de referentiegroep.

Ook de *wettelijke situatie* speelt een belangrijke rol bij wederopsluiting. Veroordeelden lopen iets minder kans op een nieuwe opsluiting dan personen die als beklaagde zijn vrijgelaten. Op zich is dat logisch, aangezien beklaagden na hun vrijlating een veroordeling tot een celstraf kunnen krijgen. Voor geïnterneerden is de kans dat ze opnieuw achter de tralies belanden aanzienlijk groter dan voor beklaagden: ze hebben 1.497 keer (bijna anderhalve keer) meer kans op een later verblijf in een cel dan beklaagden. De restcategorie ‘andere’ loopt minder kans op een wederopsluiting, maar hierbij moet de kanttekening gemaakt worden dat het onder meer gaat om vreemdelingen die uitgewezen worden bij hun vrijlating.

Wat het *regime bij vrijlating* betreft, daar valt op dat zowel elektronisch toezicht als beperkte detentie significant verschillen van een vrijlating vanuit gewoon regime. In termen van de kans op een nieuwe wederopsluiting zijn elektronisch toezicht en beperkte detentie beter dan een vrijlating vanuit

opsluiting. Respectievelijk is de kans op wederopsluiting vanuit elektronisch toezicht .639 en vanuit beperkte detentie .870 zoveel als bij vrijlating vanuit een gewoon regime, dus telkens minder dan 1. Toch mag hieruit niet afgeleid worden dat elektronisch toezicht en beperkte detentie betere manieren van vrijlating zijn en dat ze zelf als regimemodaliteiten tot minder wederopsluiting leiden. Een dergelijke uitspraak vergt bijkomende onderzoeksgegevens en wijst daarnaast op een evaluatie van normatieve en/of empirische aard. Immers, de toekenning van elektronisch toezicht en beperkte detentie kunnen zelf al een selectie inhouden, waardoor het niet gaat om een toevalseffect van elektronisch toezicht en beperkte detentie. De personen die elektronisch toezicht of beperkte detentie krijgen, kunnen qua profiel in belangrijke mate verschillen van diegenen die niet met een enkelband of via beperkte detentie vrijgelaten zijn. Een evaluatieonderzoek zou dat kunnen aantonen. Bovendien speelt een normatief gegeven: een 'betere' manier van vrijlating kan veel betekenen en de invulling daarvan hangt af van een waardeoordeel en van waardeposities.

Met betrekking tot het *type inrichting* van waaruit de referentievrijlating gebeurde, valt op te tekenen dat de kans op wederopsluiting groter is bij een vrijlating vanuit een gesloten inrichting (1.312 keer meer kans op wederopsluiting dan vanuit een open inrichting), vanuit het Centrum Everberg (2.947 keer meer kans op wederopsluiting dan vanuit een open inrichting) en vanuit een instelling voor sociaal verweer. Natuurlijk moet ook hier met veel nuance naar de cijfers gekeken worden. Immers, Everberg is enkel een inrichting voor jongeren, dus is er een belangrijke samenhang met leeftijd (en dus is die populatie moeilijk vergelijkbaar met andere inrichtingen, waar meer leeftijdsgroepen aanwezig zijn). Er zou ook moeten gekeken worden naar het profiel dat per inrichting speelt, om eventuele verschillen uit te vlakken en te corrigeren voor de populatiekenmerken. Daarenboven is het zeer moeilijk om verschillende wettelijke toestanden met elkaar te vergelijken – men vergelijkt niet zo snel appels met citroenen. Hier is dat wel gedaan, maar dan vanuit de overweging dat het ging om gedetineerde personen die vrijgelaten zijn en die terug kunnen opgesloten worden.

De factor die de sterkste resultaten geeft, is die van het *aantal eerdere opsluitingen* (opsluitingen voorafgaand aan de referentieopsluiting). De referentiegroep bestaat uit personen voor wie de referentieopsluiting hun eerste detentie is. Alle andere groepen verschillen significant van de referentiegroep. Elke andere groep heeft een veel hogere kans op wederopsluiting dan de referentiegroep, gaande van 2.017 voor personen met één eerdere opsluiting, tot 4.264 voor personen met meer dan 5 voorgaande opsluitingen.

Een laatste factor is *het jaar van de vrijlating*. Er blijkt een verschil te zijn tussen 2003 als referentiejaar en de twee andere jaren. Hoewel de verschillen niet danig groot zijn, gaat het telkens wel om statistisch significante verschillen. Personen met een referentievrijlating in 2004 en in 2005 hebben minder kans op een wederopsluiting dan personen vrijgelaten in 2003 (respectievelijk .891 en .835 keer

een kans op wederopsluiting in vergelijking met een vrijlating in 2003). Eerder in dit deel werd dat verschil ook al aangehaald en werden enkele mogelijke verklaringen vermeld (selectie-effect,...).

Tabel 25. Cox regressie: invloed variabelen op wederopsluiting

Factoren	Exp(B)	P	95% betrouwbaarheidsinterval	
Geslacht				
Vrouw *				
Man	1.414	.000	1.312	1.523
Nationaliteit				
Belg *				
EU (26)	.655	.000	.620	.692
Andere	1.004	.827	.966	1.044
Leeftijd				
16 – 20 jaar *				
21 – 30 jaar	.725	.000	.687	.764
31 – 40 jaar	.532	.000	.502	.563
41 – 50 jaar	.379	.000	.354	.406
51 – 60 jaar	.280	.000	.254	.310
> 60 jaar	.234	.000	.196	.280
Duur opsluiting				
Max 1 jaar	.899	.006	.833	.970
> 1 jaar – max 2 jaar	.993	.888	.906	1.089
> 2 jaar – max 3 jaar	1.001	.976	.919	1.091
> 3 jaar – max 5 jaar	.928	.188	.830	1.037
> 5 jaar – max 10 jaar	.969	.791	.769	1.222
> 10 jaar *				
Aantal eerdere opsluitingen				
Geen voorgaande opsluiting *				
1 eerdere opsluiting	2.017	.000	1.926	2.112
2 eerdere opsluitingen	2.482	.000	2.343	2.629
3 eerdere opsluitingen	2.868	.000	2.684	3.065
4 eerdere opsluitingen	3.405	.000	3.151	3.679
5 eerdere opsluitingen	3.493	.000	3.193	3.820
> 5 eerdere opsluitingen	4.264	.000	4.012	4.531
Wettelijke situatie				
Beklaagden *				
Veroordeelden	.874	.000	.840	.910
Geïnterneerden	1.497	.000	1.371	1.635
Andere	.597	.000	.558	.638
Regime bij vrijlating				
Gewoon regime *				
Elektronisch toezicht	.639	.000	.595	.686
Beperkte detentie	.870	.020	.774	.978
Type inrichting				
Open gevangenis *				
Gesloten gevangenis	1.312	.000	1.186	1.451
Centrum Everberg	2.947	.000	2.533	3.429
Instelling sociaal verweer	1.252	.036	1.015	1.545
Jaar van vrijlating				
2003 *				
2004	.951	.008	.917	.987
2005	.962	.055	.925	1.001

* referentiewaarde (= 1)

(Chi² = 5980.404; df = 29; p = .000)

4.4. EERSTE OF UNIEKE VRIJLATING: WEDEROPSLUITING VAN ALLE VRIJGELATEN VEROORDEELDEN

In dit deel wordt vertrokken van alle definitief veroordeelden die in de referentieperiode vrijgelaten zijn. Volgens de beschrijving in 4.3. gaat het om 14754 personen. Elke definitief veroordeelde heeft *één referentievrijstelling*, te weten, *de eerste of enige vrijlating die plaatsvond tussen 1 januari 2003 en 31 december 2005*. De opsluiting die uitmondde in de referentievrijstelling, wordt de *referentieopsluiting* genoemd. Dit deel vormt het hart van het rapport, aangezien hier de (prioritaire) wettelijke situatie voor alle vrijgelaten personen hetzelfde is: iedere persoon in deze groep is *als definitief veroordeelde uitgestroomd*. Het gaat hier dus enkel en alleen om personen die *gestraft* waren met een vrijheidsstraf en vervolgens vrijgelaten zijn, niet om personen met als wettelijke toestand beklaagde of geïnterneerde.

Achtereenvolgens wordt informatie gegeven over volgende variabelen: het aantal vrijlatingen per referentiejaar, geslacht, leeftijd, nationaliteit, regime, modaliteit van vrijlating, strafduur, feitelijke duur van de opsluiting, aantal eerdere opsluitingen, duur eerdere opsluitingen, feiten, taal, gevangenis bij vrijlating en de reden van wederopsluiting. Daarna wordt ook een beschrijving gegeven van het aantal keer dat personen opnieuw opgesloten werden en de totale duur van de wederopsluitingen na de referentievrijlating. Bovendien wordt telkens nagegaan of er geen significante verschillen tussen de drie jaren zitten. Per referentiejaar van vrijlating wordt een aparte beschrijving weergegeven, waarbij de afgeronde minimale opvolgstermijn voor de cohorte van een bepaald jaar als grens genomen wordt. De focus ligt daarbij op (een vergelijking van) de *wederopsluitingen*. Daarnaast wordt een survival analyse gedaan, waarbij de *proportie van wederopsluitingen* bekeken wordt vanuit de variabele die beschreven wordt (bvb de proportie wederopsluitingen per jaar van de referentievrijlating, met aandacht voor eventuele verschillen in wederopsluitingen per jaar van de referentievrijlating). Daarbij wordt gewerkt met de Kaplan-Meier test. De resultaten van die test vullen de voorgaande informatie aan. Afsluitend wordt gekeken naar alle factoren in onderlinge samenhang via een Cox regressie. Bijkomende resultaten van Cox regressies voor subpopulaties worden ook opgenomen.

Aantal vrijlatingen per referentiejaar

Wanneer nagegaan wordt hoeveel definitief veroordeelden in de referentiejaar in vrijheid gesteld zijn en hoeveel van hen nadien opnieuw opgesloten zijn, dan vallen twee gegevens op. Ten eerste is er het grote verschil in aantal vrijgelaten veroordeelden tussen de drie referentiejaar. Dat verschil is zeer waarschijnlijk te wijten aan een selectie-effect (zie ook in 4.3.). Toch werpt het verschil vragen op. Om die reden is de analyse die op het einde van dit deel aan bod komt (een Cox regressie met alle factoren), herhaald voor elk van de drie afzonderlijke referentiejaar van vrijlating. Een tweede belangrijk gegeven betreft de dalende trend in het percentage van personen met een wederopsluiting. Eén voor de hand liggende verklaring is dat personen vrijgelaten in 2003 een langere *at risk* periode hebben (m.a.w., hun opvolgingsperiode is langer) en daardoor ook meer kans maken op een wederopsluiting. Dat de tendens over de drie jaren afgetekend in dalende lijn gaat, is een bevestiging voor dat vermoeden. Als dan ook blijkt dat veroordeelden relatief snel terug opgesloten worden, dan kan dat meespelen in het lager aantal veroordeelden van het jaar of de twee jaren na de vrijlating. Meer concreet: als zou blijken dat een belangrijk aandeel veroordeelden na één of twee jaren opnieuw in de gevangenis beland is, met eventueel een relatief snelle nieuwe vrijlating, dan geldt de referentievrijlating als ijkpunt en niet het ogenblik van de nieuwe vrijlating. Zou dat het geval zijn voor veroordeelden die in 2003 zijn uitgestroomd, dan kan dat mee verklaren waarom de aantallen veroordeelden in de twee daarop volgende jaren veel lager liggen. Dat effect geldt bovendien ook voor de referentievrijlatingen in 2004. Als een belangrijk gedeelte van de personen met een referentievrijlating in 2004 opnieuw in de gevangenis belanden en in 2005 weer uitstromen, dan telt enkel hun vrijlating in het referentiejaar.

Tabel 26. Referentievrijlating en wederopsluiting volgens referentiejaar

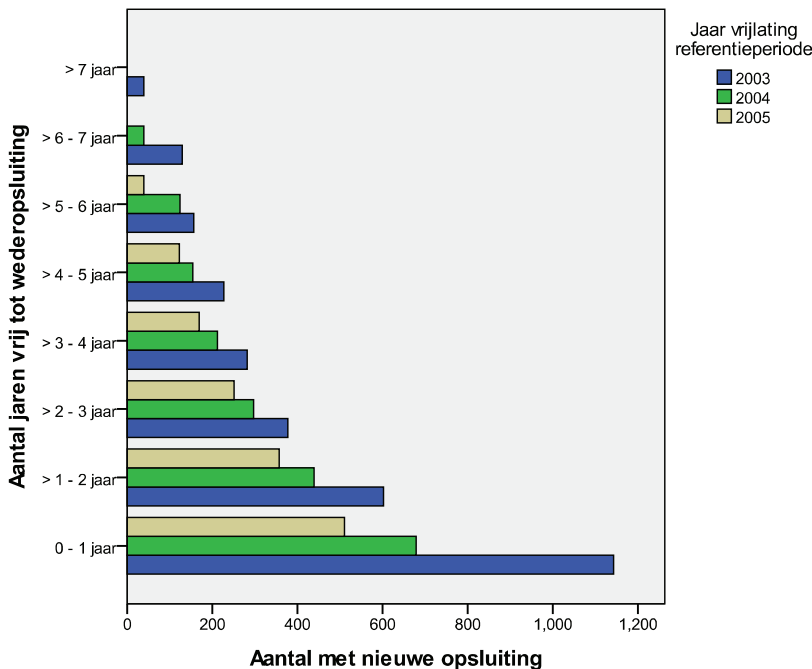
Jaar	Aantal	% (afgerond)	Aantal met wederopsluiting	% (afgerond)
2003	6261	42.4%	3016	48.2%
2004	4581	31.0%	1987	43.4%
2005	3912	26.5%	1498	38.3%
Totaal	14754	100%	6501	44.1%

Wanneer het referentiejaar van vrijlating en de duur tot wederopsluiting met elkaar gekruist worden, dan komt een betekenisvol verschil tussen de drie jaren naar voor ($\chi^2 = 176.746$; $df = 14$; $p = .000$). Dat verschil is echter statistisch vrij zwak (Cramer's $V = .118$; $p = .000$). De aantallen in tabel 27 zijn lager dan die in tabel 26 wegens afronding van de opvolgingsperiode tot een absoluut minimum, waardoor een deel van de opvolgingsperiode voor personen uit elke cohorte wegvalt. Dat deel is verantwoordelijk voor het verschil in aantal wederopsluitingen.

Tabel 27. Duur tot wederopsluiting volgens referentiejaar

Referentiejaar	Aantal jaren tot wederopsluiting								Totaal
	0-1	>1-2	>2-3	>3-4	>4-5	>5-6	>6-7	>7	
2003	1143	602	377	282	227	156	129	39	2955
2004	679	439	297	212	154	124	39		1944
2005	510	357	251	169	122	39			1448
Totaal	2332	1398	925	663	503	319	168	39	6247

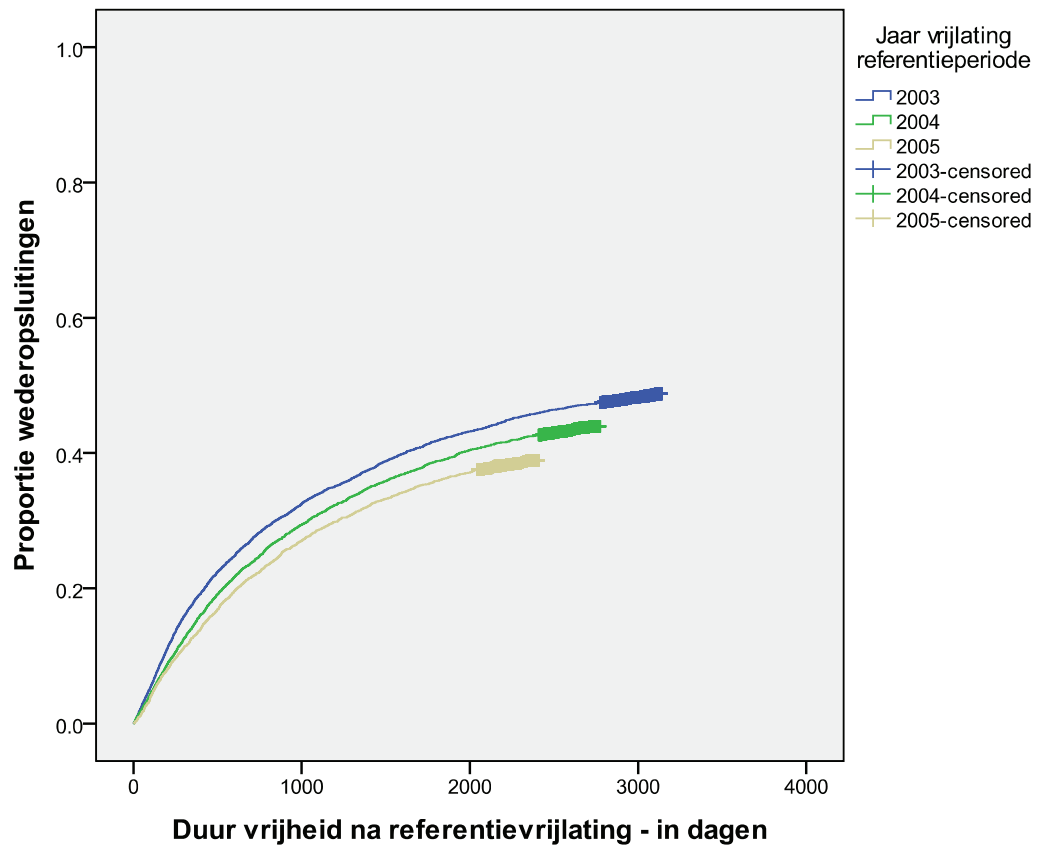
Figuur 19. Duur tot wederopsluiting volgens referentiejaar

De tendens is duidelijk. Vooral tijdens de eerste jaren is het aantal wederopsluitingen behoorlijk hoog. Van alle wederopsluitingen vinden er 2332 of 36.7% plaats tijdens het eerste jaar na vrijlating, 1398 of 22.0% tijdens het tweede jaar na vrijlating, om vervolgens te blijven dalen in de daarop volgende jaren. Van alle veroordeelden die na hun vrijlating opnieuw in de gevangenis belanden, gebeurt dat volgens deze gegevens al voor *meer dan de helft binnen de twee jaar na hun vrijlating*. Deze cijfers vormen ook een belangrijke indicatie voor het selectie-effect dat tussen de drie referentie jaren speelt.

In termen van de proportie van personen met een wederopsluiting en de duur tot wederopsluiting komt uit de survival analyse een verschil tussen de drie referentie jaren naar voor (log rank (Mantel-Cox) test: $\text{Chi}^2 = 49.817$; $\text{df} = 2$; $p = .000$). Dat is duidelijk zichtbaar in figuur 20.

Figuur 20. Wederopsluiting volgens jaar van de referentievrijlating

Geslacht

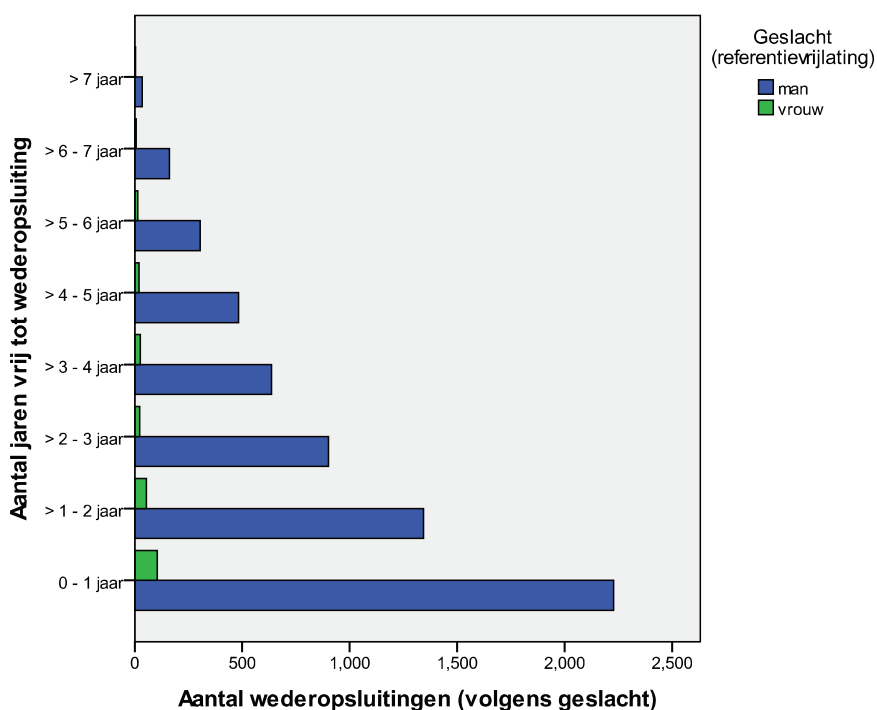
Vrouwen representeren slechts een zeer klein aandeel in de groep veroordeelden. Bijna 95% van alle veroordeelden die in de referentieperiode zijn vrijgelaten, zijn mannen. Ook het aantal wederopsluitingen verschilt sterk: 14 procentpunten meer mannen dan vrouwen hebben na hun referentievrijlating een nieuwe opsluiting.

Tabel 28. Referentievrijlating en wederopsluiting volgens geslacht

Geslacht	Aantal	% (afgerond)	Aantal met wederopsluiting	% (afgerond)
Man	13910	94.3%	6245	44.9%
Vrouw	844	5.7%	256	30.3%
Totaal	14754	100%	6501	44.1%

Er is een significant verschil tussen geslacht en wederopsluiting ($\chi^2 = 68.478$; $df = 1$; $p = .000$). Dat verschil is qua grootte echter verwaarloosbaar ($\Phi = .068$; $p = .000$).

Figuur 21. Wederopsluitingen volgens geslacht en duur tot wederopsluiting

Vervolgens wordt nagegaan of de snelheid tot wederopsluiting tussen mannen en vrouwen verschilt. Dat gebeurt hier eerst door enkel naar wederopsluitingen te kijken en die aan de opvolgstermijn te

koppelen (figuur 21). Meer detail, met een opsplitsing naar het jaar van de referentievrijlating, is te vinden in tabel 29.

Tabel 29. Wederopsluiting volgens geslacht en referentiejaar

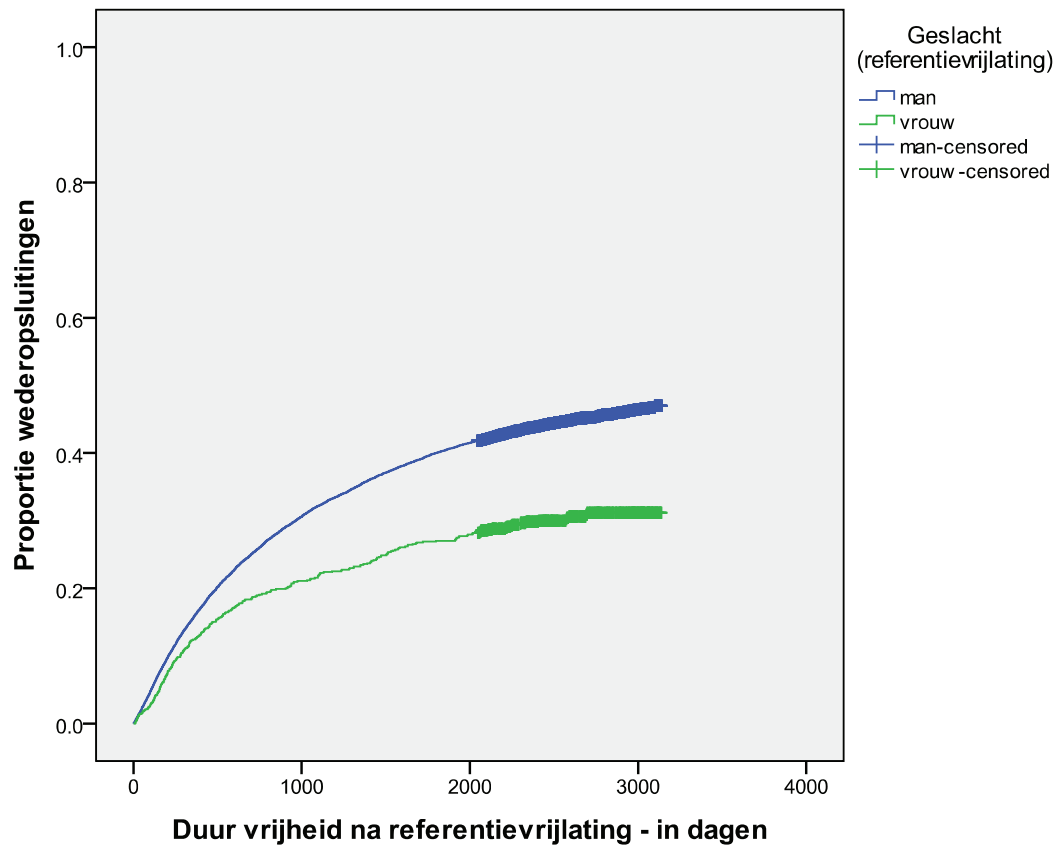
Jaar van vrijlating	Geslacht	Aantal jaren tot wederopsluiting								Totaal
		0 - 1	>1 - 2	>2 - 3	>3 - 4	>4 - 5	>5 - 6	>6 - 7	>7	
2003*	Man	1090	576	363	274	223	152	124	35	2837
	Vrouw	53	26	14	8	4	4	5	4	118
2004**	Man	656	428	292	200	148	116	37		1877
	Vrouw	23	11	5	12	6	8	2		67
2005***	Man	481	340	247	163	112	37			1380
	Vrouw	29	17	4	6	10	2			68

* 2003: $\chi^2 = 10.236$; $df = 7$; $p = .176$ (n.s.); ** 2004: $\chi^2 = 10.861$; $df = 6$; $p = .093$ (n.s.); *** 2005: $\chi^2 = 10.371$; $df = 5$; $p = .065$ (n.s.)

Zoals eerder vermeld, gaat het hier om een beperktere groep personen dan het totaal aantal met een wederopsluiting. Dat is te wijten aan de afronding van de opvolgstermijn. Statistisch is er geen significant verschil tussen wederopsluitingen op basis van geslacht en de duur tot de wederopsluiting ($\chi^2 = 11.279$; $df = 7$; $p = .127$), ook niet wanneer dat voor elk van de drie afzonderlijke jaren wordt nagekeken.

Wanneer alle vrijgelaten gedetineerden worden vergeleken volgens geslacht en het al of niet hebben van een nieuwe opsluiting gedurende de totale duur van de opvolgingsperiode, dan blijkt er uiteindelijk wel een verschil (log rank (Mantel-Cox) test: $\chi^2 = 58.708$; $df = 1$; $p = .000$). Uit de figuur blijkt dat meer mannen een wederopsluiting hebben en dat mannen sneller opnieuw in de cel belanden.

Figuur 22. Wederopsluiting volgens geslacht

Leeftijd

De gemiddelde leeftijd van alle veroordeelden op het ogenblik van hun referentievrijlating lag op 34 jaar, de mediaan op 32, met uitersten tussen 15 jaar (wettelijk in principe niet mogelijk) en 83 jaar. Om de analyse overzichtelijk te houden, worden dezelfde leeftijdscategorieën gebruikt als in 4.3. Van 6 personen was de geboortedatum onbekend. In tabel 30 staat een overzicht van de leeftijdsgroepen en hun wederopsluitingen.

Tabel 30. Referentievrijlating en wederopsluiting volgens leeftijd

Leeftijd	Aantal	% (afgerond)	Aantal met wederopsluiting	% (afgerond)
tot en met 20 jaar	634	4.3%	358	56.5%
21 – 25 jaar	2736	18.6%	1420	51.9%
26 – 30 jaar	2926	19.8%	1444	49.4%
31 – 35 jaar	2703	18.3%	1289	47.7%
36 – 40 jaar	2214	15.0%	931	42.1%
41 – 45 jaar	1503	10.2%	528	35.1%
46 – 50 jaar	904	6.1%	277	30.6%
51 – 55 jaar	554	3.8%	143	25.8%
56 – 60 jaar	318	2.2%	70	22.0%
61 – 65 jaar	150	1.0%	29	19.3%
ouder dan 65 jaar	106	0.7%	12	11.3%
Totaal	14748	100%	6501	44.1%

Meteen springt in het oog dat het aandeel personen met een wederopsluiting daalt naarmate de leeftijd stijgt. Er is een statistisch betekenisvol verband tussen de leeftijd en het al of niet opnieuw opgesloten worden ($\chi^2 = 494.613$; $df = 10$; $p = .000$). Dat verband is weliswaar vrij zwak (Cramer's $V = .183$; $p = .000$).

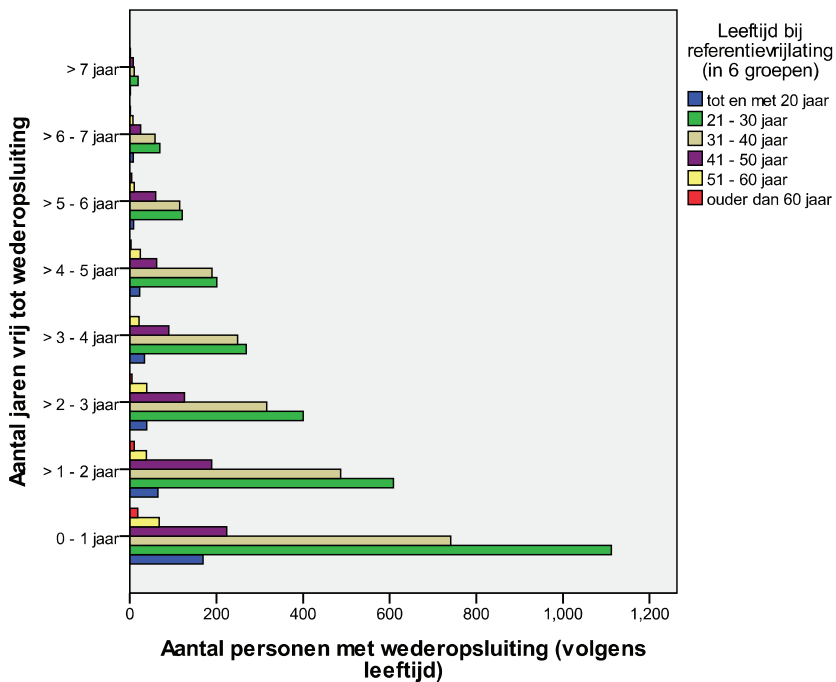
Omwille van de kleine aantallen in enkele groepen kunnen bepaalde berekeningen niet worden uitgevoerd. Om die reden werden de groepen herleid tot 6 leeftijdscategorieën (dezelfde als in 4.3.). In tabel 31 staan ze opgelijst.

Tabel 31. Referentievrijlating en wederopsluiting volgens leeftijd (6 categorieën)

Leeftijd	Aantal	% (afgerond)	Aantal met wederopsluiting	% (afgerond)
tot en met 20 jaar	634	4.3%	358	56.5%
21 – 30 jaar	5662	38.4%	2864	50.6%
31 – 40 jaar	4917	33.3%	2220	45.1%
41 – 50 jaar	2407	16.3%	805	33.4%
51 – 60 jaar	872	5.9%	213	24.4%
ouder dan 60 jaar	256	1.7%	41	16.0%
Totaal	14748	100%	6501	44.1%

Hierna is bekeken of de snelheid tot wederopsluiting verschilt volgens de leeftijd bij vrijlating. In figuur 23 staan de cijfers voor de totale populatie, in tabel 32 worden de cijfers opgesplitst per jaar van vrijlating.

Figuur 23. Wederopsluitingen volgens leeftijd en opvolgingsperiode

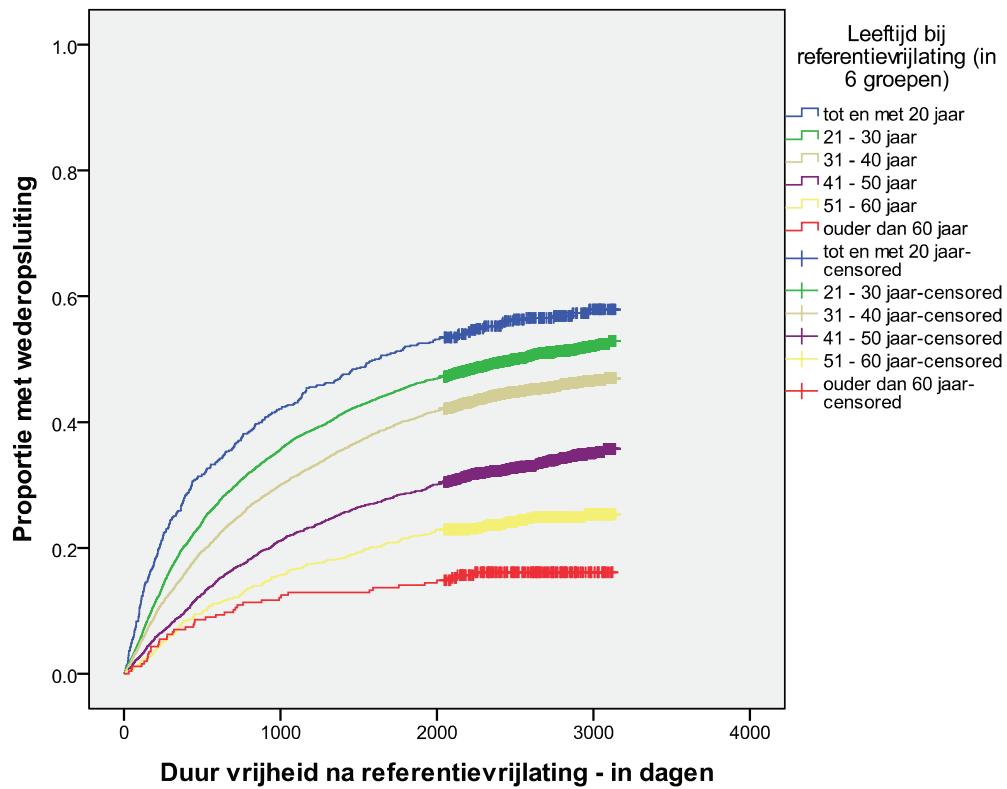
Hieruit blijkt dat een zeer groot aantal personen een wederopsluiting heeft tijdens de eerste jaren. Wanneer opgesplitst wordt volgens het jaar van de referentievrijlating, dan komen volgende cijfers op de voorgrond. De cijfers per jaar tonen een vrij gelijkaardig verloop. Statistisch was het niet mogelijk om op een betrouwbare manier de samenhang of het verschil na te gaan tussen elk afzonderlijk jaar. Daarvoor was niet voldaan aan een voorwaarde (het aantal cellen met verwachte frequentie bedroeg bij elk van de drie kruistabellen per jaar meer dan 20%).

Tabel 32. Wederopsluiting volgens leeftijd en opvolgingsperiode, per referentiejaar

Jaar van vrijlating	Leeftijd	Aantal jaren tot wederopsluiting								Totaal
		0 - 1	>1-2	>2-3	>3-4	>4-5	>5-6	>6-7	>7	
2003	< 21	98	24	18	15	10	7	7	1	180
	21 – 30	564	269	168	116	97	64	56	19	1353
	31 – 40	348	204	112	112	83	54	40	10	963
	41 – 50	91	84	53	29	28	29	19	8	341
	51 – 60	34	18	22	10	8	2	6	1	101
	> 60	8	3	4	0	1	0	1	0	17
2004	< 21	40	21	13	9	8	2	1		94
	21 – 30	332	185	123	81	57	46	13		837
	31 – 40	224	162	114	82	60	40	18		702
	41 – 50	66	56	38	34	18	2	6		246
	51 – 60	14	13	8	6	8	5	1		55
	> 60	3	2	1	0	1	3	0		10
2005	< 21	31	20	8	10	5	0			74
	21 – 30	216	155	109	72	47	11			610
	31 – 40	169	121	90	55	45	21			501
	41 – 50	67	49	35	27	16	3			197
	51 – 60	20	7	9	5	8	3			52
	> 60	7	5	0	0	1	1			14

Wanneer de leeftijdsgroepen, het al of niet opnieuw opgesloten worden en de totale opvolgingsperiode in een overlevingsduuranalyse worden nagegaan, dan komt een statistisch betekenisvol verschil naar voor (log rank (Mantel-Cox) test: $\text{Chi}^2 = 464.983$; $\text{df} = 5$; $p = .000$). Het verschil is ook visueel duidelijk (figuur 24). De figuur toont duidelijk aan dat de proportie van vrijgelaten personen die opnieuw in de gevangenis belanden, groter is naarmate men jonger is op het ogenblik van de vrijlating. Bovendien toont de figuur dat de snelheid tot wederopsluiting ook verschilt naargelang de leeftijdscategorie bij vrijlating. Jongere groepen gaan proportioneel meer en sneller terug naar de gevangenis.

Figuur 24. Wederopsluiting volgens leeftijd bij vrijlating

Nationaliteit

Voor de veroordeelden met een referentievrijlating tussen 2003 en 2005 waren 110 verschillende nationaliteiten geregistreerd. Net zoals in 4.3. geldt hier dat nationaliteit een relatief gegeven is: mensen kunnen meerdere nationaliteiten hebben, maar dan is er slechts één geregistreerd. Ook kunnen mensen een andere nationaliteit hebben, maar geboren en getogen zijn in België. Nationaliteit mag overigens zeker niet gelijkgesteld worden met etniciteit, het is weinig meer dan een zeer vage indicatie. Daarenboven hangt het aantal wederopsluitingen wellicht ook samen met het verblijfsrecht en met een eventuele terugkeer naar het land waarvan men de nationaliteit heeft of naar het land waar men voorheen verbleef. Met andere woorden: er is voor elke groep een niet gekende uitval van personen die het grondgebied na hun vrijlating verlaten hebben. Correcties voor uitval konden niet worden doorgevoerd. Voor de groep Belgen zal de uitval vermoedelijk het laagst zijn, maar zelfs dat kan niet geverifieerd worden. Een Belg die bijvoorbeeld in Spanje verbleef en vervolgens in België een straf uitgezeten heeft, kan evengoed het grondgebied verlaten en terugkeren naar Spanje. Op basis van deze gegevens tot zware conclusies komen, los van bijkomende variabelen, zou tot zeer verkeerde resultaten kunnen leiden. Bovendien is de registratie van nationaliteit niet zonder problemen. In 3 gevallen was geen gegeven over de nationaliteit opgenomen. Daarnaast bevatte SIDIS-Griffie enkele bijkomende categorieën: NAVO; onbepaald; VN-vluchteling; vaderlandsloos en vluchteling. Om die redenen is de variabele nationaliteit geanalyseerd op basis van 6 grote groepen.

De groepen zijn: 1) België; 2) Maghreb (Marokko, Tunesië, Algerije, Libië) samen met Turkije (aangeduid als Maghreb*); 3) Oost-Europa (alle Oost-Europese landen en de landen van voormalig Joegoslavië en Albanië); 4) buurlanden (Frankrijk, Nederland, Luxemburg, Duitsland en Groot-Brittannië); 5) Zuid-Europa (landen met een geschiedenis van migratie naar België: Spanje, Portugal, Griekenland en Italië); en 6) alle andere in een restcategorie.

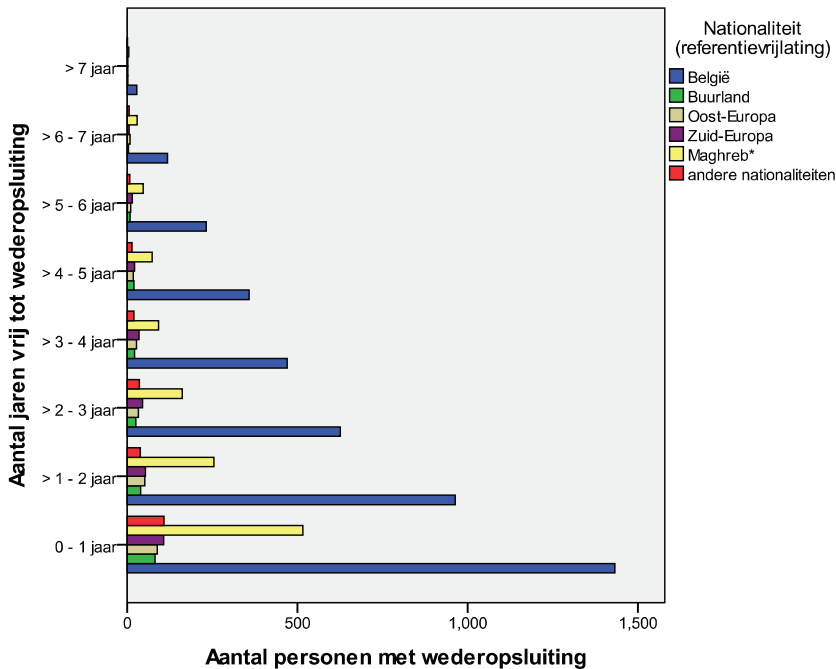
Tabel 33. Referentievrijlating en wederopsluitingen volgens nationaliteit

Nationaliteit	Aantal	% (afgerond)	Aantal met wederopsluiting	% (afgerond)
België	9484	64.3%	4327	45.6%
Buurland	902	6.1%	206	22.8%
Oost-Europa	764	5.2%	241	31.5%
Zuid-Europa	656	4.4%	289	44.1%
Maghreb*	2241	15.2%	1208	53.9%
Andere	707	4.8%	230	32.5%
Totaal	14754	100%	6501	44.1%

Er is een statistisch betekenisvol verschil tussen nationaliteit en het al of niet opnieuw opgesloten worden ($\chi^2 = 349.022$; $df = 5$; $p = .000$), doch het verschil is vrij zwak (Cramer's $V = .154$; $p = .000$).

Als op personen met een wederopsluiting ingezoomd wordt, in samenhang met de opvolgingsperiode van het onderzoek, dan blijkt een significant verschil tussen de verschillende groepen ($\chi^2 = 72.981$; $df = 35$; $p = .000$), maar het verschil is qua sterkte verwaarloosbaar (Cramer's $V = .048$; $p = .000$). De tendens voor de groepen volgt het patroon van veel personen met een wederopsluiting kort na vrijlating, en steeds minder overheen de tijd.

Figuur 25. Duur tot wederopsluiting volgens nationaliteit (6 categorieën)

Dit wordt verder opgesplitst over de drie jaren van vrijlating.

Tabel 34. Wederopsluiting volgens nationaliteit (6 categorieën) en opvolgingsperiode

Jaar van vrijlating	Nationaliteit	Aantal jaren tot wederopsluiting								Totaal
		0-1	>1-2	>2-3	>3-4	>4-5	>5-6	>6-7	>7	
2003 **	België	701	427	260	200	161	115	94	28	1986
	Buurland	41	21	8	7	10	2	3	2	94
	Oost-Europa	52	18	15	11	5	3	5	2	111
	Zuid-Europa	56	21	18	19	7	7	3	2	133
	Maghreb*	243	98	66	39	38	27	20	4	535
	Andere	50	17	10	6	6	2	4	1	96
2004 ***	België	424	297	202	147	111	89	24		1294
	Buurland	17	11	10	9	6	3	0		56
	Oost-Europa	19	12	9	9	5	5	3		62
	Zuid-Europa	30	21	14	10	7	8	2		92
	Maghreb*	162	86	50	29	21	16	9		373
	Andere	27	12	12	8	4	3	1		67
2005 ****	België	307	239	164	123	86	28			947
	Buurland	23	7	7	5	3	3			48
	Oost-Europa	17	21	9	7	8	2			64
	Zuid-Europa	21	11	13	5	7	0			57
	Maghreb*	111	70	45	24	14	4			268
	Andere	31	9	13	5	4	2			64

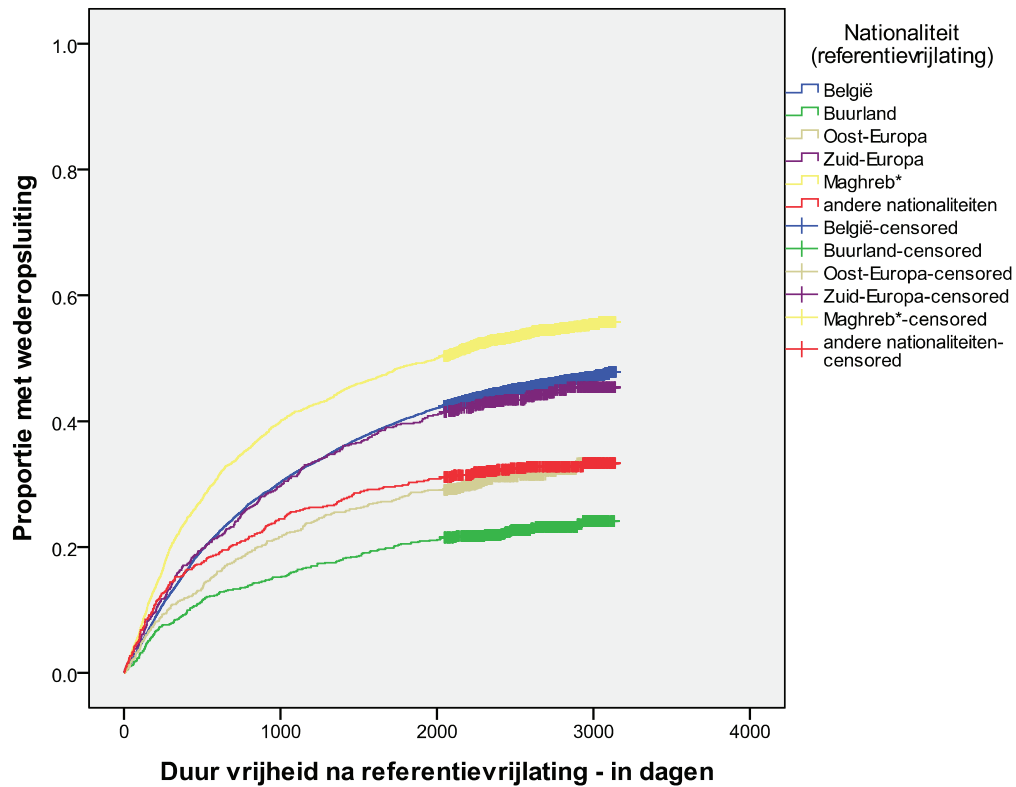
** Chi² = 50.426; df = 35; p = .044; *** Chi² = 32.173; df = 30; p = .360 (n.s.) (21.4% van de cellen hebben echter een lagere verwachte frequentie dan 5; strikt genomen mag deze Chi² niet berekend worden); **** Chi² = 38.034; df = 25; p = .046.

Boven is al vermeld dat er een verband is tussen de periode van wederopsluiting en nationaliteit. Wanneer dit uitgesplitst wordt volgens het jaar van de referentievrijlating, dan noopt dat beeld tot enige bijstelling. Voor 2003 en 2005 blijft het verband tussen de periode van wederopsluiting en nationaliteit behouden, voor 2004 evenwel niet. Bovendien is voor beide jaren (2003 en 2005) het verband tussen de variabelen zeer zwak, tot statistisch verwaarloosbaar zelfs (2003: Cramer's V = .058; p = .044; 2005: Cramer's V = .072; p = .046).

Uit de overlevingsduuranalyse blijkt een statistisch verschil te bestaan tussen nationaliteit, proportie wederopsluitingen en de duur tot wederopsluiting (log rank (Mantel-Cox) test: Chi² = 327.383; df = 5; p = .000). De uiteenlopende tendensen blijken ook uit de figuur. De figuur toont dat de proportie wederopsluitingen het hoogst ligt voor personen uit de groep Maghreb*. Die groep heeft ook sneller een grotere proportie wederopsluitingen. De groepen personen met de Belgische nationaliteit en de Zuid-Europese kennen een zeer vergelijkbare tendens. Dat de groepen 'Oost-Europa' en 'buurlanden' lager eindigen, valt wellicht voor een belangrijk deel te verklaren door het feit dat een aanzienlijk aantal van

hen België na de referentievrijlating verlaat. Om tot sluitende conclusies te komen, is bijkomend onderzoek absoluut noodzakelijk.

Figuur 26. Wederopsluiting volgens nationaliteit (6 categorieën)

Regime

Het regime op het ogenblik van de vrijlating maakt hier ook het voorwerp uit van analyse. Er zijn vier verschillende regimemogelijkheden: gewoon regime voor invrijheidstelling (opsluiting), halve vrijheid, beperkte hechtenis en elektronisch toezicht. De groep beperkte hechtenis bestaat slechts uit 8 personen en wordt daarom samengevoegd met halve vrijheid. De verzameling van beide zal als één groep geanalyseerd worden ('beperkte detentie'). De overgrote meerderheid van alle veroordeelden die vrijgelaten werden, verlieten fysiek de gevangenis waar ze opgesloten zaten. Iets meer dan 1 op 5 veroordeelden had een ander regime voor de referentievrijlating.

Tabel 35. Referentievrijlating en wederopsluiting volgens regime

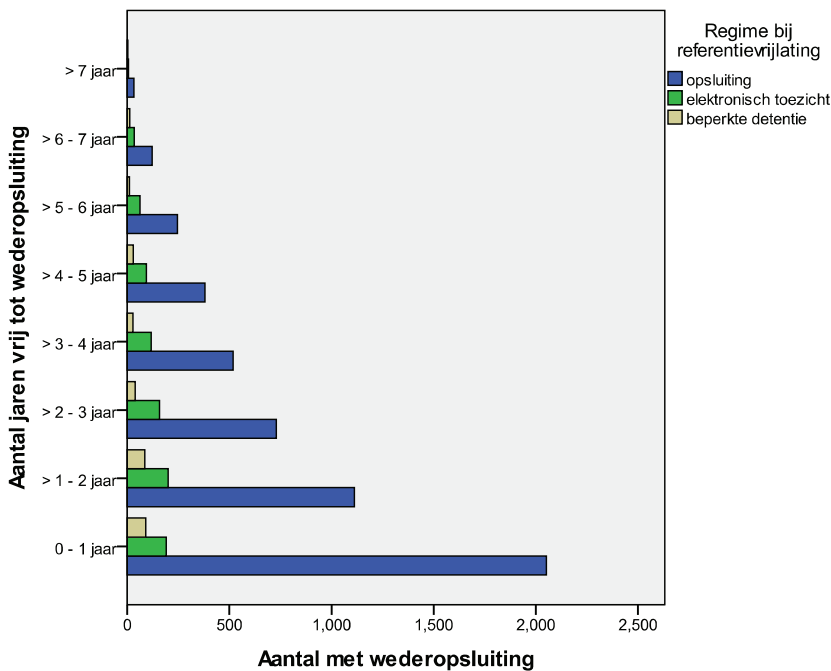
Regime	Aantal	% (afgerond)	Aantal met wederopsluiting	% (afgerond)
Gewoon regime	11621	78.8%	5298	45.6%
Elektronisch toezicht	2491	16.9%	900	36.1%
Beperkte detentie	642	4.4%	303	47.2%
Totaal	14754	100%	6501	44.1%

Er is een statistisch betekenisvol verband tussen het regime en het al of niet opnieuw opgesloten worden ($\chi^2 = 77.151$; $df = 2$; $p = .000$), maar die samenhang is verwaarloosbaar zwak (Cramer's $V = .072$; $p = .000$).

In figuur 27 worden de wederopsluitingen ingedeeld naar de duur van de opvolgingsperiode. Daartussen zit een statistisch betekenisvol verband ($\chi^2 = 125.279$; $df = 14$; $p = .000$), dat weliswaar qua sterkte van samenhang zeer laag scoort (Cramer's $V = .099$; $p = .000$). Daaruit valt dus niet zomaar af te leiden dat er een belangrijk verband is tussen het regime bij vrijlating en de duur tot een nieuwe opsluiting.

Het verband wordt vervolgens meer in detail bekeken. Voor elk referentiejaar wordt nagegaan of er belangrijke verschillen of verbanden bestaan tussen het regime bij vrijlating en de duur tot een nieuwe opsluiting. De resultaten staan in tabel 36.

Figuur 27. Duur tot wederopsluiting volgens regime bij vrijlating

Uit de tabel blijkt dat er per jaar een significant verband is tussen het regime van wederopsluiting en de duur tot wederopsluiting. Telkens blijft de samenhang statistisch zwak tot verwaarloosbaar (2003: Cramer's V = .119; p = .000; 2004: Cramer's V = .095; p = .000; 2005: Cramer's V = .088; p = .013).

Tabel 36. Duur tot wederopsluiting volgens regime en referentiejaar

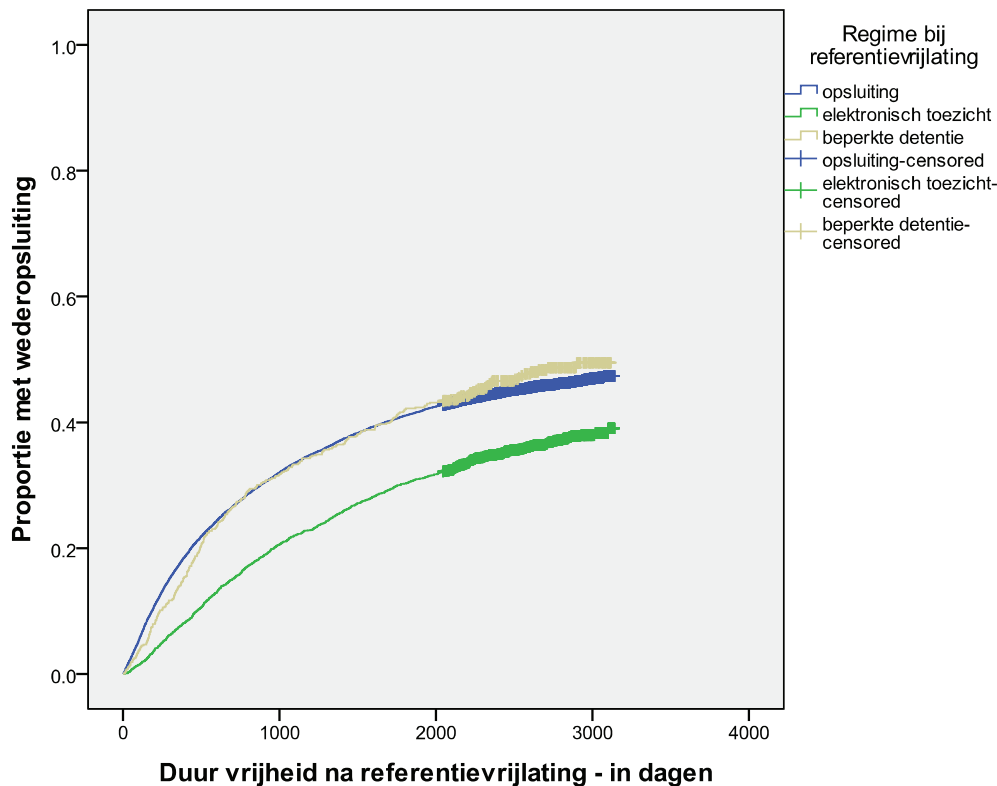
Jaar van vrijlating	Regime	Aantal jaren tot wederopsluiting								Totaal
		0-1	>1-2	>2-3	>3-4	>4-5	>5-6	>6-7	>7	
2003*	Gewoon regime	1040	499	306	227	174	127	96	32	2501
	Elektronisch toezicht	74	74	63	49	41	25	25	5	356
	Beperkte detentie	29	29	8	6	12	4	8	2	98
2004**	Gewoon regime	583	346	231	166	112	91	26		1555
	Elektronisch toezicht	64	63	51	36	30	27	9		280
	Beperkte detentie	32	30	15	10	12	6	4		109
2005***	Gewoon regime	429	267	192	125	94	28			1135
	Elektronisch toezicht	52	63	44	32	23	10			224
	Beperkte detentie	29	27	15	12	5	1			89

* Chi² = 83.440; df = 14; p = .000; ** Chi² = 35.082; df = 12; p = .000; *** Chi² = 22.531; df = 10; p

= .013.

De resultaten van de survival analyse wijzen op een significant verschil tussen regime, proportie van wederopsluitingen en de duur tot wederopsluiting (log rank (Mantel-Cox) test: $\text{Chi}^2 = 97.687$; $\text{df} = 2$; $p = .000$). Beperkte detentie en gewoon regime hebben een zeer gelijkaardig verloop, terwijl elektronisch toezicht gepaard gaat met een minder grote proportie wederopsluitingen en personen onder elektronisch toezicht in vergelijking met de andere twee groepen pas later opnieuw in de cel belanden. In figuur 28 springt dat verschil meteen in het oog.

Figuur 28. Wederopsluiting volgens regime

Modaliteit van vrijlating

De modaliteit van vrijlating is mee als een factor in overweging genomen. Het gaat om de prioritaire modaliteit van 'afschrijving' of vrijlating (de prioritaire HA-code), waaronder de voorwaardelijke invrijheidstelling (voor details over de modaliteiten van vrijlating, zie DG EPI, 2011: 165-166). Er bestaan zeer gedetailleerde registraties voor de modaliteit van vrijlating, maar deze kunnen in bredere door het gevangeniswezen in haar jaarverslagen gebruikte categorieën ondergebracht worden. Uiteindelijk zijn er dan voor de vrijgelaten veroordeelden nog 9 onderscheiden modaliteiten van vrijlating. Bij de 9 modaliteiten zijn er 3 met een zeer beperkt aantal personen: geïnterneerden (abnormalen) (n=1), individuele genade (n=1) en vreemdelingen (excl. VLV) (n=2). Die 3 groepen worden bij de restcategorie 'andere' toegevoegd, een categorie die overigens ook door DG EPI zelf gebruikt wordt. Voor één geval ontbreekt een registratie.

Tabel 37. Referentievrijlating en wederopsluiting volgens modaliteit van vrijlating

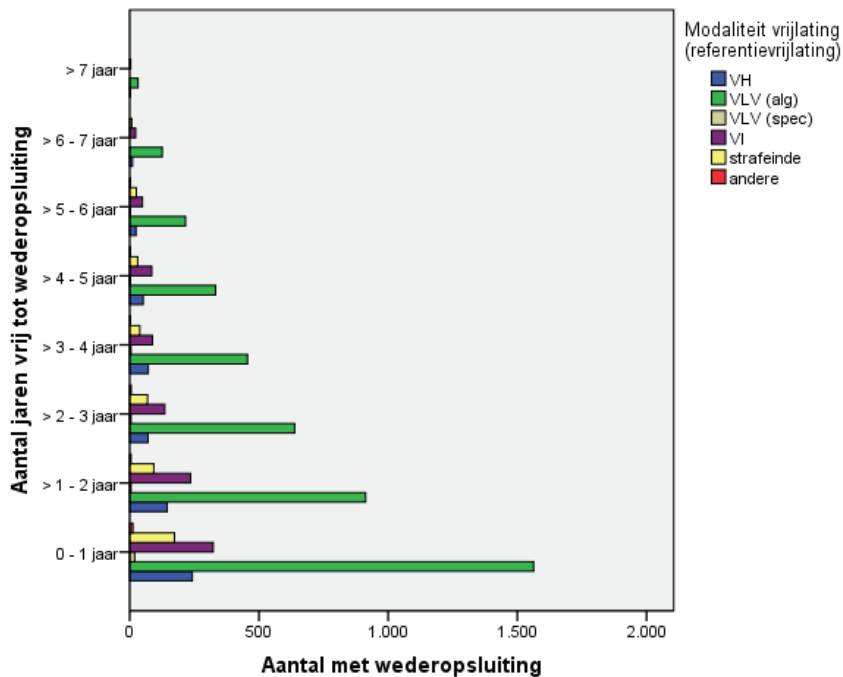
Modaliteit	Aantal	% (afgerond)	Aantal met een wederopsluiting	% (afgerond)
Voorlopige hechtenis (VH) ⁸	1372	9.3%	627	45.7%
VLV (alg)	10246	69.5%	4390	42.8%
VLV (spec)	183	1.2%	37	20.2%
VI	1959	13.3%	971	49.6%
Strafeinde	908	6.2%	445	49.0%
andere	85	0.6%	30	35.3%
Totaal	14753	100%	6500	44.1%

Er is een statistisch significant verband tussen de modaliteit van vrijlating en het al of niet opnieuw in de cel belanden ($\chi^2 = 85.596$; $df = 5$; $p = .000$), maar het verband is zodanig zwak, dat het verwaarloosbaar is (Cramer's $V = .076$; $p = .000$).

⁸ Het gaat daarbij onder andere om een voorlopige invrijheidstelling op verzet/beroep, dat in de buitengewone termijn ingediend wordt. De straf is in dat geval definitief en uitvoerbaar, zelfs als een verzet/beroep nog loopt. Dit komt regelmatig voor tijdens strafonderbrekingen met het oog op elektronisch toezicht: definitief veroordeelden zijn dan in strafonderbreking. Het verzet vangt dan aan tijdens de strafonderbreking, waardoor er geen hechtenistitel meer uitvoerbaar is en er een code toegekend wordt als 'voorlopig vrij op verzet/beroep'. Ook kunnen registratiefouten in SIDIS-Griffie niet uitgesloten worden. Bij de reden van 'afschrijving' (weergegeven door een code voor invrijheidstelling) zou bijvoorbeeld een voorlopige invrijheidstelling op verzet/in beroep kunnen genoteerd zijn in plaats van een voorlopige invrijheidstelling. In het geval een persoon meerdere wettelijke toestanden heeft, kan een registratiefout van de prioritaire wettelijke toestand gebeurd zijn. Met dank aan het personeel van DG EPI voor de hulp bij de interpretatie hierbij (in het bijzonder dank aan Annelies De Roo en Samuel Deltenre).

In figuur 29 wordt modaliteit van vrijlating gekruist met de duur tot wederopsluiting. Statistisch was het niet mogelijk om na te gaan of er een samenhang tussen beide variabelen zit (de verwachte frequentie was in 27.1% van de cellen lager dan 5). Wanneer de testresultaten berekend worden met weglating van de kleinste 2 categorieën, dan valt op dat er geen statistisch vaststelbare relatie is ($\chi^2 = 30.375$; $df = 21$; $p = .085$).

Figuur 29. Duur tot wederopsluiting volgens modaliteit van de referentievrijlating

Tabel 38. Wederopsluiting volgens opvolgstermijn en modaliteit van vrijlating

Jaar van vrijlating	Modaliteit	Aantal jaren tot wederopsluiting								Totaal
		0-1	>1-2	>2-3	>3-4	>4-5	>5-6	>6-7	>7	
2003*	VH	134	67	24	29	23	14	9	3	303
	VLV (alg)	816	418	288	206	161	107	98	32	2126
	VLV (spec)	8	3	2	3	0	1	0	0	17
	VI	111	78	44	29	31	23	15	4	335
	Strafeinde	64	34	19	14	12	10	7	0	160
	Andere	10	1	0	1	0	1	0	0	13
2004**	VH	64	45	22	25	15	7	2		180
	VLV (alg)	419	279	198	145	92	79	28		1240
	VLV (spec)	5	1	3	2	0	0	0		11
	VI	136	82	44	26	36	23	8		355
	Strafeinde	54	30	27	13	11	14	1		150
	Andere	1	2	3	1	0	1	0		8
2005***	VH	44	33	25	18	14	3			137
	VLV (alg)	328	216	152	105	79	30			910
	VLV (spec)	6	1	0	0	1	1			9
	VI	76	76	48	33	18	3			254
	Strafeinde	55	29	23	12	8	2			129
	Andere	1	2	3	1	2	0			9

*Chi² = 22.726; df = 21; p = .359; **Chi² = 22.860; df = 18; p = .196; ***Chi² = 15.997; df = 15; p = .382

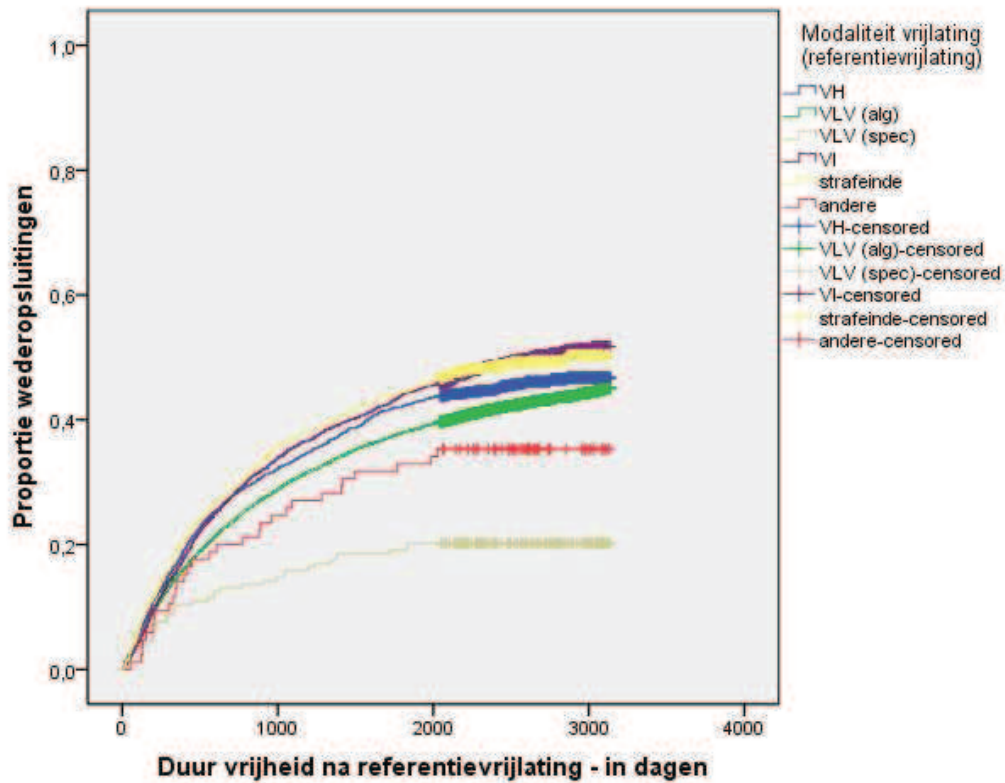
Voor elk referentiejaar afzonderlijk is de relatie tussen de modaliteit van vrijlating en de duur tot de wederopsluiting berekend. De cijfers staan tevens vermeld in tabel 38.

Wanneer vervolgens de samenhang nagegaan wordt per referentiejaar, dan moeten de kleinste 2 categorieën (VLV (spec) en andere) weggelaten worden om de berekening te kunnen maken. De overige waarden blijven behouden. Geen enkel jaar toont een betekenisvolle samenhang tussen de modaliteit van vrijlating en de termijn van wederopsluiting.

Afsluitend tonen de resultaten van de overlevingsduuranalyse wel een significant verschil tussen de modaliteit van de referentievrijlating, de proportie van wederopsluitingen en de duur tot wederopsluiting (log rank (Mantel-Cox) test: Chi² = 81.957; df = 5; p = .000). Wat in de figuur opvalt, is onder meer dat de wederopsluitingen van personen die op VI vrijgelaten zijn, qua proportie het hoogst is van de 6 modaliteiten, hoger zelfs dan bij strafeinde. Bij strafeinde geldt in principe dat personen terug opgesloten worden op verdenking van nieuwe feiten of bij een nieuwe veroordeling. Dat VI de hoogste proportie kent, kan natuurlijk meerdere redenen hebben, waaronder een intrekking of herroeping van de VI, ook zonder dat er nieuwe feiten gepleegd zijn. Opvallend is ook dat VI in het laatste deel van de opvolgingsperiode in proportie wederopsluitingen de groep met strafeinde passeert. Dat personen met

VI als modaliteit van vrijlating na een dergelijk lange periode nog een stijging kennen, geeft te denken, maar kan op basis van de gegevens hier niet verklaard worden. Het is belangrijk om bij de reden voor wederopsluiting na te gaan waarom personen op VI opnieuw in de gevangenis belanden (zie verder).

Figuur 30. Wederopsluiting volgens modaliteit van de referentievrijlating

Strafduur

Strafduur kan als factor ook meespelen in het al of niet opnieuw achter de tralies belanden. Met de problemen in de strafuitvoering (voornamelijk de niet of zeer beperkte uitvoering van korte vrijheidsstraffen) is dit een punt van bijzonder belang voor de Belgische context. Het gaat hier echter louter en alleen om de duur van de uitgesproken straf (in categorieën), niet om de effectief uitgezeten duur. Dat komt verder aan bod. Toch zal hier al een indicatie naar voor komen over het aantal straffen en de aard van de straffen. Let wel: de variabele wettelijke toestand onderscheidt niet tussen personen met één lange straf en personen die meerdere straffen cumuleren. Een combinatie van korte straffen wordt uiteindelijk ook een lange straf. Bovendien is het vaak het geval dat straffen over meerdere detentieperiodes worden uitgevoerd (bvb een strafresistant van een eerdere veroordeling dat opnieuw uitvoerbaar wordt bij een latere opsluiting).

Om meer duidelijkheid te werpen op de strafduur van alle personen die vrijgelaten zijn, wordt eerst een overzicht gegeven van de categorieën zoals die in SIDIS-Griffie geregistreerd staan (prioritaire wettelijke toestand op het ogenblik van de vrijlating).

Tabel 39. Referentievrijlatingen en wederopsluitingen volgens strafduur

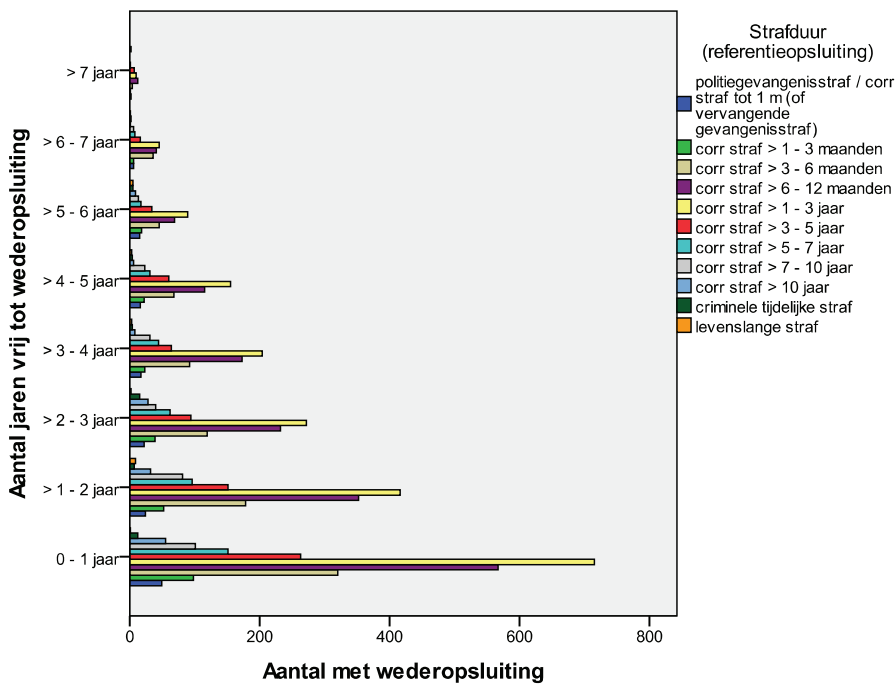
Strafduur	Aantal	% (afgerond)	Aantal met wederopsluiting	% (afgerond)
Uitsluitend opgesloten voor vervangende gevangenisstraf	8	0.1%	3	37.5%
Politiegevangenisstraf / correctionele straf tot 1 maand	321	2.2%	149	46.4%
Correctionele straf > 1 maand – 3 maanden	644	4.4%	267	41.5%
Correctionele straf > 3 maanden – 6 maanden	2312	15.7%	887	38.4%
Correctionele straf > 6 maanden – 1 jaar	3953	26.8%	1600	40.5%
Correctionele straf > 1 jaar – 3 jaar	4237	28.7%	1952	46.1%
Correctionele straf > 3 jaar – 5 jaar	1490	10.1%	705	47.3%
Correctionele straf > 5 jaar – 7 jaar	744	5.0%	418	56.2%
Correctionele straf > 7 jaar – 10 jaar	535	3.6%	301	56.3%
Correctionele straf > 10 jaar – 15 jaar	195	1.3%	118	60.5%
Correctionele straf > 15 jaar	52	0.4%	24	46.2%
Tot een criminele tijdelijke straf veroordeelde	176	1.2%	53	30.1%
Tot levenslange straf veroordeelde	87	0.6%	24	27.6%
Totaal	14754	100%	6501	44.1%

Aangezien de groep met vervangende gevangenisstraffen klein is en statistisch verdere analyses kan belemmeren, wordt ze samengevoegd met de groep politiegevangenisstraf. Om diezelfde reden worden de groepen met een correctionele straf tussen 10 en 15 jaar en een correctionele straf van meer dan 15 jaar samengevoegd tot één groep (correctionele straffen > 10 jaar). De overige groepen blijven behouden, ook al omwille van hun afzonderlijk karakter.

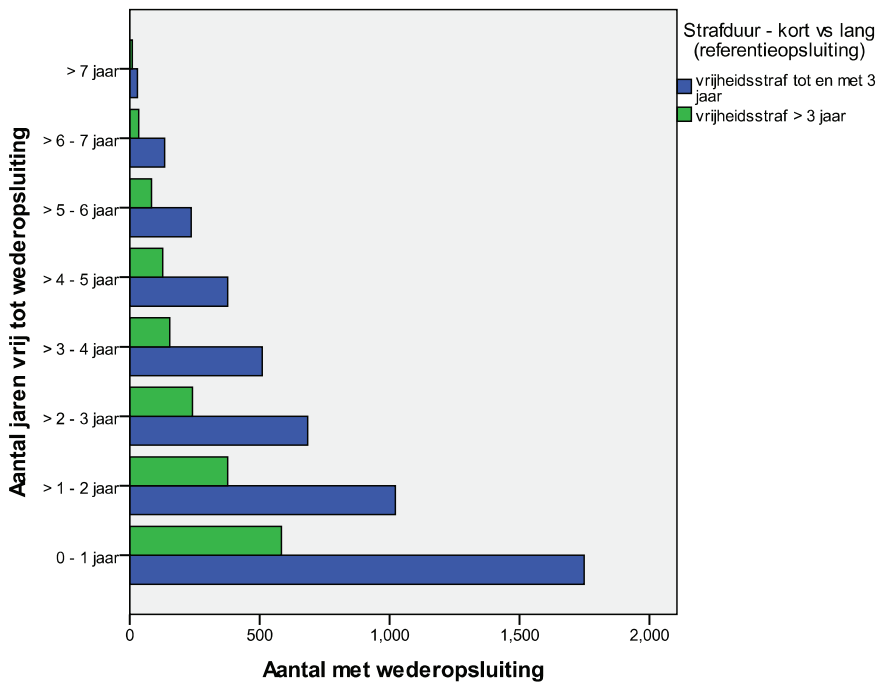
De analyse kan ook worden gedaan vanuit een eenvoudiger onderscheid: de straffen tot en met drie jaar kunnen vergeleken worden met de straffen boven de drie jaar. Met het oog op de huidige strafuitvoeringspraktijk verdient die indeling ook aandacht. De cijfers in tabel 39 bevatten reeds voldoende elementen om de grootte van beide groepen te kennen: de groep met vrijheidsstraffen tot en met 3 jaar telt 11475 personen (77.8%), waarvan er na de referentievrijlating 4858 terug in de gevangenis belanden (42.3%). Voor de groep met vrijheidsstraffen boven de 3 jaar gaat het om een groep van 3279 personen. Na de referentievrijlating komen 1643 van hen opnieuw in de gevangenis (50.1%).

Wat de personen met een latere opsluiting betreft, wordt bekeken hoe snel zij opnieuw achter de tralies beland zijn. Hierna volgen twee figuren: figuur 31 toont de snelheid tot wederopsluiting voor de 11 categorieën. De volgende figuur vermeldt de snelheid tot wederopsluiting tussen de groep met een straf tot en met 3 jaar en de groep met een vrijheidsstraf boven 3 jaar.

Figuur 31. Duur tot wederopsluiting volgens strafduur (11 categorieën)

Figuur 32. Duur tot wederopsluiting (kort versus lang)

Er is een statistisch betekenisvol verband tussen de duur tot wederopsluiting en de strafduur ($\chi^2 = 105.449$; $df = 70$; $p = .004$), doch dat verband is verwaarloosbaar zwak (Cramer's $V = .049$; $p = .004$). Bovendien is maar marginaal aan een voorwaarde voor de test voldaan (20.5% van alle cellen had een verwachte frequentie van minder dan 5, een randgeval, dus zijn de resultaten hier toch opgenomen). Bij de vergelijking op basis van 2 groepen bleek er helemaal geen statistisch verschil te zijn tussen de duur tot wederopsluiting en de strafduur ($\chi^2 = 6.137$; $df = 7$; $p = .524$).

In tabel 40 worden de cijfers opgesplitst naar het referentiejaar van de vrijlating. Door de lage aantallen kan de samenhang statistisch niet verder bekeken worden, op één test na die de correlatie nagaat tussen de strafduur en de duurtijd tot wederopsluiting. De Kendall tau b is een niet-parametrische test (d.w.z. de populatie moet niet normaal verdeeld zijn) die op ordinaal niveau toelaat om de sterkte en richting van de samenhang tussen 2 variabelen te berekenen. De waarde ligt tussen -1 en 1. Op basis van de strafduur (gecodeerd van kort naar lang) en de opvolgingsperiode tot wederopsluiting (gecodeerd van kort naar lang) is een Kendall tau b berekend (Kendall tau b = $-.012$; $p = .224$). De test toont aan dat er geen statistisch betekenisvol verband is tussen de strafduur en de duur tot wederopsluiting. Met andere woorden, de strafduur heeft weinig te maken met het al of niet snel of pas na meerdere jaren opnieuw opgesloten worden.

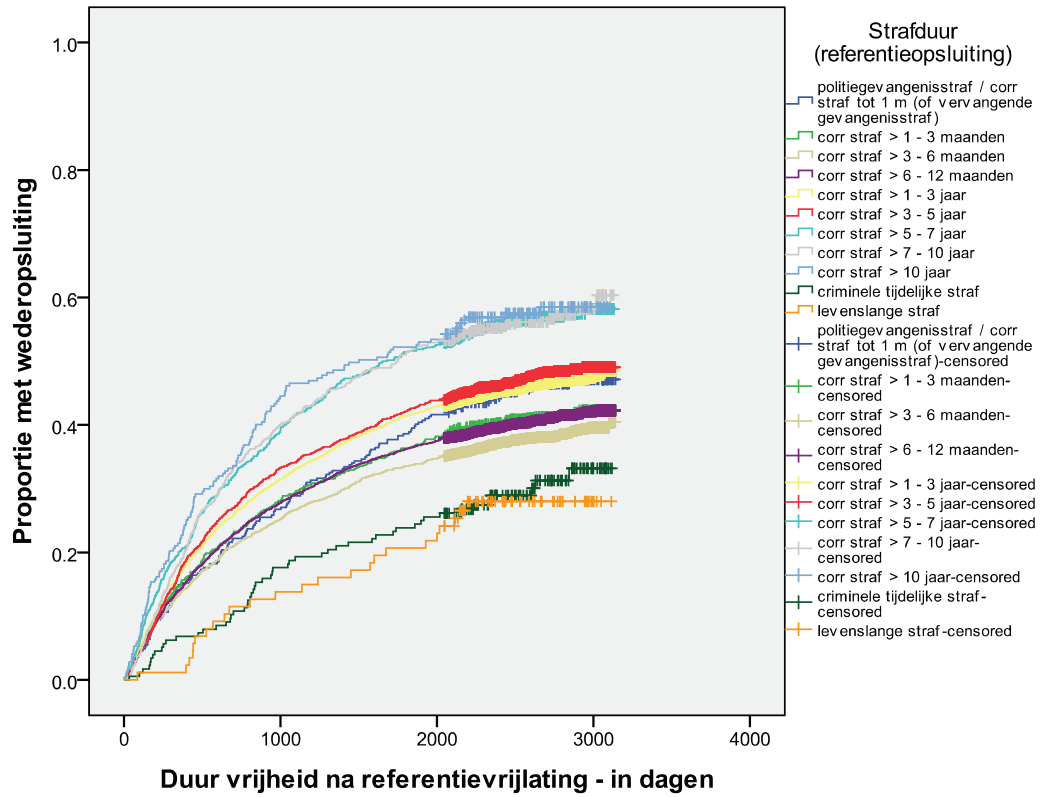
Tabel 40. Wederopsluiting volgens opvolgingsperiode en strafduur

Jaar van vrijlating	Strafduur	Aantal jaren tot wederopsluiting								Totaal
		0-1	>1-2	>2-3	>3-4	>4-5	>5-6	>6-7	>7	
2003	Tot 1 maand	28	11	13	10	8	9	6	2	87
	>1 – 3 maanden	57	32	21	15	13	10	5	1	154
	>3 – 6 maanden	186	97	56	51	41	26	30	4	491
	> 6 – 12 maanden	273	153	99	65	44	34	27	12	707
	>1 – 3 jaar	382	184	109	90	72	38	37	10	922
	>3 – 5 jaar	109	56	32	20	25	16	11	7	276
	>5 – 7 jaar	56	31	23	14	15	6	5	1	151
	>7 – 10 jaar	33	24	11	11	6	7	6	0	98
	>10 jaar	15	9	10	2	1	4	1	0	42
	Criminele tijdelijke straf	4	1	3	2	2	4	0	2	18
	Levenslange straf	0	4	0	2	0	2	1	0	9

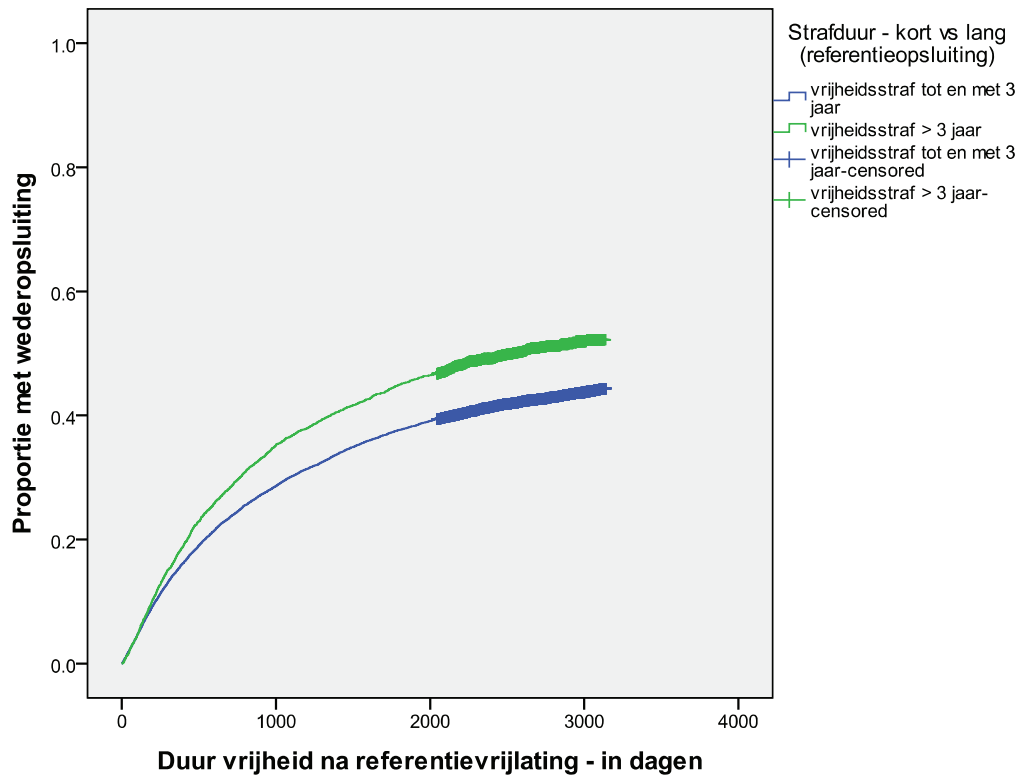
2004	Tot 1 maand	12	8	4	4	5	6	0		39
	>1 – 3 maanden	26	12	12	7	3	5	1		66
	>3 – 6 maanden	72	50	37	27	18	17	6		227
	> 6 – 12 maanden	153	105	71	59	34	27	14		463
	>1 – 3 jaar	200	136	90	67	46	33	8		580
	>3 – 5 jaar	88	50	36	22	20	14	5		235
	>5 – 7 jaar	55	32	21	12	12	11	3		146
	>7 – 10 jaar	42	30	11	9	11	4	0		107
	>10 jaar	26	11	10	3	3	3	0		56
	Criminele tijdelijke straf	4	2	4	2	1	1	2		16
	Levenslange straf	1	3	1	0	1	3	0		9
2005	Tot 1 maand	9	5	5	3	3	0			25
	>1 – 3 maanden	15	8	6	1	6	3			39
	>3 – 6 maanden	62	31	26	14	9	2			144
	> 6 – 12 maanden	141	94	62	49	37	8			391
	>1 – 3 jaar	133	96	73	47	37	18			404
	>3 – 5 jaar	66	45	26	22	15	4			178
	>5 – 7 jaar	40	33	18	18	4	0			113
	>7 – 10 jaar	26	27	18	11	6	2			90
	>10 jaar	14	12	8	3	2	2			41
	Criminele tijdelijke straf	4	4	8	0	1	0			17
	Levenslange straf	0	2	1	1	2	0			6

Wanneer in een overlevingsduuranalyse gekeken wordt naar de strafduur, de proportie wederopsluitingen per groep en de snelheid tot wederopsluiting, dan blijkt een significant verschil te bestaan tussen de groepen (log rank (Mantel-Cox) test: $\chi^2 = 204.662$; $df = 10$; $p = .000$). Voor de volledigheid worden de 11 groepen weergegeven. Nadien volgt een gelijkaardige figuur, waarbij de vergelijking ligt op personen met een strafduur tot en met drie jaar versus personen met een strafduur boven drie jaar.

Figuur 33. Wederopsluiting volgens strafduur (II categorieën)

Figuur 34. Wederopsluiting volgens strafduur (kort versus lang)

Feitelijke duur van de opsluiting

De feitelijke duur van de opsluiting (voor de berekening hiervan, zie hiervoor o.a. in 4.3.) hangt niet volledig samen met de strafduur. Er zijn meerdere voorbeelden mogelijk, waarbij de feitelijke duur van de referentieopsluiting veel lager ligt dan de duur van de veroordeling. Immers, mensen kunnen met een voorwaardelijke invrijheidstelling vrijgelaten zijn, herroepen worden en vervolgens opnieuw vrijgelaten worden. Als die vrijlating net de referentievrijlating in dit onderzoek is, dan zal het om een betrekkelijk korte periode in opsluiting gaan (een deel van de straf is dan namelijk al in (een) voorgaande detentieperiode(s) uitgezeten). Andere voorbeelden zijn eveneens mogelijk (bvb een deel van de straf is eerder al uitgezeten in de vorm van een voorlopige hechtenis).

De feitelijke duur van opsluiting wordt hieronder weergegeven. Uit de tabel komt naar voor dat de overgrote meerderheid maximum één jaar opgesloten was voor de referentievrijlating (één op vier van alle referentievrijlatingen betreft iemand die maximum één jaar opgesloten was). Ongeveer 1 op de 20 kwam na minstens 5 jaar opsluiting vrij, in ca 1 op de 100 vrijlatingen ging het om iemand die na minstens 10 jaar opsluiting vrijgelaten werd.

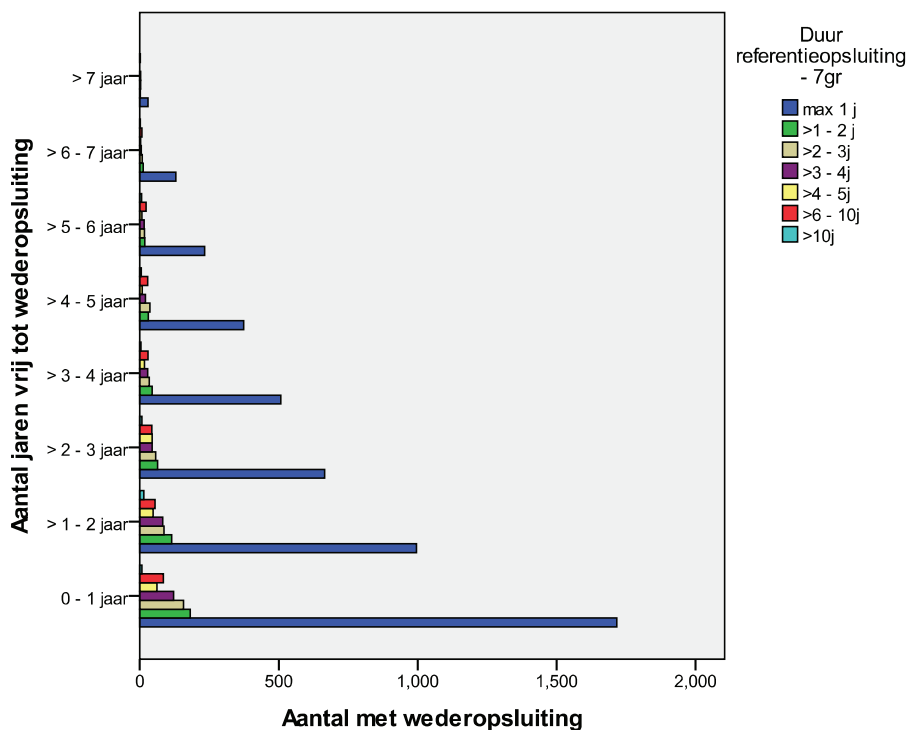
Tabel 41. Referentievrijlatingen en wederopsluitingen volgens duur referentieopsluiting

Duur	Aantal	% (afgerond)	Aantal met wederopsluiting	% (afgerond)
1 – 365 d (max 1j)	11141	75.5%	4768	42.8%
366 – 730 d (max 2j)	1127	7.6%	477	42.3%
731 – 1095 d (max 3j)	809	5.5%	408	50.4%
1096 – 1460 d (max 4j)	595	4.0%	325	54.6%
1461 – 1825 d (max 5j)	358	2.4%	196	54.7%
1826 – 2190 d (max 6j)	188	1.3%	96	51.1%
2191 – 2555 d (max 7j)	149	1.0%	85	57.0%
2556 – 2920 d (max 8j)	127	0.9%	49	38.6%
2921 – 3285 d (max 9j)	63	0.4%	20	31.7%
3286 – 3650 d (max 10j)	59	0.4%	28	47.5%
3651 – 4015 d (max 11j)	33	0.2%	14	42.4%
4016 – 4380 d (max 12j)	36	0.2%	13	36.1%
4381 – 4745 d (max 13j)	20	0.1%	7	35.0%
4746 – 5110 d (max 14j)	13	0.1%	1	7.7%
5111 – 5475 d (max 15j)	16	0.1%	5	31.2%
5476 – 5840 d (max 16j)	6	0.0%	4	66.7%
5841 – 6205 d (max 17j)	4	0.0%	2	50.0%
6206 – 6570 d (max 18j)	4	0.0%	2	50.0%
6571 – 6935 d (max 19j)	3	0.0%	0	0%
6936 – 7300 d (max 20j)				
>7300 d (meer dan 20 j)	3	0.0%	1	33.3%
Totaal	14754	100%	6501	44.1%

Om bijhorende statistische berekeningen mogelijk te maken, wordt geopteerd om met een kleiner aantal groepen te werken. De groepen tot en met 5 jaar opsluiting blijven behouden, de groepen van meer dan 5 tot en met 10 jaar opsluiting worden samengeklapt, evenals de groepen met meer dan 10 jaar opsluiting. Dat geeft nog 7 groepen. Voor die 7 groepen wordt nagegaan of er een verband is tussen de duur van de opsluiting en het al of niet opnieuw in de gevangenis belanden. Er blijkt een statistisch significante samenhang tussen de duur van de opsluiting en het al of niet opnieuw opgesloten worden ($\chi^2 = 72.254$; $df = 6$; $p = .000$), maar die samenhang is verwaarloosbaar qua sterkte (Cramer's $V = .070$; $p = .000$).

Indien alleen de wederopsluitingen bekeken worden, dan wordt een samenhang vastgesteld tussen de duur tot wederopsluiting en de duur van de referentieopsluiting, doch die samenhang is verwaarloosbaar zwak ($\chi^2 = 58.252$; $df = 42$; $p = .049$; Cramer's $V = .039$; $p = .049$). In figuur 35 worden beide variabelen samen voorgesteld.

Figuur 35. Duur tot wederopsluiting volgens duur van de referentieopsluiting

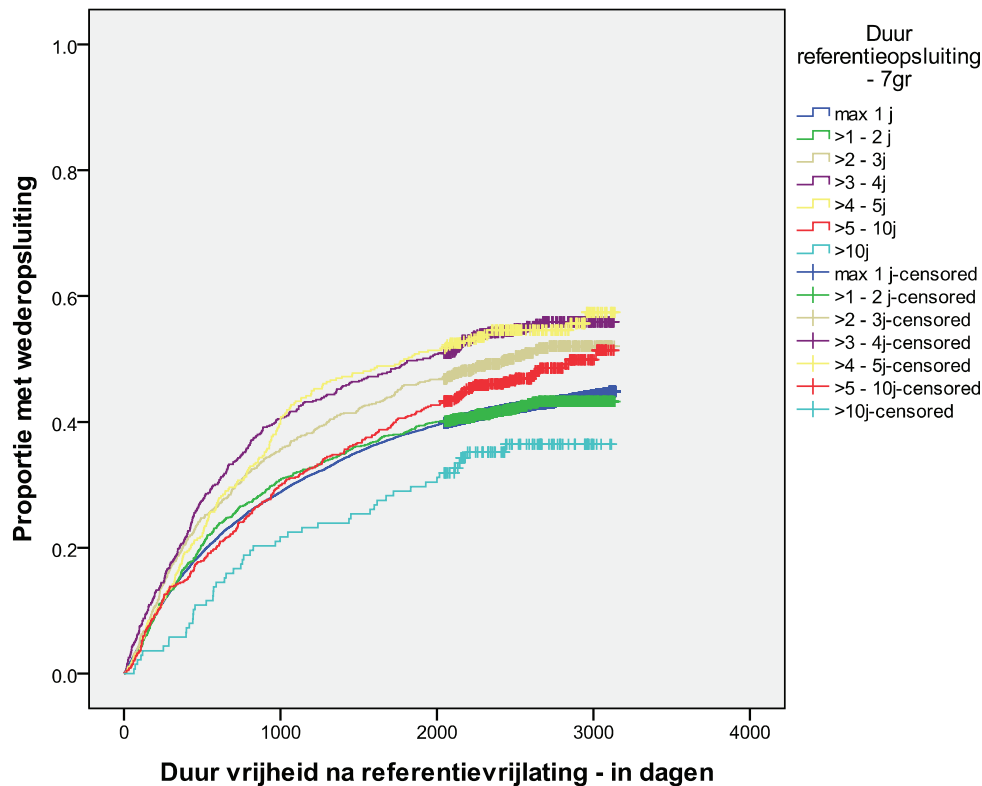
In tabel 42 wordt de informatie per categorie en per jaar van vrijlating beschreven. Enkele testen inzake samenhang kunnen niet gebruikt worden, wegens schending van statistische voorwaarden. Een test die de samenhang tussen de duur van de opsluiting (van kort naar lang) en de duur tot wederopsluiting (van kort tot lang) bekijkt, kan wel. De Kendall tau b geeft enkel voor 2003 een verwaarloosbare samenhang: .031 die bovendien niet voldoet aan de grens van significantie die in dit onderzoek gehanteerd wordt ($p = .054 > p = .05$).

Tabel 42. Wederopsluiting volgens opvolgingsperiode en opsluitingsduur

Jaar van vrijlating	Duur referentieopsluiting	Aantal jaren tot wederopsluiting								Totaal
		0-1	>1-2	>2-3	>3-4	>4-5	>5-6	>6-7	>7	
2003	Max 1j	930	471	290	236	179	119	100	29	2354
	>1-2j	74	49	18	14	10	9	10	2	186
	>2-3j	53	21	25	11	16	5	6	3	140
	>3-4j	37	26	12	5	8	7	4	3	102
	>4-5j	23	11	17	6	4	4	3	0	68
	>5-10j	25	21	12	8	9	10	4	2	92
	>10j	1	3	2	2	1	2	2	0	13
2004	Max 1j	446	303	210	158	103	85	30		1335
	>1-2j	71	35	31	14	11	6	2		170
	>2-3j	61	31	20	13	15	11	3		154
	>3-4j	42	24	15	11	7	7	1		107
	>4-5j	21	19	11	6	4	3	0		64
	>5-10j	33	22	8	9	12	9	3		96
	>10j	5	5	2	1	2	3	0		18
2005	Max 1j	341	222	165	113	92	29			1944
	>1-2j	36	31	15	16	10	3			962
	>2-3j	43	35	12	10	5	1			111
	>3-4j	43	32	17	12	5	2			106
	>4-5j	18	18	16	5	1	0			111
	>5-10j	27	12	22	12	7	3			58
	>10j	2	7	4	1	2	1			17

Wanneer op basis van deze gegevens een overlevingsduuranalyse uitgevoerd wordt, dan blijkt er een verschil tussen de verschillende groepen (log rank (Mantel-Cox) test: $\text{Chi}^2 = 83.328$; $\text{df} = 6$; $p = .000$). De tendens is min of meer gelijkaardig voor elk van de 7 groepen, met minder wederopsluitingen na een langere periode in vrijheid voor personen die meer dan 10 jaar opgesloten waren. De andere 6 groepen lopen wel uiteen, maar volgen min of meer hetzelfde patroon.

Figuur 36. Wederopsluiting volgens de feitelijke duur van de referentieopsluiting

Om dit deel af te sluiten is het nodig om nogmaals te onderstrepen dat de duur van de referentieopsluiting op zich niet zoveel zegt over de strafduur. Zeker bij de kortere verblijfsperiodes zijn er meerdere mogelijkheden, waardoor strafduur en duur van de opsluiting niet voor 100% samenhangen – verre van zelfs. Op basis van de categorieën van strafduur enerzijds en duur van de opsluiting anderzijds werd gekeken naar de sterkte van de samenhang. Die was zeker aanwezig ($\chi^2 = 23221.834$; $df = 60$; $p = .000$) en statistisch vrij sterk (Cramer's $V = .512$; $p = .000$). De samenhang tussen de ordinale categorieën kon tevens met een Kendall tau b berekend worden. Ook in dat geval bleek een sterke samenhang (Kendall tau b = $.626$; $p = .000$). Dat moet gelezen als volgt: naarmate de strafduur langer is, is de duur van de referentieopsluiting langer. Het gaat hier niet om een maximale samenhang (anders waren de Cramer's V en Kendall tau b nog veel hoger, richting 1 als maximum), maar er is al vermeld waarom dat het geval is.

Aantal eerdere opsluitingen

In 4.3. is vastgesteld dat het aantal eerdere opsluitingen een belangrijke factor is. Hier wordt die analyse overgedaan voor de definitief veroordeelden. Iets minder dan 4 op 10 veroordeelden had nog geen eerdere opsluiting ondergaan. Ongeveer 1 op 100 veroordeelden had 15 of meer voorgaande opsluitingen op zijn (of haar) conto. Van de 23 veroordeelden met meer dan 20 voorgaande opsluitingen, waren er 4 die meer dan 30 voorgaande opsluitingen hadden, met een maximum van 44 voor één persoon.

Tabel 43. Referentievrijlatingen en wederopsluitingen volgens voorgaande opsluitingen

Voorgaande opsluitingen	Aantal personen	% (afgerond)	Aantal met wederopsluiting	% (afgerond)
Geen voorgaande opsluiting	5675	38.5%	1720	30.3%
1 voorgaande opsluiting	3001	20.3%	1312	43.7%
2	1707	11.6%	844	49.4%
3	1227	8.3%	669	54.5%
4	807	5.5%	485	60.1%
5	585	4.0%	367	62.7%
6	444	3.0%	278	62.6%
7	327	2.2%	197	60.2%
8	230	1.6%	142	61.7%
9	171	1.2%	106	62.0%
10	146	1.0%	96	65.8%
11	108	0.7%	72	66.7%
12	75	0.5%	50	66.7%
13	53	0.4%	34	64.2%
14	51	0.3%	31	60.8%
15	34	0.2%	24	70.6%
16	38	0.3%	22	57.9%
17	22	0.1%	17	77.3%
18	11	0.1%	7	36.4%
19	11	0.1%	4	36.4%
20	8	0.1%	4	50.0%
Meer dan 20 voorgaande opsluitingen	23	0.2%	20	87.0%
Totaal	14754	100%	6501	44.1%

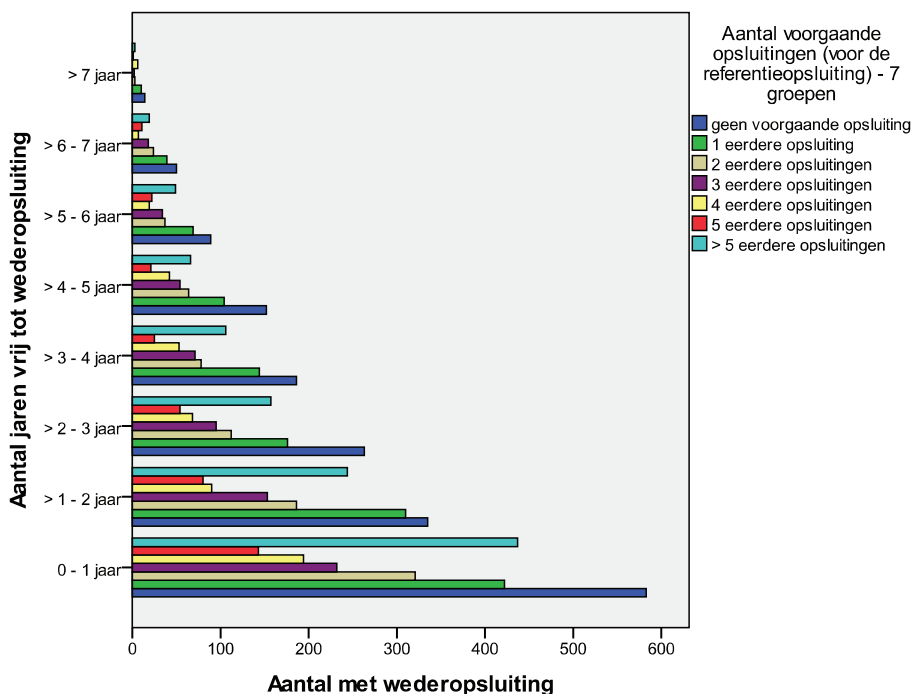
Deze indeling wordt verder gereduceerd tot 7 groepen (die ook in 4.3. gebruikt werden). Alle veroordeelden met meer dan 5 voorgaande opsluitingen worden in één categorie samengevoegd. Op basis van die indeling is nagegaan of er een samenhang is tussen het al of niet opnieuw in de cel belanden en het aantal voorgaande opsluitingen. De resultaten wijzen in de richting van een matig sterk verband ($\chi^2 = 932.491$; $df = 6$; $p = .000$; Cramer's $V = .251$; $p = .000$).

Tabel 44. Referentievrijlatingen en wederopsluitingen volgens voorgaande opsluitingen (7 categorieën)

Voorgaande opsluitingen	Aantal personen	% (afgerond)	Aantal met wederopsluiting	% (afgerond)
Geen voorgaande opsluiting	5675	38.5%	1720	30.3%
1 eerdere opsluiting	3001	20.3%	1312	43.7%
2 eerdere opsluitingen	1707	11.6%	844	49.4%
3 eerdere opsluitingen	1227	8.3%	669	54.5%
4 eerdere opsluitingen	807	5.5%	485	60.1%
5 eerdere opsluitingen	585	4.0%	367	62.7%
> 5 eerdere opsluitingen	1752	11.9%	1104	63.0%
Totaal	14754	100%	6501	44.1%

Wat de duur tot wederopsluiting en het aantal voorgaande opsluitingen betreft, is er een statistisch significante samenhang ($\chi^2 = 64.493$; $df = 42$; $p = .014$), maar het verband is verwaarloosbaar qua sterkte (Cramer's $V = .041$; $p = .014$). In figuur 37 is duidelijk te zien dat de eerste jaren na de referentievrijlating het grootste aantal wederopsluitingen tellen.

Figuur 37. Duur tot wederopsluiting volgens aantal voorgaande opsluitingen

In tabel 45 worden de wederopsluitingen gekruist met het aantal voorgaande opsluitingen per referentiejaar van vrijlating. Daaruit komt naar voor dat in 2003 een verband bestaat tussen het aantal

eerdere opsluitingen en de duur tot de wederopsluiting, terwijl dat verband niet gevonden is voor 2004 en 2005. De sterkte van dat verband is verwaarloosbaar (Cramer's $V = .058$; $p = .032$).

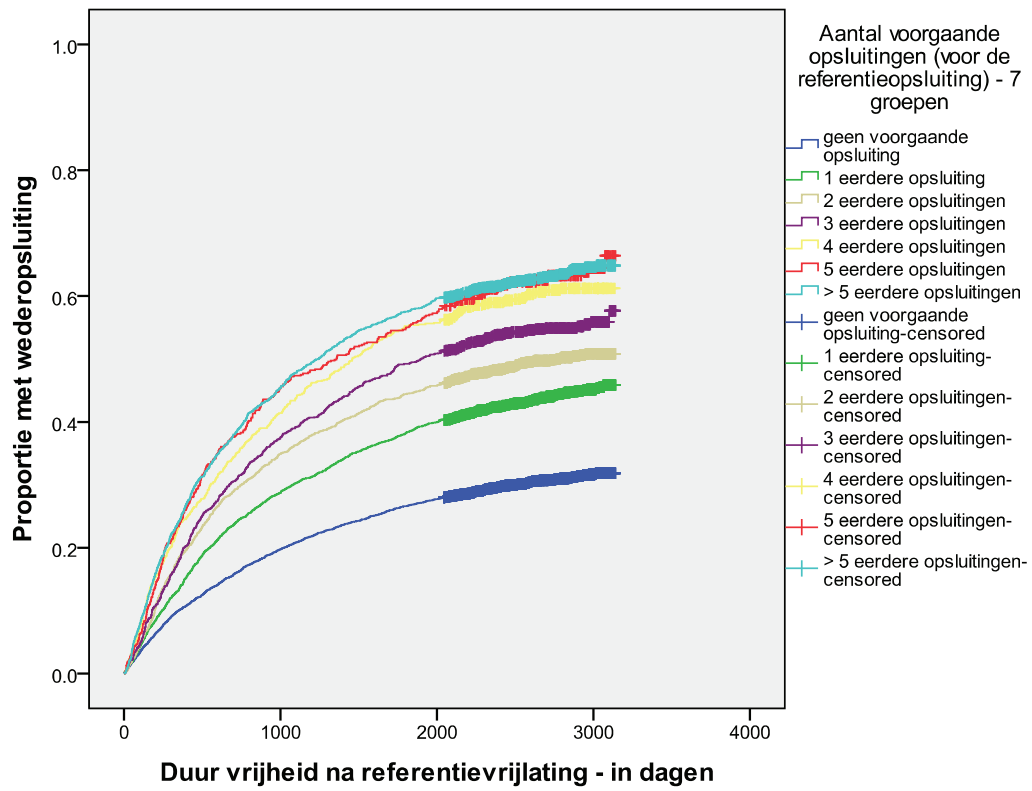
Tabel 45. Wederopsluiting volgens opvolgingsperiode en aantal voorgaande opsluitingen (7 categorieën)

Jaar van vrijlating	Aantal voorgaande opsluitingen	Aantal jaren tot wederopsluiting								Totaal
		0-1	>1-2	>2-3	>3-4	>4-5	>5-6	>6-7	>7	
2003*	Geen eerdere opsluiting	214	117	84	67	58	39	34	14	628
	1 eerdere opsluiting	213	155	90	62	40	35	30	10	635
	2 eerdere opsluitingen	183	75	46	35	35	24	22	3	423
	3 eerdere opsluitingen	132	70	37	28	31	17	15	2	332
	4 eerdere opsluitingen	111	49	36	23	21	8	5	6	259
	5 eerdere opsluitingen	71	37	18	12	9	10	7	1	165
	> 5 eerdere opsluitingen	218	99	66	55	33	23	16	3	513
2004**	Geen eerdere opsluiting	184	107	78	62	44	36	16		527
	1 eerdere opsluiting	131	93	52	46	42	24	9		397
	2 eerdere opsluitingen	86	63	42	25	15	10	2		243
	3 eerdere opsluitingen	57	41	32	23	11	13	3		180
	4 eerdere opsluitingen	45	25	19	18	11	10	2		130
	5 eerdere opsluitingen	44	23	21	8	8	10	4		118
	> 5 eerdere opsluitingen	132	87	53	30	23	21	3		349
2005***	Geen eerdere opsluiting	184	111	101	57	50	14			517
	1 eerdere opsluiting	78	62	34	36	22	10			242
	2 eerdere opsluitingen	52	48	24	18	14	3			159
	3 eerdere opsluitingen	43	42	26	20	12	4			147
	4 eerdere opsluitingen	38	16	13	12	10	1			90
	5 eerdere opsluitingen	28	20	15	5	4	2			74
	> 5 eerdere opsluitingen	87	58	38	21	10	5			219

* $\chi^2 = 60.537$; $df = 42$; $p = .032$; ** $\chi^2 = 33.811$; $df = 36$; $p = .573$; *** $\chi^2 = 31.730$; $df = 30$; $p = .380$

Vervolgens is een overlevingsduuranalyse gedaan. Daaruit komt een statistisch betekenisvol verband uit naar voor (log rank (Mantel-Cox) test: $\chi^2 = 993.545$; $df = 6$; $p = .000$). Meteen blijkt het verschil tussen de groep waarvoor de referentieopsluiting hun eerste opsluiting was. Die groep heeft proportioneel een minder hoog aantal personen met een nieuwe opsluiting. Verder blijkt eveneens dat de curve die de proportie met een wederopsluiting weergeeft, hoger ligt naarmate het aantal voorgaande opsluitingen. Enkel tussen de groepen met 5 en meer dan 5 voorgaande opsluitingen lijkt weinig verschil qua proportie wederopsluitingen en qua snelheid van wederopsluiting. Wat de snelheid van wederopsluiting betreft, lijkt er een samenhang met het aantal voorgaande opsluitingen. Te minder voorgaande opsluitingen, te later dat een nieuwe opsluiting volgt; te meer een groep voorgaande opsluitingen heeft, te sneller een belangrijke proportie van die groep terug achter de tralies belandt.

Figuur 38. Wederopsluiting volgens aantal eerdere opsluitingen

Duur eerdere opsluitingen

Ook de *duur* van de eerdere opsluitingen kan van belang zijn bij het al of niet opnieuw opgesloten worden (voor de berekening daarvan, zie 4.3.; het gaat hier om de som van de duur van alle opsluitingen voor de referentieopsluiting). Misschien kan de duur die eerder al werd doorgebracht in opsluiting gelden als een belangrijke indicatie voor een nieuwe opsluiting, of net omgekeerd, voor het uitblijven van een nieuwe opsluiting na de referentievrijlating. Het *aantal eerdere opsluitingen* kan in die zin immers iets misleidend hebben: men kan één voorgaande opsluiting van 20 jaar hebben, terwijl iemand anders meer dan 5 voorgaande opsluitingen heeft, maar in totaal nog geen 2 maanden opgesloten zat. Om die reden is het interessant om na te gaan hoeveel tijd men al in de cel heeft doorgebracht voorafgaand aan de referentieopsluiting.

Tabel 46. Referentievrijlating en wederopsluiting volgens duur eerdere opsluitingen

Duur	Aantal	% (afgerond)	Aantal met wederopsluiting	% (afgerond)
Geen eerdere opsluiting	5675	38.5%	1720	30.3%
I – 365 d (max 1j)	5795	39.3%	2807	48.4%
366 – 730 d (max 2j)	1020	6.9%	566	55.5%
731 – 1095 d (max 3j)	555	3.8%	322	58.0%
1096 – 1460 d (max 4j)	484	3.3%	282	58.3%
1461 – 1825 d (max 5j)	348	2.4%	196	56.3%
1826 – 2190 d (max 6j)	249	1.7%	166	66.7%
2191 – 2555 d (max 7j)	176	1.2%	129	73.3%
2556 – 2920 d (max 8j)	122	0.8%	83	68.0%
2921 – 3285 d (max 9j)	102	0.7%	71	69.6%
3286 – 3650 d (max 10j)	61	0.4%	39	63.9%
3651 – 4015 d (max 11j)	50	0.3%	36	72.0%
4016 – 4380 d (max 12j)	43	0.3%	33	76.7%
4381 – 4745 d (max 13j)	17	0.1%	13	76.5%
4746 – 5110 d (max 14j)	15	0.1%	9	60.0%
5111 – 5475 d (max 15j)	12	0.1%	9	75.0%
5476 – 5840 d (max 16j)	7	0.0%	6	85.7%
5841 – 6205 d (max 17j)	7	0.0%	4	57.1%
6206 – 6570 d (max 18j)	5	0.0%	3	60.0%
6571 – 6935 d (max 19j)	5	0.0%	3	60.0%
6936 – 7300 d (max 20j)	3	0.0%	2	66.7%
>7300 d (meer dan 20 j)	3	0.0%	2	66.7%
Totaal	14754	100%	6501	44.1%

Om het mogelijk te maken enkele tests te berekenen, wordt het aantal groepen gereduceerd tot 6 groepen (tabel 47). Op basis van 6 groepen kan nagegaan worden of er een verband is tussen het al of niet hebben van een latere opsluiting en de duur van de voorgaande opsluitingen. Er is een significant

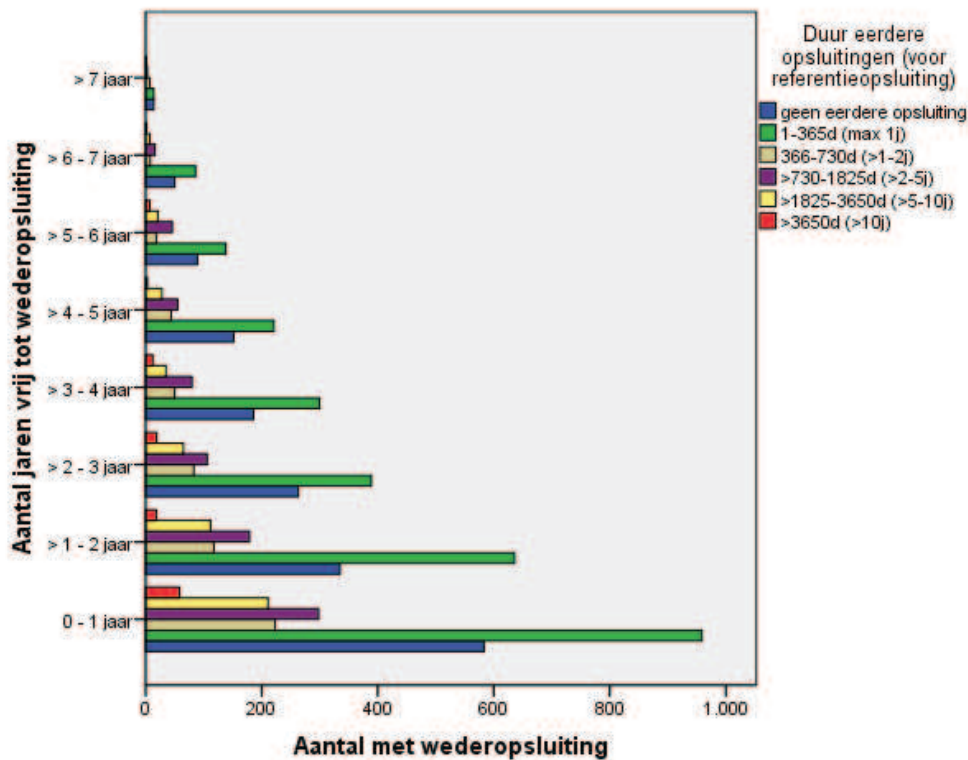
verband tussen beide ($\chi^2 = 866.619$; $df = 5$; $p = .000$) en de relatie tussen beide is gematigd sterk (Cramer's $V = .242$; $p = .000$).

Tabel 47. Referentievrijlating en wederopsluiting volgens duur eerdere opsluitingen (6 categorieën)

Duur	Aantal	% (afgerond)	Aantal met wederopsluiting	% (afgerond)
Geen eerdere opsluiting	5675	38.5%	1720	30.3%
1 – 365 d (max 1j)	5795	39.3%	2807	48.4%
366 – 730 d (>1 – 2j)	1020	6.9%	566	55.5%
>730 – 1825 d (>2 – 5j)	1387	9.4%	800	57.7%
>1825 – 3650 d (>5 – 10j)	710	4.8%	488	68.7%
>3650 (>10j)	167	1.1%	120	71.9%
Totaal	14754	100%	6501	44.1%

Wanneer gekeken wordt naar de duur tot wederopsluiting en de duur van voorgaande opsluitingen, dan kan een verwaarloosbare samenhang vastgesteld worden ($\chi^2 = 71.979$; $df = 35$; $p = .000$; Cramer's $V = .048$; $p = .000$).

Figuur 39. Duur tot wederopsluiting volgens duur voorgaande opsluitingen (6 categorieën)

Bij opsplitsing naar de drie referentiejaar komt naar voor dat er slechts voor één jaar (in 2003) een verband tussen deze variabelen bestaat, doch verwaarloosbaar zwak (Cramer's $V = .063$; $p = .008$). Voor 2004 en 2005 bleek dat verband niet te bestaan. Dat kan gedeeltelijk te maken hebben met het selectie-effect dat tussen 2003 enerzijds en de twee volgende jaren anderzijds speelt.

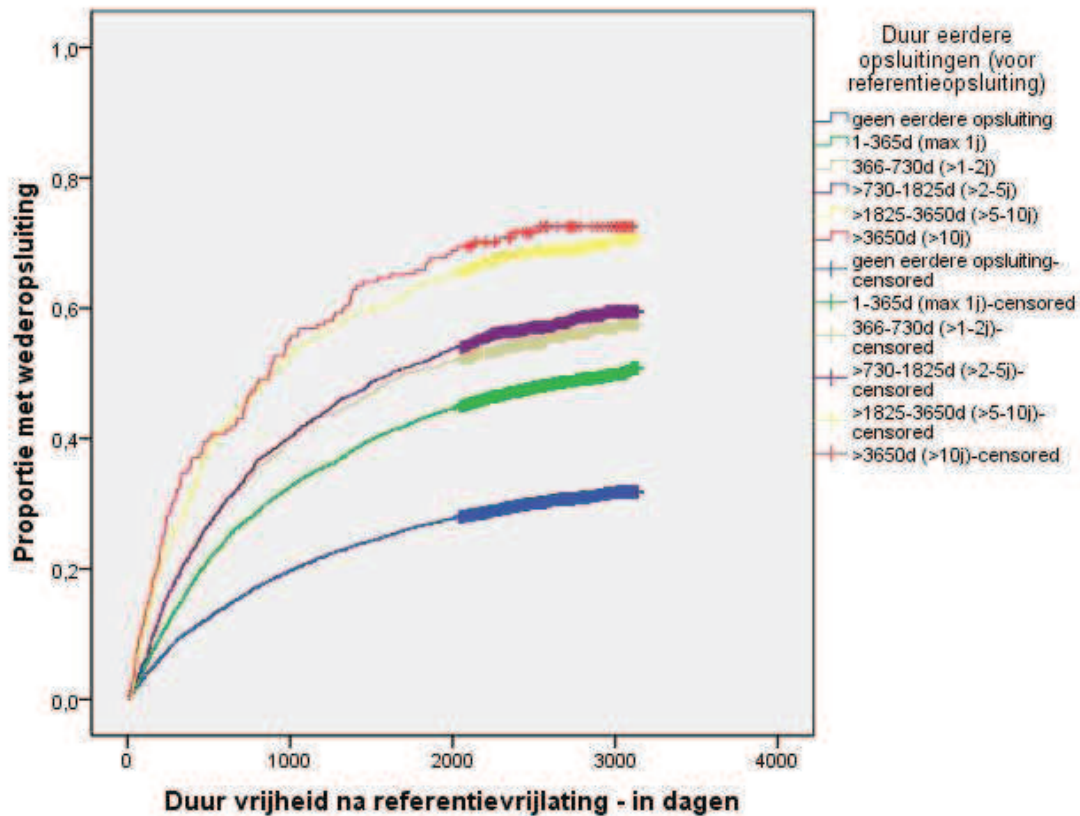
Tabel 48. Wederopsluiting volgens opvolgingsperiode en duur voorgaande opsluitingen (6 categorieën)

Jaar van vrijlating	Duur voorgaande opsluitingen	Aantal jaren tot wederopsluiting								Totaal
		0-1	>1-2	>2-3	>3-4	>4-5	>5-6	>6-7	>7	
2003*	Geen eerdere opsluiting	215	117	84	67	58	39	34	14	628
	Max 1j	545	310	190	129	102	78	71	14	1439
	>1-2j	116	46	34	26	25	6	7	7	267
	>2-5j	134	77	39	37	25	24	12	3	351
	>5-10j	106	46	24	16	14	7	4	1	218
	>10j	27	6	6	7	3	2	1	0	52
2004**	Geen eerdere opsluiting	184	107	78	62	44	36	16		527
	Max 1j	260	188	118	100	74	46	15		801
	>1-2	55	40	32	12	9	10	1		159
	>2-5j	95	55	33	21	19	17	4		244
	>5-10j	65	40	28	14	8	11	3		169
	>10j	20	9	8	3	0	4	0		44
2005***	Geen eerdere opsluiting	184	111	101	57	50	14			517
	Max 1j	154	138	81	71	45	14			503
	>1-2	52	32	17	12	10	2			125
	>2-5	69	47	34	22	11	5			188
	>5-10	40	26	13	5	6	3			93
	>10	11	3	5	2	0	1			22

* $\chi^2 = 58.117$; $df = 35$; $p = .008$; ** $\chi^2 = 32.347$; $df = 30$; $p = .352$; *** $\chi^2 = 29.109$; $df = 25$; $p = .259$

De overlevingsduuranalyse toont dat er een significant verband bestaat tussen de groepen (log rank (Mantel-Cox) test: $\chi^2 = 952.528$; $df = 5$; $p = .000$).

Figuur 40. Wederopsluiting volgens duur voorgaande opsluitingen

Het aantal voorgaande opsluitingen en de duur van de voorgaande opsluitingen houden zeer sterk verband met elkaar ($\chi^2 = 22282.197$; $df = 30$; $p = .000$; Cramer's $V = .550$; $p = .000$). Dat wijst op een zeer sterke samenhang van beide. Bij de Cox analyse achteraf kwam naar voor dat best één van beide wordt opgenomen, zodat multicollineariteit vermeden wordt (een assumptie voor multiële regressie die ook bij overlevingsduuranalyses moet nageleefd worden).

Totale duur opsluitingen tot referentievrijlating

Het is niet ondenkbaar dat de duur van de voorgaande opsluitingen en de duur van de referentieopsluiting samenhangen en dat uiteindelijk de totale duur van opsluiting een factor is in het al of niet opnieuw in de cel belanden. Om die reden en om overlap van variabelen te kunnen vermijden, is de duur van alle voorgaande opsluitingen bij de duur van de referentieopsluiting opgeteld en wordt de samenhang met wederopsluiting hieronder verder bekeken.

Tabel 49. Referentievrijlating en wederopsluiting volgens totale duur doorgebracht in opsluiting tot de referentievrijlating

Duur in detentie tot referentievrijlating	Aantal	% (afgerond)	Aantal met wederopsluiting	% (afgerond)
1-365d (max 1j)	8715	59.1%	3351	38.5%
366-730d (>1-2j)	1681	11.4%	779	46.3%
731-1095d (>2-3j)	899	6.1%	414	46.1%
1096-1460d (>3-4j)	746	5.1%	377	50.5%
1461-1825d (>4-5j)	610	4.1%	340	55.7%
1826-2190d (>5-6j)	489	3.3%	283	57.9%
2191-2555d (>6-7j)	353	2.4%	222	62.9%
2556-2920d (>7-8j)	323	2.2%	184	57.0%
2921-3285d (>8-9j)	223	1.5%	128	57.4%
3286-3650d (>9-10j)	170	1.2%	103	60.6%
3651-4015d (>10-11j)	140	0.9%	83	59.3%
4016-4380d (>11-12j)	116	0.8%	73	62.9%
4381-4745d (>12-13j)	72	0.5%	39	54.2%
4746-5110d (>13-14j)	58	0.4%	40	69.0%
5111-5475d (>14-15j)	37	0.3%	16	43.2%
5476-5840d (>15-16j)	30	0.2%	15	50.0%
5841-6205d (>16-17j)	14	0.1%	10	71.4%
6206-6570d (>17-18j)	30	0.2%	20	66.7%
6571-6935d (>18-19j)	13	0.1%	7	53.8%
6936-7300d (>19-20j)	7	0.0%	4	57.1%
7301-7665d (>20-21j)	8	0.1%	3	37.5%
7666-8030d (>21-22j)	4	0.0%	4	100%
8031-8395d (>22-23j)	5	0.0%	1	20.0%
8396-8760d (>23-24j)	4	0.0%	2	50.0%
8761-9125d (>24-25j)	2	0.0%	2	100%
9126-9490d (>25-26j)	3	0.0%	1	33.3%
9491-9855d (>26-27j)				
9856-10220d (>27-28j)	1	0.0%	0	0%
10221-10585d (>28-29j)				
10586-10950d (>29-30j)	1	0.0%	0	0%
Totaal	14754	100%	6501	44.1%

De mogelijkheden uit deze tabel zijn hieronder gereduceerd tot een meer hanteerbaar aantal groepen.

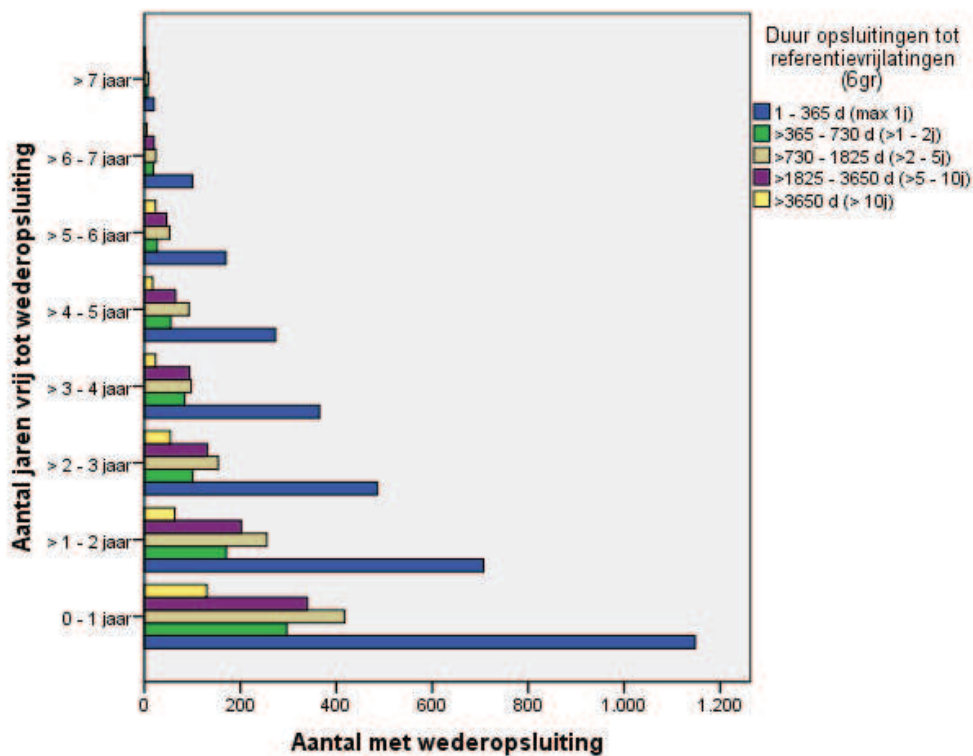
Tabel 50. Referentievrijlating en wederopsluiting volgens totale duur doorgebracht in opsluiting tot de referentievrijlating (5 categorieën)

Duur	Aantal	% (afgerond)	Aantal met wederopsluiting	% (afgerond)
1 – 365 d (max 1j)	8715	59.1%	3351	38.5%
366 – 730 d (>1 – 2j)	1681	11.4%	779	46.3%
>730 – 1825 d (>2 – 5j)	255	15.3%	1131	50.2%
>1825 – 3650 d (>5 – 10j)	1558	10.6%	920	59.1%
>3650 (>10j)	545	3.7%	320	58.7%
Totaal	14754	100%	6501	44.1%

Er is een statistisch betekenisvol verband tussen de duur van alle ondergane opsluitingen tot aan de referentievrijlating en het al of niet opnieuw opgesloten worden ($\chi^2 = 338.314$; $df = 4$; $p = .000$). Het verband is vrij zwak, doch niet verwaarloosbaar (Cramer's $V = .151$; $p = .000$).

Qua wederopsluitingen is er geen verband tussen de totale duur in opsluiting voor de referentievrijlating en de duur tot wederopsluiting ($\chi^2 = 37.362$; $df = 28$; $p = .111$).

Figuur 41. Duur tot wederopsluiting volgens totale duur in opsluiting tot referentievrijlating (5 categorieën)

Opgesplitst over de drie referentie jaren geeft dat volgende waarden. In geen van de drie gevallen blijkt er een significant verband tussen de duur tot wederopsluiting en de duur van alle opsluitingen tot de referentievrijlating.

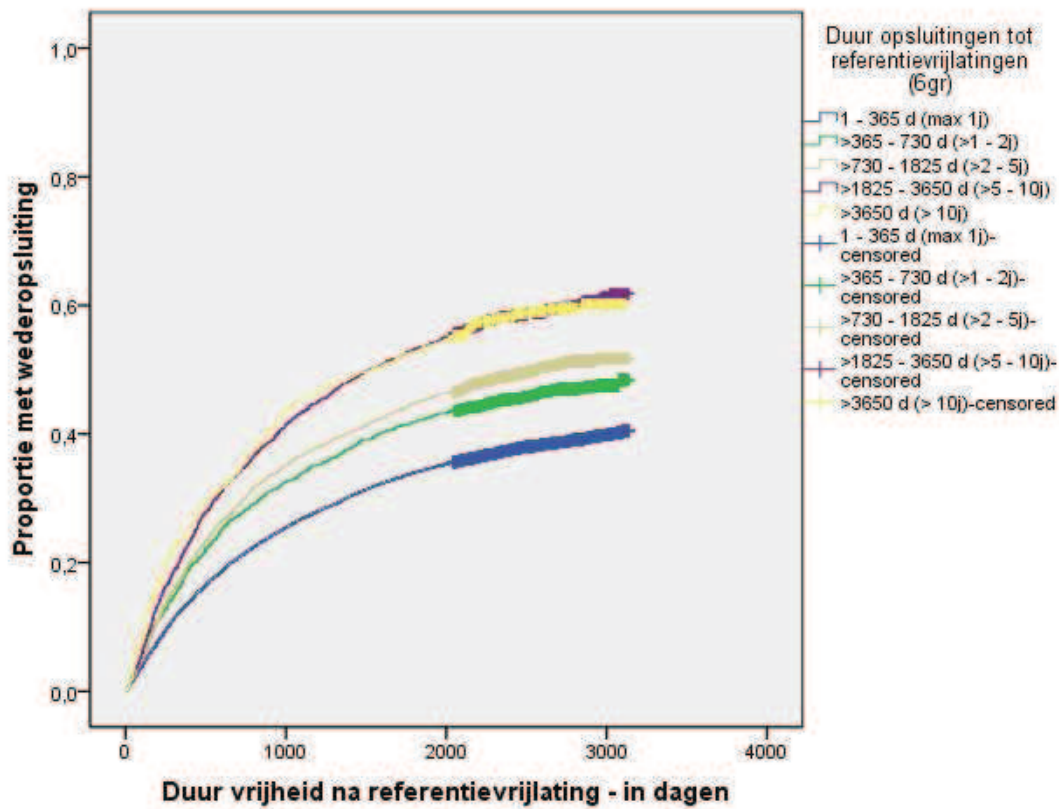
Tabel 51. Wederopsluiting volgens opvolgingsperiode en de totale duur in opsluiting voor de referentievrijlating (5 categorieën)

Jaar van vrijlating	Duur opsluitingen tot referentievrijlating	Aantal jaren tot wederopsluiting								Totaal
		0-1	>1-2	>2-3	>3-4	>4-5	>5-6	>6-7	>7	
2003*	1-365d (max 1j)	589	319	211	159	124	91	79	20	1592
	>1 – 2j	170	84	40	40	24	10	14	7	389
	>2 – 5j	180	109	61	36	47	25	18	8	484
	>5 – 10j	151	72	48	37	24	24	13	3	372
	>10j	53	18	17	10	8	6	5	1	118
2004**	1-365d (max 1j)	309	215	149	116	78	57	21		945
	>1 – 2j	79	48	35	27	15	13	5		222
	>2 – 5j	135	78	48	29	33	22	6		351
	>5 – 10j	109	72	45	34	23	18	7		308
	>10j	47	26	20	6	5	14	0		118
2005***	1-365d (max 1j)	250	173	125	90	71	22			731
	>1 – 2j	48	39	26	17	16	4			150
	>2 – 5j	102	68	45	32	13	6			266
	>5 – 10j	80	58	38	23	18	4			221
	>10j	30	19	17	7	4	3			80

*Chi² = 30.753; df = 28; p = .328; ** Chi² = 25.115; df = 24; p = .400; ***Chi² = 13.117; df = 20; p = .872

De overlevingsduuranalyse toont dat er een statistisch significant verschil zit tussen de 5 groepen qua proportie met een wederopsluiting en de snelheid tot wederopsluiting (log rank (Mantel-Cox) test: $\chi^2 = 382.271$; $df = 4$; $p = .000$).

Figuur 42. Wederopsluiting volgens ondergane duur in opsluiting tot aan de referentievrijlating (5 categorieën)

Gevangenis van vrijlating

Eén van de factoren die een impact kan hebben, betreft het type van gevangenis van waaruit de referentievrijlating plaatsvond. Het is mogelijk dat een specifiek type inrichting verband houdt met wederopsluiting. Het zou echter tendentieus zijn om te focussen op individuele gevangenissen, omdat dan telkens moet een analyse gemaakt worden van het profiel van de gedetineerden, het regime, de aandacht voor re-integratie en een ganse rist aan variabelen. Pas daarna zou een zinvolle vergelijking tussen individuele gevangenissen mogelijk worden. Om dergelijke misleidende informatie tot op bepaalde hoogte te vermijden, zal verder hoofdzakelijk worden ingegaan op 3 indelingen: open versus gesloten gevangenissen, een indeling naar grootte (klein, middelgroot, groot) en een indeling naar het gewest waar de gevangenis gesitueerd is. Dat laatste is een indicatie voor de diensten van de Gemeenschappen die aanwezig zijn in de gevangenis, waarin een onderscheid tussen Vlaanderen en Wallonië bestaat en waarbij Brussel een ietwat speciale plaats bij inneemt (diensten uit beide Gemeenschappen zijn aanwezig). De ruwe indeling met grote groepen kan slechts gedeeltelijk eventuele verschillen tussen types gevangenissen uitvlakken. Verder onderzoek zou op dit vlak zeker wenselijk zijn. Eerst wordt louter beschrijvend vermeld hoe het staat met het aantal veroordeelden dat vanuit elke gevangenis is uitgestroomd en het aantal dat nadien terug in de cel is beland. Meer informatie op het niveau van individuele gevangenissen wordt niet gegeven om bovenvermelde redenen. In één geval ontbrak de registratie.

Tabel 52. Referentievrijlatingen en wederopsluitingen volgens gevangenis van waaruit vrijgelaten

Inrichting	Aantal	% (afgerond)	Aantal met wederopsluiting	% (afgerond)
Aarlen	170	1.2%	68	40.0%
Andenne	201	1.4%	114	56.7%
Antwerpen	1105	7.5%	459	41.5%
Bergen	545	3.7%	217	39.8%
Brugge	984	6.7%	383	38.9%
Dendermonde	489	3.3%	214	43.8%
Dinant	98	0.7%	37	37.8%
Doornik	308	2.1%	118	38.3%
Gent	709	4.8%	322	45.4%
Hasselt (nieuw)	139	0.9%	46	33.1%
Hasselt (oud)	310	2.1%	146	47.1%
Hoei	123	0.8%	63	51.2%
Hoogstraten	203	1.4%	86	42.4%
Ieper	263	1.8%	122	46.4%
Ittre	311	2.1%	172	55.3%
Jamioulx	785	5.3%	347	44.2%
Lantin	1511	10.2%	766	50.7%
Leuven Centraal	172	1.2%	58	33.7%

Leuven Hulp	314	2.1%	142	45.2%
Marneffe	151	1.0%	45	29.8%
Mechelen	216	1.5%	106	49.1%
Merksplas	824	5.6%	408	49.5%
Namen	251	1.7%	108	43.0%
Nijvel	318	2.2%	156	49.1%
Oudenaarde	114	0.8%	49	43.0%
Paifve	1	0.0%	1	100%
Ruiselede	98	0.7%	44	45.8%
St. Gillis	733	5.0%	354	48.3%
St. Hubert	602	4.1%	242	40.2%
Tongeren	199	1.3%	85	42.7%
Turnhout	232	1.6%	92	39.7%
Verviers	374	2.5%	160	42.8%
Vorst	1139	7.7%	376	33.0%
Wortel	763	5.2%	395	51.8%
Totaal	14753	100%	6501	44.1%

Type inrichting: open versus gesloten

Het is mogelijk dat personen die vrijgelaten zijn uit een open gevangenis, minder of meer opgesloten worden. De redenen daarvoor kunnen te maken hebben met een betere overgang naar de vrijheid in het geval van open gevangenissen, doch daarover kan in dit onderzoek geen uitspraak gedaan worden. Er kan hierbij een selectie spelen: personen die naar een open gevangenis gaan, zijn mogelijks een geselecteerde groep met een ander profiel. Het profiel van de gedetineerden blijft hier buiten beschouwing. Enkel de indeling open versus gesloten gevangenis bij de referentievrijlating komt hier aan bod. De inrichtingen van Hoogstraten, Ruiselede, Marneffe en Saint-Hubert zijn in dit onderzoek open inrichtingen, de overige gevangenissen worden als gesloten inrichtingen beschouwd.

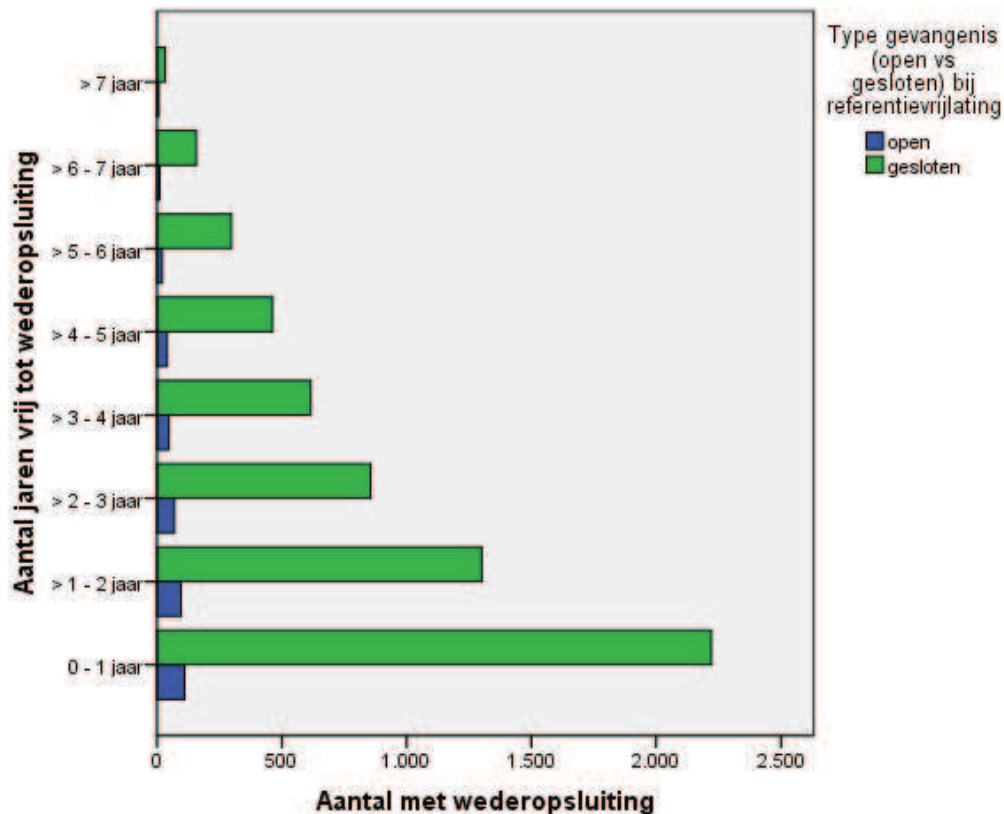
Tabel 53. Referentievrijlating en wederopsluiting volgens type gevangenis

Inrichting	Aantal	% (afgerond)	Aantal met wederopsluiting	% (afgerond)
Open	1052	7.1%	417	39.6%
Gesloten	13701	92.9%	6084	44.4%
Totaal	14753	100%	6501	44.1%

Er is een significant verschil tussen het type van de gevangenis van waaruit de referentievrijlating gebeurde en het al of niet opnieuw in de cel belanden ($\chi^2 = 9.006$; $df = 1$; $p = .003$), doch dat verschil is qua sterkte verwaarloosbaar ($\Phi = .025$; $p = .003$).

Voor de wederopsluitingen kan eveneens een samenhang gevonden worden tussen het type gevangenis en de snelheid tot wederopsluiting, doch ook hier is de samenhang te zwak om echt van een factor met grote impact te kunnen spreken ($\chi^2 = 25.609$; $df = 7$; $p = .001$; Cramer's $V = .064$; $p = .001$).

Figuur 43. Duur tot wederopsluiting volgens type gevangenis bij referentievrijlating

Wanneer dit bekeken wordt per jaar van de referentievrijlating, dan valt wel een verschil op tussen 2003 enerzijds en 2004 en 2005 anderzijds. Bij 2003 geldt een statistisch significant verband dat weliswaar slechts zwak is (Cramer's $V = .94$; $p = .000$), doch datzelfde verband is helemaal niet aanwezig bij de andere 2 referentiejaar (in beide gevallen geen significante samenhang, met $p > .05$).

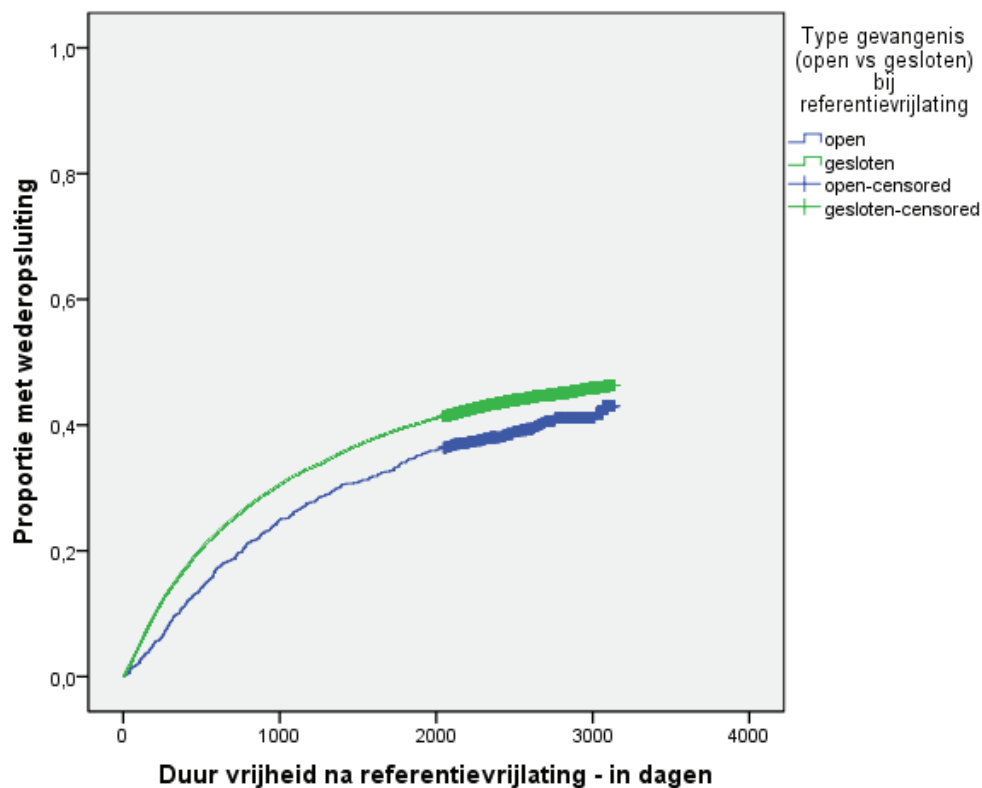
Tabel 54. Wederopsluiting volgens opvolgingsperiode en type gevangenis bij referentievrijlating

Jaar van vrijlating	Type gevangenis	Aantal jaren tot wederopsluiting								Totaal
		0-1	>1-2	>2-3	>3-4	>4-5	>5-6	>6-7	>7	
2003*	Open	52	34	35	17	20	6	10	7	181
	Gesloten	1091	568	342	265	207	150	119	32	2774
2004**	Open	35	34	16	17	16	13	1		132
	Gesloten	644	405	281	195	138	111	38		1812
2005***	Open	23	28	19	13	5	2			90
	Gesloten	487	329	232	156	117	37			1358

*Chi² = 26.052; df = 7; p = .000; **Chi² = 11.857; df = 6; p = .065; ***Chi² = 6.607; df = 5; p = .252

Uit de Kaplan-Meier test blijkt ook een significante relatie tussen het type van gevangenis waaruit men is vrijgelaten en de proportie en duur tot wederopsluiting (log rank (Mantel-Cox) test: Chi² = 12.109; df = 1; p = .001).

Figuur 44. Wederopsluiting volgens type gevangenis

Grootte van de inrichting

Aangezien er voor de referentieperiode van dit onderzoek (2003-2005) geen jaarverslag van het gevangeniswezen beschikbaar is, is hier gesteund op de informatie van het jaarverslag van het DG EPI van 2007 (DG EPI 2008: 152). De inrichtingen zijn ingedeeld op basis van de capaciteit van gedetineerden die er ondergebracht kunnen worden. Er worden hier drie groepen onderscheiden: een groep kleine gevangenen, met een maximumcapaciteit van 150; een groep middelgrote gevangenen, met een capaciteit van meer dan 150 en maximum 350; en een groep grote gevangenen, met meer dan 350 plaatsen. De gevangenen van Hasselt (oud) en Tongeren worden als kleine gevangenen gecodeerd. De indeling in drie groepen is op zich vrij arbitrair, maar dient hier enkel als instrument om een indicatie te geven van een eventuele verband tussen de grootte van de instelling van waaruit men vrijgelaten wordt en een eventueel latere nieuwe opsluiting. Die indeling geeft volgend beeld van het aantal referentievrijlatingen.

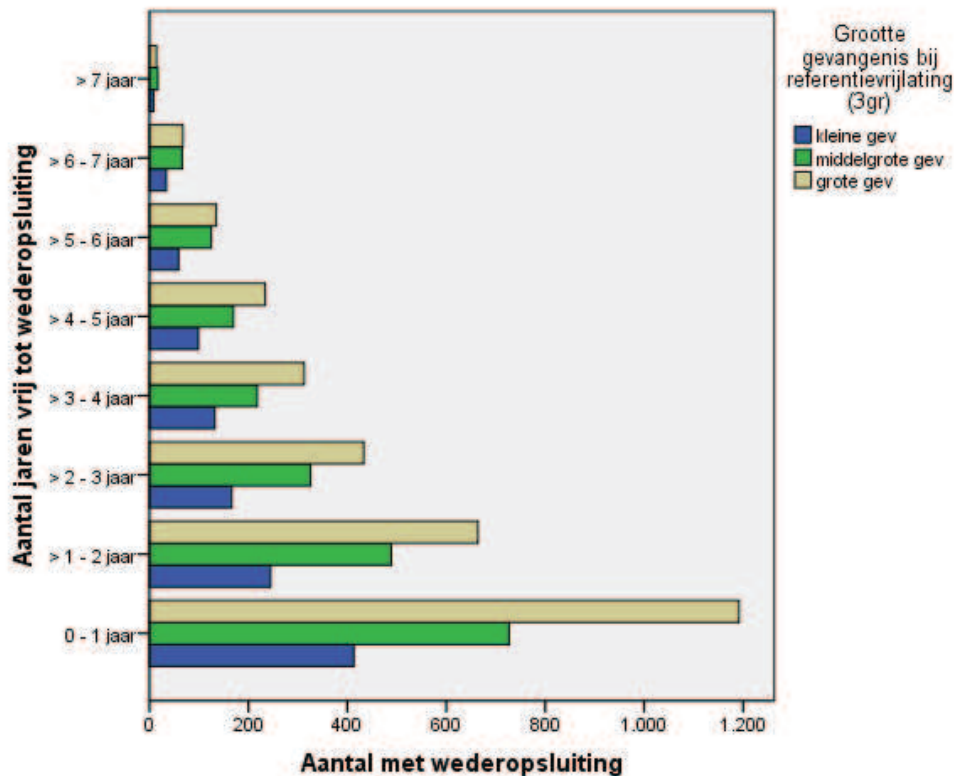
Tabel 55. Referentievrijlatingen en wederopsluitingen volgens grootte van de inrichting van waaruit vrijgelaten

Gevangenis naar grootte	Aantal	% (afgerond)	Aantal met wederopsluiting	% (afgerond)
Kleine gevangenis	2747	18.6%	1188	43.2%
Middelgrote gevangenis	4961	33.6%	2198	44.3%
Grote gevangenis	7045	47.8%	3115	44.2%
Totaal	14753	100%	6501	44.1%

Zoals de percentages al doen vermoeden, is er geen statistisch betekenisvol verband tussen de grootte van de inrichting van waaruit men werd vrijgelaten en het al of niet opnieuw in de cel belanden ($\chi^2 = .927$; $df = 2$; $p = .629$).

De duur tot wederopsluiting heeft een statistisch significante band met de grootte van de inrichting van waaruit men is vrijgelaten ($\chi^2 = 24.945$; $df = 14$; $p = .035$), doch de sterkte van dat verband is verwaarloosbaar (Cramer's $V = .044$; $p = .035$).

Figuur 45. Duur tot wederopsluiting volgens grootte van de gevangenis van waaruit vrijgelaten

Toch blijkt dat verband slechts oppervlakkig. Wanneer ingegaan wordt op de referentie jaren van vrijlating, dan is het verband niet meer terug te vinden.

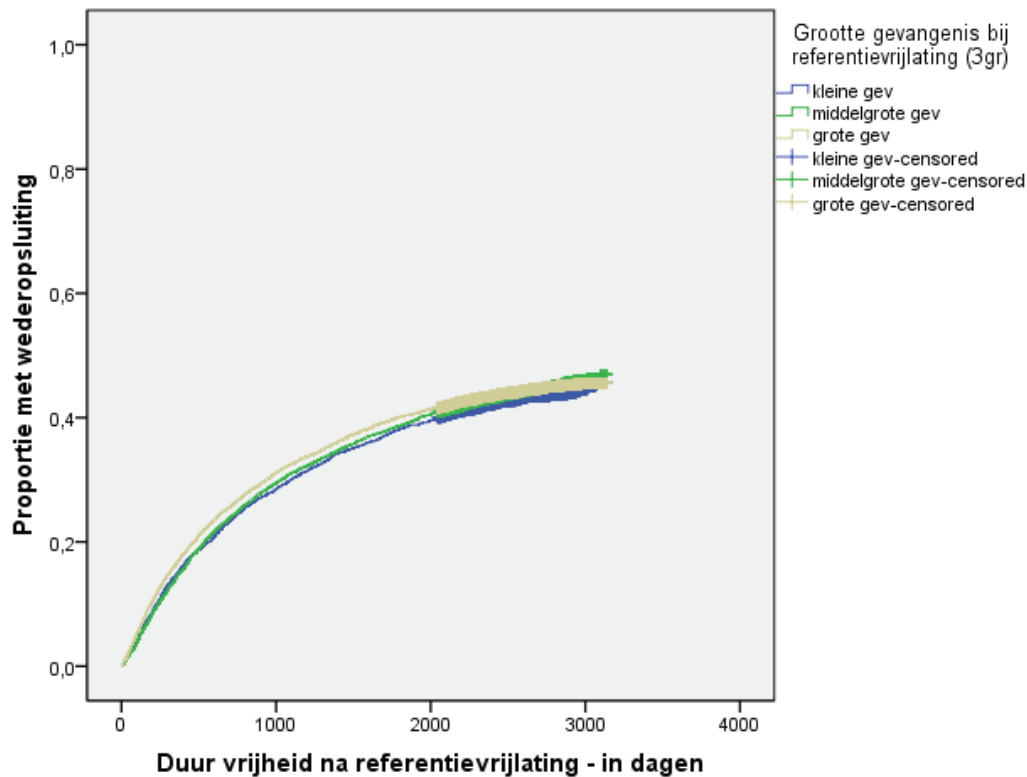
Tabel 56. Wederopsluiting volgens opvolgingsperiode en grootte gevangenis van referentievrijlating

Jaar van vrijlating	Grootte gevangenis	Aantal jaren tot wederopsluiting								Totaal
		0-1	>1-2	>2-3	>3-4	>4-5	>5-6	>6-7	>7	
2003*	Kleine	226	129	71	64	50	31	28	8	607
	Middelgrote	331	196	136	87	70	56	51	17	944
	Grote	586	277	170	131	107	69	50	14	1404
2004**	Kleine	117	74	53	38	26	24	6		338
	Middelgrote	220	157	95	71	59	49	15		666
	Grote	342	208	149	103	69	51	18		940
2005***	Kleine	70	42	42	30	23	4			211
	Middelgrote	175	136	95	60	41	20			528
	Grote	264	179	114	79	58	15			709

* $\chi^2 = 20.063$; $df = 14$; $p = .128$; ** $\chi^2 = 6.578$; $df = 12$; $p = .884$; *** $\chi^2 = 12.443$; $df = 10$; $p = .256$

Ook de overlevingsduuranalyse geeft geen betekenisvol verschil tussen de drie groepen (log rank (Mantel-Cox) test: $\chi^2 = 2.286$; $df = 2$; $p = .319$). Dat is ook goed te zien in figuur 46: de drie groepen overlappen elkaar quasi volledig.

Figuur 46. Wederopsluiting volgens grootte van de gevangenis bij de referentievrijlating

Gewest van de gevangenis

Aangezien de diensten van de Gemeenschappen al meerdere jaren instaan voor sociale re-integratie en die diensten qua organisatie en aanbod niet hetzelfde zijn in de Gewesten van het land, kan dat misschien tot verschillen in wederopsluiting leiden. Het aanbod van diensten vanuit een Gemeenschap hangt af van de plaats waar een gevangenis gesitueerd is: in Vlaanderen, in Wallonië of in Brussel. Niettemin, verschillen kunnen niet zomaar toegeschreven worden aan de diensten van de Gemeenschappen. Ook hierbij kan het verschil te wijten zijn aan het profiel van de populatie, maar ook aan bredere socio-economische omstandigheden en andere factoren. Het onderscheid is hier dus louter indicatief en zou vervolgens meer onderzoek behoeven.

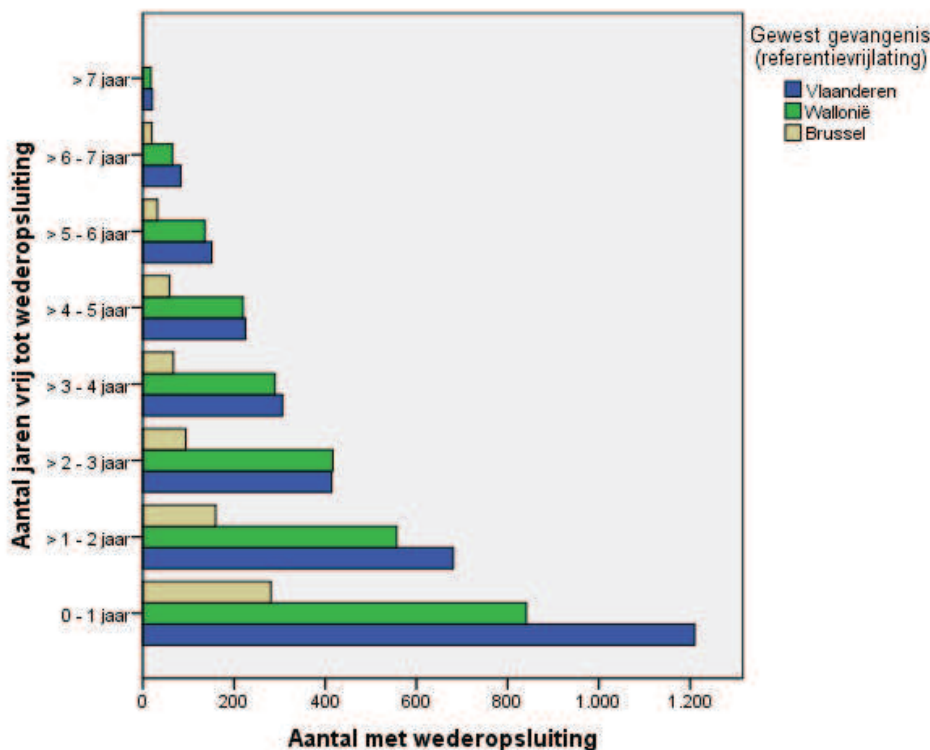
Tabel 57. Wederopsluiting volgens Gewest van de gevangenis bij referentievrijlating

Gewest van gevangenis	Aantal	% (afgerond)	Aantal met wederopsluiting	% (afgerond)
Vlaanderen	7132	48.3%	3157	44.3%
Wallonië	5749	39.0%	2614	45.5%
Brussel	1872	12.7%	730	39.0%
Totaal	14753	100%	6501	44.1%

Er is een significant verband tussen het al of niet opnieuw opgesloten worden en het Gewest van de gevangenis waar men vrijgelaten is ($\chi^2 = 24.230$; $df = 2$; $p = .000$), maar dat verband is verwaarloosbaar zwak (Cramer's $V = .041$; $p = .000$).

Wordt enkel gefocust op de wederopsluitingen, dan kan een significant verband worden vastgesteld tussen de duur tot wederopsluiting en het Gewest van de gevangenis van vrijlating, doch ook hier betreft het een verband dat zeer zwak is ($\chi^2 = 38.751$; $df = 14$; $p = .000$; Cramer's $V = .055$; $p = .000$).

Figuur 47. Duur tot wederopsluiting volgens Gewest van de gevangenis bij referentievrijlating

Wanneer dat verband per referentiejaar bekeken wordt, dan blijft het significant voor 2003 en 2004, niet voor 2005. Telkens is de sterkte van het verband verwaarloosbaar (2003: Cramer's V = .071; p = .007; 2004: Cramer's V = .075; p = .037).

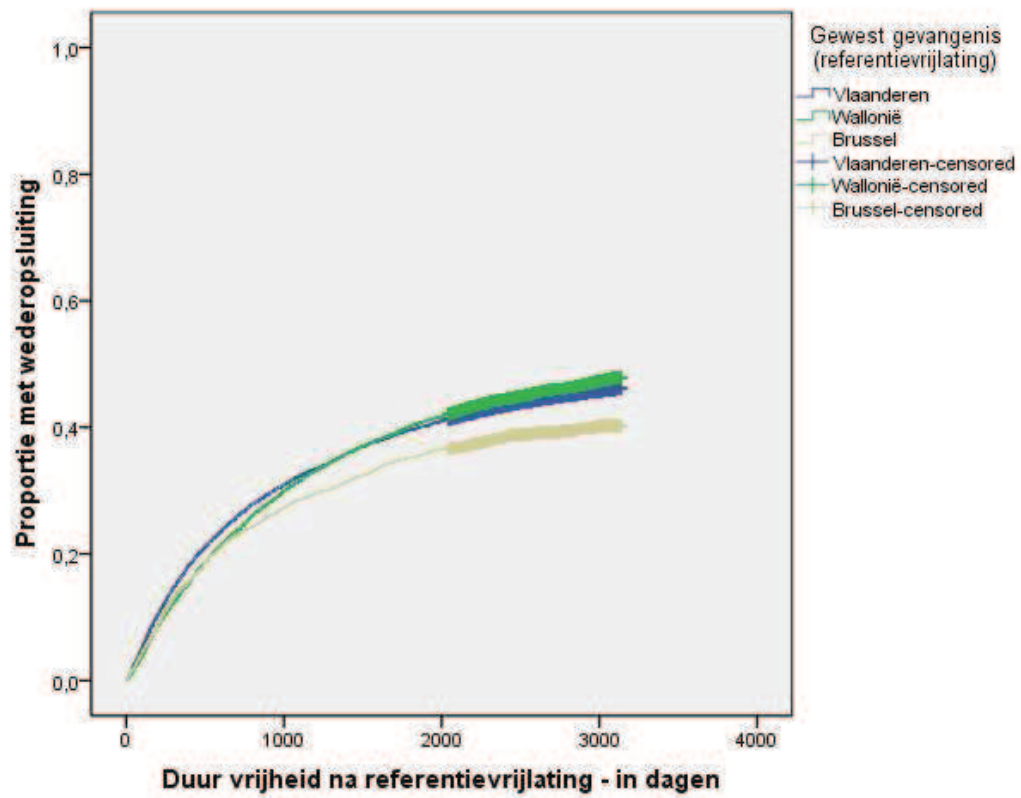
Tabel 58. Wederopsluiting volgens opvolgingsperiode en Gewest gevangenis bij referentievrijlating

Jaar van vrijlating	Gewest vd gevangenis	Aantal jaren tot wederopsluiting								Totaal
		0-1	>1-2	>2-3	>3-4	>4-5	>5-6	>6-7	>7	
2003*	Vlaanderen	607	308	170	143	95	77	63	21	1484
	Wallonië	387	227	170	107	100	64	51	18	1124
	Brussel	149	67	37	32	32	15	15	0	347
2004**	Vlaanderen	348	200	136	90	68	49	20		911
	Wallonië	255	185	136	107	72	58	14		827
	Brussel	76	54	25	15	14	17	5		206
2005***	Vlaanderen	255	173	108	73	62	25			696
	Wallonië	199	145	111	76	48	14			593
	Brussel	56	39	32	20	12	0			159

*Chi² = 30.112; df = 14; p = .007; **Chi² = 22.048; df = 12; p = .037; ***Chi² = 12.220 ; df = 10 ; p = .271

Uit de overlevingsduuranalyse komt een significant verschil op de voorgrond (log rank (Mantel-Cox) test : Chi² = 19.527 ; df = 2 ; p = .000). Personen vrijgelaten uit een gevangenis in het Brussels Gewest belanden proportioneel minder opnieuw in de gevangenis, voor diegenen uit Vlaanderen en Wallonië lijkt er weinig verschil te zijn.

Figuur 48. Wederopsluiting volgens Gewest van de gevangenis bij referentievrijlating

Feiten

Eén van de mogelijke redenen voor wederopsluiting kan te maken hebben met de aard van de feiten die aan de basis lagen van de referentieopsluiting. Met feiten wordt hier verwezen naar de strafrechtelijke titels die in SIDIS-Griffie geregistreerd staan: in dit onderzoek gaat het om alle titels die in uitvoering waren tijdens de periode van de referentieopsluiting, niet enkel deze die betrekking hebben op de titel van veroordeling. Aangezien het aantal mogelijke codes te groot is voor verdere verwerking, volgt een reductie tot 21 delictgroepen (zie bijlagen). Die groepen worden nogmaals in aantal beperkt tot het meer hanteerbaar is om deze te analyseren.

Indien blijkt dat daders van een bepaald type feiten of van een combinatie van feiten meer opnieuw opgesloten worden, dan kan dat wijzen op een verschil tussen die daders en anderen, of op een andere behandeling van die daders. Later wordt ingegaan op de redenen van wederopsluiting.

Hier gaat het om eventuele verbanden tussen delictgroepen en wederopsluiting. Eén belangrijke nuance: de informatie waarop hier gewerkt wordt, betreft enkel de referentieopsluiting. Dat zegt dus niets over de vorige opsluitingen, waar gelijkaardige of andere feiten kunnen gespeeld hebben. Verdere analyses over feiten zijn wenselijk, doch konden in het tijdsbestek van dit onderzoek niet verricht worden.

Tabel 59. Referentievrijlatingen en wederopsluitingen volgens delict

Delictgroep	Aantal	% (afgerond)	Aantal met wederopsluiting	% (afgerond)
Drugs	4156	28.2%	2095	50.4%
Aanranding	728	4.9%	158	21.7%
Bedreigingen	1481	10.0%	805	54.4%
Bedrog	3307	22.4%	1554	47.0%
Bendevorming	793	5.4%	272	34.3%
Diefstal	5510	37.3%	3108	56.4%
Diefstal met geweld	4089	27.7%	2367	57.9%
Doodslag	417	2.8%	150	36.0%
Familie	437	3.0%	111	25.4%
Gijzeling	225	1.5%	109	48.4%
Heling	1560	10.6%	866	55.5%
Mensenhandel	93	0.6%	10	10.8%
Onvrijwillige doding	74	0.5%	21	28.4%
Openbare orde	1724	11.7%	889	51.6%
Opzettelijke slagen en verwondingen	2625	17.8%	1321	50.3%
Verkeer	1514	10.3%	853	56.3%
Verkrachting	821	5.6%	220	26.8%
Vernieling	1351	9.2%	757	56.0%
Vreemdelingen	343	2.3%	108	31.5%
Wapens	1324	9.0%	759	57.3%
Andere	733	5.0%	315	43.0%

In tabel 59 staat een beschrijving van het aantal personen per delictgroep. Met 21 delictgroepen is het aantal onderlinge combinaties te groot om hier weer te geven. Het gaat hier dus telkens om het aantal personen dat een bepaald delict gepleegd heeft, los van eventuele combinaties met andere delicten (n = 14744). Om die reden wordt er geen totaal vermeld. Dat wordt wel gedaan zodra het aantal groepen teruggebracht wordt tot 5 en combinaties mee uitgewerkt worden. Hieronder wordt kort nagegaan of er een verschil is tussen personen met een opsluiting voor feiten uit één of meerdere delictgroepen of types feiten. In 10 gevallen ontbrak een registratie van de feiten.

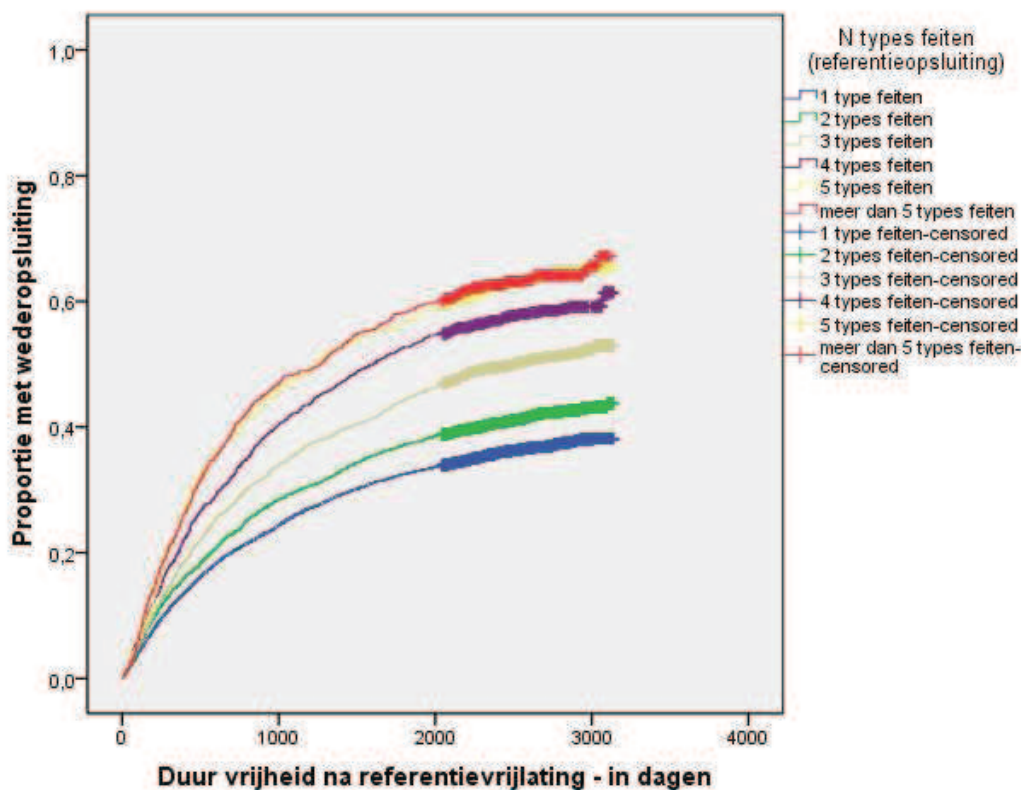
Tabel 60. Referentievrijlating en wederopsluiting volgens aantal types feiten bij referentieopsluiting

Aantal types feiten	Aantal	% (afgerond)	Aantal met wederopsluiting	% (afgerond)
1 type feiten	6681	45.3%	2455	36.7%
2 types feiten	3519	23.9%	1463	41.6%
3 types feiten	1876	12.7%	949	50.6%
4 types feiten	1132	7.7%	656	58.0%
5 types feiten	655	4.4%	414	63.2%
Meer dan 5 types feiten	881	6.0%	559	63.5%
Totaal	14744	100%	6496	100%

Er is een statistisch significant verband tussen het al of niet opnieuw opgesloten worden en het *aantal types feiten* waarvoor de referentieopsluiting plaatsvond ($\chi^2 = 506.682$; $df = 5$; $p = .000$). Dat verband is vrij zwak, doch niet verwaarloosbaar (Cramer's $V = .185$; $p = .000$).

Het gaat hier niet om de aard van de feiten, maar om het aantal types feiten. Hieronder wordt daar verder op ingegaan. De overlevingsduuranalyse wijst op een verschil tussen de 6 groepen (log rank (Mantel-Cox) test: $\chi^2 = 574.004$; $df = 5$; $p = .000$).

Figuur 49. Wederopsluiting volgens aantal types feiten

Uit figuur 49 valt onder meer af te leiden dat de groepen met 5 of meer dan 5 types delicten weinig van elkaar verschillen, doch proportioneel meer en sneller opnieuw in de gevangenis belanden. Zowel de proportie met wederopsluiting als de snelheid van de wederopsluitingen ligt hoger naargelang er meer types feiten zijn waarvoor de referentieopsluiting plaatsvond.

De omzetting van 21 delictgroepen naar 5 groepen met *types delicten* gebeurt als volgt. De groep drugsdelinquentie wordt behouden (afgekort als D). Verder is er een groep seksuele delinquentie die bestaat uit een samenvoeging van de groepen aanranding en verkrachting (verder: S). Een andere groep betreft geweldsdelinquentie (hierna G), waarin volgende groepen zijn opgenomen: bedreigingen, diefstal met geweld, doodslag, gijzeling, onvrijwillige doding en opzettelijke slagen en verwondingen. Een vierde groep betreft de eigendomsdelinquentie (afgekort als E) en bestaat uit een samenvoeging van de delictgroepen bedrog, diefstal, heling en vernieling. De vijfde groep is een restgroep met gerechtelijke titels die moeilijker in één van voorgaande groepen passen (verder: R). Deze groep bestaat uit de delictgroepen bendevoering, feiten inzake familie, mensenhandel, openbare orde, verkeer, vreemdelingen, wapens en de groep andere.

In tabel 6I wordt op basis van de 5 groepen met types gekeken naar de types feiten waarvoor de referentieopsluiting plaatsvond.

Tabel 61. Referentievrijlatingen en wederopsluitingen volgens combinatie van types delicten

5 groepen en combinaties	Aantal	% (afgerond)	Aantal met wederopsluiting	% (afgerond)
1- D	1477	10.1	513	34.7%
2- D + E	483	3.3%	270	55.9%
3- D + G	188	1.3%	101	53.7%
4- D + E + G	573	3.9%	382	66.7%
5- D + S	12	0.1%	1	8.3%
6- D + E + S	7	0.0%	5	71.4%
7- D + G + S	8	0.1%	4	50.0%
8- D + E + G + S	19	0.1%	12	63.2%
9- D + R	259	1.8%	83	32.0%
10- D + E + R	189	1.3%	119	63.0%
11- D + G + R	134	0.9%	69	51.5%
12- D + E + G + R	756	5.1%	511	67.6%
13- D + S + R	6	0.0%	2	33.3%
14- D + E + S + R	5	0.0%	2	40.0%
15- D + G + S + R	7	0.0%	3	42.9%
16- D + E + G + S + R	33	0.2	18	54.5%
17- E	2763	18.7%	1115	40.4%
18- E + G	1271	8.6%	690	54.3%
19- E + S	36	0.2%	14	38.9%
20- E + G + S	47	0.3%	22	46.8%
21- E + R	831	5.6%	338	40.7%
22- E + G + R	1078	7.3%	602	55.8%
23- E + S + R	21	0.1%	12	57.1%
24- E + G + S + R	57	0.4%	28	49.1%
25- G	1692	11.5%	691	40.8%
26- G + S	91	0.6%	29	31.9%
27- G + R	601	4.1%	254	42.3%
28- G + S + R	48	0.3%	17	35.4%
29- S	551	3.7%	91	35.4%
30- S + R	110	0.7%	26	33.6%
31- R	1391	9.4%	472	33.9%
Totaal	14744	100%	6496	44.1%

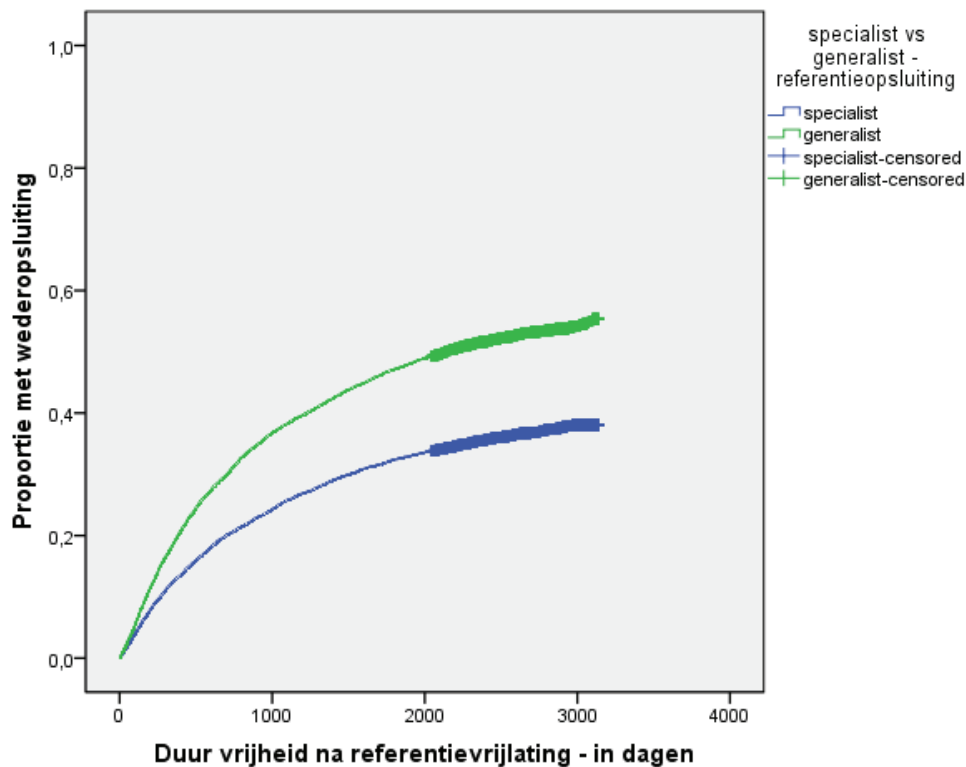
Verdere analyse van deze groepen is moeilijk, gegeven het aantal groepen en de kleine aantallen in enkele groepen. Met het oog op verdere verwerking met een Cox regressie wordt gekozen voor een indeling op basis van het type delict en een groep met alle gevallen waarbij minstens twee types delicten aan de basis van de referentieopsluiting lagen. Dit laat toe om een eerste voorzichtig onderscheid te maken tussen specialisten en generalisten (plegers van één type delict versus plegers van meerdere types delicten). De cijfers hier geven een indicatie, niets meer dan dat. Immers, het onderzoek zou zich dan moeten richten op de voorgaande en volgende feiten, terwijl hier enkel op de delicten voor de referentieopsluiting is ingegaan. Er kan met andere woorden een onderschatting zijn van het aantal generalisten.

Tabel 62. Referentievrijlatingen en wederopsluitingen volgens uniek versus meerdere types delicten

Specialist vs Generalist	Type delict	Aantal	% (afgerond)	Aantal met wederopsluiting	% (afgerond)
Specialist	Drugdelicten	1447	10.0%	513	34.7%
	Eigendomsdelicten	2763	18.7%	1115	40.4%
	Gewelddelicten	1692	11.5%	691	40.8%
	Seksuele delicten	551	3.7%	91	16.5%
	Restgroep types delicten	1391	9.4%	472	33.9%
	Totaal specialist	7874	53.4%	2882	36.6%
Generalist	Minstens 2 types delicten gecombineerd	6880	46.6%	3619	52.6%
	Totaal	14754	100%	6501	44.1%

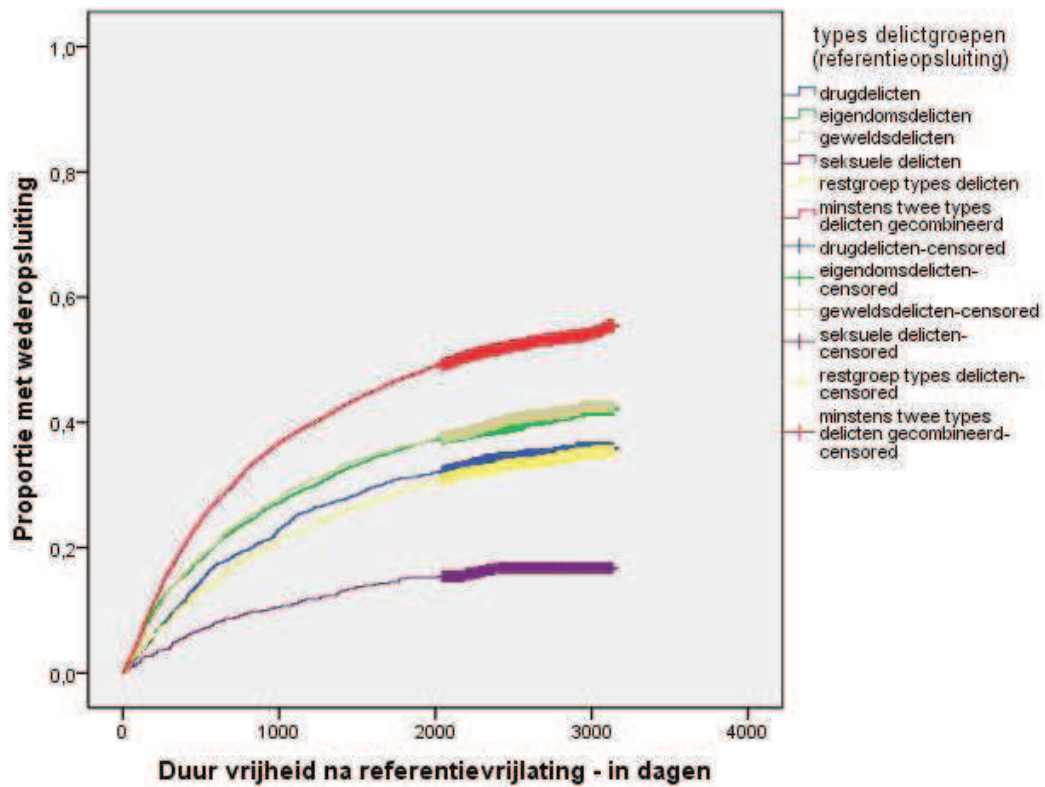
De overlevingsduuranalyse wijst op een significant verschil (log rank (Mantel-Cox) test: $\chi^2 = 398.176$; $df = 1$; $p = .000$).

Figuur 50. Wederopsluiting volgens type delict (specialist versus generalist)

Wanneer het type delict bij de specialisten wordt opgenomen bij de overlevingsduuranalyse (figuur 51), dan blijkt een significante samenhang (log rank (Mantel-Cox)test: $\chi^2 = 496.267$; $df = 5$; $p = .000$).

Figuur 51. Wederopsluiting volgens type delict (uniek vs meerdere)

Wederopsluitingen: bijkomende informatie

Om de gegevens over wederopsluiting bijkomend te contextualiseren, wordt hierna ingegaan op drie variabelen. Voor de populatie met een wederopsluiting zal bekeken worden hoe vaak ze na hun referentievrijlating in de gevangenis zijn beland en de totale duur in wederopsluiting. Afsluitend komt informatie aan bod over de reden(en) voor de (eerste) wederopsluiting. Die gegevens kunnen een licht werpen op eventuele bijkomende verschillen tussen groepen in de populatie.

Aantal wederopsluitingen

Van de totale populatie van definitief veroordeelden belandden 6501 personen (44.1%) na de referentievrijlating opnieuw in de gevangenis. Voor een deel kan verondersteld worden dat ze nadien, als ze terug vrijgelaten zijn, geen bijkomende wederopsluiting meer hebben. Het is echter ook mogelijk dat sommigen na hun referentievrijlating meermaals opnieuw in de cel beland zijn. Om die reden volgt hier een korte beschrijving.

Tabel 63. Aantal wederopsluitingen van definitief veroordeelden

Aantal wederopsluitingen	Aantal	% totaal	% bij wederopsluitingen
Geen wederopsluiting	8251	55.9%	
1 wederopsluiting	3071	20.8%	47.2%
2 wederopsluitingen	1770	12.0%	27.2%
3 wederopsluitingen	854	5.8%	13.1%
4 wederopsluitingen	440	3.0%	6.8%
5 wederopsluitingen	204	1.4%	3.1%
> 5 wederopsluitingen	164	1.1%	2.5%
Totaal	14754	100%	100%

Uit de absolute cijfers bleek dat 5 personen 10 of meer keer opgesloten is na de referentievrijlating. De gegevens in de tabel tonen dat ongeveer de helft van alle personen met een wederopsluiting, één keer opnieuw opgesloten werd. Dat betekent ook dat alle anderen minstens 2 keer opnieuw opgesloten zijn geweest. Ongeveer 1 op 100 personen in de onderzoekspopulatie belandde na de referentievrijlating meer dan 5 keer opnieuw in de gevangenis.

Op zich kan uit deze gegevens niet veel afgeleid worden. De duur van de periode in opsluiting na de referentievrijlating moet mee in overweging genomen worden. Het is perfect mogelijk dat iemand meermaals één dag of enkele dagen opnieuw in de gevangenis belandt en dus het grootste deel van de

periode na de referentievrijlating in vrijheid doorgebracht heeft, terwijl een ander één wederopsluiting van meerdere jaren ondergaat.

Duur wederopsluiting(en)

Aangezien het aantal opsluitingen niet noodzakelijk iets zegt over de duur van de opsluiting, is dat voor opsluitingen na de referentievrijlating in kaart gebracht. Iets minder dan de helft van alle personen verbleef na de referentievrijlating maximum 1 jaar in detentie (zie ook eerdere opmerkingen over de definitie van (weder)opsluiting en de kanttekeningen bij de berekening van de duur van de opsluiting). Voor 3 op 4 personen met één of meerdere nieuwe opsluitingen bedroeg de totale duur in detentie maximum 3 jaar. Voor één procent van alle personen die opnieuw in de gevangenis terecht kwamen, geldt dat ze langer dan 7 jaren opgesloten zijn. Dat betekent dat ze amper een zeer korte periode in vrijheid hebben doorgebracht, waarna ze voor lange tijd in de gevangenis zijn beland. Eén persoon, vrijgelaten na meerdere jaren gevangenisstraf, werd na enkele weken in vrijheid opnieuw opgesloten en verblijft sinds de referentievrijlating al meer dan 3000 dagen in de cel, tot op het ogenblik van de data-extractie.

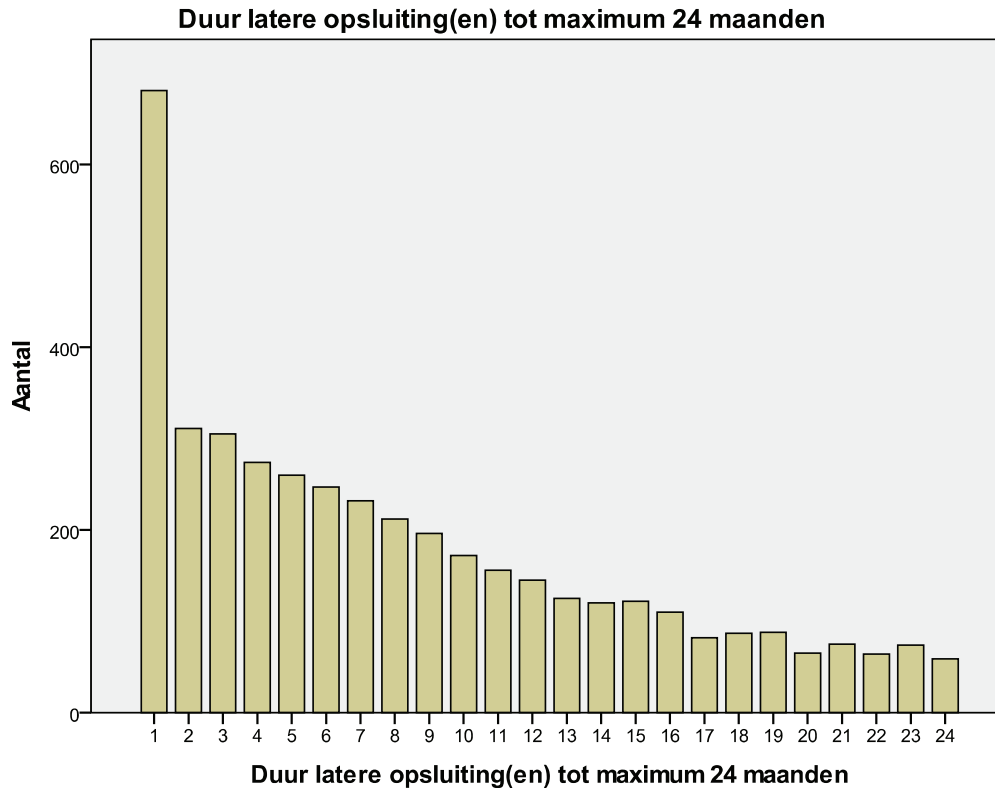
Tabel 64. Duur wederopsluiting(en) van definitief veroordeelden

Duur nieuwe opsluitingen	Aantal	% (afgerond)	Enkel met wederopsluiting: % (afgerond)
Geen wederopsluiting	8253	55.9%	
Duur: 0-1 j	3191	21.6%	49.1%
>1 – 2j	1071	7.3%	16.5%
>2 – 3j	701	4.8%	10.8%
>3 – 4j	581	3.9%	8.9%
>4 – 5j	448	3.0%	6.9%
>5 – 6j	297	2.0%	4.6%
>6 – 7j	145	1.0%	2.2%
>7 – 8j	63	0.4%	1.0%
>8 j	4	0.0%	0.1%
Totaal	14754	100%	100%

De tendens is duidelijk. Het leeuwendeel betreft korte opsluitingen. Slechts ongeveer 1 op 3 personen met een wederopsluiting zat in totaal meer dan 2 jaar. Zoals de tabel aantoont, daalt het aandeel met een langer bijkomend verblijf in de gevangenis naarmate de duur van de latere detentie(s) toeneemt. In de figuur hieronder komt de tendens voor de eerste 24 maanden duidelijk op de voorgrond: naarmate de duur van de opsluiting(en) langer wordt, gaat het om een lager aantal personen. Vooral het aantal personen dat na de referentievrijlating maximum één maand in detentie verblijft, valt sterk op. Dit valt te verklaren door de verschillende mogelijke redenen van wederopsluiting, zoals een aanhoudingsmandaat

van korte duur, schorsing VI of voorlopige aanhouding zonder een navolgende herroeping, het in uitvoering brengen van een korte vrijheidsstraf met een onmiddellijke VLV na 'vast tarief',...

Figuur 52. Duur latere opsluiting(en) tot maximum 24 maanden

Reden van wederopsluiting

De informatie over wederopsluiting wordt niet als factor in de latere Cox regressie opgenomen, maar vormt een belangrijke aanvulling bij de andere cijfergegevens, in het bijzonder bij de overlevingsduuranalyse. Om een – zeer actueel – voorbeeld te geven: als meer mensen na een voorwaardelijke invrijheidstelling opnieuw in de gevangenis belanden dan mensen die op strafeinde vrijgelaten zijn, dan betekent dat niet noodzakelijk dat VI niet 'werkt'. Indien de reden voor wederopsluiting voor personen met een VI niets te maken heeft met nieuwe feiten (beklaagde bij opsluiting) of met een nieuwe bijkomende veroordeling, maar beperkt blijft tot een herroeping wegens een schending van de voorwaarden, dan vormt dat een zeer belangrijk aanvullend gegeven. Immers, personen met strafeinde die opnieuw in de cel belanden, worden niet opgevolgd en belanden normaliter opnieuw in de cel wanneer ze het voorwerp uitmaken van een nieuwe voorlopige hechtenis of een nieuwe veroordeling. De vergelijking tussen beide modaliteiten van invrijheidstelling dient dus bekeken te

worden. De gegevens over de reden van de (eerste) latere opsluiting zijn een belangrijke aanvulling bij factoren over het al of niet opnieuw opgesloten worden.

Eerst wordt ingegaan op de modaliteit van invrijheidstelling bij de referentievrijlating en de wettelijke toestand bij de nieuwe opsluiting. Bij één gedetineerde was de modaliteit van vrijlating niet geregistreerd, de JB-code bij wederopsluiting wel (JB22). Die casus is niet in tabel 65 opgenomen. Op basis van de codes in de tabel komt naar voor dat een aanzienlijke groep personen opnieuw in de gevangenis is beland met een wettelijke situatie van beklaagde (3600), definitief veroordeelde (2591), definitief geïnterneerde (22) of een andere wettelijke situatie (288). Die laatste groep bestaat uit: 3 recidivisten/gewoontemisdadigers geïnterneerd op basis van een terbeschikkingstelling tot bescherming van de maatschappij (JB07); 67 personen zijn opgesloten met een schorsing van hun voorwaardelijke invrijheidstelling (JB35); 203 voorwaardelijk vrijgestelden zijn voorlopig opgesloten in afwachting van een eventuele intrekking van hun voorwaardelijke invrijheidstelling (JB30) en 15 anderen zijn voorlopig aangehouden met het oog op een herroeping van hun probatie (JB41).

1018 personen hebben dezelfde wettelijke situatie bij hun nieuwe opsluiting als bij hun referentievrijlating (zie tabel 67, aangeduid in geel). Het is niet uitgesloten dat zij dezelfde wettelijke toestand hebben, maar toch een nieuwe definitieve veroordeling ondergaan (die dezelfde code heeft als hun vorige veroordeling). Dat kan hier niet volledig uitgeklaard worden.

Tabel 65. Modaliteit referentievrijlating en wettelijke situatie wederopsluiting

	Modaliteit van invrijheidstelling (referentievrijlating)									Totaal
		VH	VLV (alg)	VLV (spec.)	VI	Strafeinde	Geïnterneerden (abnormalen)	Vreemdelingen (excl VLV)	Andere	
Wettelijke situatie bij eerste nieuwe opsluiting (JB code)	JB01		11		1					12
	JB02	1	17		2	1	1			22
	JB05	1	7		1					9
	JB07				1	1			1	3
	JB09					1				1
	JB10	200	2275	11	440	323		2	8	3259
	JB11	40	243		18	16				317
	JB12		1			1				2
	JB18				3					3
	JB19		2		10					12
	JB21	18	43	14	44	8			1	128
	JB22	132	573	3	29	34			5	776
	JB23	174	844		32	42			7	1099
	JB24	37	239		9	10			3	298
	JB25	12	76		7	7				102
	JB26	10	32		1					43
	JB30	1	3	1	198					203
	JB31		9	7	51	1			1	69
	JB32		4	1	41				1	47
	JB33		1		10					11
	JB34				2					2
	JB35				67					67
	JB41	1	10		4					15
	Totaal	627	4390	37	971	445	1	2	27	6500

Uit tabel 65 kan wel worden afgeleid dat 445 personen die op *strafeinde* de gevangenis verlaten hebben, terug opgesloten zijn, hetzij als beklaagde (341), met een nieuwe veroordeling (102), als geïnterneerde (1) of andere (1). Hierbij gaat het dus niet om intrekking of herroeping van de modaliteit van invrijheidstelling, wat meteen een belangrijk verschil is met de *voorwaardelijke invrijheidstelling* (een vergelijking die eerder aan bod kwam). Daarbij gaat het in 460 gevallen om een nieuwe opsluiting onder het statuut van beklaagde (of gelijkgestelde), in 2 gevallen als geïnterneerde, in 239 gevallen als veroordeelde (doch dat kan ook op een herroeping wegens een schending van de voorwaarden wijzen, zonder een bijkomende nieuwe veroordeling) en in 270 gevallen om een andere reden (o.a. in 67 gevallen om een schorsing van de VI). Bij wederopsluiting na VI wordt 45.31% opgesloten met een nieuw aanhoudingsbevel (JB10), bij wederopsluiting na strafeinde is dat in 72.58% het geval.

Voor de definitief veroordeelden met een eerste of enige vrijlating in de periode 2003-2005 die nadien opnieuw opgesloten werden (N=6501), werd ook nog nagegaan in welke mate er in deze nieuwe detentieperiode minstens één hechtenistitel van 'definitieve veroordeling' (opnieuw) in uitvoering kwam, en zo ja, waarop deze hechtenistitel dan concreet betrekking had (groep veroordeling). De opdeling in groepen is hier gebaseerd op de werkwijze en registratiepraktijk die de penitentiaire administratie hanteert voor de berekening van de toelaatbaarheidsdatum van vervroegde invrijheidstelling. Concreet worden zo vier groepen onderscheiden, nl.: 'nieuwe' veroordelingen, 2) uitvoerbaar geworden 'uitstel', 3) 'intrekkingen en herroepingen' van voorlopige of voorwaardelijke invrijheidstelling, en 4) 'feiten tijdens hechtenis' (deze laatste groep is thans niet meer in gebruik).

De eerste groep (nieuwe veroordelingen) omvat alle veroordelingen die niet tot de andere groepen behoren.

De tweede groep (uitvoerbaar geworden uitstel) bevat alle veroordelingen, geheel of gedeeltelijk met uitstel uitgesproken, waarvan het met uitstel uitgesproken gedeelte uitvoerbaar wordt ingevolge een al dan niet in uitvoering zijnde veroordeling. Wordt het effectief gedeelte van één van deze veroordelingen opnieuw uitgevoerd ingevolge een intrekking of herroeping dan wordt zowel het effectief gedeelte als het gedeelte dat met uitstel was verleend, opgenomen binnen de groep 'intrekkingen en herroepingen'.

De derde groep (intrekkingen en herroepingen) heeft betrekking op alle veroordelingen die opnieuw worden uitgevoerd ingevolge een intrekking van een (eerdere) beslissing tot voorlopige invrijheidstelling of de herroeping van een (eerdere) beslissing tot voorwaardelijke invrijheidstelling.

De vierde groep (feiten tijdens hechtenis) bestaat uit alle veroordelingen voor feiten die werden gepleegd tijdens de uitvoering van een vrijheidsbenemende straf, tijdens penitentiair verlof of tijdens een ontvluchting. Hier wordt er per veroordeling een aparte (sub)groep gecreëerd.

Tabel 66. Redenen van wederopsluiting (o.b.v. hechtenistitels)

Groep hechtenistitel Definitieve veroordeling (n = 4939)	Modaliteit van vrijlating (referentievrijlating)						Totaal
	VLV (alg.)	VLV (spec.)	VI	Strafeinde	VH	Rest	
Minstens:							
Nieuw	3095	14	421	302	481	22	4335
Uitstel	553	1	33	47	122	7	763
Herroeping	702	27	491	1	18	2	1241
Detentie	16	2	9	0	1	0	28
Uitsluitend:							
Nieuw	2233	4	154	265	393	16	3065
Uitstel	154	1	1	10	45	3	214
Herroeping	120	17	222	1	3	0	363
Detentie	0	0	0	0	0	0	0
Herroeping zonder nieuw	136	17	323	1	4	0	390
Wederopsluitingen met minstens één titel van definitieve veroordeling (geregistreerd)	3385	32	654	313	530	25	4939
Totaal wederopsluitingen*	4390	37	971	445	627	30	6500

Zoals uit tabel 66 blijkt, is er tussen VI en strafeinde niet zo veel verschil qua proportie wederopsluitingen waarin minstens één (oude of nieuwe) titel van veroordeling in uitvoering komt: bij VI is dat het geval in 67,4% van alle eerste wederopsluitingen na vrijlating (in 654 gevallen op een totaal van 971 wederopsluitingen), bij strafeinde in 70,3% (in 313 gevallen op een totaal van 445 wederopsluitingen). Bijzonder relevant is echter het feit dat het in 23,9% van de wederopsluitingen na VI gaat om herroepingen van VI zonder dat tijdens de periode van wederopsluiting een nieuwe veroordeling in uitvoering komt (in ongeveer de helft van de wederopsluitingen om herroepingen, al dan niet gecombineerd met andere titels van veroordeling). Bij de wederopsluitingen van personen vrijgelaten bij strafeinde gaat het veelal om nieuwe veroordelingen (in 67,9% minstens een nieuwe veroordeling, of 302 gevallen op 445) en in mindere mate om uitvoerbaar geworden uitstel (in 10,6%, of 47 gevallen op 445). Deze bevindingen contextualiseren enigszins de eerdere bevindingen in verband met de (quasi gelijklopende) wederopsluitingsgraad van diegenen vrijgelaten via VI en deze vrijgelaten op strafeinde. De details over de reden(en) van wederopsluiting (nieuwe feiten,...) bij alle 6501 cases konden binnen het tijdsbestek van de studie niet in kaart gebracht worden. Het gaat hier niet om een recidiveonderzoek in de strikte zin van het woord (zie 2.2).

Tabel 67. Wettelijke situatie bij referentievrijlating en wettelijke situatie bij wederopsluiting

	Wettelijke situatie bij vrijlating (JB code) *													
	JB18	JB19	JB21	JB22	JB23	JB24	JB25	JB26	JB27	JB31	JB32	JB33	JB34	Totaal
JB01			1	5	4	2								12
JB02			1	9	4	5	2			1				22
JB05				1	6					1		1		9
JB07				2			1							3
JB09										1				1
JB10	4	24	381	999	812	421	95	46		236	157	71	13	3259
JB11			29	97	83	53	17	10		14	10	2	2	317
JB12			1	1										2
JB18	3													3
JB19		10		1	1									12
JB21			60	32	18	4	4			2	6	2		128
JB22	1		59	356	172	93	38	24	1	19	11	3		777
JB23	1		51	315	389	20	56	38	1	19	19	5	1	1099
JB24			14	83	73	75	28	13	1	7	2	2		298
JB25			8	24	18	19	16	12		4		1		102
JB26				15	8	3	10	6			1			43
JB30	6	11	76	5	1	1				48	33	17	5	203
JB31			2	4	2	4				53	4			69
JB32			2	1	1	1					41	1		47
JB33			1			1						8	1	11
JB34		1											1	2
JB35	8	7	19							11	16	5	1	67
JB41	1			0	8	1				2	1			15
Totaal	24	53	705	1952	1600	887	267	149	3	418	301	118	24	6501

*Cellen in het geel aangeduid: identieke opsluitingscode referentieopsluiting – eerste wederopsluiting

Een wederopsluiting kan een hele dynamiek op gang brengen die het verdere detentieverloop bepaalt. Bijvoorbeeld: iemand kan opgepakt worden onder verdenking van nieuwe feiten, vervolgens een andere veroordeling tot uitstel zien 'geactiveerd' worden, zonder dat die persoon veroordeeld wordt voor de feiten waarvan oorspronkelijk beschuldigd en waarvoor de persoon opnieuw in de gevangenis belandde. Het aantal mogelijkheden en wijzigingen tijdens de nieuwe detentie zijn legio, en dat maakt verdere uitspraken zeer moeilijk en complex. Dat viel buiten het bestek van dit onderzoek.

Samenhang van factoren

De verschillende factoren worden allemaal samen bekeken in een Cox regressie. Aangezien er een effect uitgaat van het jaar van de referentievrijlating (een selectie-effect van de cohorte), is op de eerste plaats een Cox regressie berekend voor alle personen met een referentievrijlating in 2003. Dat betekent enerzijds dat de analyse hier ‘zuiverder’ is (geen bijkomende profielverschillen op basis van het referentiejaar van de vrijlating), anderzijds gaat het om een kleinere populatie. Voor deze groep geldt de langste opvolgingsperiode, tussen ca 7 jaar en 7 maanden en 8 jaar en 7 maanden.

Voor de volledigheid worden de resultaten van een Cox regressie voor de totale populatie definitief veroordeelden ook opgenomen (waaruit het selectie-effect van het jaar van vrijlating duidelijk naar voor komt). In bijlagen zijn tevens resultaten opgenomen van Cox regressies voor enkele andere subpopulaties (zie bijlagen).

De factoren voor de Cox overlevingsduuranalyse zijn: geslacht; leeftijd; nationaliteit; regime bij vrijlating; modaliteit van vrijlating; type gevangenis (open versus gesloten); grootte gevangenis; Gewest van de gevangenis; strafduur⁹; aantal verschillende typen feiten; type feiten; aantal voorgaande opsluitingen; totale duur in opsluiting tot aan de referentievrijlating. Bij de totale populatie komt daar nog het jaar van de referentievrijlating bij. Net zoals in 4.3. werd per meetwaarde van elke variabele een 95% betrouwbaarheidsinterval berekend en opgenomen in de bijhorende tabel.

Bij het berekenen van de Cox overlevingsduuranalyse werd multicollineariteit vastgesteld tussen 2 variabelen: het aantal voorgaande opsluitingen en de duur van de opsluitingen voor de referentieopsluiting. Om die reden is gekozen voor het opnemen van het aantal voorgaande opsluitingen en de totale duur in opsluiting tot aan de referentievrijlating. Twee alternatieven zijn mogelijk: 1) duur van de referentieopsluiting, naast het aantal voorgaande opsluitingen (weglaten: de totale duur in opsluiting) of 2) duur van de referentieopsluiting en duur alle opsluitingen voor de referentieopsluiting (weglaten: aantal voorgaande opsluitingen)¹⁰.

⁹ De 11 categorieën bij de variabele strafduur werden omwille van het kleine aantal in enkele categorieën en om het geheel meer overzichtelijk te maken, voor de Cox analyses verder gereduceerd tot 6 groepen: straffen tot en met 6 maanden (inclusief vervangende gevangenisstraffen), > 6 maanden tot en met 1 jaar, > 1 jaar tot en met 3 jaar, > 3 jaar tot en met 5 jaar, > 5 jaar tot en met 10 jaar en > 10 jaar (inclusief alle criminele straffen).

¹⁰ De Cox regressies met de alternatieve variabelen gaven een kleiner aantal significante verbanden.

Alle definitief veroordeelden vrijgelaten in 2003

Tabel 68. Resultaten Cox regressie cohorte met referentievrijlating in 2003 (n = 6254 veroordeelden)

Factoren	Exp (B)	P	95% betrouwbaarheidsinterval	
Geslacht				
Vrouw *				
Man	1.265	.014	1.048	1.527
Nationaliteit				
Belgische *				
Buurland	.587	.000	.477	.723
Oost-Europa	.719	.001	.591	.875
Zuid-Europa	1.136	.161	.951	1.357
Maghreb + Turkije (Maghreb*)	1.102	.054	.998	1.217
Andere	.773	.015	.627	.952
Leeftijd				
Max 20j *				
21-30j	.685	.000	.585	.803
31-40j	.426	.000	.360	.503
41-50j	.297	.000	.246	.359
51-60	.258	.000	.201	.332
Ouder dan 60j	.235	.000	.142	.390
Regime bij vrijlating				
Gewoon regime *				
Elektronisch toezicht	.585	.000	.521	.656
Beperkte detentie	.780	.028	.625	.974
Modaliteit van vrijlating				
VLV algemeen *				
VLV specifiek	.625	.071	.376	1.040
VI	1.124	.254	.920	1.373
Strafeinde	1.083	.421	.892	1.316
Voorlopige hechtenis	1.286	.000	1.133	1.460
Andere	1.314	.314	.773	2.233
Strafduur				
Max 6 maanden *				
> 6 m – 1j	1.183	.003	1.060	1.320
> 1j – 3j	1.189	.002	1.063	1.329
>3j – 5j	.970	.784	.783	1.203
>5j – 10j	.863	.223	.681	1.094
>10j (incl crim straffen)	.660	.022	.462	.942
Type gevangenis				
Open *				
Gesloten	1.168	.062	.992	1.374
Grootte gevangenis				
Klein (capaciteit max 150 plaatsen) *				
Middelgroot (> 150 – 350 plaatsen)	.974	.617	.877	1.081
Groot (> 350 plaatsen)	1.018	.729	.919	1.128

Gewest gevangenis				
Vlaanderen *				
Wallonië	.873	.001	.804	.949
Brussel	.775	.000	.681	.880
Aantal verschillende types feiten				
1 type feiten *				
2 types feiten	1.031	.712	.878	1.210
3 types feiten	1.068	.516	.875	1.305
4 types feiten	1.219	.077	.979	1.517
5 types feiten	1.294	.038	1.015	1.650
Meer dan 5 types feiten	1.215	.112	.956	1.545
Type feiten				
Drugdelicten *				
Eigendomsdelicten	1.411	.000	1.201	1.657
Gewelddelicten	1.326	.001	1.118	1.574
Seksuele delicten	.653	.023	.453	.942
Restgroep types delicten	1.279	.010	1.061	1.542
Minstens twee types delicten gecombineerd	1.398	.003	1.121	1.743
Duur opsluitingen tot referentievrijlating 1-365 d (max 1j) *				
>1 – 2j	1.003	.958	.885	1.138
>2 – 5j	1.001	.986	.868	1.155
>5 - 10j	1.380	.000	1.157	1.647
>10j	1.693	.000	1.300	2.205
Aantal vroegere detenties				
Geen eerdere opsluiting *				
1	1.717	.000	1.536	1.920
2	2.003	.000	1.761	2.278
3	2.290	.000	1.984	2.644
4	2.988	.000	2.537	3.519
5	2.735	.000	2.259	3.311
Meer dan 5	3.061	.000	2.607	3.594

(Chi² = 1167.590; df = 48; p = .000)

Geslacht speelt een rol bij de wederopsluiting. Mannen hebben 1.265 (één komma tweehonderd vijfenzestig) keer zoveel kans als vrouwen om opnieuw opgesloten te worden. Dat zal wellicht afhangen van het grotere aantal mannen bij de veroordeelden, evenals – wellicht – hun ander strafrechtelijk profiel. Dat is hier niet uitgeklaard. In deze resultaten zorgt geslacht voor een individuele bijdrage, los van alle opgenomen variabelen, maar onderzoek dat specifiek zou ingaan op een vergelijking tussen profielen van vrouwelijke en mannelijke gedetineerden zou op dat vlak enige duidelijkheid kunnen bieden (voor eerste verkenning van het profiel van vrouwelijke gedetineerden, zie Nuytiens, 2008).

Ook *nationaliteit* speelt als variabele bij wederopsluiting mee. Daarbij valt op dat vrijgelaten veroordeelden uit de buurlanden, uit Oost-Europa en de restcategorie minder kans hebben op een wederopsluiting dan Belgen. Belgen, Zuid-Europeanen en personen uit de Maghreb en Turkije verschillen

qua kans op een wederopsluiting niet significant van elkaar. De variabele nationaliteit moet verder onderzocht worden om tot sluitende resultaten te komen (zie de bedenkingen die daarbij eerder gegeven zijn). Hier is bijvoorbeeld geen onderscheid gemaakt naar het verblijfsstatuut van personen, wat nochtans een sterke impact op de scores kan hebben (minder of meer personen van een bepaalde groep die het land verlaten, dus theoretisch minder of meer uitval uit de nu opgenomen groepen).

Een sterke samenhang kan ook worden vastgesteld tussen de *leeftijd bij de referentievrijlating* en wederopsluiting. Te ouder men op het ogenblik van de vrijlating is, te minder kans men heeft op een nieuwe opsluiting. Elke leeftijdscategorie verschilt op significante manier met de referentiecategorie in de tabel. De groep van 21-30 jaar bij vrijlating heeft slechts 0.685 (nul komma zeshonderdvijfentachtig) keer zoveel kans als de referentiecategorie om opnieuw opgesloten te worden. Omgekeerd (met als referentiecategorie: ouder dan 60 jaar bij vrijlating; alle andere variabelen en bijhorende resultaten blijven hetzelfde), te jonger men is bij de referentievrijlating, te meer kans er is op een wederopsluiting. Personen die op het ogenblik van hun vrijlating maximum 20 jaar zijn, hebben 4.248 keer zoveel kans op een nieuwe opsluiting dan de 'gespiegelde' referentiecategorie. Tot en met de leeftijdscategorie tussen 31 en 40 jaar blijft er meer kans op een wederopsluiting dan bij de referentiecategorie. Voor personen tussen 41 en 50 en tussen 51 en 60 jaar bij de vrijlating blijkt geen statistisch verschil meer aanwezig (wat niet uit de opgenomen tabel blijkt): de relatieve kans ten aanzien van de categorie ouder dan 60 jaar bedraagt dan respectievelijk 1.261 ($p = .354$) en 1.098 ($p = .724$).

Interessant zijn ook de resultaten van het *regime bij de vrijlating*. Personen vrijgelaten vanuit elektronisch toezicht of vanuit beperkte detentie hebben minder kans op een wederopsluiting. Voor elektronisch toezicht geldt dat mensen 0.585 keer zoveel kans hebben op een wederopsluiting dan personen vrijgelaten vanuit gewoon regime (bijna de helft van de kans voor personen vrijgelaten uit een gevangenis). Voor beperkte detentie geldt ook een lagere kans op wederopsluiting in vergelijking met vrijlating vanuit gewone opsluiting. Natuurlijk kan op basis van deze cijfers niet uitgesloten worden dat een selectie-effect speelt: niet iedereen krijgt elektronisch toezicht of beperkte detentie. De uitvoering van korte vrijheidsstraffen in de vorm van elektronisch toezicht, de toekenning aan personen met een lange vrijheidsstraf, ter voorbereiding van hun re-integratie, indiceren profielverschillen tussen de groepen. Verder onderzoek met matching zou bijvoorbeeld tot meer duidelijkheid kunnen leiden.

Bij de *modaliteit van invrijheidstelling* is er slechts één statistisch significant verschil met de referentiecategorie, personen met een algemene VLV. Personen die vrijgelaten zijn met een modaliteit van voorlopige hechtenis hebben 1.286 keer zoveel kans op een wederopsluiting dan de referentiecategorie.

Wat de *strafduur* betreft, komt volgend beeld op de voorgrond. Op twee groepen na (de veroordeelden met straffen boven 3 jaar tot en met 5 jaar en die met straffen boven 5 jaar tot en met 10

jaar) zijn alle scores statistisch betekenisvol in vergelijking met de referentiegroep (maximum 6 maanden). De groepen met straffen tot en met 1 jaar en boven 1 tot en met 3 jaar verschillen qua nieuwe opsluiting van de referentiecategorie, respectievelijk lopen ze 1.183 keer en 1.189 keer *meer* kans op een wederopsluiting als de referentiecategorie. Voor de groep met straffen boven 10 jaar ligt de kans op wederopsluiting *lager* dan bij de referentiecategorie (0.660 zoveel kans op wederopsluiting voor personen met een strafduur boven de 10 jaar of met een criminele straf).

Daarnaast komt ook uit de Cox regressie naar voor dat een *vrijlating vanuit een gesloten gevangenis* geen statistisch significant verschil geeft met een vrijlating vanuit een gesloten gevangenis. Dat wil niet automatisch betekenen dat open gevangenissen zomaar hetzelfde scoren dan gesloten gevangenissen, want het beperkt aantal plaatsen in de Belgische open gevangenissen maakt dat een selectie van gedetineerden naar een open gevangenis wordt gestuurd. Toch kan op basis van deze test geen verschil gevonden worden voor de invloed van het type gevangenis (over classificatie, onder meer naar open of gesloten inrichtingen, zie daarover uitgebreid: Devresse et al, 2011). Dat kan onder meer te wijten zijn aan het aantal bewegingen van veroordeelden tijdens hun opsluiting, waarbij een aantal van hen uiteindelijk vrijgelaten wordt uit een gevangenis waar men slechts korte tijd verbleef; ook zou hier moeten gecorrigeerd worden voor het detentieregime, meer bepaald voor elektronisch toezicht, waarbij een inrichting vermeld staat (de 'moederinrichting'), maar veroordeelden mogelijks niet (lang) in die inrichting verbleven hebben. Verder onderzoek naar profielen, classificatie en wederopsluiting (en eventueel recidive) zou op dit vlak meer uitsluitsel kunnen geven over de vergelijking tussen een open en een gesloten gevangenis.

De *grootte van de gevangenis* speelt volgens de resultaten in deze Cox regressie geen onafhankelijke invloed bij wederopsluiting. Dat gaat in tegen uitspraken over de nefaste invloed van grote(re) gevangenissen voor gedetineerden. Ook hier geldt weliswaar dat moet gecorrigeerd worden voor het profiel van veroordeelden en dat ook naar de detentietrajecten moet gekeken worden. Als blijkt dat net de grotere gevangenissen een bepaald profiel van veroordeelden huisvesten, dan kan dat een invloed hebben op de resultaten van de test. Eveneens is het niet uitgesloten dat een groot aantal veroordeelden tijdens hun opsluiting in een (middel)grote inrichting ondergebracht wordt, maar daar niet blijft tot op het ogenblik van de vrijlating.

Uit de vergelijking tussen het *Gewest van de gevangenis van waaruit men vrijgelaten is* en latere opsluitingen komt een ietwat eigenaardig resultaat naar voor. In vergelijking met de referentiecategorie (Vlaanderen, wat hier betekent: vrijgelaten vanuit een gevangenis in het Vlaams Gewest) scoren Wallonië en Brussel significant lager. Met andere woorden, veroordeelden vrijgelaten in Wallonië en in Brussel belanden in vergelijking met veroordeelden vrijgelaten in Vlaanderen minder vaak terug in de gevangenis. Veroordeelden vrijgelaten in Wallonië lopen 0.873 keer de kans op wederopsluiting van veroordeelden

vrijgelaten in Vlaanderen, voor Brussel is dat 0.775 keer de kans op wederopsluiting in vergelijking met Vlaanderen. Deze resultaten dienen verfijnd te worden, zodanig dat alle vreemdelingen zonder recht op verblijf eruit gefilterd worden. Dat zou mogelijks een deel van de verklaring kunnen zijn: indien in Brussel en Wallonië meer vreemdelingen worden vrijgelaten die vervolgens het land verlaten, dan zou de kans op wederopsluiting voor beide gevallen gecorrigeerd moeten worden. Ook andere elementen die met het sociaaldemografisch en economisch profiel van de veroordeelden te maken hebben, kunnen een deel van de verklaring voor dit verschil geven. Daarnaast kan de hypothese van een ander beleid qua wederopsluitingen niet bevestigd, maar met deze cijfers ook niet ontkend worden. Er mag uit deze cijfers niet zomaar afgeleid worden dat een veroordeelde in Wallonië of Brussel minder kans op wederopsluiting heeft, zonder meer. Onderzoek dat op die vraag ingaat, zou daarover meer duidelijkheid kunnen geven.

Wat de *aard van de feiten* betreft, komt uit de resultaten naar voor dat eigendomsdelicten, geweldsdelicten, een restgroep qua type delicten en een combinatie van minstens twee types delicten een hogere kans inhouden op een wederopsluiting ten aanzien van de kans op wederopsluiting voor de referentiecategorie drugdelicten. Anderzijds geldt dat bij seksuele feiten de kans op een wederopsluiting 0.653 keer die is van drugdelicten, dus iets meer dan de helft. De ruime categorieën waarmee gewerkt is, geven een vage indicatie. Verdere focus op de aard van feiten en hun samenhang met wederopsluiting (of zelfs met recidive) zou kunnen leiden tot meer genuanceerde en gedetailleerde inzichten. Dat valt buiten het bestek van dit onderzoek.

Ook het *aantal verschillende types feiten* (op basis van de 21 delictgroepen, zie boven) leidt tot enkele interessante resultaten. Enkel personen met 5 types feiten hebben een statistisch verschillende kans op een wederopsluiting dan de referentiegroep (1.294). De cijfers geven met andere woorden slechts een uitermate vage en gedeeltelijke indicatie voor meer latere opsluitingen van generalistische daders (met 5 types feiten) in vergelijking met gespecialiseerde daders of andere 'generalisten'. Dit resultaat is moeilijk te interpreteren en kan het gevolg zijn van een toevalligheid in de dataset. Bovendien moet de volgende nuance in acht genomen worden: de basis voor de registratie in SIDIS-Griffie is van juridische aard en betreft dus telkens een 'vertaling' van feiten in strafrechtelijke kwalificaties. Daarbij is het niet uitgesloten dat gelijkaardige feiten een andere kwalificatie (of meer of minder verschillende kwalificaties) krijgen, wat maakt dat de grenzen tussen generalisten onderling en tussen generalisten en specialisten niet al te scherp kunnen getrokken worden.

De volgende variabele die invloed uitoefent, betreft *de totale duur van alle ondergane opsluitingen tot aan de referentievrijlating*. De groep personen die meer dan 5 tot maximum 10 jaar opsluiting onderging, lopen 1.380 keer zoveel kans op een wederopsluiting dan personen met een totale opsluitingsduur van maximaal 1 jaar. Voor personen die tot aan de vrijlating meer dan 10 jaar opsluiting

ondergaan hebben, geldt dat ze 1.693 keer meer kans op een wederopsluiting hebben dan de referentiegroep (dus meer dan anderhalve keer zoveel kans als de referentiecategorie). Hier zijn meerdere mogelijke verklaringen voor, maar geen ervan kan sluitend in dit onderzoek nagegaan worden. Eén verklaring betreft het feit dat bepaalde veroordeelden met meer dan 5 jaar opsluiting 'carrièrecriminelen' kunnen zijn, dat de gevangenis voor hen tot een tijdelijke stop van hun activiteiten heeft geleid, waarna ze hun 'carrière' kunnen hervatten en binnen de opvolgingsperiode opnieuw in de gevangenis belanden. Een andere verklaring kan te maken hebben met de aard van de feiten die personen gepleegd hebben. Indien iemand omwille van zwaardere feiten een langere veroordeling gehad heeft en vervolgens onder toezicht is vrijgelaten, dan is het mogelijk dat er sneller tot een wederopsluiting wordt overgegaan (bij wijze van spreken gaat het in deze hypothese om langere straffen wegens zeer zware feiten, met een langer verblijf vooraleer de vrijlating volgt, en daarna een meer strikte opvolging, met een snelle wederopsluiting). Nog een hypothese voor deze bevindingen: een lang verblijf in de gevangenis kan bijdragen tot het (verder) ontwrichten van personen, kan hen vervreemden van de samenleving of bepaalde negatieve effecten hebben op de veroordeelden die vrijgelaten worden. Volgens deze hypothese zou een lang verblijf in de gevangenis kunnen leiden tot meer nieuwe opsluitingen - de gevangenis als 'crime school'. Geen enkele hypothese kan met het beschikbare materiaal in dit onderzoek voldoende beantwoord worden.

Eén van de sterkste bijdragen in de Cox regressie komt van *het aantal voorgaande opsluitingen*. In vergelijking met de zogenaamde primairen, personen die eerder nog geen opsluiting ondergaan hebben, blijkt dat elke andere groep een hogere kans op wederopsluiting heeft. Voor personen met één eerdere opsluiting bedraagt de kans op wederopsluiting 1.717 keer die voor primairen. Voor personen met meer dan 5 voorgaande opsluitingen is dat 3.061 keer zoveel kans op een wederopsluiting als de referentiecategorie. Dit is niet nieuws. Criminologisch onderzoek toont al decennia aan dat het verleden één van de beste voorspellers is voor wat er in de toekomst gebeurt – zonder evenwel in determinisme te vervallen.

Alle definitief veroordeelden vrijgelaten in 2003-2005

In onderstaande tabel staan de resultaten van de Cox regressie voor alle definitief veroordeelden. Hierbij is het resultaat op de laatste variabele vooral van belang. Uit de resultaten blijkt inderdaad dat vrijgelaten veroordeelden in 2004 en 2005 minder kans op een wederopsluiting lopen dan die vrijgelaten in 2003. Het verschil is het grootste voor de cohorte van 2005: veroordeelden vrijgelaten in 2005 hebben 0.912 keer zoveel kans op een wederopsluiting als personen vrijgelaten in 2003. Eerder in het rapport werd al enkele keren gewezen op een selectie-effect en een cohorte-effect. Eén van de verklaringen voor dat effect ligt bij de duur tot wederopsluiting. Zo bleek eerder al dat een aanzienlijke groep binnen de twee jaren na vrijlating opnieuw in de gevangenis belandt. Ook kan aangenomen worden dat een bepaalde groep veroordeelden zeer regelmatig opgesloten en vrijgelaten wordt en dat een belangrijk deel van die groep in het eerste cohort zit; slechts een beperkter deel in het tweede (2004) en nog een kleiner deel in het derde (2005). Om die reden zijn de resultaten in deze tabel iets minder robuust dan die in bovenstaande tabel (enkel referentiejaar 2003).

Tabel 69. Resultaten Cox regressie alle definitief veroordeelden (n = 14737)

Factoren	Exp (B)	P	95% betrouwbaarheidsinterval	
Geslacht				
Vrouw *				
Man	1.283	.000	1.130	1.458
Nationaliteit				
Belgische *				
Buurland	.520	.000	.451	.600
Oost-Europa	.668	.000	.584	.764
Zuid-Europa	1.036	.574	.918	1.169
Maghreb + Turkije (Maghreb*)	1.085	.016	1.015	1.159
Andere	.754	.000	.659	.864
Leeftijd				
Max 20j *				
21-30j	.646	.000	.576	.723
31-40j	.430	.000	.382	.485
41-50j	.294	.000	.258	.336
51-60	.234	.000	.196	.279
Ouder dan 60j	.170	.000	.123	.237
Regime bij vrijlating				
Gewoon regime *				
Elektronisch toezicht	.598	.000	.554	.645
Beperkte detentie	.781	.000	.685	.889
Modaliteit van vrijlating				
VLV algemeen *				
VLV specifiek	.729	.072	.516	1.029
VI	1.219	.003	1.071	1.388
Strafeinde	1.048	.459	.925	1.187
Voorlopige hechtenis	1.166	.001	1.067	1.275
Andere	.966	.848	.676	1.379
Strafduur				
Max 6 maanden *				
> 6 m – 1j	1.112	.008	1.028	1.204
> 1j – 3j	1.138	.002	1.050	1.234
>3j – 5j	.900	.157	.778	1.041
>5j – 10j	.838	.028	.715	.981
>10j (incl crim straffen)	.660	.000	.527	.826
Type gevangenis				
Open *				
Gesloten	1.338	.000	1.200	1.490
Grootte gevangenis				
Klein (capaciteit max 150 plaatsen) *				
Middelgroot (> 150 – 350 plaatsen)	1.040	.283	.968	1.118
Groot (> 350 plaatsen)	1.032	.385	.961	1.109
Gewest gevangenis				
Vlaanderen *				
Wallonië	.872	.000	.825	.922
Brussel	.791	.000	.724	.864

Aantal verschillende types feiten				
1 type feiten *				
2 types feiten	1.070	.230	.958	1.194
3 types feiten	1.140	.059	.995	1.306
4 types feiten	1.264	.002	1.090	1.465
5 types feiten	1.351	.000	1.149	1.589
Meer dan 5 types feiten	1.291	.002	1.102	1.512
Type feiten				
Drugdelicten *				
Eigendomsdelicten	1.263	.000	1.131	1.410
Geweldsdelicten	1.186	.004	1.056	1.333
Seksuele delicten	.575	.000	.453	.729
Restgroep types delicten	1.130	.069	.991	1.288
Minstens twee types delicten gecombineerd	1.225	.008	1.055	1.423
Duur opsluitingen tot referentievrijlating				
1-365 d (max 1j) *				
>1 – 2j	1.029	.524	.942	1.125
>2 – 5j	1.071	.177	.970	1.182
>5 - 10j	1.397	.000	1.237	1.578
>10j	1.735	.000	1.460	2.062
Aantal vroegere detenties				
Geen eerdere opsluiting *				
1	1.567	.000	1.454	1.689
2	1.797	.000	1.644	1.964
3	1.981	.000	1.794	2.188
4	2.407	.000	2.146	2.700
5	2.463	.000	2.166	2.800
Meer dan 5	2.653	.000	2.384	2.953
Referentiejaar vrijlating				
2003 *				
2004	.931	.016	.879	.987
2005	.911	.005	.855	.972

* referentiecategorie

(Chi² = 2454.291; df = 50; p = .000)

5. SAMENVATTING

- Centrale vraag:** Hoeveel definitief veroordeelden worden na hun vrijlating opnieuw in de gevangenis opgesloten (= wederopsluiting)?
Belangrijk: een wederopsluiting betekent concreet: een nieuwe registratie in SIDIS-Griffie na vrijlating (en dat is niet volledig identiek aan een fysieke opsluiting; zie daarvan de toelichting in het rapport; bvb strafonderbreking onmiddellijk na opsluiting, met het oog op elektronisch toezicht). Voor de eenvoud wordt hierna gesproken van 'opnieuw in de gevangenis / in de cel' belanden.
- Gegevens:** Data van de penitentiaire databank SIDIS-Griffie: extractie van gegevens op 8 augustus 2011
- Populatie:** Alle personen met de wettelijke toestand 'definitief veroordeelde', vrijgelaten in de periode tussen 1 januari 2003 en 31 december 2005 (n = 14754), met follow-up tot op 8 augustus 2011
- Opvolgstermijn:** Vanaf het ogenblik van de (enige of eerste) *vrijlating als veroordeelde* tussen 1 januari 2003 en 31 december 2005 (= referentievrijlating) tot op het ogenblik van de eerste nieuwe opsluiting of tot op 8 augustus 2011 (data-extractie van SIDIS-Griffie), is nagekeken of de persoon opnieuw opgesloten werd.
De opvolgstermijn: minimum = ca 5 jaar en 7 maanden,
maximum = ca 8 jaar en 7 maanden.

Methode: beschrijvende statistiek en overlevingsduuranalyse

De variabelen in het eindrapport zijn:

- het al of niet opnieuw in de gevangenis opgesloten worden;
- geslacht;
- leeftijd bij vrijlating;
- nationaliteit;
- regime bij vrijlating (gewoon regime; elektronisch toezicht; beperkte detentie);
- modaliteit van vrijlating ('algemene' voorlopige invrijheidstelling, 'specifieke' voorlopige invrijheidstelling, voorwaardelijke invrijheidstelling, strafeinde, vrijlating op basis van de wet op de voorlopige hechtenis, andere (restgroep));
- type feiten;
- aantal verschillende types feiten;
- aantal voorgaande opsluitingen;
- type gevangenis (open versus gesloten gevangenis; Gewest van vrijlating o.b.v. plaats van de gevangenis; grootte van de gevangenis o.b.v. capaciteit);
- jaar van vrijlating (2003, 2004, 2005);
- duur straf;
- duur doorgebracht in opsluiting tot aan de referentievrijlating;
- snelheid tot de nieuwe opsluiting en aantal nieuwe opsluitingen

Beperking: Om technische en praktische redenen kan bij de analyse van de dataset van SIDIS-Griffie niet van recidive gesproken worden (o.a. geen informatie over de datum van de feiten,...). Het onderzoek gaat over het opnieuw in de gevangenis opgesloten worden (wederopsluiting), een *by proxy* van recidive. Toch is dat niet hetzelfde als recidive: personen kunnen opnieuw opgesloten worden zonder een latere veroordeling (beklaagde met vrijspraak nadien,...), kunnen een nieuwe veroordeling krijgen, maar op basis van feiten die voor de referentievrijlating plaatsvonden, enz. Dat allemaal als recidive beschouwen, zou op een *overschatting* neerkomen. Tegelijk is er bij gelijkstelling van wederopsluiting met recidive ook een risico op *onderschatting* van de reële recidive: SIDIS-Griffie bevat enkel gegevens over opsluitingen. Als een vrijgelaten persoon later een veroordeling tot bijvoorbeeld een werkstraf of een penale boete ontvangt, valt dat buiten het bestek van dit onderzoek. Die gegevens worden immers niet geregistreerd in de databank van het gevangeniswezen.

Achtergrondinformatie

Het onderzoek gaat in op definitief veroordeelden die vrijgelaten zijn in de periode 2003-2005. Als achtergrondinformatie is o.a. nagegaan *hoeveel vrijlatingen* er in die periode plaatsvonden, voor *hoeveel personen*, de *wettelijke toestand van de vrijgelaten personen bij hun referentievrijlating* en het *aantal wederopsluitingen volgens de wettelijke toestand*.

A. Hoeveel vrijlatingen vonden in totaal plaats tijdens de referentieperiode (2003-2005)?

De referentieperiode loopt over drie jaren: 2003, 2004 en 2005. Het totaal aantal invrijheidstellingen lag in die jaren relatief dicht bijeen.

Jaar	Totaal aantal vrijlatingen	% (afgerond)
2003	15977	34.1%
2004	15342	32.8%
2005	15470	33.1%
Totaal	46789	100%

B. Hoeveel personen zijn er na hun eerste of unieke vrijlating tijdens de referentieperiode opnieuw opgesloten?

In eerste instantie is gekeken naar het totaal aantal personen dat een referentievrijlating heeft. Dat aantal is het hoogst voor 2003 en het laagst in 2005. Dit is een aanwijzing voor een selectie-effect en voor interactie tussen de referentie jaren: de 3 jaren staan qua aantal personen met een *vrijlating* niet volledig los van elkaar.

Jaar van vrijlating	Aantal personen met referentievrijlating	% (afgerond)	Aantal personen met nieuwe opsluiting	% (afgerond)
2003	15094	38.3%	6840	45.3%
2004	12737	32.3%	5116	40.2%
2005	11619	29.5%	4257	36.6%
Totaal	39450	100%	16213	41.1%

Voor 41.1% van alle vrijgelaten personen is minstens één latere opsluiting geregistreerd. Naarmate personen al langer geleden vrijgelaten zijn, lopen ze meer kans op een wederopsluiting. Dat is één verklaring voor de verschillen in wederopsluiting tussen de drie referentie jaren.

C. Hoeveel personen (op basis van hun wettelijke toestand) zijn er na hun referentievrijlating opnieuw opgesloten?

Er wordt in het rapport ingegaan op de wettelijke toestand van personen bij de referentievrijlating. Uit de cijfers blijkt onder meer dat voor 62.3% van alle 'definitief' geïnterneerden na hun referentievrijlating een nieuwe opsluiting geregistreerd staat. Voor veroordeelden betreft het 44.1%.

Wettelijke situatie	Aantal	% (afgerond)	Aantal met een wederopsluiting	% (afgerond)
Beklaagden	17584	44.6%	7047	40.1%
Veroordeelden	14754	37.4%	6501	44.1%
Geïnterneerden	1175	3.0%	732	62.3%
Andere	5937	15.0%	1933	32.6%
Totaal	39450	100%	16213	41.1%

In de rest van het rapport is ingezoomd op de definitief veroordeelden (n = 14754).

Vaststellingen

A. Hoeveel definitief veroordeelden zijn er na hun referentievrijlating opnieuw opgesloten?

Jaar	Aantal	% (afgerond)	Aantal met wederopsluiting	% (afgerond)
2003	6261	42.4%	3016	48.2%
2004	4581	31.0%	1987	43.4%
2005	3912	26.5%	1498	38.3%
Totaal	14754	100%	6501	44.1%

De gegevens in de tabel betekenen concreet dat 6501 personen (of 44,1%) die vrijgelaten waren als veroordeelde, tijdens de opvolgingsperiode van het onderzoek opnieuw opgesloten zijn.

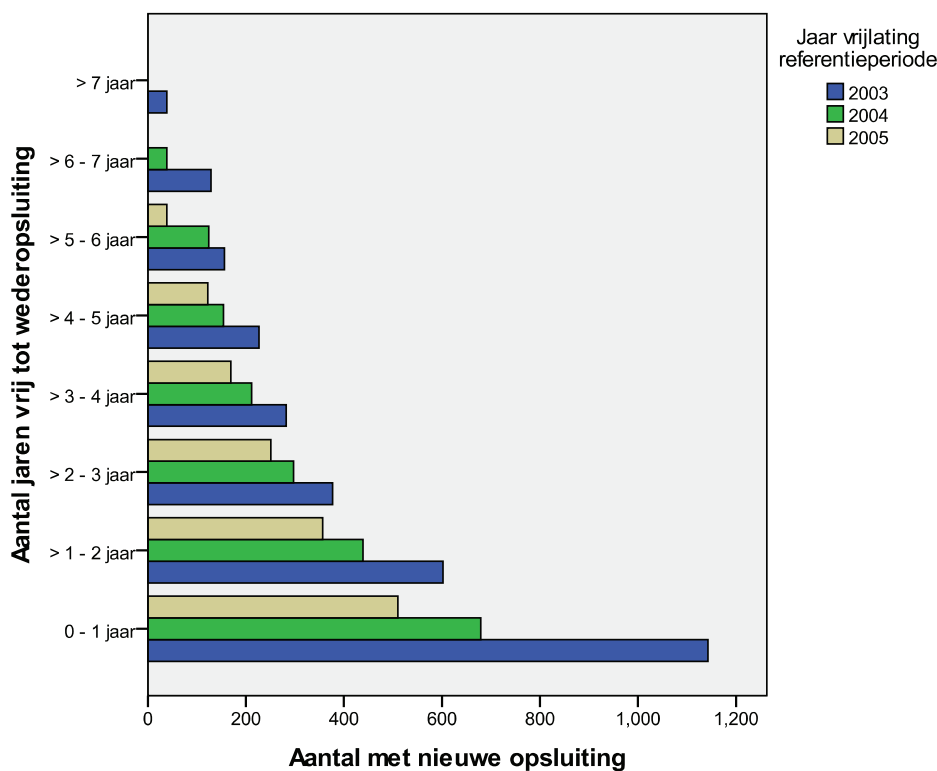
Het aantal wederopsluitingen verschilt per jaar van vrijlating en dat om technische en methodologische redenen. Onder meer is dat te wijten aan de duur van de opvolging die langer is voor personen vrijgelaten in 2003 (een langere opvolgingsperiode verwijst naar meer tijd in vrijheid en dus theoretisch meer kans om opnieuw opgesloten te worden). Een andere reden heeft te maken met de snelheid tot wederopsluiting. Een belangrijk aantal personen wordt al binnen het eerste jaar na vrijlating opnieuw opgesloten en die groep is in het volgende jaar bij een eventuele vrijlating niet meer meegeteld (bij de personen met een referentievrijlating). Het referentiejaar 2003 is dus meer representatief dan de volgende 2 jaren. Om die redenen zijn de definitief veroordeelden vrijgelaten in 2003 het meest aangewezen voor de overlevingsduuranalyse.

Voor de groep van alle definitief veroordeelden met een referentievrijlating in de periode tussen 1 januari 2003 tot en met 31 december 2003 geldt binnen de termijn van het onderzoek (dus tot 8 augustus 2011) dat 48.2% een *nieuwe opsluiting* heeft.

B. Hoe snel belandt men opnieuw in de gevangenis?

Voor de totale groep definitief veroordeelden met een referentievrijlating bedraagt de snelheid tot de (eerste) wederopsluiting: 795.23 dagen (gemiddelde), 584 dagen (mediaan), met een range tussen 1 dag in vrijheid tot wederopsluiting (de facto gaat het om dezelfde dag als de vrijlating) en 3100 dagen in vrijheid tot wederopsluiting.

Om statistische redenen ('gecensureerde data') heeft onderstaande figuur betrekking op 6247 personen met een nieuwe opsluiting. Per interval van 365 dagen wordt vermeld hoeveel personen opnieuw in de gevangenis terecht gekomen zijn. In de loop van het eerste jaar na vrijlating (1-365 dagen) belandt een aanzienlijke groep terug achter de tralies. De figuur toont dezelfde tendens voor alle wederopsluitingen, ongeacht het referentiejaar van de vrijlating.

C. Hoe vaak belandt men opnieuw in de gevangenis?

Voor de personen met een wederopsluiting is nagegaan hoeveel keer zij opnieuw achter de tralies belandt zijn. De helft van alle personen met een nieuwe opsluiting belandde na de referentievrijlating *minstens 2 keer opnieuw in de gevangenis*.

Aantal wederopsluitingen	Aantal	% totaal	% bij wederopsluitingen
Geen wederopsluiting	8253	55.9%	
1 wederopsluiting	3071	20.8%	47.2%
2 wederopsluitingen	1770	12.0%	27.2%
3 wederopsluitingen	854	5.8%	13.1%
4 wederopsluitingen	440	3.0%	6.8%
5 wederopsluitingen	204	1.4%	3.1%
> 5 wederopsluitingen	164	1.1%	2.5%
Totaal	14754	100%	100%

D. Hoe lang is men na vrijlating opnieuw opgesloten (geweest)?

Tevens is berekend hoe lang personen sinds hun vrijlating opnieuw in opsluiting doorgebracht hebben. Die gegevens staan in de volgende tabel. Elke categorie heeft betrekking op een interval van 365 dagen. De eerste groep was dus opnieuw opgesloten voor een totaal tussen 1 en 365 dagen (49.1%, dus ongeveer de helft van alle opnieuw opgesloten personen), de tweede groep tussen 366 en 730 dagen, etc. Voor personen die niet opnieuw vrijgekomen zijn, is de duur van de nieuwe opsluiting berekend tot op 8 augustus 2011.

Duur nieuwe opsluitingen	Aantal	% (afgerond)	Enkel met wederopsluiting: % (afgerond)
Geen wederopsluiting	8253	55.9%	
Duur: 0-1 j	3191	21.6%	49.1%
>1 – 2j	1071	7.3%	16.5%
>2 – 3j	701	4.8%	10.8%
>3 – 4j	581	3.9%	8.9%
>4 – 5j	448	3.0%	6.9%
>5 – 6j	297	2.0%	4.6%
>6 – 7j	145	1.0%	2.2%
>7 – 8j	63	0.4%	1.0%
>8 j	4	0.0%	0.1%
Totaal	14754	100%	100%

E. Waarvoor belandt men opnieuw in de gevangenis?

Hierover kan op basis van SIDIS-Griffie, met enkele technische en praktische beperkingen van de databank, van de dataset en van het onderzoek, geen sluitend antwoord gegeven worden. Verder onderzoek is op dit vlak noodzakelijk.

Van de 6501 personen met een wederopsluiting kan, op basis van de (eerste of enige) wederopsluiting, wel gesteld worden dat ze opnieuw in de gevangenis zijn beland:

- in 3600 gevallen, onder een wettelijke toestand van beklaagde of gelijkgestelde
- in 2591 gevallen, onder een wettelijke toestand van definitief veroordeelde
- in 22 gevallen, als definitief geïnterneerde
- in 288 andere gevallen: restgroep, waaronder: 67 personen opgesloten wegens een schorsing van hun voorwaardelijke invrijheidstelling; 203 personen opgesloten in afwachting van een eventuele intrekking van hun voorwaardelijke invrijheidstelling

F. Welke variabelen spelen mee bij wederopsluiting na een referentievrijlating als definitief veroordeelde in 2003?

Het rapport beschrijft op de eerste plaats wederopsluiting per deelgroep (bvb mannen in vergelijking met vrouwen,...) en wijst op eventuele samenhang tussen beschikbare variabelen en het al of niet opnieuw opgesloten worden. Meer bepaald wordt via statistische analyses nagegaan of bepaalde factoren een invloed hebben op het opnieuw opgesloten worden.

Een overlevingsduuranalyse op basis van een Cox regressie voor alle definitief veroordeelden met een referentievrijlating in 2003 geeft onder meer volgende resultaten qua relatieve kans (*proportional hazard*):

- het *geslacht* speelt een onafhankelijke rol: mannen hebben 1.265 (één komma tweehonderdvijfenzestig) keer zoveel kans op een wederopsluiting dan vrouwen;
- de *nationaliteit* speelt een onafhankelijke rol, maar hierbij is geen rekening gehouden met eventuele uitval door het verlaten van het grondgebied. Veroordeelden met een nationaliteit uit één van onze buurlanden, uit Oost-Europa of uit een restgroep (met tal van verschillende nationaliteiten) hebben minder kans op een wederopsluiting dan Belgen: respectievelijk hebben ze 0.587 keer, 0.719 keer en 0.773 keer zoveel kans op een wederopsluiting als Belgen. Personen met een Zuid-Europese nationaliteit of met een nationaliteit uit de Maghreblanden en Turkije verschillen qua wederopsluiting statistisch niet van Belgen;
- de *leeftijd* speelt een onafhankelijke rol: gedetineerden uitgestroomd toen ze tussen 16 en 20 jaar oud waren, hebben 4.248 keer zoveel kans op een wederopsluiting als veroordeelden die bij hun vrijlating ouder dan 60 jaar waren. In vergelijking met de groep veroordeelden tussen 16 en 20 jaar bij vrijlating hebben alle andere leeftijdsgroepen minder kans op wederopsluiting;
- het *detentieregime bij de referentievrijlating* heeft een onafhankelijke invloed op wederopsluiting: in vergelijking met vrijlatingen vanuit een 'gewoon regime' (die dus fysiek in een gevangenis verbleven), is er voor beperkte detentie en voor elektronisch toezicht minder kans op een wederopsluiting. Bij elektronisch toezicht gaat het om 0.585 keer zoveel kans als bij een gewoon regime (dus iets meer dan de helft);
- -de *modaliteit van vrijlating* heeft geen statistisch betekenisvolle eigenstandige invloed op wederopsluiting (behalve in het geval van een vrijlating in een modaliteit van voorlopige hechtenis);
- de *strafduur* (op basis van de referentiewaarde: strafduur van maximaal 6 maanden) geeft enkele resultaten: personen met een straf tussen 6 maanden en 1 jaar en tussen 1 jaar en 3 jaar hebben meer kans op een wederopsluiting (1.183 keer zoveel en 1.189 keer zoveel). Bij een strafduur boven 10 jaar (inclusief alle criminele straffen) geldt een lagere kans (0.660) op wederopsluiting in vergelijking met de referentiecategorie;
- er gaat geen statistisch betekenisvolle invloed uit van het *type van de gevangenis* van waaruit men vrijgelaten is (open versus gesloten) en van de *grootte van de gevangenis* (tot en met 150 plaatsen, boven 150 tot en met 350, meer dan 350 plaatsen);
- er is een statistisch betekenisvolle bijdrage van het *Gewest van de gevangenis waar men vrijgelaten is*: in vergelijking met vrijlating uit gevangenissen in Vlaanderen geldt dat vrijlating uit gevangenissen in Wallonië (0.873) en in Brussel (0.775) minder kans geeft op een wederopsluiting;
- voor het *aantal verschillende types feiten* waarvoor men opgesloten zat tot aan de referentievrijlating, geldt geen duidelijk resultaat; slechts één groep verschilt van de referentiecategorie;
- voor het *type feiten* geldt wel een bijdrage: in vergelijking met de referentiecategorie drugsdelicten hebben zowel eigendomsdelicten (1.411), geweldsdelicten (1.326), een restgroep qua types (1.279) en delictcombinaties (minstens twee types delicten) (1.398) meer kans op een wederopsluiting. Seksuele delicten verschillen op dat vlak. Personen met een vrijlating na

seksuele delicten hebben 0.653 keer zoveel kans op wederopsluiting als de referentiecategorie drugsdelicten;

- de *duur van alle opsluitingen ondergaan tot aan de referentievrijlating* draagt in twee gevallen bij tot wederopsluiting: een opsluiting van meer dan 5 tot en met 10 jaar geeft 1.380 keer zoveel kans op een wederopsluiting en een totaal in opsluiting boven 10 jaar 1.693 keer zoveel kans als bij een vrijlating na in totaal maximaal 1 jaar opsluiting;
- het *aantal voorgaande opsluitingen* (voorafgaand aan de referentieopsluiting) heeft een relatief sterke onafhankelijke invloed bij wederopsluiting. In vergelijking met personen zonder vroegere opsluiting ('primairen') volgt bij elke andere categorie een hogere kans op wederopsluiting. Voor personen met meer dan 5 voorgaande opsluitingen geldt 3.061 keer zoveel kans op wederopsluiting als voor de referentiecategorie zonder vroegere opsluiting.

In de toekomst: meer meten om meer te weten (?)

Op basis van dit onderzoek kan geen uitspraak over causale verbanden gedaan worden (er kan bijvoorbeeld niet gezegd worden dat elektronisch toezicht de *oorzaak* is van minder wederopsluitingen dan een vrijlating vanuit de gevangenis). Daarvoor ontbreekt het aan te veel gegevens en zou telkens moeten gecontroleerd worden voor alle kenmerken van de personen (in dit voorbeeld: niet iedereen krijgt elektronisch toezicht (er gebeurt een selectie), dus kunnen o.a. verschillen in het profiel van de groepen verwacht worden) en voor variabelen over besluitvorming (bvb verschillen tussen strafuitvoeringsrechtbanken,...). Wel werpen de bevindingen van dit onderzoek voor de Belgische strafuitvoering een licht op het aantal personen dat opnieuw in de gevangenis belandt en op enkele variabelen die daarmee samenhangen (mogelijke factoren die een samenhang hebben met wederopsluiting).

Onderzoek met gegevens over de situatie vanaf de vrijlating (bvb tewerkstelling, financiële situatie, huisvesting, verslavingsproblematiek, behandeling voor andere problemen, gezinssituatie,...), de opvolging vanaf invrijheidstelling (is er controle; intensiteit van contacten;...), bijkomende gegevens op basis van het strafregister (o.a. aantal voorgaande en latere straffen, ook andere dan opsluiting) en over psychosociale aspecten (bvb criminogenese bij eerdere feiten, eventuele psychologische problemen,...) kan meer licht werpen op de factoren die kunnen meespelen bij recidive. Dit onderzoek vormt een eerste stap in die richting en genereert voor het eerst nationale cijfers over wederopsluiting in België.

LITERATUUR

AHVEN, A. (2011) *Recidivism study in Estonia*, presentatie tijdens de European Society of Criminology Conference, 21-23 september, Vilnius, Litouwen.

BIJLEVELD, C.C.J.H. & COMMANDEUR, J.J.F. (2009) *Multivariate analyse. Een inleiding voor criminologen en andere sociale wetenschappers*, Den Haag: Boom Juridische Uitgevers.

CID, J. (2009) "Is Imprisonment Criminogenic?: A Comparative Study of Recidivism Rates between Prison and Suspended Prison Sanctions", *European Journal of Criminology*, Vol.6, Nr.6, 459-480.

COVENT, W. & SNACKEN, S. (1992) "Recidive na probatie. Een verkennend onderzoek bij probanten te Antwerpen", *Panopticon*, Vol.13, 5-23.

DECOENE, S. (2011) "Evidence-based werken met gedetineerden. Waarom eigenlijk niet?", *Fatik. Tijdschrift voor Strafbeleid en Gevangeniswezen*, Nr.131, 11-17.

DEVLIEGER, L. (1969) "Statistische gegevens over de recidive onder bepaalde categorieën van gedetineerden", *Bulletin Bestuur Strafinrichtingen*, Vol.23, Nr.4, 119-121.

DEVRESSE, M.-S., ROBERT, L. & VANNESTE, C. (2011) *Onderzoek inzake de classificatie van en de vraag naar regimes binnen de strafinrichtingen / Recherche relative à la classification et à la question des régimes au sein des établissements pénitentiaires*, Brussel : NICC (niet-gepubliceerd rapport).

DEVROE, E. (2011) "Een kennisgestuurd strafrechtelijk beleid?", *Fatik. Tijdschrift voor Strafbeleid en Gevangeniswezen*, Nr.131, 5-10.

DIENT JUSTITIËLE INRICHTINGEN (2011) *Gevangeniswezen in getal. 2006-2010*, Den Haag: Dienst Justitiële Inrichtingen.

DIRECTORAAT-GENERAAL PENITENTIAIRE INRICHTINGEN (2008) *Activiteitenverslag 2007*, Brussel: Federale Overheidsdienst Justitie.

DIRECTORAAT-GENERAAL PENITENTIAIRE INRICHTINGEN (2011) *Activiteitenverslag 2010*, Brussel: Federale Overheidsdienst Justitie.

DUPONT, L. (2004-2005) *Beginselen van strafrecht. Boekdeel I*, Leuven: Acco.

ELIAERTS, C. & SNACKEN, S. (1982) "De toepassing van de korte gevangenisstraf: een straatje zonder eind?", *Panopticon*, Vol.3, 5-20.

FEDERALE OVERHEIDSDIENST JUSTITIE (2011) *Justitie in cijfers 2010*, Brussel : Federale Overheidsdienst Justitie.

GEUDENS, H. (1999) "Gemeenschapsdienst en recidive. Een vergelijking met de traditionele jeugdbeschermingsmaatregelen", *Tijdschrift voor Criminologie*, Vol.41, Nr.1, 57-72.

KENSEY, A. & BENAOUA, A. (2011) “Les risques de récidive des sortants de prison. Une nouvelle évaluation”, *Cahiers d'études pénitentiaires et criminologiques*, Nr.36, 1-8.

LIEBLING, A. & MARUNA, S. (2005) “Introduction: the effects of imprisonment revisited”, in A. LIEBLING & S. MARUNA (eds.) *The effects of imprisonment*, Cullompton: Willan, 1-29.

MAES, E. (2010a) “Evoluties in punitiviteit: lessen uit de justitiële statistieken”, in I. AERTSEN, K. BEYENS, T. DAEMS & E. MAES (eds.) *Hoe punitief is België?*, Panopticon Libri 2, Antwerpen: Maklu, 43-83.

MAES, E. (2010b) “Over de productie van statistische tijdsreeksen met betrekking tot de bedrijvigheid binnen de strafrechtsbedeling”, in A. RAES, S. THOMAS, S. DE KEULENAER & J.-F. MINET (eds.) *Strafrechtelijk beleid. Beleidsvoering: evoluties en uitdagingen. Politique criminelle. Mise en oeuvre de la politique: évolutions et défis*, Congresboek Dienst voor het Strafrechtelijk beleid, Brussel: Politeia, 131-143.

MAXWELL, S.R. (2005) “Rethinking the broad sweep of recidivism: a task for evaluators”, *Criminology & Public Policy*, Vol.4, Nr.3, 519-526.

MINE, B. & VANNESTE, C. (2011) *Recherche relative aux conditions de faisabilité d'une articulation des bases de données statistiques sous la forme d'un "datawarehouse"*, Brussel: NICC, 222p.

NOPPE, J., HEMMERECHE, K., PAUWELS, L., VERHAGE, A. & EASTON, M. (2011) *Niet weer in de oude fout. De ontwikkeling van een lokale recidivemonitor voor de stad Antwerpen*, Governance of Security Research Report Series, Vol.5, Antwerpen: Maklu.

NUYTIENS, A. (2008) “Het profiel van vrouwen in de gevangenis”, *Panopticon*, Vol.29, Nr.4, 40-50.

PHAM, T.-H. & DUCRO, C. (2008) “Evaluation du risque de récidive en Belgique francophone: données préliminaires d'analyse factorielle de la “Sex Offender Recidivism Appraisal Guide” (SORAG) et de la Statique-99”, *Annales Médico-Psychologiques*, Nr.166, 575-579.

ROBERT, L. (2011) “Geconstipeerd en hongerig: een systeem op zoek naar wetenschappelijke ondersteuning in tijden van overbevolking. Fatik sprak met minister van Justitie Stefaan De Clerck”, *Fatik. Tijdschrift voor Strafbeleid en Gevangeniswezen*, Nr.131, 24-31.

SNACKEN, S. & BEYENS, K. (2008) “Tien jaar kwaliteitszorg in de strafuitvoering in België: ‘Sire, wij zijn ongerust’...”, in K. VAN CAUWENBERGHE (ed.) *De hervormingen bij politie en justitie: in gespreide dagorde. Jubileumeditie ter gelegenheid van 10 jaar Orde van de Dag*, Mechelen: Wolters Kluwer, 103-122.

VANDESTEENE, A. & D'URSEL, M.C. (1983) “Verslag van het statistisch onderzoek naar de recidive van in vrijheidgestelde gedetineerden. Periode 1970 – 1980”, *Bulletin Bestuur Strafinrichtingen*, Vol.37, Nr.2, 173-186.

VANLAAR, W., KLUPPELS, L. & GOOSSENS, F. (2003) “Leiden sensibilisatiecursussen voor bestuurders onder invloed van alcohol tot een lager recidivegehalte dan klassieke straffen? Een empirische evaluatie van de Belgische sensibilisatiecursussen op basis van de survival time tot de eerste recidive”, *Panopticon*, Vol.24, 365-390.

WARTNA, B.S.J. (1999) “Recidiveonderzoek in Nederland”, *Tijdschrift voor Criminologie*, Vol.41, 40-56.

WARTNA, B.S.J. (2000) "Recidiveonderzoek en survival analyse. Over het meten van de duur van de misdaadvrije periode", *Tijdschrift voor Criminologie*, Vol.42, 2-20.

WARTNA, B.S.J., BLOM, M. & TOLLENAAR, N. (2011) *De WODC-Recidivemonitor. 4^e, herziene versie*. Memorandum 2011-3, Den Haag: WODC.

WARTNA, B.S.J. & NIJSSEN, L.T.J. (2006) *National studies on recidivism. An inventory of large-scale recidivism research in 33 European countries*, Den Haag: WODC-studies on recidivism. Fact sheet 2006-11, 10p.

WARTNA, B.S.J., TOLLENAAR, N. & ESSERS, A.A.M. (2005) *Door na de gevangenis. Een cijfermatig overzicht van de strafrechtelijke recidive onder ex-gedetineerden*, Den Haag: Boom Juridische Uitgevers & WODC.

WERMINK, H., BLOKLAND, A., NIEUWBEERTA, P., NAGIN, D. & TOLLENAAR, N. (2009) "Comparing the effects of community service and short-term imprisonment on recidivism: a matched samples approach", *Journal of Experimental Criminology*, Vol.6, 325-349.

WILLEMS, M. & DE PAUW, W. (2005) "Situation actuelle des statistiques pénales Belges: source, objets, signification, fiabilité et aperçu statistique", in F. VESENTINI (ed.) *Les chiffres du crime en débat. Regards croisés sur la statistique pénale en Belgique (1830-2005)*, Bruxelles : Academia Bruylant, 59-86.

BIJLAGEN

RESULTATEN COX REGRESSIES SUBPOPULATIES

Modaliteit VI of strafeinde, met straf boven 3 jaar

Tabel 61. Resultaten Cox regressie VI & strafeinde, strafduur boven 3 jaar (n = 2560)

Factoren	Exp (B)	P	95% betrouwbaarheidsinterval	
Geslacht				
Vrouw *				
Man	1.119	.574	.757	1.653
Nationaliteit				
Belgische *				
Buurland	.957	.843	.617	1.483
Oost-Europa	.778	.357	.455	1.328
Zuid-Europa	.996	.974	.755	1.312
Maghreb + Turkije (Maghreb*)	1.178	.017	1.030	1.346
Andere	1.088	.636	.767	1.546
Leeftijd				
Max 20j *				
21-30j	.479	.058	.224	1.025
31-40j	.300	.002	.139	.646
41-50j	.198	.000	.091	.431
51-60	.138	.000	.060	.318
Ouder dan 60j	.077	.000	.025	.233
Regime bij vrijlating				
Opsluiting *				
Elektronisch toezicht	.709	.000	.613	.821
Beperkte detentie	.806	.009	.685	.948
Modaliteit van vrijlating				
VI *				
Strafeinde	.959	.613	.816	1.127
Strafduur				
> 3j – 5j*				
> 5j – 10j	1.004	.958	.873	1.153
> 10j (incl crim straffen)	.836	.135	.661	1.057
Type gevangenis				
Open *				
Gesloten	1.382	.000	1.158	1.650
Grootte gevangenis				
Klein (capaciteit max 150 plaatsen) *				
Middelgroot (> 150 – 350 plaatsen)	1.038	.649	.883	1.221
Groot (> 350 plaatsen)	1.015	.856	.863	1.195
Gewest gevangenis				
Vlaanderen *				
Wallonië	.697	.000	.613	.791
Brussel	.764	.049	.585	.999

Aantal verschillende types feiten				
1 type feiten *				
2 types feiten	1.436	.081	.956	2.158
3 types feiten	1.607	.033	1.038	2.488
4 types feiten	1.655	.026	1.061	2.581
5 types feiten	1.765	.013	1.125	2.770
Meer dan 5 types feiten	1.651	.027	1.060	2.572
Type feiten				
Drugdelicten *				
Eigendomsdelicten	1.405	.257	.780	2.529
Geweldsdelicten	.905	.683	.562	1.458
Seksuele delicten	.597	.126	.308	1.156
Restgroep types delicten	1.743	.316	.589	5.160
Minstens twee types delicten gecombineerd	1.070	.813	.609	1.881
Referentiejaar vrijlating				
2003 *				
2004	1.005	.935	.882	1.146
2005	.908	.178	.788	1.045
Duur opsluitingen tot referentievrijlating				
1-365 d (max 1j) *				
>1 – 2j	1.058	.910	.400	2.796
>2 – 5j	1.246	.650	.481	3.226
>5 - 10j	1.585	.346	.608	4.135
>10j	2.038	.152	.769	5.402
Aantal vroegere detenties				
Geen eerdere opsluiting *				
1	1.631	.000	1.266	2.103
2	1.942	.000	1.498	2.519
3	1.970	.000	1.507	2.575
4	2.230	.000	1.684	2.952
5	2.646	.000	1.956	3.581
Meer dan 5	2.890	.000	2.222	3.761

(Chi² = 542.034; df = 43; p = .000)

Tabel 62. Resultaten Cox regressie nationaliteit Belg (n = 9477)

Factoren	Exp (B)	P	95% betrouwbaarheidsinterval	
Geslacht				
Vrouw *				
Man	1.227	.006	1.060	1.421
Leeftijd				
Max 20j *				
21-30j	.591	.000	.515	.679
31-40j	.373	.000	.323	.432
41-50j	.242	.000	.206	.284
51-60	.210	.000	.172	.257
Ouder dan 60j	.143	.000	.097	.211
Regime bij vrijlating				
Opsluiting *				
Elektronisch toezicht	.569	.000	.521	.622
Beperkte detentie	.824	.015	.705	.963
Modaliteit van vrijlating				
VLV algemeen *				
VLV specifiek	.392	.064	.146	1.057
VI	1.131	.127	.966	1.325
Strafeinde	1.023	.771	.880	1.188
Voorlopige hechtenis	1.182	.002	1.060	1.317
Andere	1.484	.107	.918	2.399
Strafduur				
Max 6 maanden *				
> 6 m – 1j	1.156	.004	1.047	1.276
> 1j – 3j	1.209	.000	1.094	1.338
> 3j – 5j	1.012	.893	.845	1.213
> 5j – 10j	.930	.467	.765	1.130
> 10j (incl crim straffen)	.680	.007	.513	.900
Type gevangenis				
Open *				
Gesloten	1.347	.000	1.188	1.528
Grootte gevangenis				
Klein (capaciteit max 150 plaatsen) *				
Middelgroot (> 150 – 350 plaatsen)	1.062	.156	.977	1.154
Groot (> 350 plaatsen)	.991	.843	.910	1.080
Gewest gevangenis				
Vlaanderen *				
Wallonië	.842	.000	.788	.899
Brussel	.758	.000	.671	.856
Aantal verschillende types feiten				
1 type feiten *				
2 types feiten	1.041	.552	.912	1.189
3 types feiten	1.102	.251	.934	1.301
4 types feiten	1.295	.004	1.084	1.548
5 types feiten	1.306	.008	1.073	1.590
Meer dan 5 types feiten	1.305	.007	1.077	1.581

<i>Type feiten</i>				
Drugdelicten *				
Eigendomsdelicten	1.180	.019	1.028	1.355
Gewelddelicten	1.071	.364	.924	1.242
Seksuele delicten	.533	.000	.408	.696
Restgroep types delicten	1.109	.203	.946	1.301
Minstens twee types delicten gecombineerd	1.140	.164	.948	1.373
<i>Duur opsluitingen tot referentievrijlating</i>				
1-365 d (max 1j) *				
>1 – 2j	1.045	.419	.939	1.163
>2 – 5j	1.051	.419	.932	1.184
>5 – 10j	1.348	.000	1.161	1.566
>10j	1.736	.000	1.404	2.146
<i>Aantal vroegere detenties</i>				
Geen eerdere opsluiting *				
1	1.462	.000	1.336	1.601
2	1.647	.000	1.480	1.833
3	1.899	.000	1.683	2.143
4	2.241	.000	1.946	2.580
5	2.384	.000	2.037	2.790
Meer dan 5	2.603	.000	2.287	2.962
<i>Referentiejaar vrijlating</i>				
2003 *				
2004	.953	.178	.888	1.022
2005	.937	.106	.865	1.014

(Chi² = 1578.162; df = 45; p = .000)

Regime: vrijlating vanuit gewoon regime

Tabel 63. Resultaten Cox regressie vrijlating vanuit opsluiting (n = 11606)

Factoren	Exp (B)	P	95% betrouwbaarheidsinterval	
Geslacht				
Vrouw *				
Man	1.269	.001	1.107	1.456
Nationaliteit				
Belgische *				
Buurland	.484	.000	.416	.562
Oost-Europa	.636	.000	.552	.731
Zuid-Europa	1.055	.426	.925	1.203
Maghreb + Turkije (Maghreb*)	1.064	.098	.988	1.146
Andere	.720	.000	.623	.831
Leeftijd				
Max 20j *				
21-30j	.662	.000	.589	.745
31-40j	.445	.000	.393	.504
41-50j	.304	.000	.264	.350
51-60	.236	.000	.195	.286
Ouder dan 60j	.174	.000	.122	.249
Modaliteit van vrijlating				
VLV algemeen *				
VLV specifiek	.756	.116	.534	1.072
VI	1.194	.019	1.029	1.385
Strafeinde	1.065	.343	.935	1.211
Voorlopige hechtenis	1.143	.004	1.044	1.251
Andere	.982	.920	.687	1.403
Strafduur				
Max 6 maanden *				
> 6 m – 1j	1.156	.001	1.064	1.257
> 1j – 3j	1.184	.000	1.087	1.289
> 3j – 5j	.961	.619	.820	1.125
> 5j – 10j	.819	.025	.688	.975
> 10j (incl crim straffen)	.631	.001	.479	.831
Type gevangenis				
Open *				
Gesloten	1.352	.000	1.199	1.525
Grootte gevangenis				
Klein (capaciteit max 150 plaatsen) *				
Middelgroot (> 150 – 350 plaatsen)	1.030	.477	.949	1.118
Groot (> 350 plaatsen)	1.016	.692	.938	1.102
Gewest gevangenis				
Vlaanderen *				
Wallonië	.876	.000	.823	.931
Brussel	.794	.000	.721	.874
Aantal verschillende types feiten				
1 type feiten *				
2 types feiten	1.031	.627	.913	1.164
3 types feiten	1.058	.466	.909	1.232

4 types feiten	1.187	.042	1.006	1.400
5 types feiten	1.269	.011	1.056	1.526
Meer dan 5 types feiten	1.222	.029	1.021	1.462
<i>Type feiten</i>				
Drugdelicten *				
Eigendomsdelicten	1.295	.000	1.151	1.457
Gewelddelicten	1.240	.001	1.094	1.405
Seksuele delicten	.572	.000	.444	.736
Restgroep types delicten	1.103	.172	.958	1.270
Minstens twee types delicten gecombineerd	1.266	.005	1.074	1.493
<i>Referentiejaar vrijlating</i>				
2003 *				
2004	.906	.002	.850	.965
2005	.911	.011	.848	.979
<i>Duur opsluitingen tot referentievrijlating</i>				
1-365 d (max 1j) *				
>1 – 2j	1.028	.576	.933	1.133
>2 – 5j	1.035	.544	.927	1.156
>5 - 10j	1.374	.000	1.198	1.576
>10j	1.735	.000	1.434	2.100
<i>Aantal vroegere detenties</i>				
Geen eerdere opsluiting *				
1	1.600	.000	1.475	1.737
2	1.766	.000	1.600	1.950
3	1.980	.000	1.772	2.213
4	2.436	.000	2.139	2.773
5	2.407	.000	2.085	2.778
Meer dan 5	2.677	.000	2.376	3.016

($\chi^2 = 1955.544$; $df = 48$; $p = .000$)

Zonder personen vrijgelaten op basis van een modaliteit van voorlopige hechtenis

Tabel 64. Resultaten Cox regressie zonder vrijlating modaliteit van voorlopige hechtenis (n = 13381)

Factoren	Exp (B)	P	95% betrouwbaarheidsinterval	
Geslacht				
Vrouw *				
Man	1.330	.000	1.154	1.533
Nationaliteit				
Belgische *				
Buurland	.481	.000	.410	.566
Oost-Europa	.680	.000	.589	.784
Zuid-Europa	1.018	.784	.896	1.156
Maghreb + Turkije (Maghreb*)	1.084	.021	1.012	1.162
Andere	.779	.001	.676	.898
Leeftijd				
Max 20j *				
21-30j	.647	.000	.574	.728
31-40j	.425	.000	.375	.481
41-50j	.293	.000	.255	.337
51-60	.227	.000	.188	.274
Ouder dan 60j	.155	.000	.109	.222
Regime bij vrijlating				
Opsluiting *				
Elektronisch toezicht	.600	.000	.556	.648
Beperkte detentie	.779	.000	.683	.888
Modaliteit van vrijlating				
VLV algemeen *				
VLV specifiek	.773	.147	.546	1.095
VI	1.269	.000	1.110	1.450
Strafeinde	1.079	.238	.951	1.225
Andere	.917	.638	.638	1.317
Strafduur				
Max 6 maanden *				
> 6 m – 1j	1.115	.010	1.026	1.212
> 1j – 3j	1.122	.008	1.031	1.222
> 3j – 5j	.846	.036	.724	.989
> 5j – 10j	.785	.004	.665	.928
> 10j (incl crim straffen)	.618	.000	.489	.780
Type gevangenis				
Open *				
Gesloten	1.309	.000	1.174	1.459
Grootte gevangenis				
Klein (capaciteit max 150 plaatsen) *				
Middelgroot (> 150 – 350 plaatsen)	1.045	.257	.968	1.127
Groot (> 350 plaatsen)	1.063	.114	.985	1.146
Gewest gevangenis				
Vlaanderen *				
Wallonië	.868	.000	.819	.920
Brussel	.840	.000	.763	.924

Aantal verschillende types feiten				
1 type feiten *				
2 types feiten	1.052	.403	.934	1.186
3 types feiten	1.138	.085	.982	1.317
4 types feiten	1.274	.003	1.087	1.492
5 types feiten	1.353	.001	1.139	1.607
Meer dan 5 types feiten	1.300	.002	1.100	1.538
Type feiten				
Drugdelicten *				
Eigendomsdelicten	1.277	.000	1.135	1.437
Geweldsdelicten	1.166	.015	1.030	1.319
Seksuele delicten	.547	.000	.425	.704
Restgroep types delicten	1.121	.106	.976	1.287
Minstens twee types delicten gecombineerd	1.253	.006	1.067	1.472
Referentiejaar vrijlating				
2003 *				
2004	.952	.115	.896	1.012
2005	.936	.054	.875	1.001
Duur opsluitingen tot referentievrijlating				
1-365 d (max 1j) *				
>1 – 2j	1.043	.379	.950	1.144
>2 – 5j	1.059	.275	.955	1.175
>5 - 10j	1.429	.000	1.258	1.623
>10j	1.780	.000	1.490	2.128
Aantal vroegere detenties				
Geen eerdere opsluiting *				
1	1.568	.000	1.447	1.699
2	1.804	.000	1.642	1.982
3	1.976	.000	1.778	2.197
4	2.416	.000	2.142	2.725
5	2.459	.000	2.152	2.811
Meer dan 5	2.615	.000	2.337	2.927

Niveau 0	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
1. Beklaagden en gelijkgestelden	1.1. Beklaagden	1.1.1. In observatie - wet bescherming maatschappij	JB01
Beklaagden en gelijkgestelden	Beklaagden	1.1.2. Opbrengingsbevel/aangehouden ter zitting	JB05
Beklaagden en gelijkgestelden	Beklaagden	1.1.3. Beklaagden onder bevel tot aanhouding	JB10
Beklaagden en gelijkgestelden	Beklaagden	1.1.4. Beschuldigden	JB12
Beklaagden en gelijkgestelden	Beklaagden	1.1.5. Tijdelijke uitlevering aan België	JB36
Beklaagden en gelijkgestelden	Beklaagden	1.1.6. B.A. met het oog op onmiddellijke verschijning	JB40
Beklaagden en gelijkgestelden	1.2. Niet definitief veroordeelden	1.2.1. Niet-definitief veroordeelden	JB11
Beklaagden en gelijkgestelden	1.3. Niet-definitief geïnterneerden SW	1.3.1. Niet-definitief geïnterneerden SW	JB09
2. Definitief geïnterneerden SW	2.1. Definitief geïnterneerden SW	2.1.1. Abnormalen	JB02
		2.1.2. Art. 21 Sociaal Verweer	JB29
3. Definitief veroordeelden	3.1. Definitief veroordeelden	3.1.1. Uitsluitend vervangende gevangenisstraf	JB27
Definitief veroordeelden	Definitief veroordeelden	3.1.2. Politiegevangenisstraf/Correctionele straf tot 1 maand	JB26
Definitief veroordeelden	Definitief veroordeelden	3.1.3. Correctionele straf > 1 maand - 3 maanden	JB25
Definitief veroordeelden	Definitief veroordeelden	3.1.4. Correctionele straf > 3 maanden - 6 maanden	JB24
Definitief veroordeelden	Definitief veroordeelden	3.1.5. Correctionele straf > 6 maanden - 1 jaar	JB23
Definitief veroordeelden	Definitief veroordeelden	3.1.6. Correctionele straf > 1 jaar - 3 jaar	JB22
Definitief veroordeelden	Definitief veroordeelden	3.1.7. Correctionele straf > 3 jaar - 5 jaar	JB21
Definitief veroordeelden	Definitief veroordeelden	3.1.8. Correctionele straf > 5 jaar	JB20
Definitief veroordeelden	Definitief veroordeelden	Correctionele straf > 5 jaar	JB31
Definitief veroordeelden	Definitief veroordeelden	Correctionele straf > 5 jaar	JB32
Definitief veroordeelden	Definitief veroordeelden	Correctionele straf > 5 jaar	JB33
Definitief veroordeelden	Definitief veroordeelden	Correctionele straf > 5 jaar	JB34
Definitief veroordeelden	Definitief veroordeelden	3.1.9. Tijdelijke criminele straf	JB19
Definitief veroordeelden	Definitief veroordeelden	3.1.10. Levenslange straf	JB18
Definitief veroordeelden	Definitief veroordeelden	3.1.11. Ter dood veroordeelden	JB17
4. Andere	4.1. Landlopers	4.1.1. Landlopers	JB04
Andere	4.2. Minderjarigen	4.2.1. TBR	JB15
Andere	Andere	4.2.2. Voorlopige bewaring (art. 53 W.V.B)	JB14
Andere	Andere	4.2.3. Voorlopige plaatsing	JB45
Andere	Andere	4.3.1. Vreemdelingen OV	JB03
Andere	Andere	4.4.1. TBR	JB07
Andere	Divers	TBR	JB08
Andere	Divers	4.4.2. Wetgeving VI	JB30
Andere	Divers	Wetgeving VI	JB35
Andere	Divers	4.4.3. Wetgeving probatie	JB41
Andere	Divers	4.4.4. Waterschout	JB06
Andere	Divers	4.4.5. Voorlopige wettelijke toestand	JB37
Andere	Divers	4.4.6. Zuigeling	JB28

HERGROEPING PRIORITAIRE HA-CODES REFERENTIEVULIATING (REDEN VAN AFSCHRIJVING - modaliteit van invrijheidstelling)

cd	nloms	Categorie_HA
	(VET = geregistreerde prioritaire HA-codes voor alle vrijlatingen in de jaren 2003-2004)	
HA12	invrijheidst. na opheffing TBR-maatregel door het Hof van Beroep	Andere
HA25	invrijheidstelling op proef recidivist of gewoontemisdadiger	Andere
HA26	invrijheidstelling op proef poolier ter beschikking van de regering	Andere
HA27	overbrenging naar een provoesgevangenis van het Belgisch leger	Andere
HA28	invrijheidstelling zuijgeling bij de moeder	Andere
HA44	uitgehaald en niet teruggebracht	Andere
HA46	intrekking van de tenuitvoerbrenging van een straf of een maatregel	Andere
HA57	overbrenging van een persoon, veroordeeld en opgesloten in België, naar een buitenlandse gevangenis	Andere
HA61	tijdelijke uitlevering aan een ander land	Andere
HA62	wederoverbrenging naar een ander land na een tijdelijke uitlevering	Andere
HA68	automatische invrijheidstelling na voorlopige aanhouding door de Commissie voor voorwaardelijke invrijheidstelling	Andere
HA69	beslissing tot invrijheidstelling, genomen door de Commissie voor voorwaardelijke invrijheidstelling, na een voorlopige aanhouding	Andere
HA24	invrijheidstelling op proef geïnterneerde abnormale misdrijfpleger	Geïnterneerden (abnormalen)
HA39	plaatsing privé psychiatrische inrichting commis. bescherm. maatsch.	Geïnterneerden (abnormalen)
HA05	invrijheidstelling ingevolge een collectieve genadeverlening	Genade
HA70	Koninklijk Besluit collectieve genadeverlening 17.7.1976	Genade
HA71	Koninklijk Besluit collectieve genadeverlening 27.6.1989	Genade
HA72	Koninklijk Besluit collectieve genadeverlening xxxx/xxxx	Genade
HA73	Koninklijk Besluit collectieve genadeverlening xxxx/xxxx	Genade
HA74	Koninklijk Besluit collectieve genadeverlening	Genade
HA75	Koninklijk Besluit collectieve genadeverlening	Genade
HA76	C.G.B.	Genade
HA77	C.G.B.	Genade
HA78	C.G.B.	Genade
HA79	C.G.B.	Genade
HA80	C.G.B.	Genade
HA81	C.G.B.	Genade
HA04	invrijheidstelling ingevolge een individuele genadeverlening	Genade (nd.)
HA29	xxxx	Landlopers
HA50	invrijheidst. op beroep van een landloper of bedelaar TBR	Landlopers
HA51	invrijheidst. Ministerieel Besluit landloper TBR bepaalde termijn	Landlopers
HA52	invrijheidst. Ministerieel Besluit landloper TBR bepaalde termijn	Landlopers
HA53	ambtshalve invrijheidst. landloper TBR bepaalde termijn	Landlopers
HA54	ambtshalve invrijheidst. landloper TBR onbepaalde termijn	Landlopers
HA55	invrijheidst. na 1 jaar landloper TBR onbepaalde termijn	Landlopers
HA30	invrijheidstelling minderjaige ter beschikking van de regering	Minderjarigen
HA86	plaatsing in een inrichting betreffende de jeugdbescherming	Minderjarigen
HA87	invrijheidstelling na intrekking of opheffing 'Voorlopige Plaatsing'	Minderjarigen
HA41	geëiniteerde beperkte hechtenis die zich niet terug aanbod	Ontvluchting
HA42	gedetineerde halve vrijheid die zich niet terug aanbod	Ontvluchting
HA43	gedetineerde met uitgaanspermissie die zich niet terug aanbod	Ontvluchting
HA45	ontvluchting	Overlijden
HA37	zelfmoord	Overlijden
HA38	overlijden	Strafende
HA02	invrijheidstelling bij het einde van de straf of de maatregel	Strafende
HA03	invrijheidstelling na betaling van boeten en gerechtskosten	Strafende
HA49	geëiniteerde wekerdareet die zich niet terug aanbod	Strafende
HA60	wekerdareet--wekelikee dschrijving (geen strafende)	Voorlopige hechtenis
HA01	opheffing van het bevel tot medebrenging of tot aanhouding	Voorlopige hechtenis
HA06	voorlopige invrijheidstelling op verzet / in beroep	Voorlopige hechtenis
HA07	ongeldig bevonden bevel tot medebrenging of tot aanhouding	Voorlopige hechtenis
HA08	voor. invrijheidst. van een beklagde of beschuldigde	Voorlopige hechtenis
HA09	invrijheidst. toepassing artikel 33 van wet op voorlopige hechtenis	Voorlopige hechtenis
HA10	invrijheidstelling ingevolge vrijspraak	Voorlopige hechtenis
HA11	invrijheidstelling van een beklagde met het oog op uitlevering	Voorlopige hechtenis
HA33	invrijheidst. zeeman ter beschikking van de Waterschout	Voorlopige hechtenis

HERGROEPING MISDRIJFCODES SIDIS-GRIFFIE

code_delit	nloms		GROEP_KF
KF37.01	aanranding van de eerbaarheid-zonder geweld of bedreiging-minderjarige jonger dan 16 jaar ## Art. 372 al.1-374-378 SWB ##		aanranding eerbaarheid
KF37.02	aanranding van de eerbaarheid-zonder geweld of bedreiging-door een bloedverwant-op minderjarige ouder dan 16 jaar ## Art. 372 al.2-374-378 SWB ##		aanranding eerbaarheid
KF37.03	aanranding van de eerbaarheid-met geweld of bedreiging-op een meerderjarige ## Art. 373 al.1-374-378 SWB ##		aanranding eerbaarheid
KF37.04	aanranding van de eerbaarheid-met geweld of bedreiging-op minderjarige ouder dan 16 jaar ## Art. 373 al.1+2-374-378 SWB ##		aanranding eerbaarheid
KF37.05	aanranding van de eerbaarheid-met geweld of bedreiging-op minderjarige jonger dan 16 jaar ## Art. 373 al.3-374-378 SWB ##		aanranding eerbaarheid
KF37.06A	aanranding van de eerbaarheid-verzwarende omstandigheden-bloedverwant in opgaande lijn zijnde ## Art. 377 SWB ##		aanranding eerbaarheid
KF37.06B	aanranding van de eerbaarheid-verzwarende omstandigheden-als persoon die gezag heeft over het slachtoffer ## Art. 377 SWB ##		aanranding eerbaarheid
KF37.06C	aanranding van de eerbaarheid-verzwarende omstandigheden-met misbruik van gezag verleend door zijn functie ## Art. 377 SWB ##		aanranding eerbaarheid
KF37.06D	aanranding van de eerbaarheid-verzwarende omstandigheden-als geneesheer of officier van gezondheid aan wie het kind ter verzorging was toevertrouwd ## Art. 377 SWB ##		aanranding eerbaarheid
KF37.06E	aanranding van de eerbaarheid-verzwarende omstandigheden-met hulp van een of meer personen ## Art. 377 SWB ##		aanranding eerbaarheid
KF37.07A	aanranding van de eerbaarheid-met de dood van het slachtoffer tot gevolg ## Art. 376 al.1 SWB ##		aanranding eerbaarheid
KF37.07B	aanranding van de eerbaarheid-met lichamelijke foltering of opsluiting ## Art. 376 al.2 SWB ##		aanranding eerbaarheid
KF37.07C	aanranding van de eerbaarheid-op een bijzonder kwetsbaar persoon of met bedreigingen door wapen ## Art. 376 al.3 SWB ##		aanranding eerbaarheid
KF16.05	ontvluchte-persoon vervolgd of veroordeeld wegens wanbedrijf,krijgsgevangene,persoon ter beschikking gehouden van de Minister van Justitie,persoon,geïnterneerd (wet bescherming van de maatschappij) ## Art. 332-333 SWB ##		andere
KF16.06	ontvluchte-persoon die vervolgd of veroordeeld werd wegens een misdaad of die werd aangehouden krachtens de uitleveringswet ## Art. 332-334 SWB ##		andere
KF41.07	eredienst-dwingen een eredienst bij te wonen-met geweld of bedreiging ## Art. 142 SWB ##		andere
KF43.03	schuldig verzuim-weigering hulpverlening ## Art. 422bis SWB ##		andere
KF43.04	schuldig verzuim-weigering bij opvoeding ## Art. 422ter SWB ##		andere
KF46.01	onopzettelijke slagen en verwondingen-gemeen recht ## Art. 418-420 SWB ##		andere
KF46.02	onopzettelijke vergiftiging-ziekte of arbeidsongeschiktheid ## Art. 418-421 SWB ##		andere
KF51.01	recht op antwoord ## Art. 1-4-5-6-8-9 Wet 23.06.1961 ##		andere
KF52.07	schending van beroepsgeheim-als bedrijfsrevisor ## Art. 27 Wet 22.07.1953 - 458 SWB ##		andere
KF52.08	schending van beroepsgeheim-als boekhouder ## Art. 95 al.2 Wet 21.02.1985 - 458 SWB ##		andere
KF53.13	(stalking - belaging)		andere
KF65.01	arbeidsongeval-onopzettelijke slagen en verwondingen ## Art. 226-227 WSV + 418-420 SWB ##		andere
KF81	verkeersongeval met gekwetste(n) ## Art. 418-420 SWB ##		andere
KF82	ongeval met gekwetste(n) ## Art. 418-420 SWB ##		andere
KF83	ongeval met gekwetste(n) ## Art. 418-420 SWB ##		andere
KF83.1	tramongeval met gekwetste(n) ## Art. 418-422 SWB ##		andere
KF84	ongeval met gekwetste(n) ## Art. 418-420 SWB ##		andere
KF99.96	Misdrijven voorzien door Militair SWB		andere
KF99.98	Landloperij		andere
KF99.99	andere misdrijven		andere
KF41.11A	smaad-aan ministeriele ambtenaar ## Art. 276 SWB ##		bedreigingen
KF41.11B	smaad-aan drager van het openbaar gezag ## Art. 276 SWB ##		bedreigingen
KF41.11C	smaad-aan agent drager van de openbare macht ## Art. 276 SWB ##		bedreigingen
KF41.11D	smaad-aan persoon met openbare hoedanigheid ## Art. 276 SWB ##		bedreigingen
KF41.12A	smaad-aan lid van de wetgevende kamers ## Art. 275 SWB ##		bedreigingen
KF41.12D	smaad-aan magistraat van de rechterlijke orde ## Art. 275 SWB ##		bedreigingen
KF41.12E	smaad-aan officier van de openbare macht ## Art. 275 SWB ##		bedreigingen
KF41.12F	smaad-met vezwarende omstandigheid-in de vergadering van een der kamers of op de terechtzitting van het hof of van de rechtbank ## Art. 275 al.2 SWB ##		bedreigingen

KF41.13	smaad-bijzondere wetten-tegenover ambtenaar van douane & accijnzen ## Art. 328 par.2 K.B. 18.7.1977-276 SWB ##	bedreigingen
KF45.01A	bedreigingen-mondeling of schriftelijk-onder bevel of voorwaarde-criminele straf ## Art. 327 al.1-331 SWB ##	bedreigingen
KF45.01B	bedreigingen-schriftelijk-zonder bevel of voorwaarde ## Art. 327 al.2-331 SWB ##	bedreigingen
KF45.03	bedreigingen-door gebaren of zinnebeelden ## Art. 329 SWB ##	bedreigingen
KF45.04	bedreigingen-vals bericht van aanslag ## Art. 328 SWB ##	bedreigingen
KF45.05	bedreigingen-mondeling of schriftelijk-waarop minstens 3 maanden gevangenisstraf staat ## Art. 330 SWB ##	bedreigingen
KF45.06	bedreigingen-door daden,geschriften,prenten,zinnebeelden ## Art. 444-448 al.1-450 SWB ##	bedreigingen
KF52.01	ruchtbaarmaking-kwaadwillige ## Art. 449 SWB ##	bedreigingen
KF52.02	laster ## Art. 443-444-450 SWB ##	bedreigingen
KF52.03	eerroof ## Art. 443-444-450 SWB ##	bedreigingen
KF52.04	lasterlijke aangifte ## Art. 443-445-450 SWB ##	bedreigingen
KF56.01	racisme en xenofobie ## Art. 1-2 en 2 Wet 30.07.1981 ##	bedreigingen
KF98S	mondelinge beledigingen ## Art. art 561.7 SWB ##	bedreigingen
KF11.01	afpersing ## Art. 468-470 SWB ##	bedreigingen
KF11.02A	afpersing-met ongeneeslijk kende ziekte,blijvende fys.of psych.ongeschiktheid,volledigverlies van het gebruik van een orgaan,zware verminking tot gevolg ## Art. 470-473 al.1.476 SWB ##	bedrog
KF11.02B	afpersing-met lichamelijke foltering ## Art. 470-473 al.2.476 SWB ##	bedrog
KF11.02C	afpersing - de dood veroorzaakt hebbend, zonder oogmerk om te doden ## Art. 470-474-476 SWB ##	bedrog
KF15.01	namaking-vervalsing van schuldbrieven van de staatskas, van rentebewijzen die ertoe behoren, van biljetten aan toonder van de staatskas of van Belgische bankbiljetten ## Art. 173 al.1-214 SWB ##	bedrog
KF15.02	namaking-vervalsing van biljetten aan toonder of bankbiljetten uitgegeven door een vreemde staat ## Art. 173 al.2-214 SWB ##	bedrog
KF15.03	namaking-vervalsing van schuldbrieven aan toonder van de openbare schuld van een vreemd land,hetzij van rentebewijzen die ertoe behoren ## Art. 174-214 SWB ##	bedrog
KF15.04A	namaking-vervalsing van aandelen,schuldbrieven,uitgegeven doorprovincies,gemeenten,vennootsch.,particulieren,of namaken of vervalsen van rente-dividendbewijzen die ertoe behoren-uitgifte in België ## Art. 175-214 SWB ##	bedrog
KF15.04B	namaking-vervalsing van aandelen,schuldbrieven.,uitgegeven door provincies,vennootsch.,particulieren,of namaken of vervalsen van de rente-dividendbewijzen die ertoe behoren-uitgifte in het buitenland ## Art. 175-214 SWB ##	bedrog
KF15.05	deelname aan de-poging tot-uitgifte van nagemaakte of vervalste aandelen,schuldbewijzen,of aan de -poging tot-invoering ervan in België ## Art. 176-213-214 SWB ##	bedrog
KF15.06	het zich wetens aanschaffen van nagemaakte of vervalste aandelen,schuldbrieven,of de -poging tot-uitgifte ervan ## Art. 177 al.1-213-214 SWB ##	bedrog
KF15.07	het ontvangen of zich aanschaffen van nagemaakte of vervalste biljetten,met het oogmerk om ze in omloop te brengen ## Art. 177 al.2-214 SWB ##	bedrog
KF15.07A	het ontvangen of zich aanschaffen van nagemaakte of vervalste biljetten,met het oogmerk om ze in omloop te brengen (specifieke poging) ## Art. 177 al.2.al.3-214 SWB ##	bedrog
KF15.08	het wetens weer in omloop brengen van nagemaakte of vervalste aandelen,schuldbewijzen ## Art. 178-213 SWB ##	bedrog
KF15.09	valse munt-namaking van gouden of zilvere munten ## Art. 160-214 SWB ##	bedrog
KF15.10	valse munt-schennis van gouden of zilveren munten ## Art. 161-214 SWB ##	bedrog
KF15.11A	valse munt-namaking van munten van ander metaal dan goud of zilver ## Art. 162-214 SWB ##	bedrog
KF15.12A	valse munt-schennis van munten van ander metaal dan goud of zilver ## Art. 163-213-214 SWB ##	bedrog
KF15.13	valse munt-deelneming aan uitgifte of invoer in België (of pogingen)-overleg met vervalsers ## Art. 168-213-214 SWB ##	bedrog
KF15.13A	valse munt-deelneming aan uitgifte of invoer in België (of pogingen)-overleg met vervalsers-gouden of zilveren munten ## Art. 168-213-214 SWB ##	bedrog
KF15.13B	valse munt-deelneming aan uitgifte of invoer in België (of pogingen)-overleg met vervalsers-andere munten dan van goud of zilver ## Art. 168-213-214 SWB ##	bedrog
KF15.14	valse munt-in omloop brengen-of poging- van nagemaakte of geschonden muntstukken-zonder overleg met vervalsers ## Art. 169 al.1-213-214 SWB ##	bedrog
KF15.15A	valse munt-aanschaf of ontvangst van nagemaakte of geschonden muntstukken om deze in omloop te brengen ## Art. 169 al.2-214 SWB ##	bedrog
KF15.15B	valse munt-aanschaf of ontvangst van nagemaakte muntstukken om deze in omloop te brengen (poging) ## Art. 169 al.3-213-214 SWB ##	bedrog
KF15.16	valse munt-weer in omloop brengen van nagemaakte of geschonden muntstukken voor goede ontvangen ## Art. 170-213 SWB ##	bedrog
KF18.05	ongeoorloofde aansluiting (TV - gas - electriciteit) ## Art. 114 §8-1° wet 21.03.1991 ##	bedrog

KF19.01	cheque zonder dekking-postcheque of postoverschrijving-uitgifte,overdracht,wetens en willens afhalen van dekking,dekking onbeschikbaar maken ## Art. 509bis SWB ##	bedrog
KF19.02	cheque zonder dekking-bankcheque-uitgifte,overdracht,wetens en willens afhalen van dekking,herroepen met bedriegelijk opzet of met het oogmerk om te schaden ## Art. 61 Wet 01.03.1961 ##	bedrog
KF20.01A	bedrog omtrent de identiteit van de verkochte zaak ## Art. 498,1e + 2e SWB ##	bedrog
KF20.01B	bedrog omtrent aard of oorsprong van de verkochte zaak ## Art. 498,1e+3e SWB ##	bedrog
KF20.01C	bedrog omtrent contract van huur van werk ## Art. 499,2e SWB ##	bedrog
KF20.02	endossement van faktuur-inning ten eige bate ## Art. 509ter SWB ##	bedrog
KF20.05	misbruik van handelseffekten ## Art. 509 SWB ##	bedrog
KF20.06	misbruik van vrouwen ## Art. 491 SWB ##	bedrog
KF20.07	misbruik van de behoeften,zwakheden van een minderjarige ## Art. 493 SWB ##	bedrog
KF20.08	misbruik van de zwakheid of hartstocht van de ontleners-geldlening met interest die de wettelijke interest overschrijdt ## Art. 494 al.1 SWB ##	bedrog
KF20.09	misbruik van de onwetendheid van de ontleners-geldlening met interest die klaarblijkelijk de normale interest overschrijdt ## Art. 494 al.2 SWB ##	bedrog
KF20.10	misbruik van vrouwen-in pandgeving van de handelszaak ## Art. 1-8 Wet 25.10.1919-491 SWB ##	bedrog
KF20.11	wegmaking van inbeslaggenomen voorwerpen-door de beslagene ## Art. 507 al.1 SWB ##	bedrog
KF20.12	wegmaking van inbeslaggenomen voorwerpen-door derden ## Art. 507 al.1 SWB ##	bedrog
KF20.13A	wegmaking-roerende goederen bedoeld in art. 223 BW-echtgenoot ## Art. 507 al.2 SWB ##	bedrog
KF20.13B	wegmaking-roerende goederen bedoeld in art. 223 BW-derden ## Art. 507 al.2 SWB ##	bedrog
KF20.14A	oplichting ## Art. 496 SWB ##	bedrog
KF20.14B	poging tot oplichting ## Art. 496 al. 2 SWB ##	bedrog
KF20.15	verduistering van stuk in een rechtsgeding ## Art. 495 SWB ##	bedrog
KF20.16	vernietiging van stuk waarvan de overlegging bij een vonnis bevolen werd ## Art. 495 bis SWB ##	bedrog
KF20.17	zegelverbreking-nalatigheid van bewaarder ## Art. 283 SWB ##	bedrog
KF20.18	zegelverbreking-nalatigheid van bewaarder-op zaken van een verdachte,beklaagde of veroordeelde (criminele straffen) ## Art. 285 SWB ##	bedrog
KF20.19A	zegelverbreking-opzettelijk-door bewaarder zelf of de openbaar ambtenaar (+ poging) ## Art. 284-288 SWB ##	bedrog
KF20.19B	zegelverbreking-opzettelijk-door bewaarder of de openbaar ambtenaar-op zaken van verdachte,beklaagde of veroordeelde (criminele straffen)(+ poging) ## Art. 286-288 SWB ##	bedrog
KF20.20	zegelverbreking-met geweld tegen personen (+ poging) ## Art. 287-288 SWB ##	bedrog
KF21.01	rechtsbijstand-verkregen door bedrieglijke middelen ## Art. 699 Gerechtelijk Wetboek ##	bedrog
KF21.02	valsheid in geschriften en gebruik-partikulieren ## Art. 193-196-197-213-214 SWB ##	bedrog
KF22.01	valse naamdracht ## Art. 231 SWB ##	bedrog
KF22.02	aanmatiging van adellijke titel ## Art. 230 SWB ##	bedrog
KF22.03	geven van namen of adellijke titels-als ambtenaar ## Art. 232 SWB ##	bedrog
KF23.02	valse eed-in burgerlijke zaken ## Art. 226 al.1 SWB ##	bedrog
KF23.03	valse eed-bij verzegeling,boedelbeschrijving ## Art. 226 al.2 SWB ##	bedrog
KF23.04	valse getuigenis-in criminele zaken ## Art. 215 SWB ##	bedrog
KF23.07	valse verklaringen-in criminele zaken-enkel inlichtingen ## Art. 215-216-217 SWB ##	bedrog
KF23.10	vals getuigenis-in correctionele zaken ## Art. 218 SWB ##	bedrog
KF23.11	vals getuigenis-in politiezaken ## Art. 219 SWB ##	bedrog
KF23.12	vals getuigenis-in burgerlijke zaken ## Art. 220 SWB ##	bedrog
KF23.13C	valse verklaringen-als tolk,deskundige-in politiezaken ## Art. 219-221 SWB ##	bedrog
KF23.15B	verfeiding van getuige,tolk,deskundige-in correctionele zaken ## Art. 218-223 SWB ##	bedrog
KF24.01	namaking-vervalsing naam fabricant of handelsnaam + gebruik ervan ## Art.191-213 SWB ##	bedrog
KF24.03	namaking-vervalsing van sleutels ## Art. 488 al.1 SWB ##	bedrog
KF24.05A	namaking of gebruik-van vervoerbijlet (+ poging) ## Art. 184al2-213-214 SWB ##	bedrog
KF24.05B	namaking of gebruik-van stempel,zegel,merk (+ poging) ## Art. 184al3-213-214 SWB ##	bedrog
KF24.08A	namaking en of gebruik-vervalsing van vervoerbijlet-ontdoen van merk ## Art. 190 al.2-213-214 SWB ##	bedrog

KF24.08B	namaking, vervalsing - ontdoen van merk van post - of plakzegels of vervoerbijlet - gebruik ervan ## Art. 190 al.3 SWB ##	bedrog
KF24.11	namaking-vervalsing-verkoop van nagemaakte zegels (+ poging) ## Art. 188-213-214 SWB ##	bedrog
KF24.13	namaking - van 's Lands zegel of gebruik ervan ## Art. 179-213-214 SWB ##	bedrog
KF24.14A	namaking - vervalsing van rijks - of keurstempel, enz... ## Art. 180-213-214 SWB ##	bedrog
KF24.14B	namaking - vervalsing van rijks - of keurstempel, enz... - gebruik ervan ## Art. 180 - 213 - 214 SWB ##	bedrog
KF24.15	namaking-vervalsing-te koop stellen van papier-goud-zilver met nagemaakte keurstempel ## Art. 181-213-214 SWB ##	bedrog
KF24.16	namaking-vervalsing-bedriegelijk aanbrengen van keurmerken of zegelafruk ## Art. 182-213-214 SWB ##	bedrog
KF24.17	namaking-vervalsing-aanschaf van papier met nagemaakte zegel en gebruik ervan ## Art. 183-214 SWB ##	bedrog
KF24.18	namaking-vervalsing-wederrechtelijk aanschaf van echte zegels en gebruik ervan (+ poging) ## Art. 185-214 SWB ##	bedrog
KF24.19	valsheid in geschriften-namaking of gebruik van reispas,machtiging voor wapen of arbeidsboekje ## Art. 193-198-213-214 SWB ##	bedrog
KF24.20	valsheid in geschriften-aannemen van een verdichte naam in reispas-machtiging voor wapen-reisboekje/het als getuige meewerken om een reispas, ## Art. 193- bedrog 199-213-214 SWB ##	bedrog
KF24.20A	gebruik,afstand of aannemen van een derde van een paspoort,reisdocument,...enz... ## Art. 199 bis 1 SWB ##	bedrog
KF24.21	valsheid in geschriften-reisorder-namaken of vervalsen of gebruik ervan ## Art. 193-200-213-214 SWB ##	bedrog
KF24.23A	valsheid in geschriften-getuigschriften-vals attest-opgemaakt onder de naam van een openbaar officier of ambtenaar-om de welwillendheid op te wekken ## Art. 193-205-214 SWB ##	bedrog
KF24.23B	valsheid in geschriften - getuigschriften - vals attest, opgemaakt onder de naam van een openbaar officier of ambtenaar - om de welwillendheid op te wekken :	bedrog
KF24.24A	gebruik ervan ## Art. 193-205-214 SWB ##	bedrog
KF24.24B	valsheid in geschriften - getuigschriften - valse attesten - opgemaakt onder de naam van een bijzonder persoon-om de welwillendheid op te wekken : gebruik ervan ## Art. 193-205-213-214 SWB ##	bedrog
KF24.25A	valsheid in geschriften-valse attesten opgemaakt onder de naam van een openbaar officier of ambtenaar die private of openbare belangen schaden/gebruik ## Art. 193-206-214 SWB ##	bedrog
KF24.25B	valsheid in geschriften-valse attesten opgemaakt onder de naam van een bijzonder persoon die private of openbare belangen schaden/gebruik ## Art. 193-206-214 SWB ##	bedrog
KF24.25C	vals getuigschrift van welke aard ook, dat openbare of private belangen kan schaden : gebruik ervan ## Art. 193-206-213-214 SWB ##	bedrog
KF24.26	valsheid in geschriften - gebruik van een attest, valselijk opgemaakt in de omstandigheden, omschreven in de art. 203-204-205-206 SWB ## Art.	bedrog
KF24.27A	193.207.213.214 SWB ##	bedrog
KF24.28A	valsheid in geschriften-getuigschrift afgegeven door een openbare overheid-medewerking van getuige bij de vervalsing ## Art. 193al. 1-209-213-214 SWB ##	bedrog
KF24.28B	valsheid in geschriften-opmaken van vals getuigschrift van ziekte of gebrek onder de naam van een geneesheer dat van een wettelijke verplichting vrijstelt : gebruik ervan ## Art. 193-203-207-214 SWB ##	bedrog
KF24.29A	valsheid in geschriften-als geneesheer,valselijk ziekten bevestigd te hebben die van een wettelijke verplichting vrijstellen ## Art. 193-204 al.1-207-214 SWB ##	bedrog
KF24.29C	valsheid in geschriften - gebruik van een attest, valselijk opgemaakt in de omstandigheden omschreven in het art. 204 SWB ## Art. 193-204-207-213-214 SWB ##	bedrog
KF25.01	belangenemening-als ambtenaar,een onrechtmatig voordeel aanvaarden ## Art. 245 SWB ##	bedrog
KF25.03A	actieve omkoping van openbaar ambtenaar-voor een rechtmatige handeling niet aan betaling onderworpen(+ poging) ## Art. 246 al.1-252-253 SWB ##	bedrog
KF25.03B	actieve omkoping van openbaar ambtenaar-voor onrechtmatige of onthouding van handeling ## Art. 246 al.2-252-253 SWB ##	bedrog
KF25.03C	actieve omkoping van openbaar ambtenaar-voor onrechtmatige of onthouding van handeling-met effectief gevolg ## Art. 247-252-253 SWB ##	bedrog
KF25.03D	actieve omkoping van openbaar ambtenaar-om een misdaad of een wanbedrijf te plegen ## Art. 248-252-253 SWB ##	bedrog
KF25.04	passieve omkoping van openbaar ambtenaar-voor een rechtmatige handeling,niet aan betaling onderworpen ## Art. 246 al.1-253 SWB ##	bedrog
KF25.05	omkoping-passieve van openbaar ambtenaar-voor een onrechtmatige handeling of onthouding ## Art. 246 al.2-253 SWB ##	bedrog
KF25.06	passieve omkoping van openbaar ambtenaar-voor een onrechtmatige handeling of onthouding-met effectief gevolg ## Art. 247-253 SWB ##	bedrog
KF25.07A	omkoping-passieve van openbaar ambtenaar-om een misdaad/wanbedrijf te plegen ## Art. 248 SWB ##	bedrog
KF25.07B	actieve omkoping van een rechter,rechter-assessor of scheidsrechter ## Art. 249-251-252-253 SWB ##	bedrog

KF25.08A	passieve omkoping van een rechter, rechter assessor of scheidsrechter ## Art. 249-251-253 SWB ##	bedrog
KF25.08B	passieve omkoping van een gezworene ## Art. 250-251-253 SWB ##	bedrog
KF25.10	postmisdrijf-wegmaken of openmaken van brief ## Art. 460 SWB ##	bedrog
KF25.11	postmisdrijf-megmaking afschrift van exploit van deurwaarder of openmaken van omslag die exploit van deurwaarder bevat-art. 44 Gerechtelijk Wetboek ## Art. 460bis SWB ##	bedrog
KF25.18B	samen spanning van ambtenaren-beramen van maatregelen tegen de uitvoering van een wet of een koninklijk besluit-beraming tussen burgerlijke overheden en militaire korpsen ## Art. 233-234 al.3 SWB ##	bedrog
KF25.20	samen spanning van ambtenaren-ontslag van ambtenaren na afspraak ## Art. 236 SWB ##	bedrog
KF25.21	Valsheld en /of gebruik ervan	bedrog
KF25.21A	valsheld in geschriften-door openbaar officier of ambtenaar/gewone valsheld + gebruik ## Art. 193-194-197-214 SWB ##	bedrog
KF25.21B	valsheld in geschriften - door openbaar officier of ambtenaar / gewone valsheld : gebruik ## Art. 193-194-197-213-214 SWB ##	bedrog
KF25.22A	valsheld in geschriften-door openbaar officier of ambtenaar/vervalsing van het wezen of de omstandigheden van de akte/gebruik ## Art. 193-195-197-213-214 SWB ##	bedrog
KF25.22B	valsheld in geschriften-door openbaar officier of ambtenaar/vervalsing van het wezen of de omstandigheden van de akte+gebruik ## Art. 193-195-197-213-214	bedrog
KF25.23	valsheld in geschriften-reispas-arbeidsboekje-reisorder-afgegeven door openbaar ambtenaar aan onbekende ## Art. 202 al.1 SWB ##	bedrog
KF25.24	valsheld in geschriften-reispas-arbeidsboekje-reisorder-verdichte naam ## Art. 193-202 al.1 SWB ##	bedrog
KF25.24A	valsheld in geschriften-afgeven van reispas, machtiging voor wapen, reisorder op een verdichte naam-als openbaar officier-met aanmelding van gifte of belofte ## Art. 193-202 al.3-214 SWB ##	bedrog
KF25.25	valsheld in geschriften-geuigschriften-valsing van attesten-afgifte of gebruik/door openbaar officier ## Art. 193-208-213-214 SWB ##	bedrog
KF25.25C	valsheld in geschriften - als ambtenaar -valsing van telegram : gebruik ervan ## Art. 193-211-212-213-214 SWB ##	bedrog
KF25.26	verduistering en knevelarij door ambtenaar-gelden, effecten, akten, roerende zaken ## Art. 240-244-260 SWB ##	bedrog
KF25.26A	verduistering door ambtenaar-het verduisterde de gestelde zekerheid niet te boven gaande ## Art. 240 al.2-244 SWB ##	bedrog
KF25.27	verduistering door ambtenaar-vermieting van akten of titels ## Art. 241-244-260 SWB ##	bedrog
KF25.28	verduistering door ambtenaar-vermieting van stukken ingevolge nalatigheid van de openbare bewaarder ## Art. 242-244-260 SWB ##	bedrog
KF26.01	afzetterij-van dranken, spijzen, logies, huurruimte ## Art. 508bis SWB ##	bedrog
KF26.04	afzetterij-tanken van brandstof ## Art. 508ter SWB ##	bedrog
KF26.05	afzetterij-bijzondere herhaling ## Art. 508bis al.2 SWB of 508ter al.2 ##	bedrog
KF28.01	bedrieglijke verberg-voerende zaken ## Art. 508 SWB ##	bedrog
KF28.02	houden van sterke dranken zonder het vergunningsrecht te betalen ## Art. 14§1 wet 28/12/1983 ##	bedrog
KF29.02	een drankgelegheid van sterke dranken te hebben gehouden zonder de voorgeschreven aangifte in te dienen ## Art. 3§1 wet 28/12/1983 ##	bedrog
KF29.03	een slijterij van gegiste dranken te hebben gehouden zonder de voorgeschreven aangifte in te dienen ## Art. 23 KB 3/4/1953 ##	bedrog
KF29.07	invoer van sommige goederen, aan vergunning onderwerpen, zonder aangifte ## Wet van ./. Art.1/2 ##	bedrog
KF29.08	invoer van goederen zonder aangifte ## Wet van ./. Art.1/2 ##	bedrog
KF37.50	vreemde publicaties-invoer-verspreiding ## Art. 1-2-3 Wet 11.04.1936 ##	bedrog
KF38.02	niet-afgifte van een gevonden pasgeboren kind (art.58 Burgelijk Wetboek) ## Art. 362 SWB ##	bedrog
KF45.07	hervorming van sommige economische overheidsbedrijven ## Art. 114 § 8-2° 117 en 118 wet 21/3/1991 ##	bedrog
KF49.01	inmenging in ambten-openbare, burgerlijke, militaire ambten ## Art. 227 SWB ##	bedrog
KF49.02	aanmatiging titels en ambten-dragen van kledij, uniform, eretekenen ## Art. 228 SWB ##	bedrog
KF49.03	aanmatiging titels en ambten-dragen van eretekenen van een vreemde orde ## Art. 229 SWB ##	bedrog
KF49.04	aanmatiging titels en ambten-titel van advocaat of ere-advokaat ## Art. 227ter SWB ##	bedrog
KF49.06	aanmatiging titels en ambten-personen die deelnemen aan de uitoefening van de openbare macht of van een burgerlijk, militaire of openbaar ambt ## Art. 227bis par.1 SWB ##	bedrog
KF49.07	aanmatiging titels en ambten-titel en graad van officier door reserve- of ere-officier ## Art. 227bis SWB ##	bedrog
KF58.01	kansspelen-houden van speelhuys ## Art. 305 SWB ##	bedrog
KF58.02	kansspelen-niet wettelijk toegelaten loterij ## Art. 301 - 302 SWB ##	bedrog
KF58.04	kansspelen-voordeel trekken uit kansspelen ## Art. 1-4-5-6 Wet 24.10.1902 ##	bedrog

KF58.05	kansspelen-toelaten van kansspelen ## Art. 2-4-5-6 Wet 24.10.1902 ##		
KF59.01	geneeskunde-onwettig uitoefenen door niet titularis van het vereist diploma ## Art. 1-2 par 1-38 par 1- KB n°78 van 10.11.1967 ##		bedrog
KF59.02	geneeskunde-onwettig uitoefenen door niet ingeschreven, geschrapt of geschorst geneesheer ## Art. 31 KB n°79 van 10.11.1967 ##		bedrog
KF59.03	geneeskunde-onwettig uitoefenen-hulp verleend aan derden ## Art. 1-2 par 1-19-38 par 1- KB n°78 van 10.11.1967 ##		bedrog
KF59.04	geneesmiddelen - verkoop van niet geregistreerde geneesmiddelen ## Art. 6 al 2-16 Wet du 25.03.1964 ##		bedrog
KF59.05	geneesmiddelen- verkoop van geneesmiddelen zonder medisch voorschrift ## Art. 6 al 3-16 Wet van 25.03.1964 ##		bedrog
KF59.06	geneesmiddelen - reclame ## Art. 9 par 1-16 Wet 25.03.1964 ##		bedrog
KF61.01	economische aangelegenheden-handelspraktijken - aanduiding der prijzen ## Art. 2-102-108-109-110 Wet du 14.07.1991 ##		bedrog
KF61.01A	economische aangelegenheden-prijsverlaging ## Art. 4§1-60.1-65-66-67 Wet 14.07.1971 ##		bedrog
KF61.04	economische aangelegenheden-handelspraktijken-daden strijdig met de eerlijke, praktijken in handelszaken ## Art. 93-94-103-108-109-110 Wet 14.07.1991 ##		bedrog
KF61.05	economische aangelegenheden-ambulante activiteiten-uitgevoerd zonder vergunning ## Art. 1-2-10 Wet 13.08.1986 ##		bedrog
KF61.06	economische aangelegenheden-uitoefenen van zelfstandige winstgevende activiteit door een vreemdeling - beroepskaart ## Art. 13-14-15 Wet 19.02.1965 ##		bedrog
KF61.07	economische aangelegenheden - kleine en middelgrote handels- en ambachtsondernemingen-toegang tot het beroep ## Art. 5-14 Wet 15.12.1970 ##		bedrog
KF61.07A	economische aangelegenheden-toegang tot het beroep-weigering tot inlichtingen ## Art. 15-16-17 Wet 15.12.1970 ##		bedrog
KF61.08	economische aangelegenheden-handelswerkzaamheid onder inschrijving in het handelsregister ## Art. 44 par 1-50 KB 20.07.1964 ##		bedrog
KF61.10	economische aangelegenheden-warehuizen rustdag ## Art. 1 par 2-16 Wet 22.06.1960 ##		bedrog
KF61.18	economische aangelegenheden - wijziging handelsregister ## art. 13 - 45 en 50 KB 20.07.1964 ##		bedrog
KF62.01	volksgezondheid-vervalsing voedingsmiddelen ## Art. 500al.1 en 2 SWB ##		bedrog
KF62.02	volksgezondheid-verkoop vervalste voedingsmiddelen ## Art. 500al.1 en 3 SWB ##		bedrog
KF62.02A	volksgezondheid-toevoeging van stoffen (art.3) ## Art. 1-2-4§3-15§1-17-26 Wet 24.01.1977 ##		bedrog
KF62.04	volksgezondheid-hormonen-verhandelen van dieren behandeld met stoffen (art.3) ## Art. 1-2-5-10.1-1a-10.3 Wet 15.07.1985 ##		bedrog
KF62.05	volksgezondheid-hormonen-verhandelen van dieren met andere stoffen dan in art. 3 ## Art. 1-2-4§2-5-10§1.1a.3§ Wet 15.07.1985 ##		bedrog
KF62.06	volksgezondheid-hormonen-verzet tegen bevoegde ambtenaar ## Art. 6-10§1.1b.3 Wet 15.07.1985 ##		bedrog
KF62.07	volksgezondheid-hormonen-verstrekken van onjuiste inlichtingen ## Art. 6-10§1.1b.3 Wet 15.07.1985 ##		bedrog
KF62.08	volksgezondheid-hormonen-voorschrijven van stoffen (art.3) ## Art. 1-2-3-10§1.2a.3§ Wet 15.07.1985 ##		bedrog
KF62.09	volksgezondheid-hormonen-toedienen van stoffen (art.3) ## Art. 1-2-3-10§1.2a.3§ Wet 15.07.1985 ##		bedrog
KF62.11	volksgezondheid-hormonen-toedienen met het oog op vermesting-stoffen ander dan in art. 3 vermeld ## Art. 1-2-4§2-10§1.2a.3§ Wet 15.07.1985 ##		bedrog
KF62.12	volksgezondheid-hormonen-wetens verhandelen van dieren waaraan stoffen werden toegediend (art.3) ## Art. 1-2-3-5-10§1.2b.3§ Wet 15.07.1985 ##		bedrog
KF62.15	volksgezondheid - invoer, vervoer en verkoop van vlees ## Art. 13-28al1-32-34 wet 5.9.1952 ##		bedrog
KF62.16	volksgezondheid-te koop stellen van niet verpakte voedingsmiddelen ## Art. 1-2-14-17-19-26 Wet 24.01.1977 + 1-3-4-23 KB 11.10.85 + 1-3§1.1-4 KB 04.02.1980 ##		bedrog
KF63.01	landbouw-jacht-vergunningen en licenties ## Art. Wet 28.02.1982 décr. W 28.06.1960 décr. VL 24.07.1991 ##		bedrog
KF63.01A	landbouw-jacht-terrein kleiner dan 25 hectaren ## Art. 2bis Wet 28.02.1982 ##		bedrog
KF63.02	landbouw-dieren-dierenmishandeling ## Art. 1-34-35.1-37-38-40-42-43 Wet 14.08.1986 ##		bedrog
KF63.02A	landbouw-dieren-verlaten van een dier met het inzicht er zich van te ontdoen ## art. 1-34-35.3-37-38-40-42-43 wet 14.08.1986 ##		bedrog
KF63.03	landbouw-dieren-niet verzorgen van dieren ## Art. 4§1-34-36.3-37-38-40-42-43 Wet 14.08.1986 ##		bedrog
KF63.04	landbouw-dieren-zonder noodzaak een huisdier te hebben gedood ## Art. 541 SWB ##		bedrog
KF63.05	landbouw-conventie van Washington-bescherming van de wilde fauna en flora (dieren, stukken van dieren-vb.ivoor, planten) ## Art. Wet 28.07.1981 - AR 20.12.1983 ORB 29.08.1991 AERW 29.11.1990 ##		bedrog
KF64.01	milieu-gevaarlijke, hinderlijke of ongezone inrichtingen-geen vergunning ## Art. 1-849ARAB-art2en6 Wet5.5.1888 ORB15.7.1993art3-4 par1en39 par1 decVL28.6.1995-AEVL6.2.1991en7.1.1992 ##		bedrog
KF64.02	milieu-bestrijding van de geluidshinder-elektronisch versterkte muziek in openbare en private instellingen ## Art. 1-2 en 3 KB 24.02.1977 + 1-9-10 en 11 Wet 18.07.1973 ##		bedrog
KF64.04A	milieu-afvalstoffen-niet giftige afval (huishoudelijke, gevaarlijke afvalstoffen, enz...) ## Art. ORB7.3.91+AERB19.9.91 decVL2.7.81+AEVL6.2.91en13.3.91 decW5.7.85+AERW23.07.87.12.11.1987en09.04.1992 ##		bedrog
KF64.04B	milieu-afvalstoffen-giftige afval ## Art. Wet22.7.1974+ KB 09.02.1976 ORB07.03.1991-AEVL06.02.1991 AERW09.7.1987,23.7.1987,12.11.1987en09.4.92 ##		bedrog
KF64.04C	milieu-afvalstoffen-afvalolie ## Art. Wet26.3.71 ORB7.3.91+AERB19.9.91 decVL2.7.81+AEVL 25.7.85,6.2.91,7.1.92 decW5.7.85+AERW9.7.87,12.11. ##		bedrog

KF64.04D	milieu-afvalstoffen-afvalwater ## Art. Loi 26.03.1971 AENVL 06.02.1991 ##	bedrog
KF64.04F	milieu-afvalstoffen-in-uit en doorvoer ## Art. Wet 09.07.1984 + KB 02.06.1987 ##	bedrog
KF64.04G	milieu - bescherming van de oppervlakte - en grondwateren ## Art. Wet 26.3.1971 + KB 03.8.1976 AERB19.9.91 dec VL28.6.1985+AEVL 27.3.85 decW07.10.1985et30.4.90+AERW31 ##	bedrog
KF66.01	stedenbouw-daden waarvoor een vergunning vereist is ## Art. 44§1-2-64-65-69Wet29.3.62 84,188,189,190,191,192,193,ORB29.8.91 decVL28.6.84et 29.4.91 dec W 18.7.91 ##	bedrog
KF66.03	stedenbouw-onwetlige aanplakking en opschriften op de openbare weg ## Art. 1-2 KB 29.12.1945 ##	bedrog
KF67.01	radioverbindingen-onwetlig houden van zend of ontvangtoestel ## Art. 1-3§1-15 Wet 30.07.1979 + 33 KB 15.10.1979 ##	bedrog
KF67.02	radioverbindingen-ontwettig opvangen van radioverbindingen(vb: radar detector, scanner) ## Art. 1-4c-15 Wet 30.07.1979 + 33 KB 15.10.1979 ##	bedrog
KF67.03	radioverbindingen-verkoop van zend-of ontvangstoestel voor radio verbindingen ## Art. 7 et 15 Wet 30.07.1979 ##	bedrog
KF67.03B	radioverbindingen-verkoop/verhuur van niet goedgekeurd zend of ontvangstoestel aan persoon zonder vergunning ## Art. 1-7-15 Wet 30.07.1979 + art. 33 KB 15.10.1979 ##	bedrog
KF67.04	telefoon-onwetttig afluisteren van telefoon gesprekken of onderscheppen van telegram ## Art. 111-113-114-117 wet 21.3.1991 ##	bedrog
KF67.05	onwetttig gebruik van telefoonlijnen ## Art. 111-113-114-117 wet 21.3.1991 ##	bedrog
KF68.01	namaking van handelsmerken ## Art. 8-9-12-13en14 Wet 01.04.1879 ##	bedrog
KF68.02	auteursrechten-kwaadwillige of bedriegelijke inbreuk-verkoop ## Art. 80-81-83-85 wet 27.7.1994 ##	bedrog
KF68.03	auteursrechten-namaking van modellen ## Art. 22.23 en 26 Wet 22.03.1886 ##	bedrog
KF68.03A	auteursrechten- namaking van modellen ## 80 en 81 Wet 30.06.1994 ##	bedrog
KF68.06	bedrieging-over de aard ## Art. ##	bedrog
KF69.01	arbeid-werkloosheid-onrechtmatig afstempelen controlekaart ## Art. 153-195-261.5-263 KB 20.12.1963 ##	bedrog
KF69.02	arbeid-werkloosheid-geen aangifte ## Art. 175 par 1.1b KB 25.11.1991 ##	bedrog
KF69.03	arbeid-sluikwerk met handels-en ambachtelijk karakter ## Art. 1-2-5-8 Wet 06.07.1976 ##	bedrog
KF69.04	tewerkstelling van vreemde arbeiders ## Art. KB n°34 van 20.07.1967 ##	bedrog
KF69.60A	sociale documenten - verhinderen van toezicht ## Art. 4,15-2 wet 16/11/72 - 7,11-1 KB nr 5 23/10/78 gewijzigd door art. 214 programmawet 22/12/1989 ##	bedrog
KF69.60B	sociale zekerheid van de arbeiders - als werkgever verzuumd te hebben zich bij de RSZ te laten inschrijven ## Art. 21,35 wet 27/6/1969 ##	bedrog
KF69.60D	verplichte verzekering tegen ziekte en invaliditeit - verzuumd te hebben de nodige documenten te verschaffen aan de arbeiders, voor hun prestatierecht ## Art. 103,103a wet 98/63 ##	bedrog
KF69.60E	sociale zekerheid - verhinderen van toezicht ## Art. 35-4° wet 27/6/69, 15-1° wet 16/11/79 betreffe nde arbeidinspectie ##	bedrog
KF69.60F	sociale documenten - verzuumd te hebben een personeelsregister bij te houden ## Art. 3-1° KB 8/8/1980, 11§3a KB 23/10/78 ##	bedrog
KF69.60H	personen die de Belgische nationaliteit niet bezitten, te hebben tewerkgesteld ## Art. 4, 27-2 KB 20/7/67 gewijz. wet 27/7/76 ##	bedrog
KF69.60J	arbeidsreglement - nagelaten te hebben een arbeidsreglement op te stellen ## Art. 4.25-1° wet 8/4/65 ##	bedrog
KF69.60I	bescherming van het loon van de arbeiders - verzuumd te hebben het loon van de arbeiders uit te betalen ## Art. 9, 42-1° wet 12/4/1965 ##	bedrog
KF69.60K	sociale documenten - bouwbedrijf - verzuumd te hebben de sociale zekerheidskaart te overhandigen ## Art. 8-1° KB 1/7/1994, 11§3.e KB 23/10/1978 ##	bedrog
KF69.60L	collectieve arbeidsovereenkomsten en paritaire comités - verzuumd te hebben het gewaarborgd minimum loon uit te betalen aan de arbeider ## Art. 56, 56-1° wet 5/12/68, KB 17/69 gewijzigd bij KB nr 15 23/10/78 ##	bedrog
KF69.60M	sociale zekerheid - verzuumd te hebben aangifte te doen bij de RSZ ## Art. wet 27/6/1969 gewijz. bij wet 22/12/1989 en KB 11/9/1991 ##	bedrog
KF69.60N	arbeidsbescherming - gezondheid en veiligheid van de arbeiders, alsmede de salubriteit van het werk en van de werkplaatsen ## Art. art.28.28bis§6a-b,168,434,7.1,462.1.3 en 849 van het Algemeen reglement van de arbeidsbescherming ##	bedrog
KF69.61A	arbeidsreglement ## Art. Wet 08.04.1965 ##	bedrog
KF69.61B	maatschappelijke zekerheid der arbeiders ## Art. Wet 27.06.1969 - KB 28.11.1969 ##	bedrog
KF69.61C	arbeidsongevallen ## Art. Wet 10.04.1971 ##	bedrog
KF69.61F	verplichte verzekering tegen ziekte en invaliditeit ## Art. Wet 09.08.1963 ##	bedrog
KF69.61H	arbeidsinspectie ## Art. Wet 16.11.1972 ##	bedrog
KF69.61J	collectieve arbeidsovereenkomst ## Art. Wet 28.04.1988 ##	bedrog
KF69.61K	arbeidsvoorziening en werkloosheid ## Art. KB 20.12.1963 ##	bedrog
KF69.61M	wet op de arbeid ## Art. Wet van 16.03.1971 ##	bedrog
KF69.61O	programmawet van 22 december 1989 ## Art. Art. 157 tot 159, 172,173 ##	bedrog

KF69.62	het vervoer ## Art. 1-2 wet 18/2/1962 ##		
KF70.01	uitlokken van inschrijvingen of aankopen van aandelen van vennootschappen art 202 gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen + ## art 496 SWB ##		bedrog bedrog
KF71.01	boekhouding en jaarrekeningen in de ondernemingen-gebrekkige boekhouding ## Art. 17 Wet 17.07.1975 ##		bedrog
KF71.02A	valsheid in geschriften-valse verklaring van revisor ## art. 27 al.3 wet 22.07.1953, 196 SWB ##		bedrog
KF71.03	jaarrekeningen-laattijdige neerlegging ## Art. 10-80al. 1-2-137-158-197-200-201 al.4-210 gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen ##		bedrog
KF71.04	jaarrekeningen-niet voorleging aan de algemene vergadering ## Art. 200-201 al.3 quater-210 gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen ##		bedrog
KF71.05	valsheid in jaarrekeningen ## Art. 207-208-209-210 gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen ##		bedrog
KF71.06	verboden beheersfunctie-als veroordeelde-als gefailleerde ## Art. 1-1bis-3-4 A.R.n°22 van 24.10.1934 ##		bedrog
KF71.09	niet oproepen van de algemene vergadering ## Art. 201 al.5 - 210 gecoördineerde wetten op handelsvennootschappen		bedrog
KF72.01	bedriegelijk onvernomen ## Art. 490bis §1 SWB ##		bedrog
KF75.01	eenvoudige bankbreuk ## Art. 489,1e SWB; 437-440-441-472-573-574-583 Wb.Koophandel ##		bedrog
KF75.02	bedrieglijke bankbreuk ## Art. 489,2e SWB; 437-438-440-441-472-577-579-583 Wb.Koophandel ##		bedrog
KF75.03	bedriegelijk faillissement-wegmaking,verbergen of helen van voorwerpen in het belang van een gefailleerde ## Art. 490 al.1 SWB ##		bedrog
KF75.04	bedriegelijk faillissement-indienen van verdichte of overdreven schuldvorderingen bij faillissement ## Art. 490 al.2 SWB ##		bedrog
KF75.05	bedriegelijk faillissement-als schuldeiser van een gefailleerde, bijzondere voordelen bedongen te hebben voor zijn wijze van stemmen-bijzondere overeenkomsten te hebben aangegaan ## Art. 490 al.3 SWB ##		bedrog
KF75.07	als curator, ontrouw in zijn beheer ## Art. 490,4e SWB ##		bedrog
KF78.01	inkomstenbelasting-inbreuken op wetboek van inkomstenbelastingen en uitvoeringsbesluiten ## Art. 449 WIB ##		bedrog
KF78.02	inkomstenbelasting-niet indienen van aangifte ## Art. 305-449 WIB ##		bedrog
KF78.03	inkomstenbelasting-onjuiste of onvolledige verklaring ## Art. 307-449 WIB ##		bedrog
KF78.04	inkomstenbelasting-niet betaling ## Art. 413-449 WIB ##		bedrog
KF78.05	inkomstenbelasting-valsheid in openbare, handels of privageschriften-of gebruik- met het oog op het plegen van inbreuk op het wetboek van inkomstenbelastingen en uitvoeringsbesluiten ## Art. 450 KB 10.04.1992 ##		bedrog
KF78.07	BTW-inbreuken op het wetboek over BTW of uitvoeringsbesluiten ## Art. 73 Wet 03.07.1969 ##		bedrog
KF78.08	BTW-valsheid in openbare-handers of privageschriften-of gebruik- met het oog op het plegen van een inbreuk op het wetboek over BTW of uitvoeringsbesluiten ## Art. 73 bis Wet 03.07.1969 ##		bedrog
KF78.09	BTW-niet naeving van het verbod om een beroepsactiviteit uit te oefenen of de sluiting van een instelling-uitgesproken ingevolge art. 73 ter van het wetboek over BTW ## Art. 73 quater Wet 03.07.1969 ##		bedrog
KF10.05	bendevorming-deelname ## Art. 322 tot en met 326 SWB ##		bendevorming
KF10.05A	bendevorming-plegen van misdaden waarop doodstraf of dwangarbeid is gesteld-deelname of hulpverlening ## Art. 322-324 al.1+2 SWB ##		bendevorming
KF10.05B	bendevorming-plegen van misdaden andere dan deze waarop doodstraf of dwangarbeid is gesteld-deelname ## Art. 322-324 al.1+3 SWB ##		bendevorming
KF10.05C	bendevorming-plegen van wanbedrijven-deelname ## Art. 322-324 al.1+4 SWB ##		bendevorming
KF10.06	bendevorming-aanstoker of hoofd ## Art. 322 a 326 SWB ##		bendevorming
KF10.06A	bendevorming-plegen van misdaden waarop doodstraf of dwangarbeid is gesteld-aanstoker of hoofd ## Art. 322-323 al.1 SWB ##		bendevorming
KF10.06B	bendevorming-plegen van misdaden andere dan deze waarop doodstraf of dwangarbeid is gesteld-aanstoker of hoofd ## Art. 322-323 al.2 SWB ##		bendevorming
KF10.06C	bendevorming-plegen van wanbedrijven-aanstoker of hoofd ## Art. 322-323 al.2 SWB ##		bendevorming
KF14.01	huisdiefstal ## Art. 461 al.1-463-464-465 SWB ##		diefstal
KF14.02	poging tot huisdiefstal ## Art. 51-53-461 al.1-464-466 SWB ##		diefstal
KF17.01	diefstal-met braak,inklimming,valse sleutels ## Art. 461-467 al.1 SWB ##		diefstal
KF17.02	diefstal-met braak,inklimming,valse sleutels/kortstondig gebruik ## Art. 461 al.2-467 al.1 SWB ##		diefstal
KF17.03	diefstal-gepleegd door openbaar ambtenaar door middel van ambtsbediening ## Art. 461-467 al.2 SWB ##		diefstal
KF17.04	diefstal-door inroepen van titel of kentekens van een openbaar ambtenaar of door inroepen van vals bevel van het openbaar gezag ## Art. 461-467 al.3 SWB ##		diefstal
KF18.01	gewone-diefstal ## Art. 461-463 SWB ##		diefstal
KF18.02	diefstal-voor kortstondig gebruik ## Art. 461 al.2-463 SWB ##		diefstal
KF18.03	poging gewone diefstal ## Art. 51-53-461 al.1-463-466 SWB ##		diefstal
KF18.04	poging gewone diefstal-voor kortstondig gebruik ## Art. 51-53-461 al.2-463-466 SWB ##		diefstal

KF25.02	diefstal-als ambtenaar of openbaar officier ## Art. 467 al.3 SWB ##	diefstal
KF11.03	diefstal met geweld of bedreiging ## Art. 461-468 SWB ##	diefstal met geweld
KF11.04	diefstal-op heterdaad-met geweld of bedreiging om in het bezit van de weggenomen voorwerpen te kunnen blijven, of om de vlucht te verzekeren ## Art. 461-468-469 SWB ##	diefstal met geweld
KF11.05A	met braak-inkrimming-valse sleutels ## Art. 461-468-471 al.1+2 SWB ##	diefstal met geweld
KF11.05B	door openbaar ambtenaar door middel van zijn ambtsbediening gepleegd ## Art. 461-468-471 al.1+3 SWB ##	diefstal met geweld
KF11.05C	met aannemen van titel of kentekens van een openbaar ambtenaar of inroepen van een vals bevel van het openbaar gezag ## Art. 461-468-471 al.1+4 SWB ##	diefstal met geweld
KF11.05D	bij nacht ## Art. 461-468-471 al.1+5 SWB ##	diefstal met geweld
KF11.05E	door twee of meer personen ## Art. 461-468-471 al.1+6 SWB ##	diefstal met geweld
KF11.05F	met voertuig om de diefstal of zijn vlucht te vergemakkelijken ## Art. 461-468-471 al.1+7 SWB ##	diefstal met geweld
KF11.06A	onder twee van de in artikel 471 SWB vermelde omstandigheden ## Art. 461-468-472 al.1+2 SWB ##	diefstal met geweld
KF11.06B	met gebruik of vertoon van wapens ## Art. 461-468-472 al.1+3 SWB ##	diefstal met geweld
KF11.06C	met gebruik van weerloosmakende of giftige stoffen ## Art. 461-468-472 al.1+4 SWB ##	diefstal met geweld
KF11.06D	met gebruik van een gestolen voertuig om de diefstal of zijn vlucht te vergemakkelijken ## Art. 461-468-472 al.1+5 SWB ##	diefstal met geweld
KF11.06E	met gebruik van voertuig waardoor verwarring kan ontstaan met een voertuig van de ordediensten ## Art. 461-468-472 al.1+6 SWB ##	diefstal met geweld
KF11.07A	ongeneeslijk likkende ziekte, blijvende fys. of psych. ongeschiktheid, volledig verlies van het gebruik van een orgaan of zware verminking ## Art. 461-468-471-473 al.1 et al.2-476 SWB ##	diefstal met geweld
KF11.07B	met lichamelijke foltering ## Art. 461-468-472-473 al.3 SWB ##	diefstal met geweld
KF11.08	diefstal-met geweld-die de dood veroorzaakt heeft-zonder het oogmerk om te doden (+ poging) ## Art. 461-468-474-476 SWB ##	diefstal met geweld
KF30.01	diefstal-met geweld-die de dood veroorzaakt heeft-zonder het oogmerk om te doden (+ poging) ## Art. 461-468-474-476 SWB ##	diefstal met geweld
KF11.02D	afpersing-doodslag om afpersing te vergemakkelijken ## Art. 470-475 SWB ##	doodslag
KF11.09	diefstal-doodslag om diefstal te vergemakkelijken ## Art. 461-468-475 SWB ##	doodslag
KF16.17	wegmaken van lijk ## Art. 340 SWB ##	doodslag
KF30.02	diefstal-doodslag om diefstal te vergemakkelijken ## Art. 461-468-475 SWB ##	doodslag
KF30.03	doodslag ## Art. 392-393 SWB ##	doodslag
KF30.04	kindermoord-zonder voorbedachten rade ## Art. 392-393-396 SWB ##	doodslag
KF30.05	kindermoord-met voorbedachten rade ## Art. 392-393-394-396 SWB ##	doodslag
KF30.07	moord ## Art. 392-393-394 SWB ##	doodslag
KF30.08	oudermoord ## Art. 392-393-394-395 SWB ##	doodslag
KF30.09	verschoonbare doodslag ## Art. 411-412-413-414 SWB ##	doodslag
KF30.10	vergiftiging ## Art. 392-393-397 SWB ##	doodslag
KF37.48	verkrachting-met dood tot gevolg ## Art. 376 al.1 SWB ##	doodslag
KF39.01	vruchtafdrijving-zonder toestemming van de vrouw-met bedoeling de vruchtafdrijving te veroorzaken (+ poging) ## Art. 348 SWB ##	doodslag
KF39.02	vruchtafdrijving-zonder toestemming van de vrouw-met de dood tot gevolg ## Art. 348-352 SWB ##	doodslag
KF39.03	vruchtafdrijving-door opzettelijk geweld-door derden-zonder bedoeling de vruchtafdrijving te veroorzaken ## Art. 349 SWB ##	doodslag
KF39.04	vruchtafdrijving-door geweld met voorbedachten rade-zonder bedoeling de vruchtafdrijving te veroorzaken ## Art. 349 SWB ##	doodslag
KF39.06	vruchtafdrijving-met toestemming van de vrouw-door derden ## Art. 350 SWB ##	doodslag
KF39.07	vruchtafdrijving-met toestemming van de vrouw-met de dood tot gevolg ## Art. 352 SWB ##	doodslag
KF43.13	slagen en verwondingen-opzettelijke slagen met de dood tot gevolg zonder het oogmerk om te doden-met voorbedachten rade ## Art. 392-398-401 SWB ##	doodslag
KF43.24	vergiftiging-opzettelijke-zonder het oogmerk te doden-poging ## Art. 402-405 SWB ##	doodslag
KF60.00	Inbreuk op de wetgeving inzake drugs	drugs
KF60.01	verdovende middelen-onwettig bezit ## Art. 2 bis par.1 Wet 24.02.1921 gew. 09.07.1975 - art.1-11+28 KB 31.12.1930 (art.1-2 en 32 KB 02.12.1988) ##	drugs
KF60.02	verdovende middelen-gebruik in groep ## Art. 3 al.1 Wet 24.02.1921 gew. 09.07.1975 - art.1-11+28 KB 31.12.1930 (art.1-2 en 32 KB 02.12.1988) ##	drugs
KF60.03	verdovende middelen-aan anderen het gebruik te hebben vergemakkelijkt of er toe aangezet ## Art. 3 al.2 Wet 24.02.1921 gew. 09.07.1975 - art.1-11+28 KB 31.12.1930 (art.1-2 en 32 KB 02.12.1988) ##	drugs
KF60.04	verdovende middelen-onderhoud van toxicomanie-misbruik ## Art. 3 al.3 Wet 24.02.1921 gew. 09.07.1975 - art.1-23+28 KB 31.12.1930 (art.1-2 en 32 KB 02.12.1988) ##	drugs

KF60.05	verdoende middelen-valsheid met het oog verdoende middelen te bekomen ## Art. 2 bis par 1 Wet 24.2.1921 gew. 9.7.1975 - art. 1-21+28 KB 31.12.1930 (art drugs 1-21 en 32 KB 02.12.1988) ##	
KF60.06	verdoende middelen-verzwarende omstandigheden-ouderschap van het slachtoffer ## Art. 2bis Wet 24.2.1921 gew. 09.07.1975 ##	drugs
KF60.06A	verdoende middelen-verzwarende omstandigheden-minderjarige meer dan 16 jaar ## Art. 2bis par.2a Wet 24.2.1921 gew. 09.07.1975 ##	drugs
KF60.06B	verdoende middelen-verzwarende omstandigheden-minderjarige meer dan 12 jaar en minder dan 16 jaar ## Art. 2bis par.3a Wet 24.2.1921 gew. 09.07.1975 ##	drugs
KF60.06C	verdoende middelen-verzwarende omstandigheden-minderjarige minder dan 12 jaar ## Art. 2bis par.4a Wet 24.2.1921 gew. 09.07.1975 ##	drugs
KF60.07	verdoende middelen-ziekte of dood van het slachtoffer ## Art. 2bis Wet 24.2.1921 gew. 09.07.1975 ##	drugs
KF60.07A	verdoende middelen-ongeneeslijke ziekte,blijvende werkbekwaamheid,zware verminking ## Art. 2bis par.2b Wet 24.2.1921 gew. 09.07.1975 ##	drugs
KF60.07B	verdoende middelen-dood van het slachtoffer ## Art. 2bis par.3c Wet 24.2.1921 gew. 09.07.1975 ##	drugs
KF60.08	verdoende middelen-deelneming aan vereniging ## Art. 2 bis Wet 24.2.1921 gew. 09.07.1975 ##	drugs
KF60.08A	verdoende middelen-deelneming aan vereniging-hoofd- of bijkomstige aktiviteit ## Art. 2 bis par.3b Wet 24.2.1921 gew. 09.07.1975 ##	drugs
KF60.08B	verdoende middelen-deelneming aan vereniging-als hoofd ## Art. 2 bis par.4b Wet 24.2.1921 gew. 09.07.1975 ##	drugs
KF60.09	doping in sportwedstrijden - weigering van inspectie ## Art. 1-2-7 Wet 02.04.1965 dec VLR 27.03.1991 ##	drugs
KF60.10	Verdoendmiddelen - dronabinol ## Art. nr 14 - art... KB 02 December 1988 ##	drugs
KF60.10A	verdoendmiddelen-BEZITRAMIDU (Burgodin) ## Art. n°14a - art. 1-11-28 KB 31.12.1930 ##	drugs
KF60.10AA	verdoende middelen-CANNABIS (haschisch-marijuana-banghi-kif) ## Art. nr 15-art. 1-11-28 K.B. 31.12.1930 ##	drugs
KF60.10AB	verdoende middelen-COCAINUM (Cocaine) ## Art. nr 19-art. 1-11-28 K.B. 31.12.1930 ##	drugs
KF60.10AD	verdoende middelen-DEXTROMORAMIDUM (Palfium) ## Art. nr 22 - art. 1-11-28 K.B. 31.12.1930 ##	drugs
KF60.10AE	verdoende middelen-DIIPANONUM (Wellconal) ## Art. nr 31 - art. 1-11-28 K.B. 31.12.1930 ##	drugs
KF60.10AF	verdoende middelen-HEROINUM (Heroïne) ## Art. nr 36 - art. 1-11-28 K.B. 31.12.1930 ##	drugs
KF60.10AG	verdoende middelen-HYDROCODONE (Bicodone) ## Art. nr 37 - art. 1-11-28 K.B. 31.12.1930 ##	drugs
KF60.10AH	verdoende middelen-METHADONUM (Mephenon) ## Art. nr 47 - art. 1-11-28 K.B. 31.12.1930 ##	drugs
KF60.10AI	verdoende middelen-MORPHINUM (Morphine) ## Art. nr 53 - art. 1-11-28 K.B. 31.12.1930 ##	drugs
KF60.10AJ	verdoende middelen-OPIMUM ## Art. nr 62 - art. 1-11-28 K.B. 31.12.1930 ##	drugs
KF60.10BA	verdoende middelen-CODEINUM (Codeïne) ## Art. nr 3 - art. 1bis par. 1-11 K.B. 31.12.1930 ##	drugs
KF60.10CA	verdoende middelen-AMPHETAMINE ## Art. nr 1 - art. 1 K.B. 2.12.1988 + art. 11 K.B. 31.12.1930 ##	drugs
KF60.10CB	verdoende middelen-METHAMPHETAMINE (Pervitin) ## Art. nr 2 - art. 1 K.B. 2.12.1988 + art. 11 K.B. 31.12.1930 ##	drugs
KF60.10CC	verdoende middelen-METHYLPHENIDATE (Rilatine) ## Art. nr 4 - art. 1 K.B. 2.12.1988 + art. 11 K.B. 31.12.1930 ##	drugs
KF60.10CD	verdoende middelen-ACIDE LYSERGIQUE (L.S.D) ## Art. nr 7 - art. 1 K.B. 2.12.1988 + art. 11 K.B. 31.12.1930 ##	drugs
KF60.10CE	verdoende middelen-MESCALINE ## Art. nr 8 - art. 1 K.B. 2.12.1988 + art. 11 K.B. 31.12.1930 ##	drugs
KF60.10CF	verdoende middelen-PSILOCYBINE ## Art. nr 9d - art. 1 K.B. 2.12.1988 + art. 11 K.B. 31.12.1930 ##	drugs
KF60.10CG	verdoende middelen-KETAMINE ## Art. nr 11 - art. 1 K.B. 2.12.1988 + art. 11 K.B. 31.12.1930 ##	drugs
KF60.10CH	verdoende middelen-METHAQUALONE (Toquiline) ## Art. nr 18 - art. 1 K.B. 2.12.1988 + art. 11 K.B. 31.12.1930 ##	drugs
KF60.10CI	verdoende middelen-FENETYLLINE (Captagon) ## Art. nr 20 - art. 1 K.B. 2.12.1988 + art. 11 K.B. 31.12.1930 ##	drugs
KF60.10CJ	verdoende middelen-M.D.A (Ecstasy-XTC) ## Art. nr 26 - art. 1 K.B. 2.12.1988 + art. 11 K.B. 31.12.1930 ##	drugs
KF60.10CK	verdoende middelen-D.M.A (Ecstasy-XTC) ## Art. nr 28 - art. 1 K.B. 2.12.1988 + art. 11 K.B. 31.12.1930 ##	drugs
KF60.10CL	verdoende middelen-M.D.M.A. (Ecstasy-XTC) ## Art. nr 33 - art. 1 K.B. 2.12.1988 + art. 11 K.B. 31.12.1930 ##	drugs
KF60.10CM	verdoende middelen-MDA (M.D.E.) ## Art. nr 35 - art. 1 K.B. 2.12.1988 + art. 11 K.B. 31.12.1930 ##	drugs
KF60.10DB	verdoende middelen-FLUNITRAZEPAM (Rohypnol-Roche 2-Roche 4) ## Art. nr 11-29 K.B. 02.12.1988 ##	drugs
KF40.01	ontvoering van minderjarige-kind minder dan 7 jaar ## Art. 364 SWB ##	familie
KF40.02	ontvoering van minderjarige-verberging van een kind minder dan 7 jaar ## Art. 365 SWB ##	familie
KF40.04	ontvoering van minderjarige-weigering van afgifte van kind minder dan 7 jaar ## Art. 367 SWB ##	familie
KF40.05	ontvoering van minderjarige-met geweld,list,bedreiging -ontvoeren van meisje minder dan 16 jaar ## Art. 368-369 SWB ##	familie
KF40.06	ontvoering van minderjarige-met geweld,list,bedreiging ## Art. 368 SWB ##	familie
KF40.07A	ontvoering met toestemming van meisje door meerderjarige ## Art. 370 SWB ##	familie

KF40.07B	ontvoering met toestemming van meisje minder dan 18 jaar door minderjarige ## Art. 370 SWB ##	
KF42.01	achterlaten van kind ## Art. 360bis SWB ##	familie
KF42.02	achterlaten van kind-bijzondere herhaling ## Art. 360bis al.3 SWB ##	familie
KF42.03	dubbel huwelijk ## Art. 391 SWB ##	familie
KF42.04	familieverlating-rechterlijke beslissing ## Art. 391bis al.1 SWB ##	familie
KF42.05	familieverlating-niet voldoen aan verplichtingen-Burgerlijk Wetboek ## Art. 391bis al.2 SWB ##	familie
KF42.06	familieverlating-zich onttrekken aan de machtiging tot ontvangen van inkomsten ## Art. 391bis al.3 SWB ##	familie
KF42.07	familieverlating-verzuim van vervullen van formaliteiten van sociale wetgeving ## Art. 391bis al.4 SWB ##	familie
KF42.08	familieverlating-bijzondere herhaling ## Art. 391bis al.5 SWB ##	familie
KF42.09A	vrijwillige onthouding van voedsel of verzorging aan en kind jonger dan 16 jaar of aan een onbekwame ## Art. 401 bis SWB ##	familie
KF42.09B	vrijwillige onthouding van voedsel of verzorging aan een kind jonger dan 16 jaar of aan een onbekwame, met als gevolg ziekte of arbeidsongeschiktheid ## Art. 399 al.1 - 401 SWB ##	familie
KF42.09C	vrijwillige onthouding van voedsel, verzorging aan kind jonger dan 16 jaar aan onbekwame, met gevolg ongeneeslijke ziekte, blijvende arbeidsongeschiktheid, verlies van gebruik van orgaan, zware verminking ## Art. 400 al.1 - 401bis SWB ##	familie
KF42.09D	vrijwillige onthouding van voedsel of verzorging aan een kind jonger dan 16 jaar of aan een onbekwame, met de dood als ongewild gevolg ## Art. 401 al.1 - 401 bis SWB ##	familie
KF42.10	met voorbedachte rade ## Art. 398 al.2-399 al.2-400 al.2-401 al.2-401bis SWB ##	familie
KF42.11	tegenover bloedverwant in opgaande lijn ## Art. 410 al.1 SWB ##	familie
KF42.12	door ouder(s) of enig persoon die gezag heeft ## Art. 410 al.2 SWB ##	familie
KF42.19	onttrekking van minderjarigen-ontvoering-door vader of moeder in weervil van de wet over de jeugdbescherming ## Art. 369 bis al.1+2 SWB ##	familie
KF42.20	onttrekking van minderjarigen-ontvoering-door vader of moeder-in weervil van een rechterlijke beslissing ## Art. 369bis al.1+4 SWB ##	familie
KF42.22	onttrekking van minderjarigen-echtscheiding door onderlinge toestemming-niet aangifte van een minderjarige-ontvoering van een minderjarige ## Art. 369bis al.1+5 SWB ##	familie
KF42.25A	verzuim onderhoud-tegenover een kind beneden de 16 jaar of onbekwame persoon ## Art. 420bis SWB ##	familie
KF42.29	vondeling leggen en verlaten van kinderen-op een eenzame plaats ## Art. 358 SWB ##	familie
KF42.30	te vondeling leggen en verlaten van kinderen-als vader, moeder of persoon aan wie het kind of de onbekwame was toevertrouwd ## Art. 358-359 SWB ##	familie
KF10.01	gijzeling ## Art. 347bis al.1+2 SWB ##	gijzeling-wederr vrijheidsber
KF10.02	gijzeling-vrijlating binnen de vijf dagen ## Art. 347bis al.3 SWB ##	gijzeling-wederr vrijheidsber
KF10.03	gijzeling-ongeneeslijk lijkende ziekte, blijvende ongeschiktheid, volledig verlies van het gebruik van een orgaan, zware verminking, dood ## Art. 347bis al.4 SWB ##	gijzeling-wederr vrijheidsber
KF10.04	gijzeling-met lichamelijke foltering ## Art. 347bis al.5 SWB ##	gijzeling-wederr vrijheidsber
KF33.01	vrijheidsberoving-wederrechtelijk door particulier ## Art. 434 SWB ##	gijzeling-wederr vrijheidsber
KF33.02A	vrijheidsberoving-wederrechtelijk-die langer dan 10 dagen geduurd heeft ## Art. 434-435 SWB ##	gijzeling-wederr vrijheidsber
KF33.02B	vrijheidsberoving-wederrechtelijk-die langer dan 1 maand geduurd heeft ## Art. 434-436 SWB ##	gijzeling-wederr vrijheidsber
KF33.02C	vrijheidsberoving-wederrechtelijk-verricht op vals bevel van het openbaar gezag of met doodsb bedreigingen ## Art. 434-437 SWB ##	gijzeling-wederr vrijheidsber
KF33.02E	vrijheidsberoving-wederrechtelijk-de gevangen gehouden persoon lichamenlijk gefolterd werd ## Art. 434-438, 1e SWB ##	gijzeling-wederr vrijheidsber
KF33.02F	vrijheidsberoving-wederrechtelijk-met ongeneeslijk lijkende ziekte, blijvende ongeschiktheid, verlies van een orgaan, zware verminking, ingevolg van lichamelijke foltering ## Art. 434-438, 1e + 2e SWB ##	gijzeling-wederr vrijheidsber
KF33.02G	vrijheidsberoving-wederrechtelijk-de lichamelijke foltering de dood van de aangehouden persoon tot gevolg hebbende ## Art. 434-438, 1e+3e SWB ##	gijzeling-wederr vrijheidsber
KF34.01	vrijheidsberoving-wederrechtelijk-als ambtenaar-sonder last, bevel, vonnis, weigering tot voortbrengen van gevangene, weigering de aanhoudingsregisters te vertonen ## Art. 157 SWB ##	gijzeling-wederr vrijheidsber
KF34.05	vrijheidsberoving-wederrechtelijk-als openbaar officier ## Art. 147 SWB ##	gijzeling-wederr vrijheidsber
KF34.05B	vrijheidsberoving-wederrechtelijke-door openbaar officier-die langer geduurd heeft dan 1 maand ## Art. 147 al.3 SWB ##	gijzeling-wederr vrijheidsber
KF34.07	vrijheidsberoving-wederrechtelijk-als openbaar ambtenaar-weigering de wederrechtelijke vrijheidsberoving te doen ophouden-terwijl hij niet bevoegd was ## Art. 156 SWB ##	gijzeling-wederr vrijheidsber
KF27.01	heling ## Art. 505 al.1 SWB ##	heling
KF27.02	heling van zaken bedoeld in artikel 42.3 SWB (witwassen) ## Art. 505 al.2 SWB ##	heling

KF37.40I	Mensenhandel		
KF00.01	poging tot misdaad ## Art. 51-52-80 SWB ##		niet relevant
KF00.02	poging tot wanbedrijf ## Art. 51-53 SWB ##		niet relevant
KF01.01	herhaling-misdaad na misdaad ## Art. 54-55 SWB ##		niet relevant
KF01.02	herhaling-wanbedrijf na misdaad ## Art. 56al.1SWB ##		niet relevant
KF01.03	herhaling-wanbedrijf na wanbedrijf ## Art. 56al.2SWB ##		niet relevant
KF01.05	herhaling-overtreding na overtreding ## Art. 565-SWB ##		niet relevant
KF01.06	herhaling-gewoontemisdadigers ## Art. art.22 en 23 Wet 1.7.1964 ##		niet relevant
KF02.01	mededader ## Art. 66 SWB ##		niet relevant
KF02.01A	dader ## 66 SWB ##		niet relevant
KF02.01B	dader of mededader ## 66 SWB ##		niet relevant
KF02.02	medeplichtige ## Art. 67-69 SWB ##		niet relevant
KF03.01	burgerlijke aansprakelijkheid-aangestelde ## Art. 1384-BW ##		niet relevant
KF03.02	burgerlijke aansprakelijkheid-minderjarige ## Art. 1384-BW ##		niet relevant
KF04.01	feiten-gepleegd in het buitenland door belg t.n.v. belg ## Art. art.6 al1 en al2.7§1 en 12 Voorafgaande titel WSV ##		niet relevant
KF04.02	feiten-gepleegd in het buitenland door belg t.n.v. buitenland ## Art. art.6 al3.7§2 en 12 Voorafgaande titel WSV ##		niet relevant
KF04.03	misdrif gepleegd door een vreemdeling in het buitenland(betichte gevonden in België) ## Art. art.10,11 en 12 Voorafgaande titel WSV ##		niet relevant
KF05.01	herkwalificatie-vergissing in de kwalificatie ## Art. ##		niet relevant
KF05.02	herkwalificatie-vergissing in de identiteit ## Art. ##		niet relevant
KF06.00	samenhang ## Art. 226-227 WSV ##		niet relevant
KF06.01	samenhang-bevoegdheid van de Politierechtbank ## Art. 137-138-226-227 WSV ##		niet relevant
KF06.04	samenhang-bevoegdheid van de Arbeidsrechtbank ## Art. 226-227 WSV-155 Gerechtelijk Welboek ##		niet relevant
KF80	politieberoep ## Art. ##		niet relevant
KF89	twee veroordelingen binnen de drie jaar ## art.38 par.1.3 al.2 KB 16.3.68 gew.-wet 9.6.75 ##		niet relevant
KF99.97	Misdrif-begaan door minderjarige, niet nader gespecificeerd(wet 8.04.65-art.52)		niet relevant
KF99.97A	Misdrif-begaan door minderjarige, niet nader gespecificeerd(wet XX.XX.2002)		niet relevant
KF99L	burgerlijk-aansprakelijk ## Art. ##		niet relevant
KF99R	wettige herhaling – straf niet ondergaan of niet verjaard ## Art. art.56 al.2 SWB ##		niet relevant
KF99S	wettige herhaling – straf ondergaan of verjaard ## Art. art.56 al.2 SWB ##		niet relevant
KF99T.2	specifieke herhaling binnen het jaar – gewone overtreding na andere overtreding ## Art. art.29 al.4 KB 16.3.68 ##		niet relevant
KF99U	specifieke herhaling binnen de drie jaar ## Art. art.36 al.1 KB-16.3.68 ##		niet relevant
KF99V	nieuwe specifieke herhaling binnen de drie jaar sinds een tweede veroordeling uitgesproken in staat van herhaling ## Art. art.36 al.2 KB 16.3.68 ##		niet relevant
KF99X	drie veroordelingen binnen het jaar ## Art. art.38 par.1.2 KB-16.3.68 gew.-wet 9.6.75 ##		niet relevant
KF99Z	twee veroordelingen binnen de drie jaar ## Art. art.38 par.1.3 al.2 KB-16.3.68 gew.-wet 9.6.75 ##		niet relevant
KF44.01	onopzettelijke doding-gemeen recht ## Art. 418-419 SWB ##		onvrijwillige doding
KF87	dodelijk verkeersongeval ## Art. 418-419 SWB ##		onvrijwillige doding
KF99.95	onvrijwillige doding en verwondigen met verkeersmisdrif		openbare orde
KF122.1	Art. 1 Par.1 B.W. 14.11.1939 openbare dronkenschap ## Art. AR 1.12.75 1 ##		openbare orde
KF122.10	Art. 18 B.W. 14.11.1939 tekst van besluitwet niet ugehangen ## Art. AR 1.12.75 10 ##		openbare orde
KF122.11	Art. 1 Par.1 Art. 2 B.W. 14.11.1939 openbare dronkenschap drager wapen ## Art. AR 1.12.75 11 ##		openbare orde
KF122.2	Art. 3 AL.1 B.W. 14.11.1939 Gevaarl. bezigheid bij openbare dronkenschap ## Art. AR 1.12.75 2 ##		openbare orde
KF122.3	Art. 4 AL.1 B.W. 14.11.1939 Dronkenm. dranken opgediend aan dronken persoon (+ 18 jaar) ## Art. AR 1.12.75 3 ##		openbare orde
KF122.6	Art. 6 B.W. 14.11.1939 Persoon doen drinken totdat hij dronken was (+ 18 jaar) ## Art. AR 1.12.75 6 ##		openbare orde
KF13.01	geen inschrijving in de bevolkingsregister of vreemdelingenregister ## Art. 7 en 23 KB 16/7/1996 ##		openbare orde
KF16.01	nalatigheid in hoofde van een persoon aangesteld om de gevangene te geleiden of te bewaken ## Art. 332-333-334 SWB ##		openbare orde
KF16.03	het bewerken of vergemakkelijken van de ontvluchting in hoofde van een persoon die niet is aangesteld om de gevangene te geleiden of te bewaken ## Art. 332 openbare orde		openbare orde
	333-334-335 SWB ##		

KF16.04A	het bevorderen van de ontvluchting ou de ontvluchtingspoging-door het verschaffen van werktuigen ## Art. 332-333-334-336 SWB ##	openbare orde
KF16.04B	het bevorderen van de ontvluchting of de ontvluchtingspoging-door het verschaffen van wapens ## Art. 332-333-334-337 SWB ##	openbare orde
KF16.04D	het bevorderen van de ontvluchting of de ontvluchtingspoging,in hoofde van een persoon die niet werd aangesteld om de gevangene te geleiden of te bewaken ## Art. 332-333-334-336-337 SWB ##	openbare orde
KF16.16	verberging van misdadigers ## Art. 339 SWB ##	openbare orde
KF35.01	afbreuk aan 's lands krediet ## Art. 1 al.1 K.B.19.07.1926 - Wet 16.07.1926 ##	openbare orde
KF35.04A	aanzetten tot het plegen van misdrijven-misdaden ## Art. 1 al.1 Wet 25.03.1891 ##	openbare orde
KF35.04C	aanbod of voorstel om bepaalde misdaden te plegen ## Art. 1 Wet 07.07.1875 ##	openbare orde
KF35.05	gewetensbewaarde-zich aan zijn verplichtingen onttrekken ## Art. 31-35 KB 20.02.1980 ##	openbare orde
KF35.06	gewetensbewaarde-desertie in vredes tijd ## Art. 30bis-33bis-35 KB 20.02.1980 ##	openbare orde
KF37.15	ontucht-aanhitsing-minderjarige-staat van minderjarigheid niet bekend ## Art. 380-382 SWB ##	openbare orde
KF37.15A	ontucht-aanhitsing-minderjarige meer dan 16 jaar- staat van minderjarigheid bekend ## Art. 379-382 SWB ##	openbare orde
KF37.15B	ontucht-aanhitsing-minderjarige minder dan 16 jaar en meer dan 14 jaar-staat van minderjarigheid bekend ## Art. 379 al.1+2-382 SWB ##	openbare orde
KF37.15C	ontucht-aanhitsing-minderjarige minder dan 14 jaar en meer dan 10 jaar-staat van minderjarigheid bekend ## Art. 379 al.1+3-382 SWB ##	openbare orde
KF37.15D	ontucht-aanhitsing-minderjarige minder 10 jaar-staat van minderjarigheid bekend ## Art. 379 al.1+4-382 SWB ##	openbare orde
KF37.19A	ontucht-verzwarende omstandigheden-als bloedverwant in opgaande lijn van het slachtoffer ## Art. 266-381 al.1 SWB ##	openbare orde
KF37.19B	ontucht-verzwarende omstandigheden-als persoon die gezag heeft over het slachtoffer ## Art. 266-381 al.2 SWB ##	openbare orde
KF37.19D	ontucht-verzwarende omstandigheden-als dienaar van bloedverwant in opgaande lijn of persoon met gezag over het slachtoffer ## Art. 266-381 al.3 SWB ##	openbare orde
KF37.20	ontucht-aanhitsing-door woorden,gebaren,tekens/in een openbare plaats ## Art. 380 quater al.1 SWB ##	openbare orde
KF37.21A	ontucht-aanhitsing-door woorden,gebaren,tekens/in een openbare plaats-tegenover een minderjarige ## Art. 380 quater al.1 SWB ##	openbare orde
KF37.21C	ontucht - aanhitsing - door woorden, gebaren, tekens / de schuldige gezag hebbende ## Art. ##	openbare orde
KF37.21D	ontucht - aanhitsing - door woorden, gebaren, tekens / de schuldige als onderwijzer of dienaar ## Art. ##	openbare orde
KF37.22	openbare zedenschennis-door liederen,geschriften,prenten strijdig met de goede zeden ## Art. 383 al.1-386ter al.1 SWB ##	openbare orde
KF37.23	openbare zedenschennis-door schunnige woorden,liederen-in openbare plaatsen ## Art. 383 al.1+2-386ter al.1 SWB ##	openbare orde
KF37.24	openbare zedenschennis-door liederen,geschriften,prenten strijdig met de goede zeden-handel of verspreiding ## Art. 383 al.1+3-386ter SWB ##	openbare orde
KF37.25	openbare zedenschennis-zinnebeelden of voorwerpen strijdig met de goede zeden-handel of verspreiding ## Art. 383 al.1+4-386ter SWB ##	openbare orde
KF37.26	openbare zedenschennis-publiciteit voor abortieve middelen ## Art. 383 al.1+5-386ter SWB ##	openbare orde
KF37.27	openbare zedenschennis-handel in abortieve middelen ## Art. 383 al.1+6-386ter SWB ##	openbare orde
KF37.28A	openbare zedenschennis-verzwarende omstandigheden-het misdrijf gepleegd zijnde tegenover een minderjarige ## Art. 383-386 al.1 SWB ##	openbare orde
KF37.28B	openbare zedenschennis-als vervaardiger van de onzedige publicatie ## Art. 383-384 SWB ##	openbare orde
KF37.29	openbare zedenschennis-uitdeling aan minderjarige,tentoonstelling van afbeeldingen,prenten,voorwerpen, die verbeelding kunnen prikkelen ## Art. 386bis SWB ##	openbare orde
KF37.30A	openbare zedenschennis-hef tentoonstellen, verkopen, verhuuren, verspreiden of overhandigen van zinnebeelden, enz, die houdingen of seksuele handelingen met pornografisch karakter minderjarige -16jaar ## art. 383 bis 1° SW ##	openbare orde
KF37.30B	openbare zedenschennis-het wetens, in bezit te hebben van zinnebeelden, enz, die houdingen of seksuele handelingen met pornografisch karakter minderjarige -16 jaar ## art. 383 bis 2° SWB ##	openbare orde
KF37.31	openbare zedenschennis-door handelingen die de eerbaarheid kwetsen ## Art. 385al.1-386ter al.1 SWB ##	openbare orde
KF37.31A	openbare zedenschennis-door handelingen/in tegenwoordigheid van minderjarige beneden 16 jaar ## Art. 385al.1+2-386ter al.1 SWB ##	openbare orde
KF37.31B	openbare zedenschennis-door handelingen/tegenover minderjarige boven 16 jaar ## Art. 385al.1-386al.1+2-386ter SWB ##	openbare orde
KF37.32A	prostitutie-aanwerving van meerderjarige of minderjarige (+ poging) ## Art. 380bis al.1-382 SWB ##	openbare orde
KF37.32B	prostitutie - kamers of enige andere ruimte te hebben verkocht, verhuurt of ter beschikking gesteld, ten einde een abnormaal profijt te realiseren ## art. 380bis 1- 3°SWB ##	openbare orde
KF37.32C	prostitutie- verzwarende omstandigheden- daad van deelneming aan hoofd- of bijkomende bedrijvigheid van een vereniging ## art. 383 bis 1/3 SWB ##	openbare orde
KF37.33	prostitutie-houden van ontuchthuis ## Art. 380bis al.2-382 SWB ##	openbare orde
KF37.34	prostitutie-souteneur te zijn geweest ## Art. 380bis al.3-382 SWB ##	openbare orde
KF37.35	prostitutie-exploitatie van andermans prostitutie ## Art. 380bis al.4-382 SWB ##	openbare orde
KF37.36	prostitutie-lemand in huis van prostitutie tegenhouden ## Art. 380ter-382 SWB ##	openbare orde

KF37.37	prostitutie-iemand tot prostitutie gedwongen te hebben ## Art. 380ter-382 SWB ##	openbare orde
KF37.39	prostitutie-publiciteit voor prostitutie kenbaar maken ## Art. 380quater al.2 SWB ##	openbare orde
KF37.40A	prostitutie-verzwarende omstandigheden-als bloedverwant in opgaande lijn van het slachtoffer ## Art. 266-381 al.1 SWB ##	openbare orde
KF37.40B	prostitutie-verzwarende omstandigheden-als persoon die gezag heeft over het slachtoffer ## Art. 266-381 al.2 SWB ##	openbare orde
KF37.40C	prostitutie-verzwarende omstandigheden-als onderwijzer van het slachtoffer ## Art. 266-381 al.3 SWB ##	openbare orde
KF37.41	prostitutie-uitbating inrichting niettegenstaande verbod (art. 382 al.3 SWB) ## Art. 382 al.2+3+4 SWB ##	openbare orde
KF38.07	niet-opdagen van getuige ## art. 157 WSV ##	openbare orde
KF41.01	beledigingen-mondeling-aan drager van het openbaar gezag ## Art. 444-448 al.2 SWB ##	openbare orde
KF41.03	eredienst-stoornis of wanorde ## Art. 143 SWB ##	openbare orde
KF41.08	weerspannigheid ## Art. 269-271-274 SWB ##	openbare orde
KF41.09A	door een enkele persoon-voorzien van wapens ## Art. 269-271-274 SWB ##	openbare orde
KF41.09B	door verscheidene personen-zonder afspraak ## Art. 269-272-274 SWB ##	openbare orde
KF41.09C	door verscheidene personen-zonder afspraak-met wapens ## Art. 269-272-274 SWB ##	openbare orde
KF41.09D	door verscheidene personen-na afspraak ## Art. 269-272-274 SWB ##	openbare orde
KF41.09E	door verscheidene personen-na afspraak-met wapens ## Art. 269-272-274 SWB ##	openbare orde
KF41.10	weerspannigheid-bijzondere wetten-tegenover beambte van de regie van telegrafie & telefonie ## Art. 26 Wet 13.10.1930-271 tot 274 SWB ##	openbare orde
KF41.14	slagen en verwondingen-aan lid van wetgevende kamers,minister,lid van arbitragehof,magistraat,officier van de openbare macht ## Art. 278 SWB ##	openbare orde
KF41.14A	slagen en verwondingen-in de vergadering van de kamers of op de terechtzitting van het hof of de rechtbank ## Art. 278 al.2 SWB ##	openbare orde
KF41.14B	slagen en verwondingen-met bloeduitstorting,verwonding,ziekte ## Art. 279 SWB ##	openbare orde
KF41.15A	slagen en verwondingen-aan ministerieel ambtenaar,agent drager van de openbare macht,persoon met openbare hoedanigheid ## Art. 280 SWB ##	openbare orde
KF41.15B	slagen en verwondingen-met bloeduitstorting,verwondingen,ziekte ## Art. 281 SWB ##	openbare orde
KF41.16	aanzetten tot oproer - met gevolg ## Art. 66 al.4 SWB ##	openbare orde
KF41.17	aanzetten tot oproer - zonder gevolg ## Art. 1 al.2 wet 25/03/1891 ##	openbare orde
KF42.34	gezin-wetgeving betreffende de kinderbewaring ## Art. 5 decreet 30.03.1983 ##	openbare orde
KF53.08	woonstschennis-door agent van de overheid ## Art. 148 SWB ##	openbare orde
KF53.09	woonstschennis-met geweld,bedreigingen,braak ## Art. 439-480-483-486-487 SWB ##	openbare orde
KF53.10A	woonstschennis-op vals bevel van het openbaar gezag ## Art. 439-440-480-483-484-487 SWB ##	openbare orde
KF53.11	woonstschennis-bij nacht ## Art. 439-442 SWB ##	openbare orde
KF59.07	niet-inenting van mensen ## art. 1 en 7 KB 26.10.1966 en art. 5 van de gezondheidswet 1.9.1945 ##	openbare orde
KF98F	openbare dronkenschap ## Art. art 1 par 1 Besluitwet 14.11.39 ##	openbare orde
KF98G	openbare dronkenschap : 1ste herhaling ## Art. art 1 par 1 Besluitwet 14.11.39 ##	openbare orde
KF98H	openbare dronkenschap : 2de herhaling ## Art. art 1 par 1 Besluitwet 14.11.39 ##	openbare orde
KF98I	openbare dronkenschap - drager van wapen ## Art. art 1 par 1 en art 2 Besluitwet 14.11.39 ##	openbare orde
KF98K	doen drinken tot iemand dronken is ## Art. art 6 Besluitwet 14.11.39 ##	openbare orde
KF98L	openbare weg belemmerd ## Art. art 551.4 SWB ##	openbare orde
KF98R	naachtlawaaï ## Art. art 561.1 SWB ##	openbare orde
KF98W	identiteitskaart - niet houder ## Art. art 1 al 1 en art 14 KB 29.7.85 en art 6 wet 2.6.1856 ##	openbare orde
KF98X	identiteitskaart - geweigerd te vertonen ## Art. art 1 al 2 en 14 KB 29.7.85 en art 6 KB 2.6.1856 ##	openbare orde
KF41.06A	eredienst-slagen aan bedienaar van eredienst-met bloeduitstorting ## Art. 146 SWB ##	opzettelijke slagen
KF43.06	slagen en verwondingen-opzettelijke slagen ## Art. 392-398 al.1 SWB ##	opzettelijke slagen
KF43.07	slagen en verwondingen-opzettelijke slagen met voorberechten rade ## Art. 392-398 SWB ##	opzettelijke slagen
KF43.08	slagen en verwondingen-opzettelijke slagen met ziekte of arbeidsongeschiktheid ## Art. 392-399 al.1 SWB ##	opzettelijke slagen
KF43.09	slagen en verwondingen-opzettelijke slagen met ziekte of arbeidsongeschiktheid-met voorberechten rade ## Art. 392-399 SWB ##	opzettelijke slagen
KF43.10	slagen en verwondingen-opzettelijke slagen met ongeneeslijke ziekte-blijvende arbeidsongeschiktheid-verlies van orgaan of zware verminking ## Art. 392-400 al.1 SWB ##	opzettelijke slagen
KF43.11	slagen en verwondingen-opzettelijke slagen met blijvende arbeidsongeschiktheid-verlies van orgaan of zware verminking-met voorberechten rade ## Art. 392-400 SWB ##	opzettelijke slagen

KF43.12	slagen en verwondingen-opzettelijke slagen met dood tot gevolg zonder het oogmerk om te doden ## Art. 392-398-401 al.1 SWB ##	opzettelijke slagen
KF43.14	slagen en verwondingen-opzettelijke slagen aan bloedverwant in opgaande lijn ## Art. 266-410 al.1 SWB ##	opzettelijke slagen
KF43.15	slagen en verwondingen-opzettelijke slagen aan kinderen beneden de 16 jaar-of aan de persoon niet bij machte in zijn onderhoud te voorzien- ## Art. 266-410 al. 2 SWB ##	opzettelijke slagen
KF43.16	slagen en verwondingen, door openbaar officier of ambtenaar in de uitoefening van zijn bediening ## art. 257-266 SWB ##	opzettelijke slagen
KF43.21	vergiftiging-opzettelijke-zonder het doel te doden-met ziekte of arbeidsongeschiktheid ## Art. 392-402 SWB ##	opzettelijke slagen
KF43.22	vergiftiging-opzettelijke-zonder het oogmerk te doden-met ongeneeslijke ziekte,blijvende arbeidsongeschiktheid,verlies van een orgaan of zware verminking ## Art. 392-402-403 SWB ##	opzettelijke slagen
KF43.25	slagen en verwondingen-verschoonbaar zijnde ## Art. 411-412-413-414 SWB ##	opzettelijke slagen
KF98P	werpen van voorwerpen ## Art. art 557.4 SWB ##	opzettelijke slagen
KF98U.1	lichte geweld daden ## Art. art 563.3 SWB ##	opzettelijke slagen
KF98U.2	opzettelijk werpen van een voorwerp op iemand ## Art. art 563.3 SWB ##	opzettelijke slagen
KF145.1	Art. 30 1.1°K.B. 16.3.1968 Geen houder rijb ewijs ## Art. AR 1.12.75 1 ##	verkeer
KF145.10	Art. 32 K.B. 16.3.1968 Toevertrouwen motorvoertuig (geen rijbewijs) ## Art. AR 1.12.75 10 ##	verkeer
KF145.11	Art. 33 Par.1.1°K.B. 16.3.1968 Vluchtmisdrijf f bestuurder zonder gekwetsten ## Art. AR 1.12.75 11 ##	verkeer
KF145.12	Art. 33 Par.1.2°K.B. 16.3.1968 Vluchtmisdrijf f niet bestuurder zonder gekwetsten. ## Art. AR 1.12.75 12 ##	verkeer
KF145.13	Art. 34.1°K.B. 16.3.1968 Intoxicatie ## Art. AR 1.12.75 13 ##	verkeer
KF145.14	Art. 34.2°K.B. 16.3.1968 Besturen tijdens ver bod (Art. 60) ## Art. AR 1.12.75 14 ##	verkeer
KF145.15	Art. 34.3°K.B. 16.3.1968 Weigeren ademtest (Art. 59 1) ## Art. AR 1.12.75 15 ##	verkeer
KF145.16	Art. 34.3°K.B. 16.3.1968 Weigeren ademtest (Art. 60 1) ## Art. AR 1.12.75 16 ##	verkeer
KF145.17	Art. 34.3°K.B. 16.3.1968 Weigeren bloedmon ster ## Art. AR 1.12.75 17 ##	verkeer
KF145.2	Art. 30 1.1°K.B. 16.3.1968 Geen geldig rijb ewijs/geneeskundige schifting ## Art. AR 1.12.75 2 ##	verkeer
KF145.20	Art. 34.4°K.B. 16.3.1968 Niet afgeven rijbe wijs (Art. 61) ## Art. AR 1.12.75 20 ##	verkeer
KF145.21	Art. 35 K.B. 16.3.1968 Dronken voeren of soortgelijke staat ## Art. AR 1.12.75 21 ##	verkeer
KF145.24	Art. 46 1.2,8 K.B. 16.3.1968 Niet aanbieden rijbewijs of ik ## Art. AR 1.12.75 24 ##	verkeer
KF145.25	Art. 48 1 K.B. 16.3.1968 Sturen tijdens verval ## Art. AR 1.12.75 25 ##	verkeer
KF145.26	Art. 48.2°K.B. 16.3.1968 Sturen zonder ond erzoek ## Art. AR 1.12.75 26 ##	verkeer
KF145.28	Art. 54 K.B. 16.3.1968 Gebruik opgelegd of verbeurd voertuig ## Art. AR 1.12.75 28 ##	verkeer
KF145.29	Art. 55 Laatste Lid K.B. 16.3.1968 Rijbewijs niet ingeleverd na vordering ## Art. AR 1.12.75 29 ##	verkeer
KF145.3	Art. 30 1.1°K.B. 16.3.1968 Geen houder rijb ewijs/buitenlands/internat. ## Art. AR 1.12.75 3 ##	verkeer
KF145.30	Art. 33 PAR.1 K.B. 16.03.1968 Vluchtmisdrijf bestuurder met gekwetsten ## Art. AR 1.12.75 30 ##	verkeer
KF145.31	Art. 33 Par.2 K.B. 16.03.1968 Vluchtmisdrijf NT bestuurder met gekwetsten ## Art. AR 1.12.75 31 ##	verkeer
KF145.32	Art. 34 PAR.1 K.B. 16.03.1968 Ademanalyse tussen 0,22 en 0,35 mg/l ## Art. AR 1.12.75 32 ##	verkeer
KF145.33	Art. 34 Par.2.1°K.B. 16.03.1968 Ademanalyse ten minste 0,35 mg/l ## Art. AR 1.12.75 33 ##	verkeer
KF145.34	Art. 34 Par.2.2°KB. 16.03.1968 Sturen/Bege leid. in verboden tijd (Art. 60) ## Art. AR 1.12.75 34 ##	verkeer
KF145.35	Art. 34 Par.2.3°KB 16.03.1968 Weigeren ade mtest bedoeld in Art. 59 Par.1 ## Art. AR 1.12.75 35 ##	verkeer
KF145.36	Art. 34 Par.2.3°KB 16.03.1968 Weigeren ade manalyse bedoeld in Art. 59 Par. 2 ## Art. AR 1.12.75 36 ##	verkeer
KF145.38	Art. 34 Par.2.3°KB 16.03.1968 Weigeren blo edmonster (Art. 63 Par.1) ## Art. AR 1.12.75 38 ##	verkeer
KF145.39	Art. 34 Par.2.4°KB 16.03.1968 Rijbewijs niet afgegeven ## Art. AR 1.12.75 39 ##	verkeer
KF145.4	Art. 31 K.B. 16.3.1968 Geen drager rijbewijs ## Art. AR 1.12.75 4 ##	verkeer
KF145.40	Art. 34 Par.2.4°KB 16.03.1968 Ingehouden vo ertuig bestuurd ## Art. AR 1.12.75 40 ##	verkeer
KF145.41	Art. 35 KB 16.03.1968 Dronken sturen of in soortgelijke staat ## Art. AR 1.12.75 41 ##	verkeer
KF145.44	Art.42 K.B. 16.03.1968 Lichamelijke ongeschiktheid tot sturen ## Art. AR 1.12.75 44 ##	verkeer
KF145.5	Art. 31 K.B. 16.3.1968 Niet vertonen rijbewijs of zodanig geldend bewijs ## Art. AR 1.12.75 5 ##	verkeer
KF145.6	Art. 30.1.2°K.B. 16.3.1968 Besturen tijdens ve rbod (Art. 55) ## Art. AR 1.12.75 6 ##	verkeer
KF145.7	Art. 30 1.3°K.B. 16.3.1968 Rijbewijs-valse verk laring ## Art. AR 1.12.75 7 ##	verkeer
KF145.8	Art. 30 1.4°K.B. 16.3.1968 Niet inleveren rijbewijs (lichaamsgebreken) ## Art. AR 1.12.75 8 ##	verkeer

KF145.9	Art. 30 1.4°K.B. 16.3.1968 Niet voldaan gene eskundig onderzoek ## Art. AR 1.12.75 j9 ##	verkeer
KF54.01	belemmering van het verkeer-door een handeling die een aanslag uitmaakt op de verkeerswegen ## Art. 406 al.1 SWB ##	verkeer
KF54.02	belemmering van het verkeer-door enig voorwerp dat een belemmering uitmaakt ## Art. 406 al.2 SWB ##	verkeer
KF54.03	belemmering van het verkeer-door enige wijze ## Art. 406 al.3 SWB ##	verkeer
KF54.04A	belemmering van het verkeer-met verwondingen,ziekte,werkombekwaamheid tot gevolg ## Art. 399-407 SWB ##	verkeer
KF54.04C	belemmering van het verkeer-met de dood tot gevolg ## Art. 408 SWB ##	verkeer
KF80.00	Verkeersmisdriven(met uitzondering van onvrijwillige doding en verwonding	verkeer
KF85.1	alcoholische intoxicatie ## Art. 34. 1 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF85.2	verbod een voertuig te besturen ## Art. 34.2 en 60 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF85.3	weigering ademtest ## Art. 34.3 en 59 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF85.4	weigering bloedproef ## Art. 34.3 en 63 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF85.5	dronkenschap aan het stuur ## Art. 35 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF85.6	dronken persoon aanzetten tot sturen ## Art. 37.1 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF86.1	niet-verzekering ## Art. 1.2 par 1.22 par 1 en 3 en 24 Wet 21.11.89 ##	verkeer
KF86.2	voertuig niet voorzien van een verzekeringsbewijs ## Art. 1.2 par 1.23 Wet 21.11.89 en 29 al 2 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF86.3	niet-verzekering ## Art. 1.2 par 1 en 18 par 1 en 3 Wet 1.7.56 ##	verkeer
KF89.00	spoorwegongevallen (ontsporingen, botsingen van treinen) luchtvaart-, zeevaart-, binnenvaartongevallen ## Art. 422 SWB ##	verkeer
KF90A	bevel van agent ## Art. 4.1 KB 1.12.75.art29 en 38 par1.3 KB 16.3.68 en art1.1 KB 7.4.76 ##	verkeer
KF90B	negeren bevel van agent-arm vertikaal ## Art. 4.2.1 KB 1.12.75.art29 en 38 par1.31.1 KB 16.3.68 en art1.1 KB 7.4.76 ##	verkeer
KF90F.1	verkeerstekens en wegmarkeringen niet vermeld in het KB van 7.4.1976 ## Art. 5 KB 1.12.75. art29 en 38 par1.3 KB 16.3.68 en art1 KB 7.4.76 ##	verkeer
KF90F.2	verkeerstekens en wegmarkeringen vermeld in het KB van 7.4.1976 ## Art. 5 KB 1.12.75. art29 en 38 par1.3 1 KB 16.3.68 en art1KB 7.4.76 ##	verkeer
KF90G	voorwerpen op openbare weg ## Art. 7.1 KB 1.12.75 en art29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF90I	geen voorzorgen genomen ## Art. 7.3 al 1 KB 1.12.75 en art29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF90J	auto/voertuig bestuurd door iemand die geen 18jaar oud is ## Art. 8.2.3 al 1 KB 1.12.75 en art29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF90L.1	niet in staat tot sturen ## Art. 8.3 al 1 KB 1.12.75 en art29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF90L.2	niet in staat alle ribbewegingen uit te voeren ## Art. 8.3 al 2 KB 1.12.75 en art29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF90M	rijbaan niet gevolgd ## Art. 9.1.1 KB 1.12.75 en art29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF90O	links gelegen rijbaan gevolgd ## Art. 9.2 KB 1.12.75 en art29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF90P	rechterrand van de rijbaan ## Art. 9.3 al 1 KB 1.12.75 en art29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF90Q	plaats rechts van de rijbaan ## Art. 9.3 al 2 KB 1.12.75 en art29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF90R	verkeersgeleider niet links gelaten ## Art. 9.6 al 1 KB 1.12.75 en art29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF90S	vluchtheuvel niet links gelaten ## Art. 9.6 al 2 KB 1.12.75 en art29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF90T	snelheid niet geregeld ## Art. 10.1.1 KB 1.12.75 en art29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF90U	veiligheidsafstand tussen voertuigen ## Art. 10.1.2 KB 1.12.75 en art29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF90V	voorzienbare hindernis ## Art. 10.1.3 KB 1.12.75 en art29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF90W	hinderen van andere bestuurders ## Art. 10.2 al 1 KB 1.12.75 en art29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF90X.1	stoplichten (vanaf 1.1.91) ## Art. 10.2 al 2 KB 1.12.75 en art29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF90Y	aansporen snel te rijden ## Art. 10.4 KB 1.12.75 en art29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF90Z.1	snelheid in bebouwde kom (feiten na 1.1.1992) ## Art. 11.1 KB 1.12.75.art29 en 38 par 1.3 KB 16.3.68, en art1.8 KB 7.4.1976 ##	verkeer
KF90Z.2	snelheid in bebouwde kom (feiten tot 31.12.1991) ## Art. 11.1 KB 1.12.75. art29 en 38 par1.3 KB 16.3.68, en art 1.8 KB 7.4.76 ##	verkeer
KF91	gebruik richtingsaanwijzers (vanaf 1.1.91) 16.6 KB 1.12.75, en art. 29 KB 16.3.68	verkeer
KF91A.1	snelheid op de autosnelweg (feiten vanaf 1.1.92) ## Art. 11.2.1 a en b KB 1.12.75. art29 en 38 par1.3 KB 16.3.68 en art 1.8 KB 7.4.76 ##	verkeer
KF91A.2	snelheid op autosnelweg (tot 31.12.91) ## Art. 11.2.1 al 1 KB 1.12.75. art 29 en 38 par 1.3 KB 16.3.68 en art 1.8 KB 7.4.76 ##	verkeer
KF91B.2	snelheid buiten bebouwde kom en autosnelweg (tot 31.12.91) ## Art. 11.2.2 al 1 KB 1.12.75. art 29 en 38 par 1.3 KB 16.3.68 en art 1.8 KB 7.4.76 ##	verkeer
KF91E	voorrang op kruispunt ## Art. 12.2 KB 1.12.75. art. 29 en 38 par 1.3 KB 16.3.68 en art.1.2a KB 07.04.1976 ##	verkeer
KF91F	voorrang van rechts ## Art. 12.3.1 al 1 KB 1.12.75. art29 en 38 par 1.3 KB 16.3.68 en art. 1.2a KB 07.04.1976 ##	verkeer
KF91G	voorrang bord B1 + B5 ## Art. art 12.3.1 al 2a KB 1.12.75. art. 29 en 38 par 1.3 KB 16.3.68 en art. 1.2a KB 07.04.1976 ##	verkeer

KF91J	maneuver ## Art. 12.4 KB 1.12.75, 29 en 38 par 1.3 KB 16.3.68 en art 1.2a KB 07.04.1976 ##	verkeer
KF91K	voorrang geweigerd ## Art. art 12.5 KB 1.12.75, 29 en 38 par 1.3 KB 16.3.68 en art. 1.2a KB 07.04.1976 ##	verkeer
KF91L	gebruik richtingsaanwijzers (vanaf 01.01.1991) ## Art. art. 13 KB 1.12.1975 en art. 29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF91M	vrijmaken van kruispunt ## Art. 14.1 KB 1.12.75, en art 29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF91P	zijdelinkse afstand bij kruisen ## Art. 15.2 al 1 KB 1.12.75, art 29 en 38 par 1.3 KB 16.3.68 en art. 1.3a KB 07.04.1976 ##	verkeer
KF91Q	doorgang bij kruisen ## Art. art.15.2 al 2 KB 1.12.75, art 29 en 38 par 1.3 KB 16.3.68 en art. 1.3a KB 07.04.1976 ##	verkeer
KF91S	links te inhalen ## Art. art. 16.3 al 1 KB 1.12.75, en art. 29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF91T	rechts inhalen ## Art. 16.3 al 2 KB 1.12.75, art 29 en 38 par 1.3 KB 16.3.68 en art. 1.4a KB 07.04.1976 ##	verkeer
KF91Y.2	inhalen ## Art. 16.5 KB 1.12.75, en 29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF92B	voetganger in gevaar gebracht (vanaf 1.1.91) ## Art. art 16.8 KB 1.12.75, art 29 en 38 par 1.3 KB 16.3.68 en art 1.7 KB 7.4.76 ##	verkeer
KF92E	links inhalen ## Art. art 17.1 KB 1.12.75, art 29 en 38 par 1.3 KB 16.3.68 en art 1.4b KB 7.4.76 ##	verkeer
KF92K	richtingsverandering ## Art. art 19.1 KB 1.12.75, en art 29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF92T	richtingsverandering - links afslaan ## Art. art 19.3 KB 1.12.75, art 29 en 38 par 1.3 KB 16.3.68 en art 1.6c KB 7.4.76 ##	verkeer
KF92Y.1	richtingsverandering - rechts afslaan ## Art. art 19.6 KB 1.12.75, art 29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF93F	parkeren : links t.o.v. de rijrichting ## Art. art 23.1.1 KB 1.12.75, art 29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF93K	parkeren op trottoir ## Art. art 24.1 KB 1.12.75, art 29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF93L	parkeren op fietspad ## Art. art 24.2 KB 1.12.75, art 29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF93M	parkeren op -dan 5m van een oversteekplaats voor voetgangers, fietsers of bestuurders van tweewielige bromfietsen ## Art. art 24.4 KB 1.12.75, en art 29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF93T.2	parkeren op - dan 15m van een autobushalte ## Art. art 25.1.2 KB 1.12.75, art 29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF94	oranjegeel licht ## art 5 en 61.1.2 KB 1.12.75, art 29 en 38 par 1.3 KB 16.3.68 en art 1.12 KB 7.4.76 ##	verkeer
KF94A	parkeren langs gele onderbroken streep ## Art. art 25.1.10 KB 1.12.75, art 29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF94D.1	betalend parkeren (vanaf 1.1.92) ## Art. art 27.3.1.1 KB 1.12.75, art 29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF94D.2	parkeermeter (tot 31.12.91) ## Art. art 27.3.1 KB 1.12.75, art 29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF94G	parkeerplaats voor minder-validen ## Art. art 5 en 27bis KB 1.12.75, art 29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF94I	lichten - motorvoertuigen ## Art. art 30.1.1 en 2 KB 1.12.75, art 29 en 38 par 1.3 KB 16.3.68 en art 1.9 KB 7.4.76 ##	verkeer
KF94J	lichten - brom - en motorfietsen ## Art. art 30bis KB 1.12.75, art 29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF94M	veiligheidsgordel (vanf 1.1.91) ## Art. art 35.1 KB 1.12.75, art 29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF94N.1	valhelm ## Art. art 36 KB 1.12.75, art 29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF94N.2	prioritair voertuig ## Art. art 38 KB 1.12.75, art 29 en 38 par 1.3 KB 16.3.68 en art 1.2a KB 7.4.76 ##	verkeer
KF94P	voetganger in gevaar gebracht (vanaf 1.1.91) ## Art. art 40.1 KB 1.12.75, art 29 en 38 par 1.3 KB 16.3.68 en art 1.7 KB 7.4.76 ##	verkeer
KF94R	voetganger in gevaar gebracht ## Art. art 40.4.1 KB 1.12.75, art 29 en 38 par 1.3 KB 16.3.68 en art 1.7 KB 7.4.76 ##	verkeer
KF94S.1	voetganger in gevaar gebracht ## Art. art 40.4.2 KB 1.12.75, art 29 en 38 par 1.3 KB 16.3.68 en art 1.7 KB 7.4.76 ##	verkeer
KF94U	voetgangers ## Art. art 42.4 KB 1.12.75, art 29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF94W.16	niet ter plaatse te zijn gebleven na een ongeval dat uitsluitend stoffelijke schade heeft veroorzaakt ## Art. art 52.2.2 KB 1.12.75, en art 29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF94W.18	gedrag bij een ongeval-met lichamelijke letsels ## Art. art 52.3.3 KB 1.12.75, art 29 KB 16.3.68a ##	verkeer
KF94X	identiteitskaart ## Art. art 59.1 KB 1.12.75, en art 29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF94Y	rood licht ## Art. art 5 en 61.1.1 KB 1.12.75, art 29 en 38 par 1.3 KB 16.3.68 en art 1.12 KB 7.4.76 ##	verkeer
KF95A	rode + oranjegele pijl ## Art. art 5 en 61.1.4 KB 1.12.75, art 29 en 38 par 1.3 KB 16.3.68 en art 1.12 KB 7.4.76 ##	verkeer
KF95C	doorlopende witte streep ## Art. art 5 en 72.2 KB 1.12.75, art 29 en 38 par 1.3 KB 16.3.68 en art 1.13 KB 7.4.76 ##	verkeer
KF95D	rijstrook "BUS" ## Art. art 5 en 72.5 KB 1.12.75, art 29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF95F	parkeren buiten afbakening ## Art. art 5 en 77.5 KB 1.12.75, art 29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF95G	gevaarsdriehoek ## Art. art 81.2.1 KB 1.12.75, art 29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF95H	blustoestel ## Art. art 81.2.2 KB 1.12.75, art 29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF95I	verbandkist ## Art. art 81.2.3 KB 1.12.75, art 29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF95J.1	banden (voor auto's en motorfietsen) ## Art. art 81.4.1 KB 1.12.75, art 29 KB 16.3.68 ##	verkeer
KF95J.2	branden (voor bromfietsen) ## Art. art 81.4.1 KB 1.12.75, en art 29 KB 16.3.68 ##	verkeer

KF95L	beschadigingen ## Art. art 81.6.2 KB 1.12.75, art 29 KB 16.3.68 ##		verkeer
KF95M.1	vlucltmisdrijf zonder gekwetsten ## Art. art 33 par 1 KB 16.3.68 ##		verkeer
KF95M.2	vlucltmisdrijf met gekwetste(n) ## Art. art 33 par 1 en 2 KB 16.3.68 ##		verkeer
KF95N	rijbewijs niet ingeleverd bij het overheidsorgaan dat het heeft afgegeven ## Art. art 23.3, 24.1 en 30.4 laatste alinea KB 16.3.68, art 28 en bijlage 6 KB 6.5.88 ##		verkeer
KF95O.1	rijbewijs-niet houder (vanaf 1.1.92) ## Art. art 30 par 1.1 KB 16.3.68 ##		verkeer
KF95O.2	rijbewijs-niet houder (tot 31.12.91) ## Art. art 30.1 KB 16.3.68 ##		verkeer
KF95P.1	rijbewijs : gestuurd tijdens onmiddellijke intrekking (vanaf 1.1.92) ## Art. art 30 par 1.2 KB 16.3.68 ##		verkeer
KF95P.2	rijbewijs : gestuurd tijdens onmiddellijke intrekking (tot 31.12.91) ## Art. art 30.2 KB 16.3.68 ##		verkeer
KF95Q.1	rijbewijs : valse verklaring (vanaf 1.1.92) ## Art. art 30 par 1.3 KB 16.3.68 ##		verkeer
KF95R.1	rijbewijs : niet drager (vanaf 1.1.92) ## Art. art 31 al 1 KB 16.3.68 ##		verkeer
KF95R.2	rijbewijs : niet drager - herhaling (vanaf 1.1.92) ## Art. art 31 al 3 KB 16.3.68 ##		verkeer
KF95R.3	rijbewijs : gewelgder het te tonen (vanaf 1.1.92) ## Art. art 31 al 1 KB 16.3.68 ##		verkeer
KF95R.5	rijbewijs : niet drager (tot 31.12.91) ## Art. art 31 al 1 KB 16.3.68 ##		verkeer
KF95R.6	rijbewijs : niet drager - herhaling (tot 31.12.91) ## Art. art 31 al 3 KB 16.3.68 ##		verkeer
KF95R.7	rijbewijs : gewelgder het te tonen (tot 31.12.91) ## Art. art 31 al 1 KB 16.3.68 ##		verkeer
KF95S.1	voertuig toevertrouwd aan niet-houder rijbewijs (vanaf 1.1.92) ## Art. art 32 KB 16.3.68 ##		verkeer
KF95S.2	voertuig toevertrouwd aan niet-houder rijbewijs (tot 31.12.91) ## Art. art 32 KB 16.3.68 ##		verkeer
KF95S.3	lichamelijke ongeschikt te zijn bevonden na een overtreding van de politie over het wegverkeer of een verk eersongeval (vanaf 1.1.92) ## Art. art 42 KB 16.3.68 ##		verkeer
	##		
KF95T.1	rijbewijs niet neergelegd ter griffie ## Art. art 46 par 1 en 8 KB 16.3.68 ##		verkeer
KF95T.2	identiteitskaart niet aangeboden ter griffie ## Art. art 46 par 1 en 8 KB 16.3.68 ##		verkeer
KF95U	gestuurd tijdens verval ## Art. art 48.1 KB 16.3.68 ##		verkeer
KF95V.1	gestuurd zonder in examen te zijn geslaagd (vanaf 1.1.92) ## Art. art 48.2 KB 16.3.68 ##		verkeer
KF95V.2	gestuurd zonder in examen te zijn geslaagd (tot 31.12.91) ## Art. art 48.2 KB 16.3.68 ##		verkeer
KF95X.2A	leervergunning - kandidaat niet vergezeld van zijn begeleider (vanaf 1.1.92) ## Art. art 9 par 7 KB 6.5.88, art 30 par 2.1 KB 16.3.68 ##		verkeer
KF95X.2B	scholingsbewijs - leerling bestuurder niet vergezeld (tot 31.12.91) ## Art. art 8 par 8 al 1 KB 6.5.88, art 30.5 KB 16.3.68 ##		verkeer
KF95Z.1	voorlopig rijbewijs (vanaf 1.1.92) ## Art. art 7 par 7 KB 6.5.88, art 30 par 2.1 KB 16.3.68 ##		verkeer
KF96A	overlast ## Art. art 18 par 1, 81 KB 15.3.68, art 4 par 1 al 1 wet 21.6.85 ##		verkeer
KF96B	schoouwingsbewijs vervallen ## Art. art 24 par 1 al 1, 81 KB 15.3.68, art 4 par 1 al 1 wet 21.6.85 ##		verkeer
KF96C	schoouwingsbewijs "verboden tot het verkeer" ## Art. art 24 par 1 al 4, 81 KB 15.3.68, art 4 par 1 al 1 wet 21.6.85 ##		verkeer
KF96D	lichten + reflectoren ## Art. art 26 par 1, 28 par 2.1a.1, 81 KB 15.3.68, art 4 par 1 al 1 wet 21.6.85 ##		verkeer
KF96F	richtingaanzijzers ## Art. art 26 par 1, 28 par 2.1b.1, 81 KB 15.3.68, art 4 par 1 al 1 wet 21.6.85 ##		verkeer
KF96H	spatborden ## Art. art 26 par 1, 35 par 1, 81 KB 15.3.68, art 4 par 1 al 1 wet 21.6.85 ##		verkeer
KF96M	herhaling ## Art. 4 par.1 al.3 wet 21.6.1985 ##		verkeer
KF96N.1	inschrijving voertuig ## Art. art 3 par 1 KB 31.12.53 en art 29 KB 16.3.68 ##		verkeer
KF96N.2	inschrijving aanhangwagen ## Art. art 3 par 1 KB 31.12.53 en art 29 KB 16.3.68 ##		verkeer
KF96N.3	inschrijvingsbewijs voertuig niet bij zich hebben ## Art. art 5 en 6 KB 31.12.53, art 29 KB 16.3.68 ##		verkeer
KF96N.4	inschrijvingsbewijs aanhangwagen niet bij zich hebben ## Art. art 5 en 6 KB 31.12.53, art 29 KB 16.3.68 ##		verkeer
KF96O	inschrijvingsbewijs - adresverandering ## Art. art 7 al 2 KB 31.12.53, art 29 KB 16.3.68 ##		verkeer
KF96P	nummerplaat op voertuig ## Art. art 8.4 KB 31.12.53, art 29 KB 16.3.68 ##		verkeer
KF96S	nummerplaat - bevestiging ## Art. art 20 KB 31.12.53, art 29 KB 16.3.68 ##		verkeer
KF96T	nummerplaat - reproductie ## Art. art 21.1 KB 31.12.53, art 29 KB 16.3.68 ##		verkeer
KF96W	weigering inschrijvingsbewijs te tonen ## Art. art 23 KB 31.12.53, art 29 KB 16.3.68 ##		verkeer
KF96Y	niet nakomen van verplichtingen opgelegd aan de taxichauffeurs		verkeer
KF97A	lichten en reflectoren van bromfietsen ## Art. art 13.3 par 1 KB 10.10.74, art 4 par 1 al 1 wet 21.6.85 ##		verkeer
KF97E	identificatieplaat ## Art. art 2 par 1 al 1 KB 2.4.75, art 20 wet 27.12.74 ##		verkeer
KF97G	boorddocument ## Art. art 2 par 2a KB 2.4.75, art 20 wet 27.12.74 ##		verkeer

KF97Q5	bestuurder van een taxi : niet te hebben voldaan aan het opgelegde medisch examen art.48-2 wet politie over het wegverkeer - ## art. 18½ K.B. 06/05/1988 -	verkeer
	art. 1 K.B. 20/09/1991 ##	
KF97R	beschadiging installaties ## Art. art. 33.1 KB 15.9.76, art 1 wet 6.3.1818 ##	verkeer
KF97T	verboden toegang tot dienstlokalen ## Art. art 34.2 KB 15.9.76, art 1 wet 6.3.1818 ##	verkeer
KF97W	geldig vervoerbewijs ## Art. art. 34.10 KB 15.9.76, art 1 wet 6.3.1818 ##	verkeer
KF97Z	dronkenschap ## Art. art 34.13 KB 15.9.76, art 1 wet 6.3.1818 ##	verkeer
KF98A	geldig vervoerbewijs ## Art. art. 35.3 KB 15.9.76, art 1 wet 6.3.1818 ##	verkeer
KF98B	dronkenschap ## Art. art 35.7 KB 15.9.76, art 1 wet 6.3.1818 ##	verkeer
KF98V	geldig vervoerbewijs ## Art. art. 3 en 10 KB 4.4.1895 ##	verkeer
KF37.42	verkrachting-op meerderjarige ## Art. 375 al.1+2+3-378 SWB ##	verkrachting
KF37.43	verkrachting-op minderjarige boven de 16 jaar ## Art. 375 al.1+2+4-378 SWB ##	verkrachting
KF37.44	verkrachting-op minderjarige boven de 14 jaar en onder de 16 jaar ## Art. 375 al.1+2+5-378 SWB ##	verkrachting
KF37.45	verkrachting-op kind onder de 14 jaar ## Art. 375 al.1+6-378 SWB ##	verkrachting
KF37.46	verkrachting-op kind onder de 10 jaar ## Art. 375 al.1+7-378 SWB ##	verkrachting
KF37.47A	verkrachting-verzwarende omstandigheden-als bloedverwant in opgaande lijn van het slachtoffer ## Art. 377 SWB ##	verkrachting
KF37.47B	verkrachting-verzwarende omstandigheden-als persoon die gezag heeft over het slachtoffer ## Art. 377 SWB ##	verkrachting
KF37.47C	verkrachting-verzwarende omstandigheden-door misbruik van het gezag die zijn functies hem verlenen ## Art. 377 SWB ##	verkrachting
KF37.47D	verkrachting-verzwarende omstandigheden-als geneesheer, heelkundige, verloskundige ## Art. 377 SWB ##	verkrachting
KF37.47E	verkrachting-verzwarende omstandigheden-met behulp van een of meer personen ## Art. 377 SWB ##	verkrachting
KF37.48A	verkrachting-met lichamelijke foltering of opsluiting ## Art. 376 al.2 SWB ##	verkrachting
KF37.48B	verkrachting-op bijzonder kwetsbaar persoon-met wapens ## Art. 376 al.3 SWB ##	verkrachting
KF37.49	verkrachting-verspreiding van enigerlei beelden van het slachtoffer ## Art. 378bis SWB ##	verkrachting
KF47.01	brand-ontploffing-opzettelijk-gebouwen-met menselijke aanwezigheid ## Art. 510-520 SWB ##	vernieling
KF47.02	brand-opzettelijk-onroerende eigendommen-geen vermoeden van menselijke aanwezigheid ## Art. 511 al.1 SWB ##	vernieling
KF47.03	brand-opzettelijk-van schip, vlieg- of vaartuigen ## Art. 511 al.1 SWB ##	vernieling
KF47.04	brand-opzettelijk-van wouden aan een ander toebehorend ## Art. 511 al.1 SWB ##	vernieling
KF47.06	brand-opzettelijk-van onroerende goederen, schepen, vlieg- of vaartuigen, wouden-door hun eigenaar ## Art. 511 al. 2 SWB ##	vernieling
KF47.07	brand-opzettelijk-van roerende goederen-van een derde ## Art. 512 al.1 SWB ##	vernieling
KF47.08	brand-opzettelijk-van roerende goederen-door hun eigenaar ## Art. 512 al.2 SWB ##	vernieling
KF47.09A	brand-opzettelijk-met inzicht dat de brand zou overslagen op een zaak zoals bedoeld in art. 510 SWB, die de brandstichter wilde vernietigen ## Art. 510-516 SWB ##	vernieling
KF47.09B	brand - opzettelijk - met inzicht dat de brand zou overslagen op een zaak zoals bedoeld in art. 511 SWB, die de brandstichter wilde vernietigen ## Art. 511-516 SWB ##	vernieling
KF47.09C	brand - opzettelijk - met inzicht dat de brand zou overslagen op een zaak zoals bedoeld in art. 512 SWB, die de brandstichter wilde vernietigen ## Art. 512-516 SWB ##	vernieling
KF47.10A	bij nacht ## Art. 513 SWB ##	vernieling
KF47.10B	in een bewoond huis met verwondigen veroorzaakt ## Art. 518 al.1 - al.2 SWB ##	vernieling
KF47.10C	met de dood ten gevolge ## Art. 518 al.1 - al.3 SWB ##	vernieling
KF48.01	brand-onopzettelijk ## Art. 519 SWB ##	vernieling
KF50.00	Vernieling en beschadiging	vernieling
KF50.03	beschadiging van koopwaren ## Art. 533 SWB ##	vernieling
KF50.04	beschadiging van koopwaren-verzwarende omstandigheid-als loondienaar ## Art. 533 SWB ##	vernieling
KF50.05	beschadiging telegraaf-telefoon-opzettelijk hinderen of vernielen ## Art. 24 Wet 13.10.1930 ##	vernieling
KF50.06A	beschadiging telegraaf-telefoon-verzwarende omstandigheden-in bende, met geweld of bedreigingen ## Art. 25 Wet 13.10.1930 - 525 SWB ##	vernieling
KF50.06B	beschadiging telegraaf-telefoon-verzwarende omstandigheden-als hoofd of aanstoker ## Art. 25 Wet 13.10.1930 - 525 SWB ##	vernieling
KF50.08	beschadiging-vernieling-van landelijke of stedelijke afsluitingen ## Art. 545 SWB ##	vernieling
KF50.09	beschadiging-vernieling-demping van gracht ## Art. 545 SWB ##	vernieling

KF50.10	beschadiging-vernieling-hakken of uitrukken van een haag ## Art. 545 SWB ##	vernieling
KF50.11	beschadiging-vernieling-verwijderen of verplaatsen van grenspalen ## Art. 545 SWB ##	vernieling
KF50.12	beschadiging-vernieling-verzwarende omstandigheden-met het oogmerk om een bezitsaanmatiging te plegen ## Art. 546 SWB ##	vernieling
KF50.13	beschadiging-vernieling-omhakken of beschadigen van bomen ## Art. 537 SWB ##	vernieling
KF50.14A	beschadiging-vernieling-van gebouwen,vaar- of vliegtuigen ## Art. 521 al.1 SWB ##	vernieling
KF50.14B	beschadiging van gebouwen, vaar- of vliegtuigen, onbruikbaarmaking met het oogmerk om te schaden ## Art. 521 al.2 SWB ##	vernieling
KF50.15	beschadiging-vernieling-machines ter voortbrenging van drijfkracht ## Art. 521 al.3 SWB ##	vernieling
KF50.16	beschadiging-vernieling-machines ter voortbrenging van drijfkracht ## Art. 523 SWB ##	vernieling
KF50.17A	in bende,met behulp van geweld of bedreigingen ## Art. 525 SWB ##	vernieling
KF50.17B	in bende,met geweld of bedreigingen,als hoofd of aanstoker ## Art. 525 SWB ##	vernieling
KF50.18	beschadiging- vernieling van gebouwen, enz., door ontploffing ## art. 520 SWB ##	vernieling
KF50.19	beschadiging-vernieling (poging) door ontploffing, van gebouwen, enz.## Art. 520 SWB ##	vernieling
KF50.20	beschadiging-vernieling-gasvervoerinstallaties ## Art. 1-2-19-3e Wet 12.04.1965 - 523 SWB ##	vernieling
KF50.21	beschadiging-vernieling-van documenten, registers,minuten ## Art. 527 SWB ##	vernieling
KF50.22	beschadiging-vernieling-van roerende goederen met geweld of bedreiging ## Art. 528 SWB ##	vernieling
KF50.22A	beschadiging-vernieling-van roerende goederen met geweld of bedreiging,in bende ## Art. 528-529 al.1 SWB ##	vernieling
KF50.22B	beschadiging-vernieling-van roerende goederen met geweld of bedreiging,in bende,als hoofd of aanstoker ## Art. 528-529 al.2 SWB ##	vernieling
KF50.22C	beschadiging-vernieling-van roerende goederen met geweld of bedreiging-in bewoond huis + onst. art. 471 SWB ## Art. 528-530 al.1 SWB ##	vernieling
KF50.22E	beschadiging-vernieling-van roerende goederen met geweld of bedreiging-in bewoond huis-in bende-hoofd of aanstoker+omst. art. 471 SWB ## Art. 528-530 al.1,2 en 3 SWB ##	vernieling
KF50.22F	beschadiging- vernieling van roerende goederen met geweld of bedreigingen -ongeneeslijke ziekte, blijvende arbeidsongeschiktheid, verlies van orgaan, verminking ## Art. 528 - 531 SWB ##	vernieling
KF50.22G	beschadiging- vernieling van roerende goederen met geweld of bedreigingen - doodslag ## Art. 528 - 532 SWB ##	vernieling
KF50.23A	beschadiging-vernieling-zonder geweld of bedreiging-vernieling van veldvruchten ## Art. 535 SWB ##	vernieling
KF50.23D	beschadiging-vernieling-zonder geweld of bedreiging- van landbouwgereedschappen of weideafsluitingen ## Art. 536 SWB ##	vernieling
KF50.24	beschadiging-vernieling-van voorwerpen van algemeen nut of van versiering ## Art. 526 SWB ##	vernieling
KF50.25	beschadiging - opschriften op de openbare weg ## B.W. 29.12.1945 ##	vernieling
KF50.26	beschadigingen - vernielen van andermans roerende goederen ## art. 559.1 SWB ##	vernieling
KF53.01	grafschermis ## Art. 453 SWB ##	vernieling
KF98Q	opzettelijke beschadiging van roerende eigendommen ## Art. art 559.1 SWB ##	vreemdelingen
KF98T	beschadiging van afsluitingen ## Art. art 563.2 SWB ##	vreemdelingen
KF55.01	vreemdelingen-onwettig binnenkomen of verblijf in het Rijk ## Art. 75 al.1-80 Wet 15.12.1980 ##	vreemdelingen
KF55.02	vreemdelingen-de beslissing van de Minister van Justitie niet opgevolgd ## Art. 75 al.2-80 Wet 15.12.1980 ##	vreemdelingen
KF55.03	vreemdelingen-herhaling ## Art. 75 al.3-80 Wet 15.12.1980 ##	vreemdelingen
KF55.04	vreemdelingen-teruggewezen zijnde, onwettig binnenkomen of verblijf in het Rijk ## Art. 76-80 Wet 15.12.1980 ##	vreemdelingen
KF55.05	vreemdelingen-hulp verleend ## Art. 77 al.1-80 Wet 15.12.1980 ##	vreemdelingen
KF55.06	vreemdelingen-hulp verleend -herhaling ## Art. 77 al.2-80 Wet 15.12.1980 ##	vreemdelingen
KF36.07	wapens-sport- of jachtwapen gedragen zonder wettige reden ## Art. 3-13-17-20 Wet 03.01.1933 gewijzigd door de Wet van 30.01.1991 ##	wapens
KF36.08	wapens-sport- of jachtwapen ingedeeld bij de verweer- of oorlogswapens onwettig in zijn bezit gehad-niet inschrijving ## Art. 3-14 al.1-17-20 Wet 03.01.1933 gewijzigd door de Wet van 30.01.1991 ##	wapens
KF36.09A	wapens-verweerwapens-handel-verkocht aan onbevoegd persoon of zonder vergunning ## Art. 1-3-5 al.1-17-20 Wet 03.01.1933 gewijzigd door de Wet van 30.01.1991 ##	wapens
KF36.09B	wapens-verweerwapens-handel-wapen ontworpen voor de jacht-aan niet-houder van een jachtvergunning ## Art. 3-5 al.3-17-20 Wet 03.01.1933 gewijzigd door de Wet van 30.01.1991 ##	wapens
KF36.10	wapens-verweerwapens-ongeoorloofde invoer-als niet-erkend persoon of zonder vergunning ## Art. 3-5al.2-17-20 Wet 03.01.1933 gewijzigd door de Wet van 30.01.1991 ##	wapens
KF36.11	wapens-verweerwapen-gedragen zonder wettige reden/zonder vergunning ## Art. 3-7-17-20 Wet 03.01.1933 gewijzigd door de Wet van 30.01.1991 ##	wapens

KF36.12	wapens-verweervapen-bezit zonder vergunning ## Art. 3-6-17-20 Wet 03.01.1933 gewijzigd door de Wet van 30.01.1991 ##	wapens
KF36.13A	wapens-oorlogswapen-handel-verkoop aan een niet erkend persoon of zonder machtiging ## Art. 3-8-17-20-22 Wet 03.01.1933 gewijzigd door de Wet van 30.01.1991 ##	wapens
KF36.13B	wapens-oorlogswapen-invoer door niet erkend persoon of zonder machtiging ## Art. 3-9-17-20-22 Wet 03.01.1933 gewijzigd door de Wet van 30.01.1991 ##	wapens
KF36.14	wapens-oorlogswapen-bezit zonder vergunning ## Art. 3-11-17-20 Wet 03.01.1933 gewijzigd door de Wet van 30.01.1991 ##	wapens
KF36.15	wapens-oorlogswapen-dragen zonder wettige reden ## Art. 3-10-17-20 Wet 03.01.1930 gewijzigd door de Wet van 30.01.1991 ##	wapens
KF36.16	wapens-verboden wapen-fabricatie, verkoop, invoer, dragen ## Art. 3-4-17-20-22 Wet 03.01.1933 gewijzigd door de Wet van 30.01.1991 ##	wapens
KF36.17	wapens-onjuiste verklaringen teneinde erkenning of vergunning of bewijzen te verkrijgen + gebruik ## Art. 1-2-17 al.1 al.2-20 Wet 03.01.1933 gewijzigd door de Wet van 30.01.1991 ##	wapens
KF36.18A	wapens-opslagplaats van verweer- of oorlogswapens zonder vergunning ## Art. 3-16-17-20 Wet 03.01.1933 gewijzigd door de Wet van 30.01.1991 ##	wapens
KF36.18B	wapens-opslagplaats voor munitie van verweer- of oorlogswapens zonder vergunning ## Art. 3-16 al.1 al.2-17-20 Wet 03.01.1933 gewijzigd door de Wet van 30.01.1991 ##	wapens
KF36.19A	munities-verkoop aan particulier zonder vergunning ## Art. 3-15 par.1 al.1+3-17-20 Wet 03.01.1933 gewijzigd door de Wet van 30.01.1991 ##	wapens
KF36.19B	munities-verkoop-aan persoon in het bezit van een niet geldige vergunning ## Art. 3-15 al.2+3-17-20 Wet 03.01.1933 gewijzigd door de Wet van 30.01.1991 ##	wapens
KF36.19C	munities-indringende, brandstichtende, opensplijtende-vervaardiging, verkoop, invoer, opslagen ## Art. 3-15 par.2+3-17-20 Wet 03.01.1933 gewijzigd door de Wet van 30.01.1991 ##	wapens
KF36.20	wapens voor wapentrekken-dragen zonder wettige reden ## Art. 3-12bis-17-20 Wet 03.01.1933 gewijzigd door de Wet van 30.01.1991 ##	wapens
KF36.21A	wapens-aankoop van verweer/oorlogswapen-nagelaten de nodige vergunning binnen de 3 maanden aan te vragen ## Art. 3-14 al.2-17-20 Wet 03.01.1933 gewijzigd door de Wet van 30.01.1991 ##	wapens
KF36.21B	wapens-aankoop van verweer/oorlogswapen-voorlopig voorhanden die de openbare orde kan storen ## Art. 3-14 al.2-17-20 Wet 03.01.1933 gewijzigd door de Wet van 30.01.1991 ##	wapens
KF36.21C	wapens-aankoop van verweer/oorlogswapen-nalaten van overdraging aan een erkend persoon ## Art. 3-14 al.3-17-20 Wet 03.01.1933 gewijzigd door de Wet van 30.01.1991 ##	wapens
KF36.22A	wapens-verkoop van wapen per postorder aan particulier ## Art. 3-14bis-17-20 Wet 03.01.1933 gewijzigd door de Wet van 30.01.1991 ##	wapens
KF36.22C	wapens-wapenhandel-reclame voor verboden wapens ## Art. 3-14bis.al.3-17-20 Wet 03.01.1933 gewijzigd door de Wet van 30.01.1991 ##	wapens
KF36.22D	wapens-wapenhandel-verkoop op een plaats waar geen vaste vestiging is ## Art. 3-14bis-17-20 Wet 03.01.1933 gewijzigd door de Wet van 30.01.1991 ##	wapens
KF36.22E	wapens-wapenhandel-reclame of te koop stelling zonder aan te geven dat een vergunning vereist is ## Art. 3-14bis-17-20 Wet 03.01.1933 gewijzigd door de Wet van 30.01.1991 ##	wapens
KF61A	springstoffen-fabricatie, bezit, verkoop, houden van register ## Art. 200-257-263-264 KB 23.09.1958 art 1 et 5 Wet 28.05.1956 ##	wapens
KF61D	springstoffen - geen machtiging, lichaamelijke letsels of dood ## Art. 7 Wet 28.05.1956 ##	wapens

Collection des rapports et notes de recherche
Collectie van onderzoeksrapporten en onderzoeksnota's

Actualisée en décembre 2011 – Geactualiseerd in december 2011

- N°26 DEVRESSE (dir.), M.-S., ROBERT, L., VANNESTE, C. (dir.), coll. HELLEMANS, A., *Onderzoek inzake de classificatie van en de vraag naar regimes binnen de strafinrichtingen/Recherche relative à la classification et à la question des régimes au sein des établissements pénitentiaires*, Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie/Institut National de Criminalistique et de Criminologie, Operationele Directie Criminologie/Direction Opérationnelle de Criminologie, Brussel/Bruxelles, 2011, 276 p.
- N°25 MINE, B., VANNESTE, C. (dir.), *Recherche relative aux conditions de faisabilité d'une articulation des bases de données statistiques sous la forme d'un « Datawarehouse »*, Institut National de Criminalistique et de Criminologie, Direction Opérationnelle de Criminologie, Bruxelles, décembre 2011.
- N°24b BURSSSENS, D., VANNESTE, C. (dir.), *La médiation pénale. Note de recherche dans le cadre de l'exploitation scientifique de SIPAR, la base de données des maisons de justice*, Institut National de Criminalistique et de Criminologie, Direction Opérationnelle de Criminologie, Bruxelles, mai 2011, 38 p.
- N°24a BURSSSENS, D., VANNESTE, C. (dir.), *Bemiddeling in strafzaken. Onderzoeksnota in het kader van de wetenschappelijke exploitatie van SIPAR, databank van de justitiehuisen*, Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie, Operationele Directie Criminologie, Brussel, mei 2011, 38 p.
- N°23 DE MAN, C., MAES, E. (dir.), MINE, B., VAN BRAKEL, R., *Toepassingsmogelijkheden van het elektronisch toezicht in het kader van de voorlopige hechtenis – Possibilités d'application de la surveillance électronique dans le cadre de la détention préventive*, Eindrapport - Rapport final, Brussel/Bruxelles, Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie/Institut National de Criminalistique et de Criminologie, Département de Criminologie, Operationele Directie Criminologie/Direction Opérationnelle de Criminologie, december/décembre 2009, 304 p. + bijlagen/annexes.
- N° 22 HEYLEN B., RAVIER I., SCHOFFELN J., VANNESTE C. (dir.), *Une recherche évaluative d'un centre fermé pour mineurs, le centre « De Grubbe » à Everberg/Evaluatieonderzoek van een gesloten instelling voor jongeren, centrum « De Grubbe » te Everberg*, Rapport final/Eindrapport, Institut National de Criminalistique et de Criminologie, Département de Criminologie/Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie, Hoofdafdeling Criminologie, Bruxelles/Brussel, 2009, 193 p.
- N° 21b JONCKHEERE A., VANNESTE C. (dir.), *Wetenschappelijke exploitatie van SIPAR, de databank van de justitiehuisen. Analyse van de gegevens betreffende het jaar 2006*, Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie, Hoofdafdeling Criminologie, Brussel, februari 2009, 111 p.
- N° 21 JONCKHEERE A., VANNESTE C. (dir.), *Recherche relative à l'exploitation scientifique de SIPAR, la base de données des maisons de justice. Analyse de données relatives à l'année 2006*, Institut National de Criminalistique et de Criminologie, Département de Criminologie, Bruxelles, juillet 2008, 141 p.
- N° 20b GOEDSEELS E., DETRY I., VANNESTE C. (dir.), *Recherche relative à l'exploitation scientifique des données disponibles en matière de protection de la jeunesse et de délinquance juvénile, Premier rapport, Analyse du flux des affaires entrées au niveau des parquets de la jeunesse en 2005*, Institut National de Criminalistique et de Criminologie, Département de Criminologie, Bruxelles, juillet 2007, 112 p. + annexes.
- N° 20a GOEDSEELS E., DETRY I., VANNESTE C. (dir.), *Onderzoek met betrekking tot de productie en wetenschappelijke exploitatie van cijfergegevens aangaande jeugddelinquentie en jeugdbescherming, Eerste onderzoeksrapport, Analyse van de instroom op de jeugdparquetten voor het jaar 2005*, Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie, Hoofdafdeling Criminologie, Brussel, juli 2007, 116 p. + bijlagen.

- N° 19b LEMONNE A., VAN CAMP T., VANFRAECHEM I., VANNESTE C. (dir.), *Onderzoek met betrekking tot de evaluatie van de voorzieningen ten behoeve van slachtoffers van inbreuken*, Eindrapport, Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie, Hoofdafdeling Criminologie, Brussel, juli 2007, 356 p. + bijlagen.
- N° 19a LEMONNE A., VAN CAMP T., VANFRAECHEM I., VANNESTE C. (dir.), *Recherche relative à l'évaluation des dispositifs mis en place à l'égard des victimes d'infraction*, Rapport final, Institut National de Criminalistique et de Criminologie, Département de Criminologie, Bruxelles, juillet 2007, 354 p. + annexes.
- N° 18 MAES E., i.s.m. het Directoraat-generaal Uitvoering van Straffen en Maatregelen (DELLENRE, S. en VAN DEN BERGH, W.), *Strafbecijfering en -uitvoering in België anno 2006. Analyse van de actuele praktijk en voorstelling van enkele alternatieve denkpistes*, Onderzoeksnota, Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie, Hoofdafdeling Criminologie, Brussel, 26 september 2006, 37 p. + bijlagen.
- N° 17 MAES E., *Proeve van werklasmeting van de toekomstige strafuitvoeringsrechtbanken. Een simulatie-oefening op basis van data in verband met de strafuitvoeringspraxis tijdens het jaar 2004*, Onderzoeksnota, Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie, Hoofdafdeling Criminologie, Brussel, 13 december 2005 (met aanvulling d.d. 19 mei 2006: tabel in bijlage), 10 p. + bijlagen.
- N° 16b JONCKHEERE A., VANNESTE C. (dir.), *Onderzoek met betrekking tot de wetenschappelijke exploitatie van het gegevensbestand betreffende de justitiehuzen – SIPAR*, Eerste rapport (vertaling uit het Frans), Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie, Hoofdafdeling Criminologie, Brussel, december 2006, 83 p.
- N° 16a JONCKHEERE A., VANNESTE C. (dir.), *Recherche relative à l'exploitation scientifique des bases de données existantes au sein des Maisons de justice – SIPAR*, Premier rapport, Institut National de Criminalistique et de Criminologie, Département de Criminologie, Bruxelles, décembre 2006, 77 p.
- N° 15b RENARD B., VANNESTE C. (dir.), *Het statuut van de deskundige in strafzaken*, Eindrapport, Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie, Hoofdafdeling Criminologie, Brussel, december 2005, (gedeeltelijke vertaling, april 2006), 86 p.
- N° 15a RENARD B., VANNESTE C. (dir.), *Le statut de l'expert en matière pénale*, Rapport final de recherche, Institut National de Criminalistique et de Criminologie, Département de Criminologie, Bruxelles, décembre 2005, 405 p.
- N° 14 GOOSSENS F., MAES E., DELLENRE S., VANNESTE C. (dir.), *Projet de recherche relatif à l'introduction de la surveillance électronique comme peine autonome/Onderzoeksproject inzake de invoering van het elektronisch toezicht als autonome straf*, Rapport final de recherche/Eindrapport, Institut National de Criminalistique et de Criminologie, Département de Criminologie/Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie, Hoofdafdeling Criminologie, Bruxelles/Brussel, octobre/oktober 2005, 204 p. + bijlagen/annexes.
- N° 13 DAENINCK P., DELLENRE S., JONCKHEERE A., MAES E., VANNESTE C. (dir.), *Analyse des moyens juridiques susceptibles de réduire la détention préventive/Analyse van de juridische mogelijkheden om de toepassing van de voorlopige hechtenis te verminderen*, Rapport final de recherche/Eindrapport, Institut National de Criminalistique et de Criminologie, Département de Criminologie/Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie, Hoofdafdeling Criminologie, Bruxelles/Brussel, mars/maart 2005, 367 p.
- N° 12 RENARD B., DELLENRE S., *L'expertise en matière pénale – Phase 1: Cartographie des pratiques*, Institut National de Criminalistique et de Criminologie, Département de Criminologie, Rapport final de recherche, Bruxelles, juin 2003, 138 p. + annexes.
- N° 11 DELLENRE S., MAES E., *Analyse statistique sur base de données de condamnations: plus-value et applications concrètes/Statistische analyse aan de hand van de veroordelingsgegevens: meerwaarde en praktijkvoorbeeld*, Notes de recherche/Onderzoeksnota's, Institut National de Criminalistique et de Criminologie, Département de Criminologie/Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie, Hoofdafdeling Criminologie, Bruxelles/Brussel, 2000-2002.

- N° 10 MAES E., *Studie van de evolutie van de gedetineerdenpopulatie volgens misdrijfcategorie (1980-1998)*, Onderzoeksnota, Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie, Hoofdafdeling Criminologie, Brussel, september 2001, 15 p. + bijlagen.
- N° 9 DELTENRE S., MAES E., *Effectmeting van enkele mogelijke wetswijzigingen op het vlak van de voorlopige hechtenis/Simulations de l'impact de quelques modifications législatives en matière de détention préventive*, Onderzoeksnota's/Notes de recherche, Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie, Hoofdafdeling Criminologie/Institut National de Criminalistique et de Criminologie, Département de Criminologie, Brussel/Bruxelles, 2001.
- N° 8b VANNESTE C., *De beslissingen genomen door de parketmagistraten en de jeugdrechters ten aanzien van delinquenten minderjarigen*, Eindrapport (vertaling), Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie, Hoofdafdeling Criminologie, Brussel, dec. 2001, 206 p. + bijlagen.
- N° 8a VANNESTE C., *Les décisions prises par les magistrats du parquet et les juges de la jeunesse à l'égard des mineurs délinquants*, Rapport final de recherche, Institut National de Criminalistique et de Criminologie, Département de Criminologie, Bruxelles, juin 2001, 205 p. + annexes.
- N° 7 RENARD B., *L'usage du polygraphe en procédure pénale; analyse procédurale*, Note d'étude – Partie III de l'avis pour le Ministre de la Justice et le Collège des Procureurs généraux sur l'usage du polygraphe en procédure pénale belge, Institut National de Criminalistique et de Criminologie, Département de Criminologie, Bruxelles, septembre 2000, 59-80 p.
- N° 6 MAES E., DUPIRE V., TORO F., VANNESTE C. (dir.), *De V.I.-commissies in actie. Onderzoek naar de werking van de in het kader van de nieuwe V.I.-wetgeving (wetten van 5 en 18 maart 1998) opgerichte commissies voor de voorwaardelijke invrijheidstelling/Les commissions de libération conditionnelle en action. Recherche sur le fonctionnement des commissions de libération conditionnelle créées dans le cadre de la nouvelle réglementation sur la libération conditionnelle (lois des 5 et 18 mars 1998)*, Eindrapport/Rapport final de recherche, Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie, Hoofdafdeling Criminologie/Institut National de Criminalistique et de Criminologie, Département de Criminologie, Brussel/Bruxelles, augustus/août 2000, 355 p. + bijlagen/annexes.
- N° 5 MORMONT, C. (DIR.), VANNESTE, C. (DIR.), TORO, F., MARSDEN, E., SNIJDERS, J., *Etude comparative dans les 15 pays de l'Union Européenne relative au statut et modalités de l'expertise des personnes présumées ou avérées abuseurs sexuels*, Rapport final de la recherche co-financée par la Commission Européenne et le Ministère de la Justice belge, Programme européen STOP, Université de Liège et Institut National de Criminalistique et de Criminologie, Département de Criminologie, octobre 1999, 192 p. + résumés en néerlandais (11 p.) et anglais (11 p.).
- N° 4 RENARD B., VANDERBORGHT J., *Recherche Proactive, révélateur d'une approche nouvelle? Etude relative à la recherche proactive dans le cadre de la lutte contre la criminalité organisée Proactieve Recherche, exponent van een vernieuwde aanpak? Onderzoek naar de proactieve recherche in de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit*, Institut National de Criminalistique et de Criminologie, Département de Criminologie/Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie, Hoofdafdeling Criminologie, Rapport final de recherche/Eindrapport, Bruxelles/Brussel, septembre/september 1999, 386 p.
- N° 3 SNACKEN S. (dir.), DELTENRE S., RAES A., VANNESTE C., VERHAEGHE P., *Recherche qualitative sur l'application de la détention préventive et de la liberté sous conditions/Kwalitatief onderzoek naar de toepassing van de voorlopige hechtenis en de vrijheid onder voorwaarden*, Rapport final de recherche/Eindrapport, Institut National de Criminalistique et de Criminologie, Département de Criminologie/Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie, Hoofdafdeling Criminologie/Vrije Universiteit Brussel, Bruxelles/Brussel, 1999, 244 p.
- N° 2 SNACKEN S. (dir.), DE BUCK K., D'HAENENS K., RAES A., VERHAEGHE P., *Onderzoek naar de toepassing van de voorlopige hechtenis en de vrijheid onder voorwaarden*, Eindrapport, Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie, Hoofdafdeling Criminologie/Vrije Universiteit Brussel, Brussel, 1997, 174 p.

- Nº 1 DE BUCK K., D'HAENENS K., *Electronic Monitoring*, Studienota, Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie, Hoofdafdeling Criminologie, 1996, 40 p.

Liste des publications du Département de Criminologie Publicatielijst van de Hoofdafdeling Criminologie
--

Actualisée en septembre 2011 – Geactualiseerd in september 2011

Ouvrages – Boeken

JONCKHEERE A., MAES E. (éd.) (coll. D. Burssens, B. Mine, C. Tange), *La détention préventive et ses alternatives. Chercheurs et acteurs en débat*, Gand, Academia Press, 2011, 108p.

MAES E., JONCKHEERE A. (ed.) (m.m.v. D. Burssens, B. Mine, C. Tange), *De voorlopige hechtenis en haar alternatieven. Onderzoekers en actoren in debat*, Gent, Academia Press, 2011, 110p.

PAUWELS L., DE KEULENAER S., DELTENRE S., DESCHAMPS L., ELFFERS H., FORCEVILLE J., GOETHALS J., KERKAB R., MAES E., PLEYSIER S., PONSAERS P., VAN DAEL E. (ed.), *Criminografische ontwikkelingen: van (victim)-survey tot penitentiaire statistiek* (reeks *Panopticon Libri*, nr. 3), Antwerpen/Apeldoorn, Maklu, 2010, 162p.

AERTSEN I., BEYENS K., DAEMS T., MAES E. (ed.), *Hoe punitief is België?* (verslagboek studiedag 21 november 2008, reeks *Panopticon Libri*, nr. 2), Antwerpen/Apeldoorn, Maklu, 2010, 224p.

MAES E., *Van gevangenisstraf naar vrijheidsstraf. 200 jaar Belgisch gevangeniswezen*, Antwerpen - Apeldoorn, Maklu, 2009, 1.228p. (+ bijl.: op website www.maklu.be)

VANNESTE CH., GOEDSEELS E., DETRY I. (ed.), *De "nieuwe" statistiek van de jeugdparquetten: een belichting van de eerste analyseresultaten vanuit verschillende invalshoeken*. Academia Press, 2008, 153 p.

VANNESTE CH., GOEDSEELS E., DETRY I. (ed.), *La statistique "nouvelle" des parquets de la jeunesse: regards croisés autour d'une première analyse*. Academia Press, 2008, 151 p.

MOREAU TH., RAVIER I., VAN KEIRSBILCK B. (dir.), *La réforme de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse - premier bilan et perspectives d'avenir*, Liège, Editions jeunesse et droit, 2008.

VANFRAECHEM I., *Herstelgericht groepsoverleg*, Brugge, die keure, 2007, 249 p.

VANNESTE CH., *Les chiffres des prisons. Des logiques économiques à leur traduction pénale*, L'Harmattan, collection Logiques Sociales, série Déviance et Société, 2001, 229 p.

VANDEBORGHT J., VANACKER J., MAES E. (ed.), *Criminologie. De Wetenschap, De Mens*, Brussel, Politeia, 2000, 288 p.

Contributions à des revues et à des ouvrages collectifs
Bijdragen in tijdschriften en verzamelwerken

2011

BURSENS, D., "Voorlopige hechtenis (z)onder voorwaarden. Onderzoekers en actoren in debat", in E. MAES, A. JONCKHEERE (ed.) (m.m.v. D. BURSENS, B. MINE, C. TANGE), *De voorlopige hechtenis en haar alternatieven. Onderzoekers en actoren in debat*, Gent, Academia Press, 2011, 57-72.

BURSENS, D., "La détention préventive sous (sans) conditions. Débat entre les acteurs de l'instruction judiciaire", in A. JONCKHEERE, E. MAES (éd.) (coll. D. BURSENS, B. MINE, C. TANGE), *La détention préventive et ses alternatives. Chercheurs et acteurs en débat*, Gand, Academia Press, 2011, 55-71.

BURSENS, D., GORIS, P., "Ik heb het nog zo gezegd. Op de grens van predictieonderzoek en preventie", in I. AERTSEN, T. DAEMS, A. HAAREN, F. HUTSEBAUT, J. MAESSCHALCK (ed.), *Deviantie wetenschap. Het domein van de criminologie*, Leuven, Acco, 2011, 137-145.

JONCKHEERE A., « La liberté sous conditions des présumés innocents : enjeux et usages d'une mesure alternative », *Annales de droit de Louvain*, 2011, vol.71, n°1, pp.15-38

JONCKHEERE A., KENNES L., « Les solutions radicales pour limiter la détention préventive », in D. VANDERMEERSCH, B. DEJEMPEPE (dir.), *Détention préventive : 20 ans après ?*, Bruxelles, Larcier, 2011, pp.163-181

JONCKHEERE A., MAES E., « A la recherche de mesures juridiques susceptibles de réduire la détention préventive », in *La détention préventive et ses alternatives. Chercheurs et acteurs en débat*, A. JONCKHEERE, E. MAES (éd.) (coll. D. BURSENS, B. MINE, C. TANGE), Gand, Academia Press, 2011, pp.1-19

MINE B., DE MAN C., MAES E., VAN BRAKEL R., « Exercice de mise en perspective des possibilités d'application de la surveillance électronique dans le cadre de la détention préventive », in A. JONCKHEERE, E. MAES (éd.) (coll. D. BURSENS, B. MINE, C. TANGE), *La détention préventive et ses alternatives. Chercheurs et acteurs en débat*, Gand, Academia Press, 2011, 21-34.

JONCKHEERE A., MAES E., « Caractéristiques des personnes placées sous mandat d'arrêt et/ou en liberté sous conditions », in A. JONCKHEERE, E. MAES (éd.) (coll. D. BURSENS, B. MINE, C. TANGE), *La détention préventive et ses alternatives. Chercheurs et acteurs en débat*, Gand, Academia Press, 2011, pp.35-54

MAES E., JONCKHEERE A., "Op zoek naar juridische maatregelen om de toepassing van de voorlopige hechtenis te verminderen", in E. MAES, A. JONCKHEERE (ed.) (m.m.v. D. BURSENS, B. MINE, C. TANGE), *De voorlopige hechtenis en haar alternatieven. Onderzoekers en actoren in debat*, Gent, Academia Press, 2011, 1-20.

MAES E., VAN BRAKEL R., DE MAN C., MINE B., "Een belichting van de mogelijkheden om het elektronisch toezicht toe te passen in het kader van de voorlopige hechtenis", in MAES E., JONCKHEERE A. (ed.) (m.m.v. D. BURSENS, B. MINE, C. TANGE), *De voorlopige hechtenis en haar alternatieven. Onderzoekers en actoren in debat*, , Gent, Academia Press, 2011, 21-34.

MAES E. et JONCKHEERE A., "Kenmerken van personen geplaatst onder aanhoudingsmandaat en/of vrij onder voorwaarden", in E. MAES, A. JONCKHEERE (ed.) (m.m.v. D. BURSENS, B. MINE, C. TANGE), *De voorlopige hechtenis en haar alternatieven. Onderzoekers en actoren in debat*, Gent, Academia Press, 2011, 35-55.

MAES E., MINE B., DE MAN C., VAN BRAKEL R., "Naar elektronisch toezicht in het kader van de voorlopige hechtenis. Waarom de invoering ervan, vanuit het oogpunt van een vermindering van de gevangenispopulatie, misschien toch niet meteen de meest aangewezen strategie is", *Fatik, Tijdschrift voor Strafrecht en Gevangeniswezen*, 2011, nr. 129, 6-14.

2010

MAES E., "De nieuwe wet op de voorlopige hechtenis... 20 jaar na datum", *Fatik, Tijdschrift voor Strafrecht en Gevangeniswezen*, 2010, nr. 128, 5-8.

MAES E., MINE B., « La surveillance électronique, alternative plausible à la détention préventive ? », *Journal des Tribunaux*, n° 6406 (129ième année), 30/2010 (2 octobre 2010), pp. 517-519.

JONCKHEERE A., MAES E., “Opgesloten of vrij onder voorwaarden in het kader van het vooronderzoek in strafzaken? Analyse van het profiel van verdachten onder aanhoudingsmandaat en vrij onder voorwaarden (VOV) op basis van justitiële databanken (jaar 2008)”, in *Criminografische ontwikkelingen: van (victim)-survey tot penitentiaire statistiek* [reeks *Panopticon Libri*, nr. 3], L. PAUWELS, S. DE KEULENAER, S. DELTENRE, L. DESCHAMPS, H. ELFFERS, J. FORCEVILLE, J. GOETHALS, R. KERKAB, E. MAES, S. PLEYSIER, P. PONSASERS, E. VAN DAEL. (ed.), Antwerpen/Apeldoorn, Maklu, 2010, 107-140.

GOOSSENS F., MAES E., “Omdat het aangewezen is te bezinnen alvorens te beginnen... Enkele aandachtspunten vanuit Belgisch onderzoek voor een eventuele regeling van thuisdetentie of elektronisch toezicht als hoofdstraf in de Lage Landen”, *Sancties, Tijdschrift over straffen en maatregelen*, 2010, afl. 2, 56-79.

MAES E., “Over de productie van statistische tijdsreeksen met betrekking tot de bedrijvigheid binnen de strafrechtsbedeling”, in A. RAES, S. THOMAS, S. DE KEULENAER, J.-F. MINET (ed.), *Strafrechtelijk beleid. Beleidsvoering: evoluties en uitdagingen. Congresboek/Politique criminelle. Mise en œuvre de la politique: évolutions et défis. Livre de congrès*, Brussel, Dienst voor het Strafrechtelijk beleid/Service de la politique criminelle – Politeia, 2010, 131-143.

MAES E., “Evoluties in punitiviteit: lessen uit de justitiële statistieken”, in AERTSEN I., BEYENS K., DAEMS T., MAES, E. (ed.), *Hoe punitief is België?* (verslagboek studiedag 28 november 2008, reeks *Panopticon Libri*, nr. 2), Antwerpen/Apeldoorn, Maklu, 2010, 43-83.

JONCKHEERE A., « Le Service Social International : quand des frontières séparent des familles », *Journal du droit des jeunes*, mai 2010, n°295, pp.13-15

2009

BURSENS, D., "Een storm rond het jeugdrecht, windstil rond preventie", in W. BRUGGEMAN, E. DE WREE, J. GOETHALS, P. PONSASERS, P. VAN CALSTER, T. VANDER BEKEN, G. VERMEULEN (ed.), *Van pionier naar onmisbaar. Over 30 jaar Panopticon* (jubileumboek naar aanleiding van 30 jaar Panopticon, reeks *Panopticon Libri*, nr. 1], Antwerpen/Apeldoorn, Maklu, 2009, 483-490.

BURSENS, D., "Preventie van geweld op school", *Welwijs*, 2009, nr. 4, 3-6.

MAES E., “Voorwaardelijk invrijheidgestelden onder de vleugels van de strafuitvoeringsrechtbanken. Onderzoek bij een populatie voorwaardelijk invrijheidgestelden na één jaar werking”, *Fatik, Tijdschrift voor Strafrecht en Gevangeniswezen*, 2009, nr. 124, 12-20.

MAES E., “Doctorale proefschriften/Thèses de doctorat. Van gevangenisstraf naar vrijheidsstraf. Onderzoek naar de ontwikkeling van en de samenhang tussen penitentiaire regelgeving (inzake het regime van gedetineerden) en penologische visies of andere normeringsrationaliteiten” (samenvatting doctoraatsproefschrift), *Belgisch Tijdschrift voor Nieuwste Geschiedenis/Revue belge d'histoire contemporaine*, XXXIX (2009), nr. 3-4, 507-513.

MAES E., “De actuele Belgische penitentiaire statistiek ... tussen droom en werkelijkheid”, in BRUGGEMAN W., DE WREE E., GOETHALS J., PONSASERS P., VAN CALSTER P., VANDER BEKEN T., VERMEULEN G. (ed.), *Van pionier naar onmisbaar. Over 30 jaar Panopticon* (jubileumboek naar aanleiding van 30 jaar Panopticon, reeks *Panopticon Libri*, nr. 1], Antwerpen/Apeldoorn, Maklu, 2009, 777-783.

GOOSSENS F., MAES E., “Elektronisch toezicht als autonome straf: het NICC-onderzoek in een notendop”, in DAEMS T., DE DECKER S., ROBERT L., VERBRUGGEN F. (ed.), *Elektronisch toezicht. De virtuele gevangenis als reële oplossing? Onderzoek en beleid 1998-2008* (reeks Samenleving, Criminaliteit & Strafrechtspleging, nr. 33), Leuven, Universitaire Pers Leuven, 2009, 35-59.

JONCKHEERE A., “L’informatisation des maisons de justice : une réponse à l’enjeu d’uniformisation du travail social ? ”, in *Le management des organisations judiciaires*, B. Bernard (coord.), Les dossiers de performance publique, Larcier, novembre 2009, pp. 137-152.

JONCKHEERE A., "Les assistants de justice aux prises avec SIPAR, un outil de gestion informatique", *Pyramides*, 2009/1, n°17, pp.93-109.

MAES E., "Het actuele penitentiaire beleid in confrontatie met zijn verleden", in DAEMS T., PLETINCX P., ROBERT L., SCHEIRS V., VAN DE WIEL A., VERPOEST K. (ed.), *Achter tralies in België* (Verslagboek studiedag Fatik 24 april 2009 – "Achter tralies in België. Waar staan we? Waar gaan we naartoe?"), Gent, Academia Press, 2009, 47-73.

MAES E., SCHEIRS V., "De Belgische gevangenispopulatie in cijfers", in DAEMS T., PLETINCX P., ROBERT L., SCHEIRS V., VAN DE WIEL A., VERPOEST K. (ed.), *Achter tralies in België* (Verslagboek studiedag Fatik 24 april 2009 – "Achter tralies in België. Waar staan we? Waar gaan we naartoe?"), Gent, Academia Press, 2009, 91-112.

VANFRAECHEM I., "Restorative policing: in pursuit of principles", in MOOR L.G., PETERS T., PONSAERS P., SHAPLAND J., VAN STOKKOM B. (eds), *Restorative policing. Cahiers Politiestudies*, 2(11), 2009, 39-64.

VANFRAECHEM I., "De rol van de advocaat in hergo", *Nieuwsbrief Sugnomè*, 10(1), 2009, 15-18.

2008

MAES E., "De juridische normering van het gevangenisregime in België. Ontwikkelingen doorheen twee eeuwen detentiepraktijk (1795-heden)", in *Violence, conciliation et répression, Recherches sur l'histoire du crime, de l'Antiquité au XXIe siècle* (reeks 'Histoire, Justice, Sociétés', nr. 1), MUSIN V., ROUSSEAU X., VESENTINI F. (éd.), Louvain-la-Neuve, Université Catholique de Louvain (UCL), Presses Universitaires de Louvain, 2008, 91-135.

COSYNS P., D'HONT C., JANSSENS D., MAES E., VERELLEN R., "Les internés en Belgique: les chiffres", *Revue de Droit Pénal et de Criminologie*, 2008, nr. 4 (avril), 364-380.

DELENS-RAVIER I., « La réforme de la protection de la jeunesse : un compromis à la belge », in BAILLEAU F., (dir.), *Evolution ou rupture? La justice des mineurs en question*. 16ème conférence de l'Association internationale de recherches en criminologie juvénile (AIRCJ), Cours d'Appel du Tribunal de Paris 8-11 mars 2006, Vaucresson, 2008, pp. 119-124.

DELENS-RAVIER I., « Dispositifs et pratiques de prise en charge des jeunes, introduction », in BAILLEAU F., (dir.), *Evolution ou rupture? La justice des mineurs en question*. 16ème conférence de l'Association internationale de recherches en criminologie juvénile (AIRCJ), Cours d'Appel du Tribunal de Paris, 8-11 mars 2006, Vaucresson, 2008, pp. 343-348.

DELENS-RAVIER I., « Les parents : partenaires ou adversaires ? », in MOREAU TH., RAVIER I., VAN KEIRSBILCK B. (dir.), *La réforme de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse - premier bilan et perspectives d'avenir*, Liège, Editions jeunesse et droit, 2008, pp. 285-304.

DETRY I., « La statistique "nouvelle" des parquets de la jeunesse: quelques résultats des analyses réalisées sur les données relatives aux affaires signalées en 2005 », in MOREAU TH., RAVIER I., VAN KEIRSBILCK B. (dir.), *La réforme de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse - premier bilan et perspectives d'avenir*, Liège, Editions jeunesse et droit, 2008.

DETRY I., GOEDSEELS E., "De nieuwe statistiek van de jeugdparquetten. Analyse van de gegevens met betrekking tot de instroom voor het jaar 2005", in VANNESTE CH., GOEDSEELS E., DETRY I. (ed.), *De "nieuwe" statistiek van de jeugdparquetten: een belichting van de eerste analyseresultaten vanuit verschillende invalshoeken*. Academia Press, 2008, 21-62.

DETRY I., GOEDSEELS E., « La statistique "nouvelle" des parquets de la jeunesse: analyse des affaires signalées au cours de l'année 2005 », in VANNESTE CH., GOEDSEELS E., DETRY I. (ed.), *La statistique "nouvelle" des parquets de la jeunesse: regards croisés autour d'une première analyse*. Academia Press, 2008, 19-60.

- GOEDSEELS E., “Jeugddelinquentie: Wallonië helpt, Vlaanderen straft?”, *Alert*, 2008, 5, 29-38.
- GOEDSEELS E., DETRY I., “Jeugdparquet”, in FOD Justitie, *Justitie in cijfers*, juli 2008, 41-46.
- GOEDSEELS E., DETRY I., « Parquet de la jeunesse », in FOD Justitie, *Justice en chiffre*, 2008, 42-46.
- GOEDSEELS E., “Cijfergegevens met betrekking tot de jeugdparquetten en jeugdrechtbanken. Een stand van zaken”, *Agora*, januari 2008.
- JONCKHEERE A., “Wetenschappelijke exploitatie van SIPAR, de databank van de justitiehuisen”, *Panopticon*, 2008, n°4, pp. 95-98 (aanvulling in *Panopticon*, 2008, n° 8, p. 123)
- JONCKHEERE A., VANNESTE C., « Vers une statistique du secteur parajudiciaire ? Un nouvel outil pour l'évaluation et l'élaboration de la politique criminelle », *Revue de droit pénal et de criminologie*, 2008, n°6, pp.626-654
- LEMONNE A., “Comparing the Implementation of Restorative Justice in Various Countries. Purpose, Potentials and Caveats”, *British Journal of Community Justice*, 2008, Vol.6, n°2.
- MAES E., “Proefschrift. Van gevangenisstraf naar vrijheidsstraf. Onderzoek naar de ontwikkeling van en de samenhang tussen penitentiaire regelgeving (inzake het regime van gedetineerden) en penologische visies of andere normeringsrationaliteiten” (samenvatting), *Panopticon, Tijdschrift voor strafrecht, criminologie en forensisch welzijnswerk*, 2008, nr. 2 (maart-april), 68-73.
- MAES E., “Komen criminelen te vroeg vrij ?” Over suggestieve vragen en de zoektocht naar genuanceerde antwoorden in verband met de tijdsvoorwaarden voor voorwaardelijke invrijheidstelling”, *Fatik, Tijdschrift voor Strafbeleid en Gevangeniswezen*, 2008, nr. 119 (juli-augustus-september), 4-11.
- VANFRAECHEM I., LEMONNE A., “Willen slachtoffers participeren aan de gerechtelijke procedure? Enkele vaststellingen vanuit het onderzoek naar de evaluatie van het slachtofferbeleid in België”, *Nieuwsbrief Sugnomè*, 2008, n°2, 24-30.
- VANNESTE CH., « La statistique "nouvelle" des parquets de la jeunesse: une base inédite pour une esquisse historique des signalements aux parquets de la jeunesse et pour une évaluation de la part des mineurs dans la délinquance enregistrée », in MOREAU TH., RAVIER I., VAN KEIRSBILCK B. (dir.), *La réforme de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse - premier bilan et perspectives d'avenir*, Liège, Editions jeunesse et droit, 2008, 357-378.
- VANNESTE CH., « La statistique "nouvelle" des parquets de la jeunesse sous l'éclairage d'autres types d'indicateurs. Exercices de contextualisation », in VANNESTE CH., GOEDSEELS E., DETRY I. (ed.), *La statistique "nouvelle" des parquets de la jeunesse: regards croisés autour d'une première analyse*. Academia Press, 2008, 61-94.
- VANNESTE CH., « De “nieuwe” statistiek van de jeugdparquetten belicht aan de hand van andere types van indicatoren. Oefeningen in contextualisering », in VANNESTE CH., GOEDSEELS E., DETRY I. (ed.), *De "nieuwe" statistiek van de jeugdparquetten: een belichting van de eerste analyseresultaten vanuit verschillende invalshoeken*. Academia Press, 2008, 63-96.
- VANNESTE CH. « La population carcérale à Bruxelles », in *Le détenu: un citoyen comme un autre!*, Compte-rendu de la journée d'étude du 13 mars 2008 organisée par le Groupe PS du Parlement bruxellois dur le parcours du détenu à Bruxelles, publication électronique, 23-33.

2007

- COSYNS P., D'HONT C., JANSSENS D., MAES E., VERELLEN R., “Geïnterneerden in België: de cijfers”, *Panopticon, Tijdschrift voor strafrecht, criminologie en forensisch welzijnswerk*, 2007, nr. 1 (januari-februari), 46-61.

DELENS-RAVIER I., « L'impact de l'enfermement du point de vue des jeunes : approche psychosociale », in VIIIèmes Assises des avocats d'enfants, *L'enfant face à l'enfermement*, Liège, Editions jeunesse et droit, 2007, pp. 21-55.

DELENS-RAVIER I., « Familles dans la tourmente, parents en quête de reconnaissance : quelles politiques d'intervention ? », in LAHAYE W. (ed.) *Penser la famille, la matière et l'esprit*, Université Mons Hainaut, 7 avril 2007, pp. 19-26.

GOEDSEELS E., "Context van de nieuwe jeugdwet. Naar een toepassing van de nieuwe jeugdwet in de diverse gerechtelijke arrondissementen in Noord en Zuid", *Panopticon*, 2007.6, 5-25.

JONCKHEERE A., « SIPAR, un système informatique emblématique des transformations observables au sein des maisons de justice », *Actes du séminaire transatlantique Innovations pénales organisé par KAMINSKI D. et CAUCHIE J.-F.*, Champ Pénal / Penal Field, mis en ligne le 31 octobre 2007. URL : <http://champpenal.revues.org/document2943.html>.

JONCKHEERE A., DELTENRE S., DAENINCK PH., MAES E., « Garantir l'usage exceptionnel de la détention préventive: du seuil de peine à une liste d'infractions comme critère de gravité ? », *Revue de Droit Pénal et de Criminologie*, 2007, nr. 1, pp.50-63.

LEMONNE A., « Evolution récente dans le champ de la médiation en matière pénale : entre idéalisme et pragmatisme », *Revue de droit pénal et de criminologie*, février-mars 2007, 156-169.

MAES E., DAENINCK PH., DELTENRE S., JONCKHEERE A., "“Oplossing(en)’ gezocht om de toepassing van de voorlopige hechtenis terug te dringen”, *Panopticon, Tijdschrift voor strafrecht, criminologie en forensisch welzijnswerk*, 2007, nr. 2 (maart-april), 19-40.

RENARD B., « Les analyses génétiques en matière pénale : l'innovation technique porteuse d'innovation pénale ? », *Actes du séminaire transatlantique Innovations pénales organisé par KAMINSKI D., CAUCHIE J.-F.*, *Champ Pénal / Penal Field*, [En ligne], mis en ligne le 20 mai 2007. URL : <http://champpenal.revues.org/document1241.html>.

RENARD B., « Mise en perspective socio-historique de la réforme législative sur les « méthodes particulières de recherche » : de l'adoption de la loi du 6 janvier 2003 à celle de la réforme du 27 décembre 2005 », in *Les méthodes particulières de recherche. Bilan et critiques des lois du 6 janvier 2003 et du 27 décembre 2005, Les dossiers de la revue de droit pénal et de criminologie*, 14, La Charte Ed., 2007, 5-22.

VANDEBROEK M., VANFRAECHEM I., "Bemiddeling en hergo", in *Het nieuwe jeugdrecht*, Put, J. en Rom, M. (eds), Gent, Larcier, 2007, 147-182.

VANFRAECHEM I., "Herstel en de Belgische jeugdwet", *Tijdschrift voor herstelrecht*, jrg.7 (2007), nr.3, 7-18.

VANFRAECHEM I., "New youth law in Belgium incorporates restorative justice", *Newsletter of the European Forum for Restorative Justice*, 8(1), March 2007, 5-6.

VANFRAECHEM I., "Community, society and state in restorative justice: some reflections", in *Images of Restorative Justice Theory*, MACKAY R., BOSJNAK M., DEKLERCK J., PELIKAN C., VAN STOKKOM B., WRIGHT M. (eds.), Frankfurt am Main, Verlag fur Polizei und Wissenschaft, 2007, 73-91.

VANFRAECHEM I., "Herstelgericht groepsoverleg voor ernstige jeugddelinquentie", *Welzijnsgids*, juli 2007, afl.65, Van.1-Van.16.

2006

DANCKAERT L., MAES E., MOENS N., VAN DE VYLE J.-G., VERHULST K., "De praktijk van de autonome werkstraf: de projectplaatsen aan het woord" (verslag van een debat op de studiedag 'De autonome werkstraf: de wet in praktijk', VUB, 17 november 2005), *Panopticon, Tijdschrift voor strafrecht, criminologie en forensisch welzijnswerk*, 2006, nr. 4 (juli-augustus), 83-88.

MAES E., GOOSSENS F., BAS, R., “Elektronisch toezicht: enkele cijfergegevens over de actuele Belgische praktijk, mede in het licht van zijn eventuele invoering als autonome straf”, *Fatik, Tijdschrift voor Strafrecht en Gevangeniswezen*, 2006, nr. 110 (april-mei-juni), 4-14, *erratum*, nr. 111 (juli-augustus-september), 31.

MAES E., “De individuele cellulaire opsluiting tussen instrumentalisering en rechtsbescherming. De wet van 4 maart 1870 in confrontatie met de ‘Basiswet ...’ van 12 januari 2005”, *Belgisch Tijdschrift voor Nieuwste Geschiedenis/Revue belge d’histoire contemporaine*, 2006, nr. 1-2, 7-48.

RENARD B., « Le statut de l’expert judiciaire en matière pénale. Quelques résultats d’une recherche empirique », in *L’expert et la justice. De deskundige en het gerecht*, FELIX. E. (Ed.), Bruxelles/Brugge, la Charte/die Keure, 2006, 1-16.

2005

DE FRAENE D., LEMONNE A., NAGELS C., « Débats autour de la victime : entre science et politique », in *Quelles places pour les victimes dans la justice pénale ?*, La Revue de la Faculté de droit de l’U.L.B., vol.31, 2005, 55-92.

GOEDSEELS E., VANNESTE CH., DETRY I., “Gerechtelijke statistieken inzake jeugddelinquentie en jeugdbescherming : een (grote) stap vooruit”, *Panopticon*, 2005.1, 56-69.

JONCKHEERE A., GOEDSEELS E., « Dossier: Les Maisons de Justice », *Droits quotidiens*, n°93, avril 2005, pp. 4-9.

LEMONNE A., « Recension de l’ouvrage de CARIO, R., SALAS, D. (Sld), ‘Oeuvre de justice et victimes’ », L’Harmattan, Coll. Sciences Criminelles, in *Revue de droit pénal et de criminology*, n°2, 2005, 181-182.

LEMONNE A., VANFRAECHEM I., “Victim-Offender Mediation for Juveniles in Belgium”, in *Victim-Offender Mediation with Youth Offenders in Europe*, MESTITZ A., GHETTI S. (eds), Dordrecht, Kluwer International, Spring 2005, 181-209.

MAES E., “Beknopte schets van de historische evolutie van de wettelijke onderbouw van het penitentiair regime (1830-2005)”, in *Strafrecht als roeping. Liber amicorum Lieven Dupont*, VERBRUGGEN F., VERSTRAETEN R., VAN DAELE D., SPIRIET B. (eds.) (Reeks Samenleving, Criminaliteit & Strafrechtspleging), Leuven, Universitaire Pers Leuven, 2005, vol. 31A, 487-504.

MAES E., “De externe rechtspositie van (veroordeelde) gedetineerden”, *Metanoia, Driemaandelijks contactblad Katholieke Aalmoezeniersdienst bij het gevangeniswezen*, 2005 (1e kwartaal), 33-55.

RENARD B., « Faillibilité de la preuve scientifique et exigences de fiabilité. Quelles attentes du droit pénal ? », in *Police technique et scientifique. Les exigences d’une preuve fiable*, RENARD B. (ss dir), Actes de la journée d’étude organisée à Louvain-La-Neuve le 16 décembre 2004 par le Centre d’Etudes sur la police, Politeia/CEP, Bruxelles, décembre 2005, 15-29.

VAN CAMP T., RUBBENS A., Tien jaar slachtofferbeleid in België: stand van zaken en kritische reflectie, *Panopticon, Tijdschrift voor strafrecht, criminologie en forensisch welzijnswerk*, mei 2005, 78-84.

VAN CAMP T., LEMONNE A., “Critical reflection on the development of restorative justice and victim policy in Belgium”, *The 11th United Nation Congress on Crime Prevention and Criminal Justice*, Workshop 2: Enhancing Criminal Justice Reform, Including Restorative Justice, 2005, http://www.icclr.law.ubc.ca/Publications/Reports/11_un

VANNESTE CH., « Pauvreté, exclusions. La prison en question », contribution aux *Actes du colloques*, Colloque organisé par Emmaüs France et l’OIP France le 12 février 2005, octobre 2005.

VANNESTE CH., coll. GOEDSEELS E., DETRY I., « Pour une histoire chiffrée de quarante années de « protection de la jeunesse » quelques repères utiles », in *Protection de la jeunesse. Formes et réformes*, CHRISTIAENS J., DE FRAENE D., DELENS-RAVIER I. (éd.), Bruylant, Bruxelles, 2005, 3-26.

VANNESTE CH., coll. DELTENRE S., DETRY I., GOEDSEELS E., JONCKHEERE A., MAES E., « De la production à l'exploitation statistique : l'intervention scientifique dans tous ses états », in VESENTINI F. (dir.), *Les chiffres du crime en débat. Regards croisés sur la statistique pénale en Belgique (1830-2005)*, Académia-Bruylant, 193-217.

VANNESTE CH., « « Origine étrangère » et processus décisionnels au sein des tribunaux de la jeunesse », in *Délinquance des jeunes et justice des mineurs. Les défis des migrations et de la pluralité ethnique - Youth Crime and Juvenile Justice. The challenge of migration and ethnic diversity*, QUELOZ N., BÜTIKOFER REPOND F., PITTET D., BROSSARD R., MEYER-BISCH B. (éd.), Editions Staempfli, Collection KJS – CJS (Crime, Justice and Sanctions), Volume 5, Berne, 2005, 631-650.

VANNESTE CH., « Des logiques économiques à leur traduction pénale », in *Dedans dehors. Prison peine du pauvre, pauvre peine*, revue de l'Observatoire international des prisons section française, n°47, janvier-février 2005, 14-15.

2004

DELTENRE S., MAES E., « Pre-trial detention and the overcrowding of prisons in Belgium. Results from a simulation study into the possible effects of limiting the length of pre-trial detention », *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice*, 2004, nr. 4, 348-370.

DELTENRE S., MAES E., « Simulation de l'impact de quelques changements législatifs en matière de détention avant jugement », *Revue de Droit pénal et de Criminologie*, 2004, 1, 83-117.

DE PAUW W., DELTENRE S., HENDRIX C., WILLEMS M., « Tien jaar veroordelingstatistiek », *Panopticon, Tijdschrift voor strafrecht, criminologie en forensisch welzijnswerk*, 2004, 4, 82-92.

DETRY I., VANNESTE CH., « Le dessaisissement : une pratique insaisissable ? », in *La réaction sociale à la délinquance juvénile. Questions critiques et enjeux d'une réforme*, Les Dossiers de la Revue de Droit Pénal et de Criminologie, la Charte, 2004, n° 10, 185-207.

DETRY I., VANNESTE CH., « Une image chiffrée du recours au dessaisissement », *Journal du Droit des Jeunes*, janvier 2004, n° 231, 23-30.

DUPONT-BOUCHAT M.S., CHRISTIAENS J., VANNESTE CH., « Jeunesse et justice (1830-2002) », in *Politieke en sociale geschiedenis van justitie in België van 1830 tot heden - Histoire politique et sociale de la justice en Belgique de 1830 à nos jours*, HEIRBAUT D., ROUSSEAUX X., VELLE K. (éd.), Die Keure - La Charte, 2004, 125-157.

GOETHALS J., MAES E., « Voorwaardelijke invrijheidstelling. Nederland en België door een criminologische bril », *Tijdschrift voor Criminologie*, 2004 (Jubileumuitgave - 30 jaar NVK, 45 jaar TvC: Criminologie in Nederland - Een Vlaamse spiegel), 30-41.

LEMONNE A., « La place de la victime dans le procès pénal. Etat des lieux et perspectives », *Le Journal du Juriste*, Kluwer, n°36, 2004, 15.

MAES E., « Vijf jaar justitiehuizen : enkele cijfers over de werking van de justitiehuizen tijdens de periode 1999-2002 », *Panopticon, Tijdschrift voor strafrecht, criminologie en forensisch welzijnswerk*, 2004 (november-december), nr. 6, 73-109.

MAES E., « De externe rechtspositie van (veroordeelde) gedetineerden », *Ad Rem, Tijdschrift van de Orde van Vlaamse Balies*, 2004, speciale editie (Themanummer gevangeniswezen) 12-29.

RENARD B., « Quelques méandres du processus de légalisation des méthodes particulières d'enquête. La loi du 6 janvier 2003, un produit fini ? », in *Les méthodes particulières de recherche. Premier bilan de la loi du 6 janvier 2003*, DESSEILLE M. Actes de la demi-journée d'étude organisée à Bruxelles le 22 mars 2004 sur ce thème par le Centre d'Etudes sur la police, Politeia/CEP, Bruxelles, 15-32.

RENARD B., LERICHE A., "Deskundigenonderzoek", in *Postal memorialis*, Verbo D15, Kluwer, maart 2004, 30.

RENARD B., VANDRESSE C., « La Belgique ou l'incrimination de l'organisation criminelle comme soutien des techniques d'enquête », in *Criminalité organisée : des représentations sociales aux définitions juridiques*, CESONI M.L. (ss dir.), Georg Librairie de l'Université (Genève), LGDJ (Paris), Bruylant (Bruxelles), 2004, 361-500.

VANNESTE CH., « L'exécution des peines. L'usage de la prison de 1830 à nos jours », in *Politieke en sociale geschiedenis van justitie in België van 1830 tot heden - Histoire politique et sociale de la justice en Belgique de 1830 à nos jours*, HEIRBAUT D., ROUSSEAU X., VELLE K. (éd.), Die Keure - La Charte, 2004, 103-122.

VANNESTE CH., « Les statistiques en matière de délinquance juvénile et de protection de la jeunesse : un état de la situation », in *La réaction sociale à la délinquance juvénile. Questions critiques et enjeux d'une réforme*, Les Dossiers de la Revue de Droit Pénal et de Criminologie, la Charte, 2004, n° 10, 117-132.

2003

DELLENRE S., GUILLAIN C., « Du classement sans suite à la détention préventive : de la différenciation sociale appliquée par le système pénal aux usagers de drogues », in *L'usage pénal des drogues*, KAMINSKI D. (éd.), Bruxelles, De Boeck Université, Coll. "Perspectives criminologiques", 2003, 175-193

MAES E., PUT J., "Armoede en vrijheidsberoving: een vicieuze cirkel ?", in *Jaarboek Armoede en Sociale Uitsluiting*, VRANKEN J., DE BOYSER K., DIERCKX D. (eds.), Leuven/Leusden, Acco, 2003, 187-208.

MAES E., "Een blik op drie jaar besluitvormingspraktijk van de (Nederlandstalige) commissies voor de voorwaardelijke invrijheidstelling (1999-2001)", *Panopticon, Tijdschrift voor strafrecht, criminologie en forensisch welzijnswerk*, 2003, nr. 4 (juli-augustus), 400-415.

RENARD B., « Au croisement de la recherche proactive et des écoutes téléphoniques : construction et danger du mutualisme légistique », *Revue de droit pénal et de criminologie*, 2003, 3, 321-359.

N° complet de la *Revue de Droit Pénal et de Criminologie de février 2003* - Actes de l'Interlabo du GERN du 23 mars 2001 :

VANNESTE CH., « Analyse de processus de décision en différentes phases et branches du système d'administration de la justice pénale », *Revue de Droit Pénal et de Criminologie*, 2003, 2, 131-132.

RENARD B., « La mise en œuvre et le suivi de l'enquête de recherche proactive : étude qualitative des facteurs influençant le processus de décision », *Revue de Droit pénal et de Criminologie*, 2003, 2, 133-167.

DELLENRE S., « De l'impact des processus de décision relatifs aux condamnations prononcées sur l'évolution de la population pénitentiaire belge entre 1994 et 1998 », *Revue de Droit pénal et de Criminologie*, 2003, 2, 168-20.

MAES E., « Développements récents dans le processus décisionnel relatif à la libération conditionnelle en Belgique. De quelques aspects quantitatifs et qualitatifs », *Revue de Droit Pénal et de Criminologie*, 2003, 2, 206-231.

VANNESTE CH., « Les logiques décisionnelles des magistrats du parquet et des juges de la jeunesse à l'égard des mineurs délinquants », *Revue de Droit pénal et de Criminologie*, 2003, 2, 225-256.

2002

DELTENRE S., MAES E., “Overbevolkte gevangenissen op de beklaagdenbank. Kan een begrenzing van de duur van de voorlopige hechtenis effectief bijdragen tot een ‘ontvolking’ van onze gevangenissen?”, *Winket, Tijdschrift van de Federatie van Vlaamse Gevangenisdirecteurs*, 2002, nr. 1, 6-31.

DELTENRE S., MAES E., “Effectmeting van enkele mogelijke wetswijzigingen op het vlak van de voorlopige hechtenis”, *Panopticon, Tijdschrift voor strafrecht, criminologie en forensisch welzijnswerk*, 2002, nr. 3 (mei-juni), 196-211.

MAES E., “Naar een nieuwe wettelijke regeling van de voorwaardelijke invrijheidstelling in België? Enkele beschouwingen over de voorwaardelijke invrijheidstelling en de mogelijke oprichting van strafuitvoeringsrechtbanken”, *Panopticon, Tijdschrift voor strafrecht, criminologie en forensisch welzijnswerk*, 2001, nr. 6 (november-december), 541-570, err. 2002, nr. 2, (maart-april), 187.

MAES E., “Studie van de evolutie van de gedetineerdenpopulatie volgens misdrijfcategorie (1980-1998)”, *Panopticon, Tijdschrift voor strafrecht, criminologie en forensisch welzijnswerk*, 2002, nr. 4 (juli-augustus), 340-350.

MAES E., “Het leven zoals het was (is) ...in de gevangenis. Beknopte schets van de historische evolutie van het Belgische gevangeniswezen aan de hand van de belangrijkste penitentiaire regelgeving”, in *Gevangen in de tijd, naar een museum over vrijheidsberoving*, VAN ROYEN H. (ed.), Referatenboek van de studiedag georganiseerd op 18 mei 2001 in het Vormingscentrum Dr. Guislain te Gent, en ingericht door de vzw Gevangenis museum en het Dr. Guislainmuseum, Merksplas, 2002, 35-53.

MAES E., “Het nieuwe wettelijke kader. Historiek, inhoud en commentaren”, *Metanoia, Driemaandelijks contactblad Katholieke Aalmoezeniersdienst bij het gevangeniswezen*, maart 2002, 7-41 (overname van Deel I ‘Het nieuwe wettelijke kader: historiek, inhoud en commentaren’ uit het onderzoeksrapport ‘De V.I.-commissies in actie’ in een door de redactie herwerkte versie).

MAES E., “De V.I.-commissies ‘aan de bak’. Het functioneren van de (Nederlandstalige) commissies voor de voorwaardelijke invrijheidstelling geobserveerd (eerste werkingsjaar – 1999)”, *Metanoia, Driemaandelijks contactblad Katholieke Aalmoezeniersdienst bij het gevangeniswezen*, maart 2002, 48-64.

MAES E., PIETERS F., “De hervorming van de voorwaardelijke invrijheidstelling in Frankrijk. Zijn er ook lessen te trekken voor de Belgische situatie?”, *Tijdschrift voor Strafrecht. Jurisprudentie, nieuwe wetgeving en doctrine voor de praktijk*, 2002, nr. 1 (maart), 2-15.

RENARD B., « De l'automatisation de l'information policière à la systématisation de son traitement : quand les logiques de contrôle s'appuient sur les développements des technologies de l'information », in *La gestion de l'information, Seconde partie : Les contours de l'information et (les limites de) son usage*, RENARD B. (ss dir.), *Manuel de la Police*, 2002, 65, 111-133.

RENARD B., « La gestion de l'information dans le cadre de la réforme des polices en Belgique », in *La gestion de l'information, Première partie : la réforme et ses impacts*, RENARD B. (ss dir.), *Manuel de la Police*, 2002, 64, 5-50 + addendum dans *Manuel de la Police*, 2002, 65, 135-141.

RENARD B., « Quand l'expression de la vérité est attribuée au corps - Etat des lieux et quelques questionnements sur la légitimité de l'utilisation du polygraphe en procédure pénale », in *La Criminologistique, du mythe à la réalité quotidienne*, LERICHE A. (éd.), Kluwer, Bruxelles, 2002, 363-396.

RENARD B., LERICHE A., « L'expertise judiciaire au pénal », in *Postal memorialis - Lexique du droit pénal et des lois spéciales*, Verbo E 180, Kluwer, juin 2002, 28.

VANNESTE CH., « Délinquance et scolarité : regards croisés sur les résultats de différentes recherches », article destiné à *Custodes*, non publié (arrêt de la revue), 2002.

VANNESTE CH., « Des logiques socio-économiques à leur traduction pénale : l'exemple de la Belgique de 1830 à nos jours », in *Sociétés et représentations, La vie judiciaire*, CREDHESS, Paris, sept. 2002, n° 14, 213-227.

2001

MAES E., «De V.I.-commissies 'aan de bak'. Het functioneren van de (Nederlandstalige) commissies voor de voorwaardelijke invrijheidstelling geobserveerd (eerste werkingsjaar – 1999)», *Fatik, Tijdschrift voor strafbeleid en gevangeniswezen*, 2001, nr. 91 (september), 4-14.

RENARD B., « Quand l'expression de la vérité est attribuée au corps – Etat des lieux et quelques questionnements sur la légitimité de l'utilisation du polygraphe en procédure pénale », *Manuel de la Police*, 2001, 59, 155-188.

VANNESTE CH., « Pénalité, criminalité, insécurité ... et économie », in *Délinquance et insécurité en Europe. Vers une pénalisation du social?*, MARY P., PAPATHEODOROU T. (éd.), Groupe Européen de Recherches sur la Justice pénale, Bruylant, Bruxelles, 2001, 47-95.

VANNESTE CH., «Een onderzoek over de beslissingen genomen door de parketmagistraten en de jeudgrechters», *Tijdschrift voor Jeugdrecht en Kinderrechten*, december 2001/5, 193-202.

VANNESTE CH., « Une recherche sur les décisions prises par les magistrats du parquet et les juges de la jeunesse », *Journal du Droit des Jeunes*, septembre 2001, n° 207, 5-12.

2000

DELTENRE S., LEBRUN V., « La nouvelle directive à l'égard des usagers de drogue : changement de politiques ? Entre pénalisation de l'usage et usages de la pénalisation », *Revue de Droit pénal et de Criminologie*, 2000, 5, 534-570.

LECLERCQ S., RENARD B., « Quel gage de fiabilité pour un alibi technologique ? », *Sécurité privée*, 2000, 6, 20-26.

MAES E., «Het wettelijk kader: korte historiek, inhoud en commentaren», in *Voorwaardelijke invrijheidstelling: wetgeving, predictie en begeleiding*, GOETHALS J., BOUVERNE-DE BIE M. (ed.), Gent, Academia Press, 2000, 1-57.

RENARD B., VAN RENTERGHEM P., LERICHE A., «Bespreking van de wet betreffende de identificatieprocedure via DNA-onderzoek in strafzaken», *Vigiles, Tijdschrift voor politierecht*, 2000, 4, 120-132.

RENARD B., VAN RENTERGHEM P., LERICHE A., « Discussion de la loi relative à la procédure d'identification par analyse ADN en matière pénale », *Vigiles, Revue du droit de la police*, 2000, 4, 120-132.

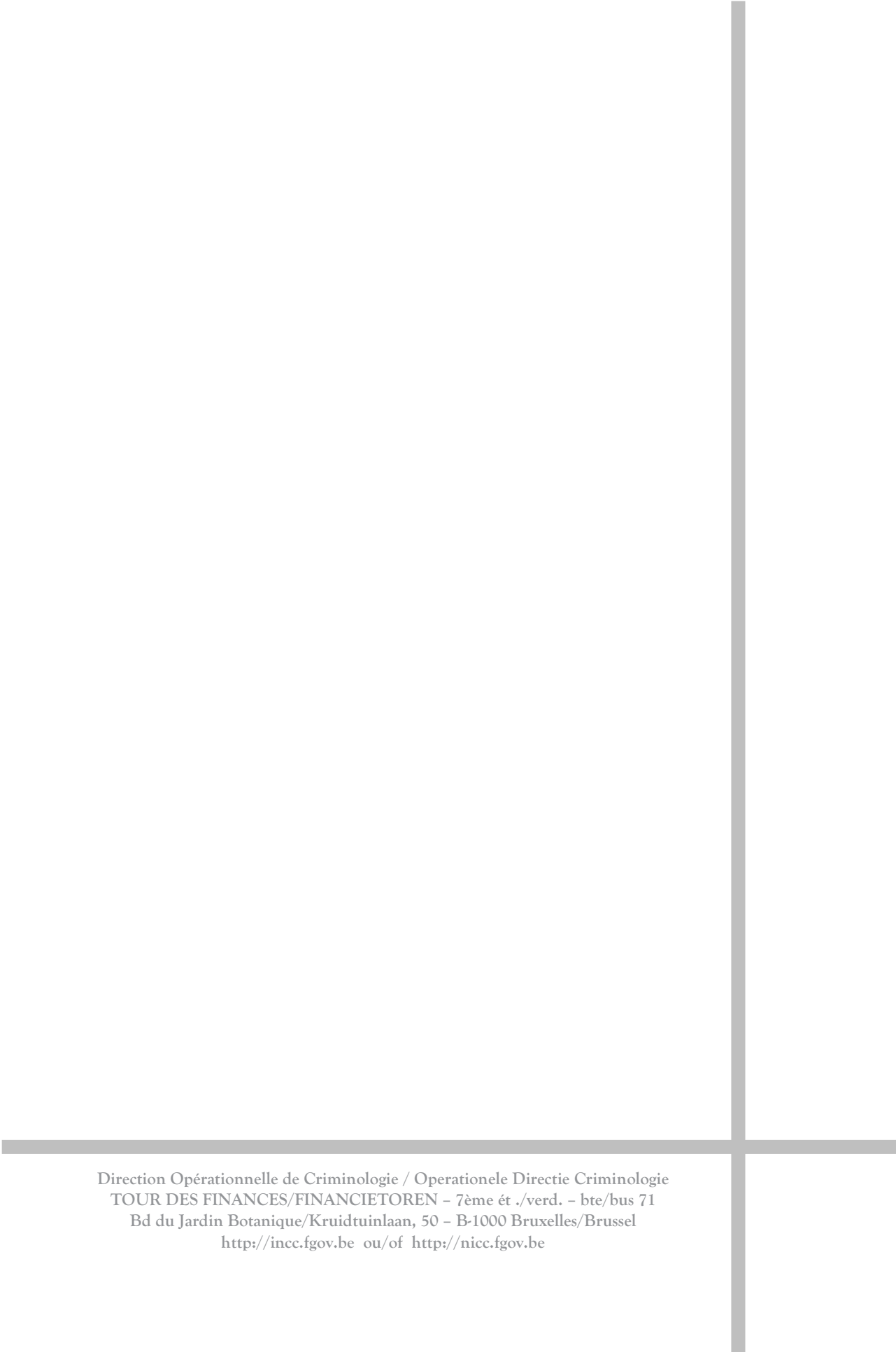
VANNESTE CH., « L'évolution de la population pénitentiaire belge de 1830 à nos jours : comment et pourquoi ? Des logiques socio-économiques à leur traduction pénale », *Revue de Droit pénal et de Criminologie*, 2000, 6, 689-723.

1999

HAVELANGE B., RENARD B., « L'analyse criminelle et la protection de la vie privée, ou les dangers de remplacer Hercule Poirot par un processeur », in *Droit des technologies de l'information : regards prospectifs*, MONTERO E. (éd.), Les 20 ans du CRID, coll. Les Cahiers du CRID, n° 16, Bruxelles, Bruylant, 1999, 217-232.

VANDERBORGHT J., “Het doel heiligt de middelen? Proactieve recherche in de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit”, in *De proactieve recherche/La recherche proactive*, Custodes, 1999, 1, 13-32.

VANNESTE CH., DUPIRE V., MAES E., “Het N.I.C.C. en het onderzoek naar de nieuwe procedure van voorwaardelijke invrijheidstelling”, *Winket, Tijdschrift van de Federatie van Vlaamse Gevangenisdirecteurs*, 1999, 40-46.

Direction Opérationnelle de Criminologie / Operationele Directie Criminologie
TOUR DES FINANCES/FINANCIETOREN – 7ème ét ./verd. – bte/bus 71
Bd du Jardin Botanique/Kruidtuinlaan, 50 – B-1000 Bruxelles/Brussel
<http://incc.fgov.be> ou/of <http://nicc.fgov.be>